

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαβρύτων 2021-2023

Ά Φάση : Στρατηγικός
Σχεδιασμός

Περιεχόμενα

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαβρύτων	1
2021-2023	1
Α Φάση : Στρατηγικός Σχεδιασμός.....	1
Πίνακας Εικόνων	6
Πίνακες	7
1. Εισαγωγή	9
1.1 Θεσμικό και νομικό πλαίσιο επιχειρησιακών προγραμμάτων	10
1.2 Σκοπός Σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	13
1.3 Διαδικασία Σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος	15
1.4 Μεθοδολογία σύνταξης και Περιεχόμενα του ΕΠ	18
1.5 Βήματα Διαδικασίας.....	20
1.6 Γενικοί Στόχοι	23
1.7 Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2021-2023 του Δήμου Καλαβρύτων	24
2. Συνοπτική Ανάλυση και Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης.....	26
2.1 Συνοπτική περιγραφή της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας του Δήμου	26
2.1.1 Σύσταση- Θέση - γεωγραφικά Στοιχεία.....	26
2.1.2 Σχέσεις – αλληλεξαρτήσεις της περιοχής.....	28
2.1.2.1 Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	28
2.1.3 Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας	33
2.1.3.1 Οικονομικά Στοιχεία Αχαΐας.....	35
2.1.4 Διαδημοτικές συνεργασίες.....	35
2.1.5 Κύρια χαρακτηριστικά Δημοτικών Ενοτήτων Δήμου Καλαβρύτων	37
2.1.5.1 Ιστορικά Στοιχεία	37
2.1.5.2 Δημοτική Ενότητα Καλαβρύτων	42
2.1.5.3 Δημοτική Ενότητα Κλειτορίας.....	42
2.1.5.4 Δημοτική Ενότητα Αροανίας	44
2.1.5.5 Δημοτική Ενότητα Παΐων	45
2.1.6 Πληθυσμιακά στοιχεία.....	46
2.1.6.1 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά	54
2.2 Θεματικός Άξονας Α : «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»	65
Α1. Φυσικό Περιβάλλον – Φυσικοί Πόροι.....	65

A1.1 Μορφολογία.....	65
A1.2 Κλίμα.....	67
A1.3 Υδάτινο Δίκτυο	67
A1.4 Χλωρίδα – Πανίδα – Δασικά Οικοσυστήματα.....	69
A1.5 Προστατευόμενες περιοχές	71
A1.6 Ευρωπαϊκό Μονοπάτι Μεγάλων Διαδρομών E4.....	78
A1.7 Κλιματική Αλλαγή	79
A1.8 Πολιτική Προστασία	83
A1.9 Ρύπανση Φυσικού- Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος	83
A1.10 Χρήσεις γης.....	86
A1.11 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση , Φυσικό Περιβάλλον	90
A2. Διαχείριση Απορριμμάτων.....	91
A2.1 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση	97
A3. Υποδομές – Δίκτυα	98
A3.1 Υποδομές ύδρευσης – άρδευσης	98
A3.2 Υποδομές αποχέτευσης	99
A3.3 Ενέργεια – Τηλεπικοινωνίες.....	101
A3.4 Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)	101
A3.5 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση.....	103
A4. Πολεοδομία – Δόμηση	105
A4.1 Οικιστική διάρθρωση της περιοχής.....	105
A4.2 Καθεστώς Δόμησης– Πολεοδομικά Στοιχεία	106
A4.3 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση.....	108
A5. Υποδομές μεταφορών	109
A5.1 Σιδηρόδρομοι	109
A5.2 Οδικό Δίκτυο	110
A5.3 Ποδηλατόδρομοι	113
A5.4 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση.....	114
2.3 Θεματικός Άξονας Β : «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός»	115
B1. Κοινωνική Μέριμνα και Κοινωνική Πολιτική	115
B2. Παιδεία- Δια Βίου Μάθηση	120

B2.1 Υποδομές Εκπαίδευσης	120
B3. Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια.....	124
B3.1 Υποδομές Υγείας.....	124
B4. Πολιτισμικές Δραστηριότητες και Υποδομές	125
B4.1 Μουσεία – Μνημεία	125
B4.2 Ιεροί Ναοί- Μονές.....	129
B4.3 Αρχαιολογικοί – Ιστορικοί Χώροι – Πολιτισμικοί χώροι	135
B4.4 Πολιτιστικές Εκδηλώσεις	140
B4.5 Δίκτυο Αδελφοποιημένων Πόλεων	144
B4.6 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση	146
B5.1 Αθλητικές Υποδομές	147
B5.2 Αθλητικές Ομάδες – Σύλλογοι.....	147
B5.3 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση.....	148
2.4 Θεματικός Άξονας Γ : « Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»	149
2.4.1 Οικονομικές επιδόσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	149
2.4.1.1 Ανεργία.....	150
2.4.1.2 Οικονομικά ενεργός Πληθυσμός Καλάβρυτα	152
2.4.1.3 Απασχόληση	154
2.4.2 Γεωκτηνοτροφικές Δραστηριότητες και Υποδομές	157
2.4.2.1. Κατανομή Γεωργικών Γαιών	157
2.4.2.2 Κτηνοτροφία.....	160
2.4.2.3 Υδατοκαλλιέργειες.....	161
2.4.3 Βιομηχανική και Βιοτεχνική δραστηριότητα.....	161
2.4.4 Επιχειρηματικές Δραστηριότητες και Υποδομές	163
2.4.4.1 Εμπόριο και Υπηρεσίες.....	163
2.4.4.2 Τουρισμός.....	163
2.4.5 Επιχειρηματικότητα και Απασχόληση.....	165
2.4.5.1 Σύγκριση με την περιφερειακή ενότητα Αχαΐας, (ICAP 2021)	167
2.4.5.2 Επιπτώσεις στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας από την πανδημία Covid 19 (ICAP, 2021)	168
2.4.6 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση.....	169
2.5 Θεματικός Άξονας Δ : «Το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου και οι οριζόντιες υπηρεσίες»	170

2.5.1 Υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων	170
2.5.2 Οργανωτική δομή και σύστημα λειτουργίας	171
2.5.3 Διάρθρωση Υπηρεσιών	181
2.5.4 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου	185
2.5.5 Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.....	191
2.5.6 Ανθρώπινο Δυναμικό	195
2.5.7 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση	196
2.5.8 Κτιριακή υποδομή.....	196
2.5.9 Τεχνικός Εξοπλισμός	198
2.5.10 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση	199
2.6 Οικονομικά Στοιχεία Δήμου Καλαβρύτων	201
2.6.1 Απολογιστικά Οικονομικά Στοιχεία Δήμου Καλαβρύτων	203
2.6.1.1 Έσοδα	203
2.6.1.2 Δαπάνες.....	210
2.6.1.3 Χρηματοοικονομικοί Δείκτες.....	215
3. Χρηματοδοτικά εργαλεία 2021-2027	218
3.1 Το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ)	218
3.2 Το ΕΣΠΑ 2021-2027.....	224
3.3 Το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης».....	235
3.4 Το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II, που χρηματοδοτεί:	236
3.5 Τα Προγράμματα του Πράσινου Ταμείου	236
3.6 Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0»	237
Πρόγραμμα Ηλέκτρα	247
3.7 Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης , Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 2020- 2023	247
3.8 Επιπρόσθετα Ευρωπαϊκά και Διεθνή προγράμματα	249
Προγράμματα URBACT	249
Leader 2021-2027	251
Πρόγραμμα "Δημιουργική Ευρώπη" 2021-2027	252
Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»- «Connecting Europe Facility-CEF».....	252
Χρηματοδοτικό εργαλείο REACT-EU «Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης».....	253
Χρηματοδοτικό εργαλείο NextGenerationEU	254

ELENA: European Local ENergy Assistance	255
Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI).....	256
LIFE (2021-2027)	257
Πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη 2021-2027»	258
Ορίζοντας Ευρώπη - HORIZON EUROPE (2021-2027)	260
4. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	262
4.1 ΟΡΑΜΑ, ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	262
4.2 ΣΤΟΧΟΙ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	264
5. Έργα και Μελέτες 2020-2021.....	283
5.1 ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2022 ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	283
5.2 Ενταγμένα Έργα και Μελέτες που έχουν ολοκληρωθεί	289
Βιβλιογραφία.....	296

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1 Χάρτης Δήμου Καλαβρύτων.....	31
Εικόνα 2 Χάρτης Ε.Ε.Τ.Α	32
Εικόνα 3 Χάρτης Νομού Αχαΐας.....	34
Εικόνα 4 Πραγματικός Πληθυσμός ανά Δημοτική Ενότητα και Τοπική Κοινότητα του Δήμου Καλαβρύτων , (ΕΛΣΤΑΤ 2011)	54
Εικόνα 5 Επίπεδο εκπαίδευσης Πληθυσμού Δήμου Καλαβρύτων, (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)	60
Εικόνα 6 Ηλικιακή Κατανομή Πληθυσμού στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Καλαβρύτων, (ΕΛΣΤΑΤ, 2011).....	64
Εικόνα 7 Γεωμορφολογικός Χάρτης Ν. Αχαΐας.....	66
Εικόνα 8 Γεωτουριστικός Χάρτης Γεωπάρκου Χελμού-Βουραϊκού	74
Εικόνα 9 Γεωλογικός Χάρτης Γεωπάρκου Χελμού-Βουραϊκού.....	77
Εικόνα 10 Δυνητικές εστίες μόλυνσης , Εθνικό Πάρκο Χελμού Βουραϊκού	85
Εικόνα 12 Χρήσεις Γης , (ΕΛΣΤΑΤ, 2000).....	89
Εικόνα 13 Ποσότητες Σύμμεικτων απορριμμάτων και ανακύκλωσης.....	93
Εικόνα 14 Ποσοστιαία σύνθεση αποβλήτων	95

Εικόνα 15 Εξέλιξη ποσοστού ανεργίας στο σύνολο του Δήμου Καλαβρύτων για τα έτη 1991-2011, γραμμική πρόβλεψη.....	152
Εικόνα 16 Απασχολούμενοι κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας στον Δήμο Καλαβρύτων (ΕΛΣΤΑΤ 2011)	155
Εικόνα 17 Κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας τα έτη 1991-2011 (γραμμική πρόβλεψη).....	157

Πίνακες

Πίνακας 1 Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού στον Δήμο Καλαβρύτων 2001-2011 (ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία Δήμος Καλαβρύτων).....	55
Πίνακας 2 Μεταβολή του συνόλου του πληθυσμού του Δήμου Καλαβρύτων 1971-2011, (ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία Δήμος Καλαβρύτων)	58
Πίνακας 3 Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Καλαβρύτων (ΕΛΣΤΑΤ, 2011).....	59
Πίνακας 4 Οικογενειακή Κατάσταση Δήμος Καλαβρύτων (ΕΛΣΤΑΤ 2011)	61
Πίνακας 5 Απογραφή Πληθυσμού 2011. Ιδιωτικά νοικοκυριά κατά τύπο και μέγεθος και κατά τύπο πυρηνικής οικογένειας.....	61
Πίνακας 6 Πίνακας 7 Ηλικιακή Κατανομή Πληθυσμού στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Καλαβρύτων, (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)	63
Πίνακας 8 Περιοχές Ευρωπαϊκού Δικτύου NATURA 2000 του Δήμου (Γεωπάρκο Χελμού Βουραϊκού)	73
Πίνακας 9 : Περιοχές NATURA 2000 και η περιοχή του Δήμου που καταλαμβάνουν	75
Πίνακας 10 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης (Ν. 996/71)	77
Πίνακας 11 Καταφύγια Άγριας Ζωής (Ν.2637/98).....	78
Πίνακας 12 Πιθανές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο σύνολο των τρωτών τομέων. 81	
Πίνακας 13 Κατανομή της έκτασης στις βασικές κατηγορίες χρήσης/κάλυψης (2000).....	87
Πίνακας 14 Είδη Αποβλήτων για το Δήμο Καλαβρύτων	92
Πίνακας 15 Οχήματα διαχείρισης ΑΣΑ Δήμου Καλαβρύτων.....	93
Πίνακας 16 Διαθέσιμοι κάδοι Δήμου Καλαβρύτων.....	94
Πίνακας 17 Αριθμός Δρομολογίων Δήμου Καλαβρύτων	94

Πίνακας 18 Λειτουργικές μονάδες εκμετάλλευσής ΑΠΕ και συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας υψηλής απόδοσης (ΣΗΘΥΑ) στον Δήμο Καλαβρύτων (ΔΕΣΜΗΕ Α.Ε,2020)	102
Πίνακας 19 Σύνολο Μαθητών Α΄βάθμια εκπαίδευση	121
Πίνακας 20 Σύνολο Μαθητών Β΄βάθμια Εκπαίδευση	123
Πίνακας 21 Εξέλιξη των δεικτών του ΑΕΠ σε εθνικό επίπεδο, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	150
Πίνακας 22 Εξέλιξη ποσοστού ανεργίας στο σύνολο της χώρας για τα έτη 2015-2019.....	151
Πίνακας 23 Εξέλιξη του οικονομικά ενεργού πληθυσμού των Περιφερειών και της χώρας για την περίοδο 2013-2018	152
Πίνακας 24 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός Δήμου Καλαβρύτων (ΕΛΣΤΑΤ 2011)	153
Πίνακας 25 Αριθμός Απασχολούμενων ανά τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας, (ΕΛΣΤΑΤ,2011).....	154
Πίνακας 26 Τόπος Εργασίας (ΕΛΣΤΑΤ 2011).....	156
Πίνακας 27 Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας...	156
Πίνακας 28 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΓΑΙΩΝ ΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ, (ΕΛΣΤΑΤ,2000)	158
Πίνακας 29 Στοιχεία για Κτηνοτροφία (ΕΑΣ, ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ)	160
Πίνακας 30 Οργανωτική Διάρθρωση Κεντρικών Υπηρεσιών, Δήμος Καλαβρύτων.....	181
Πίνακας 31 Οργανωτική Διάρθρωση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών, Δήμος Καλαβρύτων	184
Πίνακας 32 Θέσεις Ανθρώπινου Δυναμικού (Μόνιμοι) Δήμου Καλαβρύτων.....	195
Πίνακας 33 Θέσεις Ανθρώπινου Δυναμικού (ΙΔΑΧ) Δήμου Καλαβρύτων	196
Πίνακας 34 Κύριες Κατηγορίες Ακινήτων Δήμου Καλαβρύτων (2011).....	197
Πίνακας 35 Αυτοκινούμενα οχήματα Δήμου Καλαβρύτων	198
Πίνακας 36 Εξοπλισμός πληροφορικής Δήμου Καλαβρύτων	199

1. Εισαγωγή

Στο σύγχρονο, γεμάτο προκλήσεις εθνικό και διεθνές περιβάλλον, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) καλούνται να παίξουν ένα κρίσιμο και πολυδιάστατο ρόλο, να στηρίζουν τις τοπικές κοινωνίες, να επιλύσουν προβλήματα και να αξιοποιήσουν ευκαιρίες, ενισχύοντας τις αναπτυξιακές προοπτικές. Στις δεδομένες συνθήκες, αλλά και κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης, οι Ο.Τ.Α. δέχθηκαν αμφίπλευρες πιέσεις, τόσο από περιορισμούς πόρων και αύξηση αρμοδιοτήτων, όσο και από τις δραματικά αυξανόμενες ανάγκες των τοπικών κοινωνιών.

Ωστόσο, η τοπική αυτοδιοίκηση ανταποκρίθηκε σε μεγάλο βαθμό με ευρηματικότητα και ευελιξία στις πρωτοφανείς προκλήσεις αυτής της δύσκολης περιόδου, διατηρώντας σταθερά υψηλότερα επίπεδα εμπιστοσύνης των πολιτών σε σύγκριση με τους άλλους βασικούς πολιτικούς και διοικητικούς θεσμούς (κυβέρνηση, δημόσια διοίκηση, πολιτικά κόμματα, κοινοβούλιο κ.α.). Παρά την ισχυρή πολιτική και κοινωνική της εμβέλεια, η τοπική αυτοδιοίκηση παραμένει θεσμός με περιορισμένες δυνατότητες, αφού το ποσοστό χρηματοδότησής της από τον κρατικό προϋπολογισμό είναι ένα από τα χαμηλότερα στην Ευρώπη. Οι Ο.Τ.Α. καλούνται σήμερα, αφενός να λειτουργήσουν σ' ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον, ως προς τις δυνατότητες άντλησης πόρων για τη χρηματοδότηση τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και αφετέρου να βελτιώσουν την καθημερινή ποιότητα ζωής του δημότη.

Ο ρόλος των ΟΤΑ α' βαθμού δεν περιορίζεται μόνο στην παροχή δημοτικών υπηρεσιών προς τους πολίτες. Και αυτό γιατί οι Ο.Τ.Α. οφείλουν να λειτουργούν κι ως πολιτικός, κοινωνικός και αναπτυξιακός θεσμός. Προκειμένου να βελτιώνουν συστηματικά την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της λειτουργίας τους, είναι αναγκαία η ανάπτυξη – στο εσωτερικό τους – ενός μηχανισμού

προγραμματισμού. Ο μηχανισμός αυτός προγραμματισμού εκφράζεται μέσα από τη σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος του ΟΤΑ α' βαθμού, το οποίο αποσκοπεί στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στην πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση.

Η σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποσκοπεί στην εισαγωγή συστηματικών διαδικασιών σχεδιασμού, προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων του Δήμου. Δεν αποτελεί μια εφάπαξ ενέργεια που ολοκληρώνεται και σταματά, αλλά ένα διαρκές και δυναμικό αντικείμενο ενασχόλησης και προσδιορισμού της δράσης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και των Υπηρεσιών του Δήμου.

Με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το όραμα της δημοτικής αρχής εξειδικεύεται ως ένα ρεαλιστικό στρατηγικό σχέδιο, το δε σχέδιο εξειδικεύεται σε τετραετές πρόγραμμα δράσης του δήμου και των εποπτευόμενων φορέων του και τέλος το πρόγραμμα δράσης αποκτά και την οικονομική του διάσταση, με ετήσιο προϋπολογισμό εσόδων και δαπανών.

1.1 Θεσμικό και νομικό πλαίσιο επιχειρησιακών προγραμμάτων

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα συνιστούν ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής και οργανωτικής ανάπτυξης των δήμων. Αφορούν στις υποδομές και στις τοπικές επενδύσεις, καθώς και στη βελτίωση της υφιστάμενης οργάνωσης και λειτουργίας των δήμων, μεριμνώντας για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τους πολίτες. Καλύπτουν όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Για την κατάρτισή τους λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, ο υφιστάμενος χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός καθώς και οι προτεραιότητες που

απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, αναδεικνύοντας την τοπική τους διάσταση. Στο επιχειρησιακό πρόγραμμα καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι, οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, καθώς και η οργάνωση των υπηρεσιών των δήμων και των ΝΠΔΔ. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) των δήμων αποτελεί το εργαλείο της καθημερινής λειτουργίας τους και της άσκησης του αναπτυξιακού τους ρόλου. Είναι το βασικό εργαλείο προγραμματισμού, δράσεων τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης του δήμου. Η διαδικασία σύνταξής του εμπλέκει, με ουσιαστικό ρόλο, τις υπηρεσίες και τα όργανα των ΟΤΑ.

Σύμφωνα με το Άρθρο 175 - Νόμος 4555/2018 - Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα - Ετήσια Προγράμματα Δράσης Δήμων - Τροποποίηση άρθρου 266 του ν. 3852/2010, τα επιχειρησιακά προγράμματα των δήμων καθορίζονται ως εξής :

1. Η παρ. 1 του άρθρου 266 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής: «1. Για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των δήμων, εκπονείται Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Το τεχνικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται σε αυτό, ως παράρτημα. Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται η κατάρτιση τεχνικού προγράμματος για το έτος αυτό. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εκάστου έτους, καθώς και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις και τις παραδοχές του αντίστοιχου Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, καθώς και με το Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικά για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος του πρώτου έτους κάθε δημοτικής περιόδου, δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί η κατάρτιση και έγκριση Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης. Για το πρώτο έτος κάθε δημοτικής περιόδου, ο αντίστοιχος ετήσιος προϋπολογισμός και το αντίστοιχο τεχνικό πρόγραμμα λογίζονται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, μέχρι την κατάρτιση και έγκριση αυτού. Το Ετήσιο

Πρόγραμμα Δράσης του πρώτου έτους της δημοτικής περιόδου οριστικοποιείται με την κατάρτιση και έγκριση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής του άρθρου 266Α, ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν το περιεχόμενο, τη δομή, τις προδιαγραφές ανά κατηγορία δήμων, σύμφωνα με το άρθρο 2Α, τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης εφαρμογής των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των δήμων, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα, για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.»

2. Στο άρθρο 266 του ν. 3852/2010 προστίθεται παράγραφος 1Α ως εξής:

«1Α. Σκοπός των τετραετών επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού είναι η προώθηση της εφαρμογής του θεσμοθετημένου χωρικού σχεδιασμού και η παρακολούθηση υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού στο τοπικό επίπεδο, καθώς και η συμβολή στην ανατροφοδότηση και προσαρμογή του σχεδιασμού, στο πλαίσιο των υφιστάμενων κάθε φορά συνθηκών. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή και συγκρότηση, που διέπει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών υποενοτήτων του Δήμου και περιλαμβάνουν:

α) στρατηγικές επιλογές

β) επιχειρησιακό σχέδιο

γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για την κατάρτισή τους, λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου του δήμου, ενώ απαιτείται εναρμόνιση με τον

υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου. Κατά την κατάρτιση και υλοποίησή τους, αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης και δημόσιας διαβούλευσης, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτυπώνονται σε ηλεκτρονική μορφή και τα γεωχωρικά τους δεδομένα δημιουργούνται και διατίθενται ελεύθερα και διαδικτυακά σε ψηφιακή μορφή σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ν. 3882/2010 και του ν. 4305/2014.»

1.2 Σκοπός Σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) αποσκοπεί στην εισαγωγή μόνιμων διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου, μ' απώτερο σκοπό την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των αναγκών των δημοτών και συγχρόνως τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου. Το ΕΠ καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Η σύνταξη του είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου, η οποία αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας υπηρεσίας προγραμματισμού του Δήμου.

Μέσω της σύνταξης του ΕΠ, οι Ο.Τ.Α. καλούνται να αποφασίσουν για τις προτεραιότητες, να θέσουν στόχους και να επιλέξουν δράσεις, που θα εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΠ, κατά κύριο λόγο, προσδιορίζει τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, για:

I. Την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του, που συνεπάγεται την ενεργοποίηση του Δήμου στους τομείς :

- Της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
- Της βελτίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος
- Της αναβάθμισης ή επέκτασης των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

II. Την βελτίωση της ευημερίας των κατοίκων, που συνεπάγεται την παροχή υπηρεσιών στους τομείς :

- Κοινωνικής πολιτικής
- Παιδείας / Πολιτισμού / Αθλητισμού
- Οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης
- Υγείας

III. Την εσωτερική ανάπτυξη του ΟΤΑ ως οργανισμού.

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιλαμβάνει Άξονα και Μέτρα για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ, ως δημόσιου οργανισμού (ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως κοινωνικού και πολιτικού θεσμού), με σκοπούς τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της λειτουργίας του.

Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν :

- ✓ στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- ✓ στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των ΟΤΑ μέσω της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της ψηφιακής λειτουργίας, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων
- ✓ στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των ΟΤΑ, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών, της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης και της αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του.

1.3 Διαδικασία Σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η διαδικασία σύνταξης του ΕΠ καθορίζεται από το Προεδρικό Διάταγμα 89/2011.

Ειδικά για την Α' φάση του στρατηγικού σχεδιασμού, προβλέπονται τα εξής :

1. Το συμβούλιο της κοινότητας με απόφαση του που λαμβάνεται ένα μήνα τουλάχιστον πριν την κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου, εισηγείται στην εκτελεστική επιτροπή με σειρά προτεραιότητας, ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της περιφέρειάς του και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να περιλαμβάνει το επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου και τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν (συμπεριλαμβανομένων προτάσεων κοινωνικών φορέων της περιοχής). (άρθρο 86 παρ.4 Ν. 3852/2010)

Στη συνεδρίαση του συμβουλίου της κοινότητας για τη λήψη των αποφάσεων της προηγούμενης παραγράφου, καλούνται οι κοινωνικοί φορείς της περιφέρειάς της

κοινότητας, προκειμένου να υποβάλλουν τις προτάσεις τους. Εάν το συμβούλιο της κοινότητας δεν υποβάλλει εισήγηση εμπρόθεσμα στην εκτελεστική επιτροπή, το σχέδιο του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου καταρτίζεται χωρίς αυτήν. (άρθρο 86 παρ.5 Ν. 3852/2010)

2. Παράλληλα οι υπηρεσίες του δήμου και των νομικών προσώπων του προβαίνουν σε εντοπισμό προβλημάτων για την εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου και αποτυπώνουν την υφιστάμενη κατάσταση.

3. Η αρμόδια, κατά τις οργανικές διατάξεις κάθε δήμου, υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού συγκεντρώνει τα απαιτούμενα στοιχεία από τις υπηρεσίες του δήμου, των νομικών προσώπων του, καθώς και τις εισηγήσεις των συμβουλίων των κοινοτήτων του δήμου προς την εκτελεστική επιτροπή και συντάσσει σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού του δήμου, το οποίο υποβάλλει στην εκτελεστική επιτροπή (άρθρο 2 παρ. 1 Π.Δ. 185/2007, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.1 του άρθρου 2 του Π.Δ.89/2011)

4. Η Εκτελεστική Επιτροπή συνεργάζεται με τους όμορους δήμους για τη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων «υπερτοπικής» ανάπτυξης και την προώθηση τυχόν διαδημοτικών συνεργασιών. (άρθρο 2 παρ. 2 Π.Δ. 185/2007, όπως προστέθηκε με την παρ.2 του άρθρου 2 του Π.Δ.89/2011)

5. Η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση. (παρ.3 του άρθρου 2 Π.Δ. 185/2007, όπως αναριθμήθηκε με την παρ.2 και αντικαταστάθηκε με την παρ.3 του άρθρου 2 του Π.Δ.89/2011)

6. Το Δημοτικό Συμβούλιο ψηφίζει το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

7. Το εγκεκριμένο από το Δημοτικό Συμβούλιο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, τίθεται προς συζήτηση στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης (άρθρο

76 ν.3852/2010), και παράλληλα δημοσιοποιείται για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Κατά τη διάρκεια της δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις, εγγράφως ή ηλεκτρονικά (παρ.4 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/2007 όπως αναριθμήθηκε με την παρ.2 και αντικαταστάθηκε με την παρ.4 του άρθρου 2 του Π.Δ.89/2011).

8. Το διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν. (παρ.6 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/2007 όπως αναριθμήθηκε με την παρ.2 του άρθρου 2 του Π.Δ.89/2011)

«Ως «Νομικά Πρόσωπα του Δήμου» νοούνται τα ιδρύματα και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Δήμων, οι αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και οι κάθε λογής επιχειρήσεις των ΟΤΑ Α' βαθμού (κοινοφελείς επιχειρήσεις, δημοτικές ανώνυμες εταιρείες, καθώς και δημοτικές επιχειρήσεις ειδικού σκοπού). (παρ.3 του άρθρου 1 του Π.Δ. 185/2007 όπως αναριθμήθηκε με την παρ.4 του άρθρου 1 του Π.Δ. 89/2011)

9. Η αρμόδια, κατά τις οργανικές διατάξεις κάθε δήμου, υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού επεξεργάζεται τις προτάσεις των υπηρεσιών, των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του δήμου, τις αποφάσεις των νομικών προσώπων του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και συντάσσει το σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο υποβάλει στην εκτελεστική επιτροπή. (παρ.7 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/07 όπως αναριθμήθηκε με την παρ.2 και αντικαταστάθηκε με την παρ.6 του άρθρου 2 του Π.Δ.89/2011)

10. Η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται το σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των Νομικών Προσώπων του Δήμου. (παρ.7 η οποία

αναριθμήθηκε σε 8 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/2007) και (άρθρο 63 περ. β Ν.3852/2010)

11. Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου για ψήφιση του επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου. (παρ.7 η οποία αναριθμήθηκε σε 8 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/07)

12. Το εγκεκριμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα, μετά τον έλεγχο νομιμότητας, καταχωρείται στην ιστοσελίδα του Δήμου, και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. (παρ.8 η οποία αναριθμήθηκε σε 9 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/2007 και άρθρο 4 εδ. γ' απόφασης ΥΠ.ΕΣ. 41179/23.10.2014)

Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκε ξεχωριστή θεματική ενότητα στην ιστοσελίδα του Δήμου για τη δημόσια διαβούλευση του Επιχειρησιακού Προγράμματος προκειμένου να υποβληθούν προτάσεις, παρατηρήσεις και να υπάρχει διαρκής ενημέρωση για την πορεία της κατάρτισης του.

1.4 Μεθοδολογία σύνταξης και Περιεχόμενα του ΕΠ

Για τη σύνταξη του ΕΠ του Δήμου Καλαβρύτων ακολουθείται η εξής μεθοδολογία.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της είναι:

- Δίδει έμφαση στον τεκμηριωμένο προσδιορισμό των κρίσιμων ζητημάτων, στα οποία πρέπει να επικεντρώσει τις προσπάθειές του ο Δήμος, λαμβάνοντας υπόψη τα τοπικά προβλήματα, τις εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές προτεραιότητες και τις δυνατότητές του ως οργανισμού. Επιπρόσθετα, η ανάλυση της υφισταμένης κατάστασης είναι περιεκτική και αναδεικνύει τα στοιχεία εκείνα που

τεκμηριώνουν τους στόχους του προγράμματος, και τους παράγοντες εκείνους που ενισχύουν ή δρουν ανασταλτικά στην υλοποίηση του

- Δίνει έμφαση στο όραμα, τη στρατηγική και στη λογική συνέπεια μεταξύ καίριων ζητημάτων (προβλημάτων, αναγκών), στόχων και δράσεων

Η προτεινόμενη από την ΕΕΤΑΑ μεθοδολογία αποσκοπεί, συνοπτικά, στην ορθολογική και ολιστική απάντηση στα εξής ερωτήματα:

- ❖ Πού είμαστε;
- ❖ Πού θέλουμε να πάμε;
- ❖ Με ποιο τρόπο θα πάμε;
- ❖ Τι αποτελέσματα θα έχουμε;

Τα δύο πρώτα ερωτήματα αποσαφηνίζονται με την σύνταξη του Στρατηγικού Σχεδιασμού. Η ανάλυση και η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, στους τομείς στους οποίους, βάσει των αρμοδιοτήτων του και της αποστολής του, παρεμβαίνει ο Δήμος. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο στρατηγικός σχεδιασμός δεν περιλαμβάνει καθολική ανάλυση όλων των θεμάτων τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης. Εστιάζει και επικεντρώνεται στην επίτευξη ορισμένων προτεραιοτήτων που επιλέγουν τα όργανα διοίκησης του Δήμου. Επομένως, σκοπός της ανάλυσης δεν είναι η εξαντλητική συγκέντρωση πληροφοριών για την υφιστάμενη κατάσταση, αλλά εστιάζεται στα εξής :

- ❖ Τον προσδιορισμό για κάθε τομέα ευθύνης του Δήμου, των πλέον σημαντικών προβλημάτων και αναγκών, στα οποία πρέπει να επικεντρώσει, κατά προτεραιότητα, τις προσπάθειές του ο Δήμος, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές αναπτυξιακές προτεραιότητες

- ❖ Την διατύπωση του οράματος, των αρχών που διέπουν τη λειτουργία του και των προτεραιοτήτων του. Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανakλάται η βούληση και το όραμα του Δημοτικού Συμβουλίου καθώς και οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική (το σύνολο δηλαδή των στόχων) του προγράμματος δράσης των υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων του.

Τα επόμενα δύο ερωτήματα οριστικοποιούνται με τη σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού, που περιλαμβάνει:

- ✓ Τον προσδιορισμό των στόχων, ανά θεματική ενότητα, που θα επιδιώξει ο Δήμος για να βελτιώσει την κατάσταση της περιοχής του, να ικανοποιήσει τις ανάγκες των κατοίκων και να βελτιώσει τη λειτουργία του
- ✓ Την παρουσίαση των δράσεων που θα υλοποιήσει για να επιτύχει κάθε έναν από τους στόχους που έθεσε ανά θεματική ενότητα και τέλος,
- ✓ Την αναζήτηση και κατάρτιση ορισμένων δεικτών που θα τον βοηθήσουν να μετρήσει τα αποτελέσματα που είχε η δράση του και να βελτιώσει ή να διορθώσει τον προγραμματισμό του, εφόσον κριθεί απαραίτητο.

1.5 Βήματα Διαδικασίας

Ο Δήμος Καλαβρύτων λαμβάνοντας υπόψιν του τα προηγούμενα, καθορίζει τη πορεία της διαδικασίας, με τα ακόλουθα βήματα :

Βήμα 1 : Προετοιμασία και Οργάνωση

Σκοπός του βήματος είναι η προετοιμασία και οργάνωση της όλης διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος. Το βήμα ολοκληρώνεται με τις εξής ενέργειες :

Ενέργεια 1η : Συγκρότηση της ομάδας έργου

Ενέργεια 2η : Διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της δημοτικής αρχής

Ενέργεια 3η : Προγραμματισμός του έργου

Ενέργεια 4η : Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών και των ΝΠ του Δήμου

Βήμα 2 :Συνοπτική παρουσίαση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Σκοπός του βήματος, είναι η συνοπτική περιγραφή και η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου και ο εντοπισμός των σημαντικότερων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης, που θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την επόμενη τετραετία.

Ενέργεια 1η : Συνοπτική παρουσίαση του Δήμου (έκταση, δημογραφικά χαρακτηριστικά, δημοτικά διαμερίσματα, θέση και ρόλος στην περιοχή)

Ενέργεια 2η: Συνοπτική παρουσίαση και αξιολόγηση (SWOT ανάλυση) της κατάστασης της περιοχής και των αποδεκτών των υπηρεσιών του Δήμου - εντοπισμός κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης

Βήμα 3 : Συνοπτική αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του δήμου και των νομικών του προσώπων

Σκοπός του βήματος είναι η συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των νομικών προσώπων του και ο εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης.

Ενέργεια 1η : Περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης των υπηρεσιών

Ενέργεια 2η : Γενική περιγραφή του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των νομικών προσώπων του

Ενέργεια 3η : Αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης

Βήμα 4 : Καθορισμός προτεραιοτήτων και στρατηγικής

Σκοπός του βήματος είναι ο προσδιορισμός της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος, λαμβάνοντας υπόψη αφενός μεν τα κρίσιμα ζητήματα που αναδείχθηκαν προηγουμένως, αφετέρου δε το όραμα και τις αρχές που διέπουν την πολιτική της δημοτικής αρχής.

Η στρατηγική του Δήμου θα εκφραστεί μέσω της επιλογής προτεραιοτήτων, δηλαδή μέτρων και στόχων ανά μέτρο. Οι ενέργειες αυτές εκτελούνται σε συνεργασία με τη Δημοτική αρχή.

Ενέργεια 1η : Διατύπωση του οράματος και των αρχών λειτουργίας του Δήμου

Ενέργεια 2η : Προσδιορισμός αξόνων και προτεραιοτήτων (μέτρων)

Ενέργεια 3η : Καθορισμός της στρατηγικής (στόχοι ανά μέτρο)

Ενέργεια 4η : Ενδεικτική καταγραφή δράσεων ανά στόχο

Βήμα 5 : Έγκριση Στρατηγικού Σχεδίου και υλοποίηση της δημόσιας διαβούλευσης

Ενέργεια 1η : Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου

Ενέργεια 2η : Δημοσιοποίηση του στρατηγικού σχεδίου μέσω των διαθέσιμων μέσων επικοινωνίας - Διοργάνωση δημοσίων εκδηλώσεων

Ενέργεια 3η : Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών

1.6 Γενικοί Στόχοι

Οι γενικοί στόχοι ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος αφορούν στους εξής:

- Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.
- Εσωτερική ανάπτυξη του ΟΤΑ ως οργανισμού.
- Ανάπτυξη των συνεργασιών του ΟΤΑ και της επιρροής άλλων φορέων.

Οι παραπάνω γενικοί στόχοι περιλαμβάνουν μία σειρά από ειδικούς στόχους, όπως:

- Προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου (οικιστικό περιβάλλον και τεχνικές υποδομές) περιβάλλοντος της περιοχής του ΟΤΑ.
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της λειτουργίας τους.
- Βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των ΟΤΑ μέσω του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού για το προσωπικό, τον εξοπλισμό, τα κτίρια και τις εγκαταστάσεις του.
- Προώθηση του αναπτυξιακού και κοινωνικού τους ρόλου.
- Βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων του ΟΤΑ.
- Καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.
- Αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη κατανομή και αξιοποίηση των πόρων.
- Προσπάθεια διεκδίκησης πρόσθετων οικονομικών πόρων.
- Επίσπευση της ωρίμανσης και της υλοποίησης των δράσεων.
- Περιορισμό της αποσπασματικής αντιμετώπισης των προβλημάτων.

- Συντονισμό των δομών του Ο.Τ.Α., τη βελτίωση του τρόπου διοίκησης και την προώθηση του εσωτερικού μετασχηματισμού των Ο.Τ.Α.
- Ανάπτυξη συνεργασιών με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.
- Ενίσχυση της τοπικής δημοκρατίας και αύξηση της δυνατότητας κοινωνικού ελέγχου.
- Αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας των ΟΤΑ με φορείς του ιδιωτικού, και δημόσιου τομέα για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών.

1.7 Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2021-2023 του Δήμου Καλαβρύτων

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Καλαβρύτων εκπονήθηκε από την Εκτελεστική Επιτροπή που εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο σύμφωνα με το Π.Δ. 89/2011. Η αρμόδια κατά τις οργανικές διατάξεις του Δήμου, υπηρεσία προγραμματισμού συνεργάστηκε με τα όργανα διοίκησης και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου για την σύνταξη του Ε.Π. Η υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού, ήταν και είναι αρμόδια για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, κατά τη διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του Ε.Π. και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης, στα οποία εξειδικεύεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Στην σύνταξη του Ε.Π. παρείχε συνεχόμενη υποστήριξη, ο Προϊστάμενος του τμήματος Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης και ο Δημόπουλος Βασίλειος, εξωτερικός συνεργάτης του Δήμου Καλαβρύτων. Επιπρόσθετα οι αρμόδιοι υπάλληλοι από όλες τις υπηρεσίες του Δήμου Καλαβρύτων, συμμετείχαν ενεργά στην απαιτούμενη συλλογή στοιχείων και παρείχαν ουσιαστική

πληροφόρηση, για την αποτελεσματικότερη σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Η σύνταξη του Ε.Π. έλαβε χώρα κατά την διάρκεια του α' τριμήνου του 2022 και καταρτίστηκε, με κάποιες απαραίτητες παραλλαγές, σύμφωνα με τον σχετικό Οδηγό Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Δήμων του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Με ευθύνη της Εκτελεστικής Επιτροπής έγινε προσπάθεια για την συμμετοχή όλων των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων στην σύνταξη του Ε.Π. Η Υπηρεσία Προγραμματισμού, σε συνεργασία με τα όργανα διοίκησης και τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, αφού συγκέντρωσε από αυτές τα απαιτούμενα στοιχεία καθώς και τις εισηγήσεις – προτάσεις των συμβουλίων και των εκπροσώπων των Τοπικών Κοινοτήτων προς την Εκτελεστική Επιτροπή, σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση και τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου, συνέταξε το Στρατηγικό Σχέδιο, το οποίο υπέβαλε στην Εκτελεστική Επιτροπή.

Κατά την διάρκεια της σύνταξης του επιδιώκεται η εμπλοκή και ενεργή συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας και των συλλογικών της φορέων. Στο κείμενο του Στρατηγικού Σχεδιασμού παρουσιάζεται συνοπτικά η υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου και προτείνονται το όραμα, οι κατευθυντήριες πολιτικές καθώς και οι Στόχοι της επόμενης περιόδου, μετά από σχετική έγκριση του Δ.Σ. του Δήμου, αναρτάται στην ιστοσελίδα του <http://174.138.14.10/?locale=el> προς ανοιχτή διαβούλευση. Για περίοδο 30 ημερών (από 10/05- 10/06) οι δημότες έχουν την δυνατότητα παρεμβάσεων και εισηγήσεων μέσω του διαδικτύου και εντύπως σε θέματα που αφορούν το Ε.Π.. Την 24/01/2022 πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση της θεσμοθετημένης Ομάδας Εργασίας του Δήμου Καλαβρύτων, με αντικείμενο την κατάρτιση του Ε.Π. και την αποτελεσματικότερη σύνταξη του. Κατόπιν η Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης προέβη στην σύνταξη του τελικού κειμένου του σχεδίου Ε.Π. και το υπέβαλε στην Εκτελεστική Επιτροπή η οποία με την σειρά της το εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Μετά τον έλεγχο νομιμότητας από την αρμόδια υπηρεσία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, το Ε.Π. αναρτάται στην ιστοσελίδα του Δήμου και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

2. Συνοπτική Ανάλυση και Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης

2.1 Συνοπτική περιγραφή της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας του Δήμου

2.1.1 Σύσταση- Θέση - γεωγραφικά Στοιχεία

Με το Β.Δ. της 3ης (15) Απριλίου 1833 (ΦΕΚ12), «Περί της διαιρέσεως τον Βασιλείου και της διοικήσεως του», ορίσθηκε, για πρώτη φορά στα πλαίσια του νέου ελληνικού κράτους η επαρχία Καλαβρύτων, (άρθρο 4, παρ. 2), «Την επαρχίαν Κιναΐθης (Καλαβρύτων) συνισταμένην εκ της μέχρι τούδε επαρχίας των Καλαβρύτων. Πρωτεύουσα της επαρχίας ορίσθηκαν τα Καλάβρυτα (Κίναιθα)».

Δηλαδή η επαρχία Καλαβρύτων με τη διοικητική διαίρεση του 1833 ήταν μία από τις τέσσερις επαρχίες του Νομού Αχαΐας και Ήλιδος με αρχικό όνομα επαρχία Κυναΐθης. Καταργήθηκε στην συνέχεια με την διοικητική διαίρεση του 1836 (η οποία κατήργησε προσωρινά το νομαρχιακό σύστημα) και επανασυστάθηκε, μέσα από διάφορες μεταβολές που επήλθαν μέχρι το 1845. Έτσι σχηματίσθηκαν και λειτούργησαν οι 13 δήμοι που αποτέλεσαν την επαρχία και ήταν οι εξής:

1. Καλαβρύτων, 2. Αροανίας, 3. Καλλιφωνίας, 4. Κερπινής, 5. Κλειτορίας, 6. Κράθιδος, 7. Λαπαθών, 8. Λευκασίου, 9. Νωνάκριδος, 10. Πάου (Παΐων), 11. Σουδενών, 12. Φελλόης, 13. Ψωφίδος

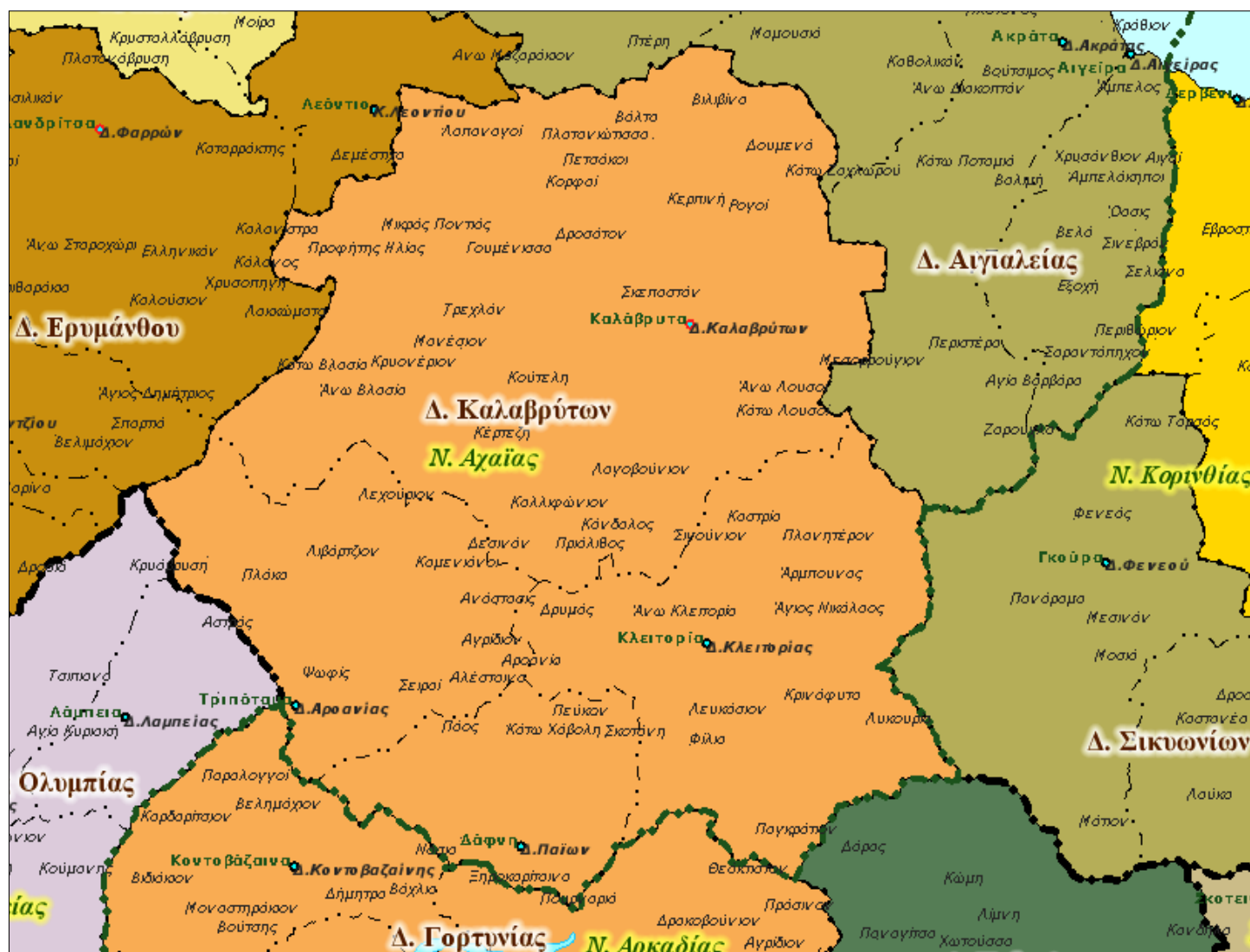
Οι 13 δήμοι παρέμειναν με τη μορφή αυτή μέχρι το 1912 οπότε καταργήθηκαν και καθιερώθηκε ο θεσμός της κοινότητας.

Το 1944 αποσπάσθηκαν από την επαρχία Καλαβρύτων οι κοινότητες που αποτελούσαν τους Δήμους Κραθίδος και Φελλόης και τέλος το 1997 οι κοινότητες και οικισμοί του Δήμου Νωνάκριδος που προσαρτήθηκαν στην επαρχία Αιγιάλειας (σημερινός Δήμος Αιγιάλειας).

Στη συνέχεια το 1997 με το σχέδιο Καποδίστριας συγκροτήθηκαν τέσσερις νέοι δήμοι, οι εξής:

1. Καλαβρύτων, 2. Αροανίας, 3. Λευκασίου (μετέπειτα Κλειτορίας) και 4. Παϊών.

Με το σχέδιο Καλλικράτης Καλλικράτης ΦΕΚ 87Α - 07/06/2010, που ακολούθησε το σχέδιο Καποδίστριας οι δήμοι Αροανίας, Κλειτορίας και Παΐων καταργήθηκαν και ενσωματώθηκαν στο δήμο Καλαβρύτων και δημιούργησαν το νέο Καλλικρατικό Δήμο Καλαβρύτων, οπότε πλέον όλα τα εδάφη της πρώην επαρχίας αποτέλεσαν πάλι μια ενιαία αυτοδιοικούμενη μονάδα ως Δήμος Καλαβρύτων.

Ο Δήμος Καλαβρύτων καλύπτει το νοτιοανατολικό τμήμα του νομού Αχαΐας, συνορεύει δυτικά με το Δήμο Ερυμάνθου και το νομό Ηλείας, νότια με το νομό Αρκαδίας, βόρεια-βορειοανατολικά με το νέο Δήμο Αιγιαλείας και νοτιοανατολικά με το νομό Κορινθίας. Η έκταση του Δήμου αντιστοιχεί στο 34% της έκτασης του νομού Αχαΐας και στο 9,3% της έκτασης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Η έδρα του Δήμου (Καλάβρυτα) απέχει 200 χλμ. από την Αθήνα, 90 χλμ. από την Πάτρα, 55 χλμ. από το Αίγιο και 82 χλμ. από την Τρίπολη.

Συνολικά, ο Δήμος Καλαβρύτων χαρακτηρίζεται από γεωγραφική ομοιογένεια, άνιση αναπτυξιακή πορεία των οικισμών του, τάσεις πληθυσμιακής αποδυνάμωσης και γεωγραφική απομόνωση. Ο Δήμος χαρακτηρίζεται ως ορεινός, καθώς το σύνολο των Τοπικών Κοινοτήτων που τον απαρτίζουν είναι χαρακτηρισμένες ως ορεινές, σύμφωνα με την Οδηγία 75/268/ΕΟΚ (όπως έχει τροποποιηθεί), ενώ ο μέσος σταθμικός των υψομέτρων των Τοπικών Κοινοτήτων του Δήμου κυμαίνεται από 540 – 1140 μ. υψόμετρο.

2.1.2 Σχέσεις – αλληλεξαρτήσεις της περιοχής

2.1.2.1 Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ) καταλαμβάνει το Βορειοδυτικό τμήμα της Πελοποννήσου και τα Δυτικά της ηπειρωτικής Ελλάδας, κατέχοντας στρατηγική θέση ως Δυτική Πύλη της Ελλάδας προς την Αδριατική και τη Δυτική Ευρώπη. Η συνολική της έκταση ανέρχεται στα 11.350 km², καλύπτοντας περίπου το 8,6% της συνολικής έκτασης της χώρας. Στο μεγαλύτερο ποσοστό, τα εδάφη της Περιφέρειας είναι ορεινά (45,3%) και ημιορεινά (25,6%), ενώ μόλις 29,1% είναι πεδινές εκτάσεις. Έχει εκτεταμένα παράλια και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες, που βρέχονται από τη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους και των κόλπων Αμβρακικού, Πατραϊκού και

Κορινθιακού (ΠΔΕ, 2021). Η ΠΔΕ διαιρείται σε τρεις Περιφερειακές Ενότητες, στις οποίες υπάγονται 19 Δήμοι. Ειδικότερα, περιλαμβάνει τις ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας, με πρωτεύουσες το Μεσολόγγι, την Πάτρα, και τον Πύργο αντίστοιχα, με συνολικό μόνιμο πληθυσμό στους 651.065 κατοίκους (ΕΛΣΤΑΤ, 2020α).

Οι κλιματολογικές συνθήκες χαρακτηρίζονται ως μεσογειακές, με ήπιους χειμώνες και θερμά καλοκαίρια στις περιοχές χαμηλού υψομέτρου ενώ στις περιοχές με μεγάλο υψόμετρο κυριαρχούν οι κρύοι χειμώνες και τα δροσερά καλοκαίρια. Στην Περιφέρεια καταγράφονται σημεία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και οικολογικής σημασίας που προστατεύονται από εθνικά και διεθνή κανονιστικά πλαίσια. Η ΠΔΕ χαρακτηρίζεται από χαμηλή πυκνότητα κατοίκησης, ενώ η αστικοποίησή της φτάνει σε ποσοστό 61,7%, χαμηλότερο δηλαδή του μέσου όρου της χώρας. Ο ενεργός πληθυσμός με μορφωτικό επίπεδο τριτοβάθμιας είναι χαμηλότερος του ευρωπαϊκού και του εγχώριου μέσου όρου, φτάνοντας το 23,8% (OECD, 2020α)

Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες μετρήσεις η ΠΔΕ παράγει το 4,5% του εγχώριου ΑΕΠ (ΕΛΣΤΑΤ, 2021), και είναι η 6η περιφερειακή οικονομία της χώρας (OECD, 2020b). Το αναπτυξιακό της δυναμικό, όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, είναι ωστόσο χαμηλό, στο 74% του εθνικού και στο 44% του Ευρωπαϊκού. Η ΠΔΕ απώλεσε το 24% του ΑΕΠ της κατά την οικονομική κρίση (2008-2017). Το 2017 το ΑΕΠ της Δυτικής Ελλάδας διαμορφώθηκε στα 8,083 δισεκατομμύρια ευρώ, φέρνοντας την ΠΔΕ στην έκτη θέση μεταξύ των ελληνικών περιφερειών. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανήλθε στις 12,2 χιλιάδες ευρώ, φέροντας την ΠΔΕ στην 10η θέση μεταξύ των ελληνικών περιφερειών (ΕΛΣΤΑΤ, 2021).

Η οικονομία της Περιφέρειας στηρίζεται κυρίως στον πρωτογενή τομέα, με έναν αξιόλογο δευτερογενή τομέα, και έναν ισχυρό τριτογενή. Ο πρωτογενής τομέας περιλαμβάνει κυρίως τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την ιχθυοκαλλιέργεια, με χαμηλά επίπεδα σχετικής παραγωγικότητας. Ο δευτερογενής τομέας βασίζεται στον

κατασκευαστικό κλάδο και σε βιομηχανίες έντασης εργασίας, με ικανοποιητικά επίπεδα σχετικής παραγωγικότητας. Ο τριτογενής τομέας παρουσιάζει επίσης ικανοποιητικά επίπεδα σχετικής παραγωγικότητας, με έμφαση στον τομέα των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), καθώς και στις διοικητικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες, και αποτελεί πεδίο με δυναμική για περαιτέρω ισχυρή ανάπτυξη.

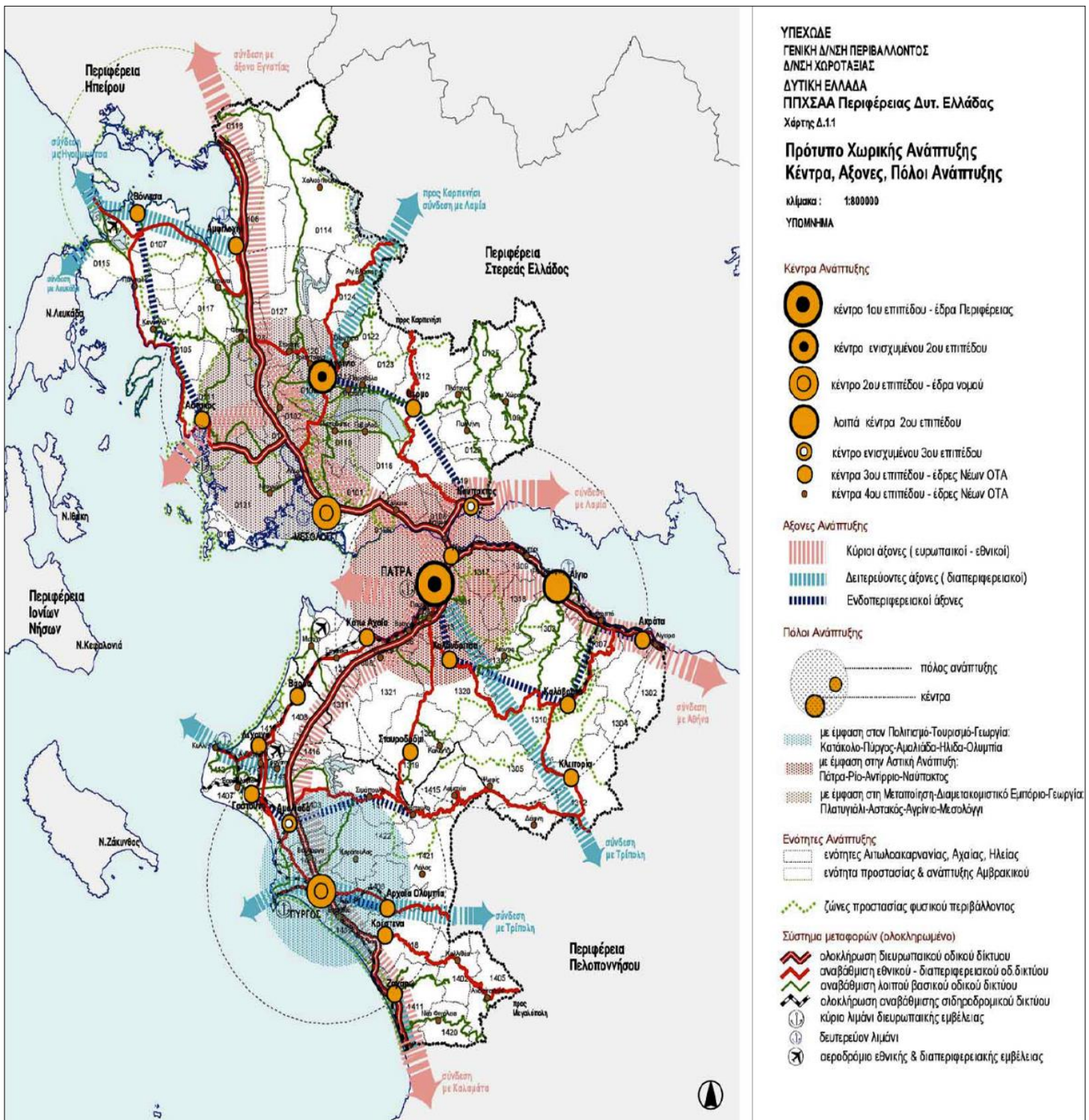
Τα δεδομένα της αγοράς εργασίας στην Περιφέρεια (OECD, 2020a) χαρακτηρίζονται από υστέρηση, σε σχέση με τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς δείκτες. Ειδικότερα, το ποσοστό των οικονομικά ενεργών πολιτών ηλικίας 15-74 ετών ανέρχεται σε 58% (2018), όντας ελαφρώς χαμηλότερο από το αντίστοιχο εθνικό (59,4%) και σε επίπεδο EU-28 (64,8%). Το ποσοστό απασχόλησης ανέρχεται σε 44,1% για την ηλικιακή ομάδα 15–74 ετών (2018), παρουσιάζοντας αυξητική τάση την τελευταία πενταετία, παραμένοντας ωστόσο αισθητά κάτω από το αντίστοιχο εθνικό (47,9%) και ευρωπαϊκό επίπεδο (60,4%). Η κλιμάκωση και διατήρηση της ανεργίας σε υψηλά επίπεδα αποτελεί την πιο χαρακτηριστική εκδήλωση της αναπτυξιακής υστέρησης και του ελλείματος ανταγωνιστικότητας, όχι μόνο της ΠΔΕ, αλλά και ολόκληρης της χώρας, έναντι των υπολοίπων ευρωπαϊκών. Η ανεργία στην Ελλάδα το 2019 ήταν τριπλάσια από το μέσο όρο των 28 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΠΔΕ κατατάσσεται ένατη (9η) μεταξύ των ελληνικών Περιφερειών, καταγράφοντας υπερδιπλάσιο ποσοστό ανεργίας σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (Eurostat, 2020).

Η Περιφέρεια αποτελεί μία από τις σημαντικότερες της χώρας στην παραγωγή ερευνητικής δραστηριότητας, καθώς συγκεντρώνει σημαντικό αριθμό ερευνητικών και εκπαιδευτικών υποδομών. Επίσης, έχει δημιουργηθεί κατά την τελευταία δεκαετία ένα μικρό οικοσύστημα καινοτομίας, το οποίο χρήζει ενδυνάμωσης προκειμένου να δημιουργήσει αξιόλογο αντίκτυπο στην περιφερειακή οικονομία. Οι φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ως ποσοστό του συνολικού μαθητικού πληθυσμού ανέρχονται σε υψηλότερα επίπεδα του εθνικού και ευρωπαϊκού μέσου

όρου (ΕΕ 27), καθιστώντας σαφή τη δυναμική της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην περιοχή (OECD, 2020a).

Στον τομέα της υγείας, στην ΠΔΕ λειτουργούν 11 Νοσοκομεία και 35 Μονάδες Υγείας, που καλύπτουν την υγειονομική περίθαλψη των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής (ΕΛΣΤΑΤ, 2020b). Σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις του COVID-19 ως περισσότερο πληγθέντες κλάδοι αναδεικνύονται αυτοί του τουρισμού, των μεταφορών, της εστίασης και της αναψυχής.

Η ΠΔΕ τοποθετείται στο μέσο περίπου της κατάταξης ευαισθησίας σε σχέση με τις υπόλοιπες, καθώς οι κλάδοι του τουρισμού, των μεταφορών, της εστίασης και της αναψυχής απασχολούν το 38% περίπου της περιφερειακής οικονομίας. Σε αναστολή λειτουργίας βρέθηκε το 11,1% των επιχειρήσεων (11 χιλιάδες περίπου επιχειρήσεις), ενώ το ποσοστό των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις σε αναστολή λειτουργίας άγγιξε κατά την περίοδο του περιορισμού κυκλοφορίας το 21,8% (40 χιλιάδες περίπου απασχολούμενοι), καταλαμβάνοντας την 8η και 12η θέση μεταξύ των ελληνικών περιφερειών, αντίστοιχα (ΠΔΕ, 2021). Ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων αυξήθηκε κατά 10 περίπου χιλιάδες τον Αύγουστο 2020, σε σύγκριση με τον Αύγουστο 2019, σημειώνοντας άνοδο κατά 12,27%. Η ΠΔΕ σημείωσε την ένατη μεγαλύτερη αύξηση εγγεγραμμένων ανέργων στο ανωτέρω χρονικό διάστημα μεταξύ των ελληνικών περιφερειών.

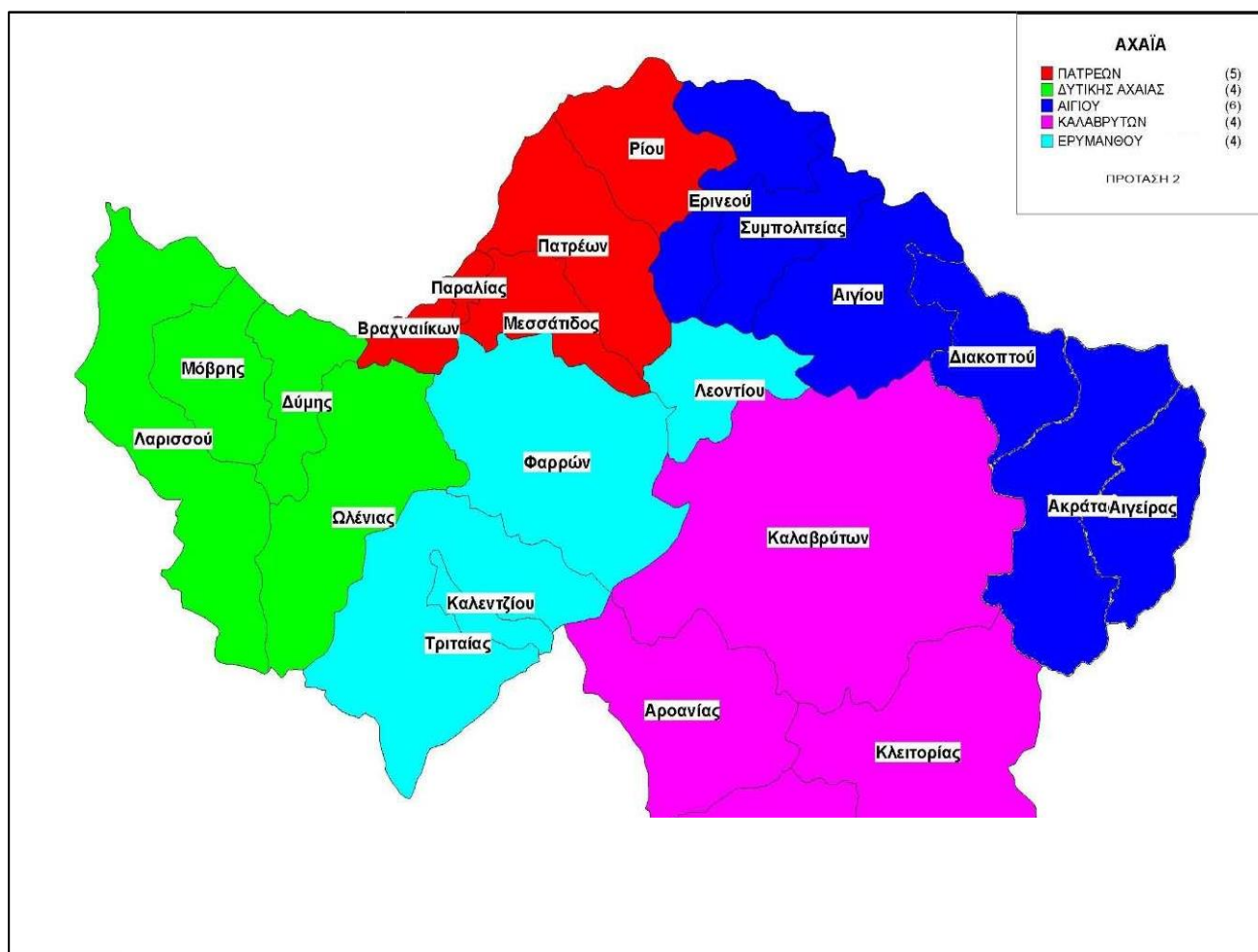
2.1.3 Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας

Η Αχαΐα ήταν ένας από τους 51 νομούς της Ελλάδας, ενώ από το 2011 και μετέπειτα βάσει της Διοικητικής Μεταρρύθμισης «Πρόγραμμα Καλλικράτης» (3852/2010) αποτελεί μία από τις 74 περιφερειακές ενότητες της χώρας. Εκτείνεται στο βόρειο μέρος του γεωγραφικού διαμερίσματος της Πελοποννήσου και υπάγεται διοικητικά στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, καθώς και στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου. Πρωτεύουσα του νομού είναι η Πάτρα, η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Ελλάδας, η οποία χαρακτηρίζεται και ως η κύρια ακτοποικική πύλη της χώρας προς την Ιταλία και κατ' επέκταση σε όλη τη δυτική Ευρώπη.

Ο Νομός Αχαΐας, από το 2011, με την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης», αποτελεί επίσημα την Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας (με πρωτεύουσα την Πάτρα) της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Με την συνένωση και συγχώνευση των Δήμων από 21 σε 5, όπως προέβλεπε το Πρόγραμμα, οι νέοι δήμοι που προέκυψαν είναι οι Αιγιαλείας, Δυτικής Αχαΐας, Ερυμάνθου, Καλαβρύτων και Πατρέων.

Γεωγραφία. Η Αχαΐα συνορεύει στα ανατολικά με το νομό Κορινθίας, στα νότια με το νομό Αρκαδίας και στα νοτιοδυτικά με το νομό Ηλείας, ενώ στα βόρεια βρέχεται από τον Πατραϊκό κόλπο και τον Κορινθιακό κόλπο και στα δυτικά από το Ιόνιο Πέλαγος. Το έδαφος του νομού είναι κατά 60% ορεινό, 24% πεδινό και 16% ημιορεινό. Οι σπουδαιότεροι ορεινοί όγκοι του, είναι ο Χελμός (2.355 μ.), ο Ερύμανθος (2.224 μ.) και το Παναχαϊκό όρος (1.928 μ.). Στο δυτικό τμήμα του νομού υπάρχει μια σημαντική λοφώδης περιοχή με χαμηλά βουνά, που γίνεται εξολοκλήρου πεδινή στην άκρη της και φτάνει μέχρι την παράκτια ζώνη. Οι κυριότεροι ποταμοί του νομού, είναι ο Σελινούντας, ο Πείρος, ο Βουραϊκός, ο Γλαύκος ο και ο Κράθις, ενώ στην Αχαΐα πηγάζουν και ρέουν αρχικά οι ποταμοί Ερύμανθος και Λάδωνας που εκβάλουν στον Αλφειό, τον μεγαλύτερο ποταμό της Πελοποννήσου. Στο βορειοδυτικό άκρο της Αχαΐας, κοντά στο ακρωτήριο του

Αράξου και τα Μαύρα Βουνά (249 μ.), σχηματίζεται ένα δίκτυο λιμνοθαλασσών, με την λιμνοθάλασσα Πάπα, περισσότερο γνωστή και ως λιμνοθάλασσα του Αράξου, την λιμνοθάλασσα του Προκόπου, γνωστότερη ως λιμνοθάλασσα της Καλογριάς και την λιμνοθάλασσα Κοτυχίου, αλλά και την λίμνη Λάμια. Στο ορεινό ανατολικό τμήμα του νομού, και συγκεκριμένα στον Δήμο Αιγιαλείας, υπάρχει η λίμνη Τσιβλού, η οποία βρίσκεται σε υψόμετρο περίπου 710 μέτρων και δημιουργήθηκε στις 24 Μαρτίου του 1913 έπειτα από μια μεγάλη κατολίσθηση που έφραξε την κοίτη του ποταμού Κράθη στην περιοχή.

Εικόνα 3 Χάρτης Νομού Αχαΐας, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

2.1.3.1 Οικονομικά Στοιχεία Αχαΐας

Η Αχαΐα απώλεσε το 32% περίπου του ΑΕΠ της και το 29% περίπου του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της κατά την οικονομική κρίση (2008-2017). Το 2017 κατέλαβε την 11η θέση μεταξύ 57 περιφερειακών ενοτήτων της χώρας σε όρους ΑΕΠ, το οποίο ανήλθε στα 3,990 δις ευρώ. Σε όρους κατά κεφαλήν ΑΕΠ, από την άλλη, η Αχαΐα κατετάγη στην 11η θέση μεταξύ 57 περιφερειακών ενοτήτων της χώρας, με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της περιοχής να ανέρχεται στις 13,2 χιλιάδες ευρώ.

Η Αχαΐα επλήγη περισσότερο από τις υπόλοιπες περιφερειακές ενότητες σε όρους ΑΕΠ, πιθανά λόγω α) της υψηλότερης συμμετοχής του δευτερογενούς τομέα στην τοπική οικονομία, ο οποίος συμπίεστηκε σημαντικά κατά την περίοδο της κρίσης σε εθνικό επίπεδο, β) της υψηλότερης αστικοποίησης, καθώς οι αστικές περιοχές επλήγησαν περισσότερο σε σχέση με τις ημιαστικές και τις αγροτικές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Παρόλα αυτά, παραμένει μία από τις μεγαλύτερες σε συνεισφορά στο ΑΕΠ περιφερειακές ενότητες της χώρας.

2.1.4 Διαδημοτικές συνεργασίες

Ο Δήμος Καλαβρύτων γειτνιάζει με τους εξής Δήμους :

- Δήμος Ερυμάνθου
- Δήμος Αιγιαλείας
- Δήμος Αρχαίας Ολυμπίας
- Δήμος Τρίπολης
- Δήμος Γορτυνίας
- Δήμος Σικυωνίων

Για την αποτελεσματικότερη επίτευξη των κοινών στόχων των παραπάνω δήμων, προτείνεται μία σειρά από δράσεις, σε ένα δομημένο θεωρητικό πλαίσιο συνεργασίας. Οι διαδημοτικές συνεργασίες αποτελούν στρατηγική προτεραιότητα της πολιτικής του Δήμου, με δεδομένο και το ότι βρίσκεται σε ένα κομβικό χωροταξικό σημείο μεταξύ των νομών Αχαΐας, Ηλείας, Κορινθίας και Αρκαδίας.

Στο πλαίσιο αυτό θα μπορούσε να υπάρξει συνεργασία με όμορους Δήμους σε μία σειρά θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος όπως οι σχεδιαζόμενες Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις. Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) αποτελούν εργαλείο ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών συγκεκριμένων χωρικών ενοτήτων. Οι περιοχές αυτές είτε παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν με συνολικό τρόπο, είτε διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν και να μεγιστοποιηθούν με βάση ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, σχεδιάζεται σχετική συνεργασία του Δήμου Καλαβρύτων με τον Δήμο Αιγιαλείας, με στόχο την καλλιέργεια ολοκληρωμένων πολιτικών που ενισχύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής με σκοπό να διασφαλιστούν συνέργειες στις επενδύσεις που στηρίζονται από τα Ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία.

Στόχος είναι τα έργα του δομημένου περιβάλλοντος να εντάσσονται σε ένα εννοιολογικό δίκτυο, που υπό προϋποθέσεις δημιουργεί κατάλληλες συνθήκες, για έναρξη ή και ενδυνάμωση επιχειρηματικής και όχι μόνο δραστηριότητας.

Ανάλογες διαδημοτικές συνεργασίες θα μπορούσαν να δρομολογηθούν και σε άλλους τομείς όπως η αξιοποίηση ορεινών όγκων, κοινές δράσεις στον τομέα του τουρισμού, του πολιτισμού, του αθλητισμού, όπως και η υποστήριξη και μεταφορά τεχνογνωσίας από Δήμους με μεγαλύτερη υπηρεσιακή δυναμικότητα.

2.1.5 Κύρια χαρακτηριστικά Δημοτικών Ενοτήτων Δήμου Καλαβρύτων

2.1.5.1 Ιστορικά Στοιχεία

Ασφαλή ίχνη από την Παλαιολιθική και τη Μεσολιθική Εποχή δεν σώζονται, αλλά η παρουσία ανθρώπων της εποχής αυτής πρέπει να θεωρείται σίγουρη, αφού σε όλες τις περιοχές, που περιβάλλουν την Επαρχία Καλαβρύτων, έχουν βρεθεί ίχνη τους.

Κατά την επόμενη Περίοδο, τη Νεολιθική Εποχή, η σημαντικότερη, μέχρι στιγμής θέση που ερευνήθηκε, βρίσκεται στο Σπήλαιο των Καστριών ή Λιμνών.

Οι αρχαιολογικές θέσεις πολλαπλασιάζονται κατά την Περίοδο της Εποχής του Χαλκού. Το σπήλαιο των Καστριών, αλλά και άλλες νεολιθικές θέσεις, εξακολουθούν να κατοικούνται. Συγκριτικά και με άλλες Πρωτοελλαδικές θέσεις της αρχαίας Αρκαδίας, φαίνεται ότι κατά την περίοδο αυτή οι κάτοικοι προτιμούν τις μικρές και διεσπαρμένες στο χώρο εγκαταστάσεις.

Κατά τη Μεσοελλαδική Περίοδο, τόσο το σπήλαιο των Καστριών, όσο και το οροπέδιο των Καλαβρύτων, εξακολουθούν να κατοικούνται, αλλά και νέες θέσεις αναπτύσσονται, όπως στην ποτάμια κοιλάδα ανάμεσα στον Κάνδαλο και τα Καλάβρυτα.

Κατά την Μυκηναϊκή Εποχή, εξακολουθούν να λειτουργούν κάποιες από τις προηγούμενες θέσεις, αλλά σημαντικά οικοδομικά κατάλοιπα οικισμών ή ακροπόλεις δεν έχουν έλθει ακόμη στο φως, τα περισσότερα από τα οποία βρέθηκαν κοντά στην Κλειτορία, στο σπήλαιο των Καστριών, στον Κάνδαλο και στην περιοχή των Καλαβρύτων. Όμως οργανωμένα νεκροταφεία έχουν ήδη εντοπιστεί, έστω και μερικώς ανεσκαμμένα. Τα σημαντικότερα βρέθηκαν στο Βρυσάρι, τον Μποντιά και το Μάνεσι, δηλαδή επάνω στο μοναδικό φυσικό πέρασμα από την Αρκαδία προς την κεντρική Αχαΐα. Από τα μέχρι στιγμής στοιχεία φαίνεται πολύ πιθανόν ότι η περιοχή των Καλαβρύτων είχε διαμοιραστεί σε μικρότερα διαμερίσματα με μικρούς οικισμούς, που αποτελούσαν πιθανώς τμήματα της

επικράτειας των μεγάλων περιφερειακών μυκηναϊκών κέντρων. Στη Γεωμετρική Περίοδο, που τελειώνει γύρω **στο 700 π. Χ.**, ολόκληρη η περιοχή κατοικείται και για πρώτη φορά εντοπίζεται ελληνικό ιερό, όπως αυτό της Αρτέμιδος Ημέρας στους Λουσούς των Καλαβρύτων, ενώ ένα σημαντικό σύνολο γεωμετρικών αντικειμένων, αποκάλυψε η ανασκαφή ενός νεκροταφείου στη θέση Κιούπια των Καλαβρύτων.

Στην περίοδο αυτή βρίσκονται και οι απαρχές της δημιουργίας των ισχυρών πόλεων των κλασικών και ελληνιστικών χρόνων, όπως της Ψωφίδος, του Πάου, των Λουσών, του Κλείτορος, της Κύναιθας, της Νωνάκριδος. Στο βορειότερο τμήμα της Επαρχίας Καλαβρύτων, που ανήκε στην αρχαιότητα στην Αχαΐα, υπάρχει μία αχαϊκή πόλη, το Λεόντιο, το οποίο ταυτίζεται με τη μικρή οχυρωμένη αρχαία πόλη στην Κάτω Βλασία.

Από την κλασική, την ελληνιστική και τη ρωμαϊκή περίοδο (**5ος αι. π.Χ.-4ος αι. μ.Χ.**) σώζονται τα καλύτερα διατηρούμενα αρχαία μνημεία, όπως οι πόλεις που αναφέραμε παραπάνω, και στις ίδιες περιόδους ανήκουν και άλλες αρχαίες θέσεις, γνωστές από τις αρχαίες πηγές, που είτε δεν έχουν ακόμη ταυτιστεί, είτε η ταύτισή τους θεωρείται επισφαλής.

Κατά τη διάρκεια της Φραγκοκρατίας η επαρχία των Καλαβρύτων αποτελούσε τη μικρότερη διοικητική και φορολογική ενότητα του θέματος Πελοποννήσου. Όταν καταλήφθηκε η Κωνσταντινούπολη από τους Σταυροφόρους (**1204**) και δημιουργήθηκε το Πριγκιπάτο του Μορέως (1205), τα Καλάβρυτα έγιναν έδρα μιας από τις είκοσι βαρονίες του και χωρίστηκαν σε δώδεκα ιπποτικά φέουδα. Στα χρόνια εκείνα δόθηκε στη πόλη το όνομα «Καλάβρυτα» και χτίστηκε το κάστρο (1208) ανατολικά της πόλης και αρκετά μικρότερα φρούρια στην ευρύτερη περιοχή.

Οι Τούρκοι θα γίνουν κυρίαρχοι της περιοχής το **1460**, αφού κατέβαλαν την ισχυρή αντίσταση που πρόβαλε ο τελευταίος φρούραρχος των Καλαβρύτων, Δόξας. Το κάστρο των Καλαβρύτων, μαζί με εκείνο του Σαλμένικου (**1461**), ήταν τα δυο

τελευταία που κατέλαβαν στην Πελοπόννησο οι δυνάμεις του Μωάμεθ Β΄ του Πορθητή.

Όταν τα Καλάβρυτα θα βρεθούν και πάλι υπό την τουρκική κυριαρχία (1715), δεν θα αφαιρεθεί κανένα από τα προνόμια που τους είχαν παραχωρηθεί. Μάλιστα στα χρόνια αυτά μαρτυρείται η λειτουργία σχολείων στα Καλάβρυτα, στον Άγιο Παύλο, στη Δάφνη, στην Κέρτεζη, στην Κερπινή και στην Αροανία. Κατά τη διάρκειά του 18 ου αιώνα θα εξελιχθεί το οδικό δίκτυο της περιοχής και θα αναδειχτούν ισχυρές οικογένειες, Πετιμεζαίοι, Ζαΐμαίοι, Λόντοι, Χονδρογιανναίοι, Φωτηλαίοι, Χαραλάμπες, Θεοχαροπουλαίοι, Στριφτομπολαίοι, Σοφιαναίοι κ.α., οι οποίοι διαδραμάτισαν ηγετικό ρόλο στην Επανάσταση του 1821.

Η Επαρχία Καλαβρύτων διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο στην έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης κατά των Τούρκων Κατακτητών, το Μάρτιο του 1821. Μετα από συσκέψεις προεστών και ανώτατων κληρικών της Αχαΐας, των Καλαβρύτων και της Βοστίτσας αποφασίστηκε να αρχίσουν οι προετοιμασίες στις διάφορες περιοχές, ενώ πιο ισχυρές ήταν οι φωνές για την άμεση έναρξη της Επανάστασης έως τις 17 Μαρτίου, εορτή του Πολιούχου των Καλαβρύτων Αγίου Αλεξίου. Από τα μέσα Μαρτίου 1821 θα λάβουν χώρα στην περιοχή των Καλαβρύτων, σημαντικά επαναστατικά γεγονότα, τα οποία αποτέλεσαν το σπινθήρα για την έναρξη της Επανάστασης.

Καθοριστικός υπήρξε ο ρόλος της Μονής της Αγίας Λαύρας, γιατί εκεί, ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ευλόγησε τα όπλα των αγωνιστών και ύψωσε το παραπέτασμα της Ωραίας Πύλης του Ναού, στις 17 Μαρτίου 1821. Στη συνέχεια 600 ένοπλοι αγωνιστές πολιορκήσαν τα Καλάβρυτα και επιτέθηκαν εναντίον των Τούρκων που είχαν καταφύγει στους πύργους. Μετά από πενθήμερη αντίσταση (17-21 Μαρτίου) ο Αρναούτογλου παραδόθηκε και τα Καλάβρυτα ήταν πλέον η πρώτη ελεύθερη πόλη.

Το **1821** και η ελληνική Επανάσταση και η δεκαετία του **1940**, είναι περίοδοι που σημάδεψαν και καθόρισαν την ελληνική ιστορία και τα Καλάβρυτα έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο και στις δύο περιόδους, σε ιστορικό και συμβολικό επίπεδο.

Η ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων, τόπος με μακραίωνη ιστορική διαδρομή. και επαναστατικό παρελθόν, υπέστη την περίοδο της Κατοχής τεράστιες απώλειες σε έμφυχο δυναμικό, με μαζικές εκτελέσεις αμάχων και ολοκληρωτικές καταστροφές. Στο χώρο των Καλαβρύτων οργανώθηκε αντιστασιακό κίνημα ενάντια στους ξένους κατακτητές. Το καλοκαίρι του **1943**, άρχισαν εκτελέσεις, βομβαρδισμοί και καταστροφές χωριών.

Οι εγκληματικές πράξεις των Γερμανικών στρατευμάτων Κατοχής κορυφώθηκαν το Δεκέμβριο του 1943, με μια οργανωμένη εκκαθαριστική επιχείρηση της περιοχής των Καλαβρύτων, γνωστή ως «Επιχείρηση Καλάβρυτα» (από 5 έως 15 Δεκεμβρίου 1943). Η επιχείρηση αυτή υπήρξε μια από τις πιο σκληρές επιχειρήσεις της Βέρμαχτ, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη γενικότερα.

Στις **9 Δεκεμβρίου 1943** οι Γερμανικές δυνάμεις μπήκαν στα Καλάβρυτα. Προηγουμένως έσπειραν τον όλεθρο σε όλες τις περιοχές από τις οποίες διήλθαν. Συγκεκριμένα στον άξονα Αιγίου – Καλαβρύτων κατέστρεψαν τα χωριά: Ρογοί, Κερπινή, Ζαχλωρού, Σούβαρδο, Βραχνί καθώς και την Ιερά Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου και εκτέλεσαν πολλούς κατοίκους. Εκτελέσεις έγιναν και στα χωριά Πριόλιθος, Κάλανος, Βλασία, Μάνεσι και Σαραδί, Μάζι.

Δημιούργησαν έναν ασφυκτικό κλοιό γύρω από την πόλη, προκειμένου να μην μπορεί κανείς να ξεφύγει. Το πρωί τις 13ης Δεκεμβρίου έγινε ο χωρισμός και ο αποχωρισμός. Τα γυναικόπαιδα κλείστηκαν στο σχολείο και οι άνδρες από 14 χρονών και πάνω οδηγήθηκαν σε φάλαγγες στην κοντινή Ράχη του Καππή (σήμερα Τόπος Θυσίας).

Την ίδια στιγμή ο Οδοντωτός κατηφόριζε κατάφορτος με τις σοδιές από το πλιάτσικο των Γερμανών στα σπίτια, στα μαγαζιά και στις αποθήκες και τα

αποθέματα των Τραπεζών και των Δημοσιών Υπηρεσιών. Με το που δόθηκε το σύνθημα της εκτέλεσης τα πολυβόλα θέρισαν τους Καλαβρυτινούς. Ακολούθησε η χαριστική βολή που ολοκλήρωσε το έγκλημα.

Στο απόρρητο ραδιογράφημα της 117 Jager Division (Αρ.1595/43), καταγράφεται ο τελικός απολογισμός της Επιχείρησης Καλάβρυτα: (1) Κατεστράφησαν ολοκληρωτικά τα χωριά: Ρογοί, Κερπινή, Στάση Κερπινής, Άνω Ζαχλωρού, Κάτω Ζαχλωρού, Σούβαρδο, Βραχνί, Καλάβρυτα, Μοναστήρια Μεγάλου Σπηλαίου και Αγίας Λαύρας, Αγία Κυριακή, Αυλές, Βυσωκά, Φτέρη, Πλατανιώτισσα, Πυργάκι, Βάλτσα, Μελίσσια, Μοναστήρι Ομπλού, Λαπαναγοί, Μάζι, Μαζέικα, Παγκράτι, Μορόχωβα, Δερβένι, Βάλτος, Πλανητέρου, Καλύβια. (2) 696 Έλληνες εκτελέστηκαν...”.

Ακολούθησε η προσπάθεια της επιβίωσης μέσα στα χαλάσματα, που έμελλε για χρόνια να στεγάσουν τις απορφανισμένες οικογένειες. Στον Τόπο της Εκτέλεσης, ο Λευκός Σταυρός και η Καλαβρυτινή Μάνα, αιώνια σύμβολα του μαρτυρίου, εξακολουθούν να στέλνουν μηνύματα ειρήνης και συναδέλφωσης των λαών του κόσμου.

Στα πλαίσια της απόδοσης φόρου τιμής για τα θύματα του ναζιστικού καθεστώτος κατά τη περίοδο της κατοχής, 1940 – 1945, συστάθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2000 αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία με την επωνυμία «Δίκτυο Μαρτυρικών Πόλεων & Χωριών της Ελλάδος, Περιόδου 1940 -1945» και με διακριτικό τίτλο «Ελληνικά Ολοκαυτώματα», το οποίο περιλαμβάνει δεκάδες πόλεις και χωριά, τα οποία χαρακτηρίζονται ως «Μαρτυρικά», με έδρα τη Μαρτυρική Πόλη των Καλαβρύτων, λόγω των μεγάλων καταστροφών σε ανθρώπινες ζωές και σε υλικές ζημιές που υπέστησαν κατά την αντίσταση εναντίον των δυνάμεων κατοχής 1941 -1944.

2.1.5.2 Δημοτική Ενότητα Καλαβρύτων

Η Δημοτική Ενότητα Καλαβρύτων, με έδρα την Μαρτυρική Πόλη των Καλαβρύτων, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με κομβικές στιγμές της νεότερης και σύγχρονης ιστορίας όπως η Ελληνική Επανάσταση του 1821, αλλά και η περίοδος της Γερμανικής κατοχής όπου και σηματοδεύτηκε με το Ολοκαύτωμα του 1943. Σήμερα είναι ένας δυναμικά εξελισσόμενος τουριστικά δήμος, αφού έχει πλήθος αξιοθέατων ιστορικής αξίας, όπως μονές, αρχαιολογικούς χώρους, τόπο εκτέλεσης, μουσεία και πολύ σημαντική αρχιτεκτονική κληρονομιά.

Στην περιοχή της Δ.Ε. δραστηριοποιείται το Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων (Χ.Κ.Κ.), το οποίο βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά του Χελμού και σε υψόμετρο 1.700μ. (Ξερόκαμπος) έως 2.340 μ. (Νεραϊδόραχη) και αποτελεί την πιο σημαντική αναπτυξιακή τουριστική υποδομή που έγινε στα Καλάβρυτα και την Αχαΐα. Η άλλη πολύ σημαντική υποδομή, είναι εκείνη του οδοντωτού σιδηρόδρομου Διακοπτού – Καλαβρύτων .

Κύρια παραγωγική δραστηριότητα της περιοχής είναι η γεωργοκτηνοτροφία, που εκτιμάται ότι με κατάλληλη υποστήριξη μπορεί να αποτελέσει έναν ιδιαίτερα αποδοτικό και προσοδοφόρο εισοδηματικό πόρο για την περιοχή. Η περιοχή έχει ιδιαίτερη παράδοση στην παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων (κυρίως τυροκομικά), καθώς στα όρια της Δ.Ε. δραστηριοποιούνται δυναμικές μονάδες επεξεργασίας γάλακτος. Σημαντική ανάπτυξη εμφανίζει επίσης ο τριτογενής τομέας, λόγω της ανάπτυξης υποστηρικτικών τουριστικών υποδομών στην περιοχή.

2.1.5.3 Δημοτική Ενότητα Κλειτορίας

Η Κλειτορία βρίσκεται στο Ν.Α. άκρο του Ν. Αχαΐας σε μια ορεινή περιοχή πλούσια σε νερό και βλάστηση. Κτίστηκε από Λαγκαδινούς, Κλουκινιώτες και Πλανητεριώτες

μαστόρους και ήδη από το 1830 άρχισε να εξελίσσεται σε εμπορικό κέντρο της περιοχής. Ονομαστή ήταν παλιότερα, η ετήσια εμποροπανήγυρη και ζωοπανήγυρη που γινόταν κάθε χρόνο στο τέλος του Σεπτεμβρίου και έφτασε να αποτελεί το αποκορύφωμα της εμπορικής κίνησης.

Από παλιά, όντας παράλληλα και συγκοινωνιακός κόμβος, εξυπηρετούσε τα χωριά της γύρω περιοχής, γι' αυτό και στην περιφέρεια της μπορούμε να δούμε συγκεντρωμένα τα απομεινάρια της ντόπιας βιοτεχνίας (νερόμυλους, νεροτριβές κλπ.) που φανερώνουν μια ενδιαφέρουσα άνθηση της ντόπιας οικονομίας. Κύριο παράγοντα στην ανάπτυξη της Κλειτορίας αποτέλεσε η θέση της στην πλούσια κοιλάδα όπου βρίσκονται και τα ερείπια του αρχαίου Κλείτορα. Σώζονται διάφορα αρχιτεκτονικά, λαογραφικά, και βιοτεχνικά μνημεία όπως παλιές εκκλησίες (όλες λιθοκτιστες), τοξωτά γεφύρια από την εποχή της τουρκοκρατίας, παραδοσιακές κρήνες σ' όλα τα γύρω χωριά, παλιά χάνια, νεροτριβές και νερόμυλοι, ελάχιστοι από τους οποίους παραμένουν ακόμα σε χρήση.

Σήμερα η Κλειτορία παραμένει συγκοινωνιακό και εμπορικό κέντρο της περιοχής, αποτελεί δε, έδρα του δημοτικού Διαμερίσματος Κλειτορίας. Διαθέτει μονάδα Βιολογικού Καθαρισμού και Υδροηλεκτρικό Σταθμό Παραγωγής Ενέργειας. Οι κάτοικοι σήμερα ασχολούνται με την κτηνοτροφία, το εμπόριο, την υφαντουργία και την αγροτική εκμετάλλευση του κάμπου. Στην Κλειτορία υπάρχει Λαογραφικό Μουσείο, στο οποίο εκτίθενται παραδοσιακός γεωργικός και αγροτικός εξοπλισμός, υφαντά, τοπικές φορεσιές, κεντήματα, παραδοσιακά οικιακά σκεύη και άλλα είδη λαογραφικής κληρονομιάς της περιοχής.

Η πλούσια χλωρίδα και πανίδα της ευρύτερης περιοχής, οδήγησαν το 1993 στην ίδρυση του πρώτου στην Ελλάδα «Κέντρου περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης». Σε μικρή απόσταση από την Κλειτορία, στο δρόμο προς τα Καλάβρυτα και κοντά στο χωριό Καστριά, βρίσκεται το ξακουστό Σπήλαιο των Λιμνών το οποίο αποτελούσε παλαιά κοίτη υπόγειου ποταμού, με εξερευνημένο μήκος 1.980 μ. Άλλα αξιοθέατα

της περιοχής είναι ο Αρχαίος Κλείτορας, το Κλήμα του Παυσανία, οι πηγές του Αροάνιου, μονές, σκήτες και παραδοσιακά γεφύρια. Στην περιοχή υπάρχουν τουριστικές υποδομές διαμονής και εστίασης.

2.1.5.4 Δημοτική Ενότητα Αροανίας

Η Δημοτική Ενότητα Αροανίας, βρίσκεται νότια του όρους Ερύμανθος και νοτιοανατολικά της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας και συνορεύει με τις Π.Ε. Ηλείας και Αρκαδίας. Η έκτασή της ανέρχεται σε 173.800 στρέμματα και ο πληθυσμός της σε 1.619 κατοίκους. Η περιοχή είναι ορεινή και η οικονομία της στηρίζεται κυρίως στην κτηνοτροφία και λιγότερο στη γεωργία. Έδρα της Δ.Ε. είναι η Ψωφίδα (Τριπόταμα) που γειτνιάζει με τον ομώνυμο σημαντικό αρχαιολογικό χώρο στη συμβολή των ποταμών Αροανίου, Ερυμάνθου και Σειραίου.

Στην εδαφική περιφέρεια της Αροανίας υπάρχει πλήθος αξιοθέατων, όπως ιστορικές μονές, (Αγ. Θεοδώρων, Παναγία Πορετσού, Αγ. Τριάδα Λειβαρτζίου, Φανερωμένη κ.λπ), ο Πλάτανος του Παυσανία, νερόμυλοι και ταμπακόμυλοι, παραδοσιακά κτίσματα και αρχοντικά αλλά και μια μαγευτική φύση όπου κυριαρχούν τα ελατοδάση και προσφέρεται για πλήθος δραστηριοτήτων (καγιακ, ορειβατικά κ περιπατητικά μονοπάτια κλπ).

Στην περιοχή λειτουργεί το Κέντρο Λαογραφίας & Λειβαρτζινής Παράδοσης – ΚΕ.ΛΑ.ΛΕΙ.ΠΑ., ενώ σημαντική εμπορική δραστηριότητα λαμβάνει χώρα με αφορμή την ετήσια εμποροπανήγυρη που διεξάγεται κάθε χρόνο στο τέλος Αυγούστου.

2.1.5.5 Δημοτική Ενότητα Παΐων

Η Δημοτική Ενότητα Παΐων με έδρα της τη Δάφνη, έχει έκταση 99.400 στρέμματα και 1.055 κατοίκους. Η περιοχή έχει ως κέντρο αναφοράς τον ποταμό Λάδωνα, τη διασχίζει και αναφέρεται ήδη από τον αρχαίο περιηγητή Πausανία. Ο ποταμός προσφέρεται για κατάβαση με κανόε- καγιάκ και ράφτινγκ, ακόμη και για αρχάριους λόγω της ήρεμης ροής του, για πεζοπορία για ψάρεμα, ακόμη και για κολύμπι.

Η πανίδα και η χλωρίδα της περιοχής από τις πιο σπάνιες, ενώ μπορεί κανείς να συναντήσει στην περιοχή του Λάδωνα πολλά είδη της άγριας πανίδας. Στην περιοχή εδρεύει ο Ναυτικός Όμιλος Δάφνης, που δραστηριοποιείται με ποτάμια αθλήματα (κανόε - καγιάκ, κωπηλασία, ράφτινγκ) στο Λάδωνα και προσελκύει αρκετούς επισκέπτες. Λόγω των ανωτέρω δραστηριοτήτων τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια αύξηση της επισκεψιμότητας της περιοχής, ενώ παράλληλα αναπτύχθηκαν και τουριστικές υποδομές διαμονής και εστίασης. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού ασχολείται με παραδοσιακές αγροτικές-κτηνοτροφικές δραστηριότητες.

Η περιοχή έχει διασώσει τον ιδιαίτερο παραδοσιακό και πολιτιστικό χαρακτήρα της, με αποτέλεσμα η φύση και τα μνημεία της να παραμείνουν αναλλοίωτα. Τόσο η έδρα (Δάφνη) του πρώην Δήμου, όσο και οι άλλοι οικισμοί, παρουσιάζουν εξαιρετικό αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον με ένα πλήθος παραδοσιακών κτισμάτων. Στην περιοχή συναντά κανείς πέτρινες θολωτές βρύσες, αξιόλογα πέτρινα θολωτά γεφύρια και επιβλητικές πέτρινες εκκλησίες. Από τα σημεία ενδιαφέροντος της περιοχής, εκτός της περιοχής του Λάδωνα, είναι το Βυζαντινό Μοναστήρι της Ευαγγελίστριας κοντά στη Δάφνη και η αρχαία Πάος κοντά στον χαρακτηρισμένο παραδοσιακό οικισμό Βεσινίου.

2.1.6 Πληθυσμιακά στοιχεία

Σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ το 2011, ο Δήμος Καλαβρύτων έχει έκταση 1.058 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 11.045 κατοίκων, ενώ σύμφωνα με την απογραφή ΕΣΥΕ 2001 (πραγματικός πληθυσμός), ανέρχεται σε 17.602 κατοίκων κατοίκους. Ο Δήμος περιλαμβάνει 66 τοπικές κοινότητες (128 οικισμοί), ως κάτωθι :

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	
Δημοτικές Ενότητες/ Τοπικές Κοινότητες	Τοπικές Κοινότητες
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΟΑΝΙΑΣ	1.619
Τοπική Κοινότητα Αγραμπέλων	99
Αγράμπελα,τα	41
Πλατανίτσα,η	58
Τοπική Κοινότητα Αγριδίου	92
Αγρίδιον,το	92
Τοπική Κοινότητα Αλεσταίνης	13
Αλέσταινα,η	13
Τοπική Κοινότητα Αναστάσεως	76
Ανάστασις,η	71
Μονή Αγίων Θεοδώρων,η	5
Τοπική Κοινότητα Αροανίας	46
Αροανία,η	46
Τοπική Κοινότητα Δεσινού	37
Δεσινόν,το	37

Τοπική Κοινότητα Καμενιάνων	116
Δροβολοβόν,το	31
Καμενιάνοι,οι	85
Τοπική Κοινότητα Λεχουρίου	288
Κερασέα,η	73
Λεχούριον,το	209
Σέλλιον,το	6
Τοπική Κοινότητα Λιβαρτζίου	211
Λιβιάδιον,το	12
Λιβαρτζινόν,το	35
Λιβάρτζιον,το	164
Τοπική Κοινότητα Πλάκας	99
Πλάκα,η	99
Τοπική Κοινότητα Σειρών	263
Άγιοι Θεόδωροι,οι	8
Άγιος Γεώργιος,ο	65
Θωμαΐικα,τα	45
Κρήνη,η	69
Σειραί,αι	76
Τοπική Κοινότητα Ψωφίδος	279
Άνω Τριπόταμα,τα	58
Άνω Ψωφίς,η	19
Βασιλική,η	14
Κάτω Τριπόταμα,τα	106
Τριπόταμα,τα	50

Ψωφίς,η	32
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	6.011
Τοπική Κοινότητα Άνω Βλασίας	165
Άνω Βλασία,η	165
Τοπική Κοινότητα Άνω Λουσών	115
Άνω Λουσοί,οι	111
Βαλβούσια,τα	4
Τοπική Κοινότητα Βάλτας	82
Βάλτα,η	82
Τοπική Κοινότητα Βιλιβίνης	66
Βιλιβίνα,η	66
Τοπική Κοινότητα Γουμένισσας	297
Γουμένισσα,η	297
Τοπική Κοινότητα Δουμενών	156
Δουμενά,τα	156
Τοπική Κοινότητα Δροσάτου	177
Δροσάτον,το	177
Τοπική Κοινότητα Καλαβρύτων	1.829
Αυλών,ο	31
Βραχνίον,το	13
Καλάβρυτα,τα	1.674
Κραστικοί,οι	54
Μονή Αγίας Λαύρας,η	10
Σούβαρδον,το	38
Στάση Κερπινής,η	9

Τοπική Κοινότητα Καλλιφωνίου	61
Καλλιφώνιον,το	61
Τοπική Κοινότητα Κανδάλου	27
Κάνδαλος,ο	27
Τοπική Κοινότητα Κάτω Βλασίας	131
Κάτω Βλασία,η	115
Μενυχταίικα,τα	2
Μετόχιον,το	13
Μονή Αγίου Νικολάου Βλασίας,η	1
Τοπική Κοινότητα Κάτω Ζαχλωρούς	53
Άνω Ζαχλωρού,η	0
Κάτω Ζαχλωρού,η	38
Μονή Μεγάλου Σπηλαίου,η	15
Τοπική Κοινότητα Κάτω Λουσών	59
Κάτω Λουσοί,οι	54
Λουσικόν,το	5
Τοπική Κοινότητα Κερπινής	173
Κερπινή,η	173
Τοπική Κοινότητα Κερτέζης	365
Κέρτεζη,η	365
Τοπική Κοινότητα Κορφών	108
Κορφαί,αι	108
Τοπική Κοινότητα Κούτελης	67
Κούτελη,η	57
Παλαιά Κούτελη,η	10

Τοπική Κοινότητα Κρυονερίου	96
Κρυονέριον,το	96
Τοπική Κοινότητα Λαγοβουνίου	53
Λαγοβούνιον,το	53
Τοπική Κοινότητα Λαπαναγών	20
Λαπαναγοί,οι	20
Τοπική Κοινότητα Μανεσίου Καλαβρύτων	225
Μανέσιον,το	201
Μπούμπουκας,ο	24
Τοπική Κοινότητα Μικρού Ποντιά	310
Καρούσιον,το	109
Λομποκάς,ο	20
Μέγας Ποντιάς,ο	64
Μικρός Ποντιάς,ο	117
Τοπική Κοινότητα Πετσάκων	196
Μπόσι,το	28
Πετσάκοι,οι	168
Τοπική Κοινότητα Πλατανιωτίσσης	110
Δίγελαι,η	0
Πλατανιώτισσα,η	109
Σπαρτινού,η	1
Τοπική Κοινότητα Πριολίθου	91
Πριολίθος,ο	91
Τοπική Κοινότητα Προφήτου Ηλίου	106
Μουρίκιον,το	36

Προφήτης Ηλίας,ο	70
Τοπική Κοινότητα Ρογών	100
Ρογοί,οι	100
Τοπική Κοινότητα Σιγουνίου	93
Λεύκη,η	14
Σιγούνιον,το	79
Τοπική Κοινότητα Σκεπαστού	514
Σκεπαστόν,το	514
Τοπική Κοινότητα Τρεχλού	106
Λαπάθεια,η	36
Τρεχλόν,το	70
Τοπική Κοινότητα Φλαμπούρων	60
Νεοχώριον,το	10
Ορθολίθιον,το	15
Φλάμπουρα,τα	35
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ (ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ)	2.360
Τοπική Κοινότητα Αγίου Νικολάου	52
Άγιος Νικόλαος,ο	52
Τοπική Κοινότητα Άνω Κλειτορίας	50
Άνω Κλειτορία,η	50
Τοπική Κοινότητα Άρμπουνα	52
Άρμπουνας,ο	41
Καλαμάκιον,το	11
Τοπική Κοινότητα Γλάστρας	61
Άγιος Βλάσιος,ο	53

Γλάστρα,η	8
Τοπική Κοινότητα Δρυμού	58
Δρυμός,ο	21
Κάτω Δρυμός,ο	37
Τοπική Κοινότητα Καστελλίου	18
Καστέλλιον,το	18
Τοπική Κοινότητα Καστρίων	78
Καστριά,τα	78
Τοπική Κοινότητα Κλειτορίας	713
Βάλτος,ο	0
Ελατόφυτον,το	4
Ζαρέλια,τα	7
Καλλιθέα,η	52
Κλειτορία,η	650
Τοπική Κοινότητα Κλείτορος	20
Κλείτωρ,ο	20
Τοπική Κοινότητα Κρινοφύτων	139
Κρινόφυτα,τα	139
Τοπική Κοινότητα Λευκασίου	89
Λευκάσιον,το	89
Τοπική Κοινότητα Λυκουρίας	449
Κερασιά,η	14
Λυκουρία,η	430
Σπηλιά,η	5
Τοπική Κοινότητα Παγκρατίου	145

Παγκραταίικα Καλύβια,τα	49
Παγκράτιον,το	63
Σελλά,τα	16
Στενόν,το	17
Τοπική Κοινότητα Πλανητέρου	197
Πλανητέρον,το	197
Τοπική Κοινότητα Τουρλάδας	28
Τουρλάδα,η	28
Τοπική Κοινότητα Φιλίων	211
Άγιοι Θεόδωροι,οι	9
Ζευγολατιόν,το	18
Καλύβια,τα	52
Μονή Αγίου Αθανασίου,η	2
Φίλια,τα	130
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΪΩΝ	1.055
Τοπική Κοινότητα Αμυγδαλέας	43
Αμυγδαλέα,η	43
Τοπική Κοινότητα Δάφνης	436
Δάφνη,η	436
Τοπική Κοινότητα Νασίων	28
Νάσια,τα	28
Τοπική Κοινότητα Πάου	298
Βεσίνιον,το	10
Δεχουναίικα,τα	18
Παλαιός Πάος,ο	0

Πάος,ο	253
Ποταμιά,η	17
Τοπική Κοινότητα Πεύκου	66
Πεύκον,το	66
Τοπική Κοινότητα Σκοτάνης	99
Άγιος Γεώργιος,ο	39
Σκοτάνη,η	60
Τοπική Κοινότητα Χόβολης	85
Άνω Χόβολη,η	4
Κάτω Χόβολη,η	81

Εικόνα 4 Πραγματικός Πληθυσμός ανά Δημοτική Ενότητα και Τοπική Κοινότητα του Δήμου Καλαβρύτων ,
(ΕΛΣΤΑΤ 2011)

2.1.6.1 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται η ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού του Δήμου Καλαβρύτων, από την απογραφή του 2001 και την απογραφή του 2011. Είναι εμφανές πως η μείωση του πληθυσμού κυμαίνεται σε εξαιρετικά υψηλά ποσοστά και σε συνδυασμό με τις δυσοίωνες προβλέψεις σχετικά με την απογραφή του 2021 (εκτιμήσεις για <10.000 πληθυσμό) , ο Δήμος Καλαβρύτων έρχεται αντιμέτωπος με μια μεγάλη πληθυσμιακή μείωση.

Πίνακας 1 Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού στον Δήμο Καλαβρύτων 2001-2011 (ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία Δήμος Καλαβρύτων)

α/α	Δημοτικές Ενότητες /Τοπικές Κοινότητες	Πληθυσμός		Ποσοστιαία Μεταβολή
		2001	2011	
1	Άνω Βλασία	326	165	-49%
2	Άνω Λουσοί	207	115	-44%
3	Βάλτα	88	82	-7%
4	Βιλιβίνα	104	66	-37%
5	Γουμένισσα	320	297	-7%
6	Δουμενά	169	156	-8%
7	Δροσάτο	222	177	-20%
8	Καλάβρυτα	1942	1829	-6%
9	Καλλιφώνιο	123	61	-50%
10	Κάνδαλος	95	27	-72%
11	Κάτω Βλασία	280	131	-53%
12	Κάτω Ζαχλωρού	112	53	-53%
13	Κάτω Λουσοί	129	59	-54%
14	Κερπινή	207	173	-16%
15	Κέρτεζη	460	365	-21%
16	Κορφές	174	108	-38%
17	Κούτελη	161	67	-58%
18	Κρυονέρι	133	96	-28%
19	Λαγοβούνι	92	53	-42%
20	Λαπαναγοί	57	20	-65%
21	Μάνεσι	409	225	-45%
22	Μικρός Ποντιάς	534	310	-42%
23	Πετσάκοι	205	196	-4%
24	Πλατανιώτισσα	306	110	-64%

25	Πριόλιθος	309	91	-71%
26	Προφ. Ηλίας	147	106	-28%
27	Ρογοί	147	100	-32%
28	Σιγούνι	137	93	-32%
29	Σκεπαστό	531	514	-3%
30	Τρεχλό	306	106	-65%
31	Φλάμπουρα	148	60	-59%
32	Αγράμπελα	340	99	-71%
33	Αγρίδιο	106	92	-13%
34	Αλέσταινα	52	13	-75%
35	Ανάσταση	125	76	-39%
36	Αροανία	120	46	-62%
37	Δεσινού	16	37	131%
38	Καμενιάνοι	112	116	4%
39	Λεχούρι	354	288	-19%
40	Λιβάρτζι	422	211	-50%
41	Πλάκα	152	99	-35%
42	Σειρές	392	263	-33%
43	Ψωφίδα	360	279	-23%
44	Αγ. Νικόλαος	107	52	-51%
45	Άνω Κλειτορία	92	50	-46%
46	Άρμπουνα	75	52	-31%
47	Γλάστρα	114	61	-46%
48	Δρυμός	99	58	-41%
49	Καστέλλι	37	18	-51%
50	Καστριά	134	78	-42%
51	Κλείτορας	94	20	-79%
52	Κλειτορία	975	713	-27%

53	Κρινόφυτα	224	139	-38%
54	Λευκάσιο	132	89	-33%
55	Λυκούρια	654	449	-31%
56	Παγκράτι	307	145	-53%
57	Πλανητέρο	354	197	-44%
58	Τουρλάδα	136	28	-79%
59	Φίλια	358	211	-41%
60	Αμυγδαλιά	78	43	-45%
61	Δάφνη	1167	436	-63%
62	Νάσια	92	28	-70%
63	Πάος	508	298	-41%
64	Πεύκο	118	66	-44%
65	Σκοτάνη	313	99	-68%
66	Χόβολη	303	85	-72%
	Σύνολο	17602	11045	-37%

Παρατηρούμε πως στο σύνολο των δημοτικών ενοτήτων και τοπικών κοινοτήτων υπάρχει αρνητική ποσοστιαία μεταβολή, με τις πιο υψηλές τιμές να εμφανίζονται στις τοπικές κοινότητες του Κάνδαλου (-72%), του Πριόλιθου (-71%), της Αλέσταινας (-75%) και του Κλείτορα (-79%).

Στο παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται το σύνολο των μεταβολών του πληθυσμού, στις δημοτικές ενότητες του Δήμου. Εμφανίζεται μία έντονη πληθυσμιακή αποδυνάμωση, ειδικότερα την περίοδο 2001-2011 με τα ποσοστά μεταβολής του πληθυσμού να αγγίζουν το -30% στην Δημοτική Ενότητα Καλαβρύτων, το -37% στην Δημοτική Ενότητα Αροάνιας, το -39% στην Δημοτική Ενότητα Κλειτορίας και η Δημοτική Ενότητα Παΐων βρίσκεται στην τελευταία θέση με ποσοστό σχεδόν -60%. Δυστυχώς αρκετές περιοχές (κατά βάση στις δημοτικές ενότητες της Αροανίας και Πάων) έχουν χάσει πάνω από το 50% του πληθυσμού τους από το 2001.

Πίνακας 2 Μεταβολή του συνόλου του πληθυσμού του Δήμου Καλαβρύτων 1971-2011, (ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία Δήμος Καλαβρύτων)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ (ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ)								
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Πραγματικός πληθυσμός					Μεταβολή Πληθυσμού (%)		
	1971	1981	1991	2001	2011	1971-1991	1991-2001	2001-2011
ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	9.156	8.527	8.346	8.580	6.011	-8,8%	2,8%	-30%
ΑΡΟΑΝΙΑΣ	2.947	2.837	2.315	2.551	1.619	-21,4%	10,2%	-37%
ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ	5.266	4.641	3.894	3.892	2.360	-26,1%	-0,1%	-39%
ΠΑΪΩΝ	3.128	2.945	2.623	2.579	1.055	-16,1%	-1,7%	-59%
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	20.497	18.950	17.178	17.602	11.045	-16,2%	2,5%	-37%

Όσο αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης των πολιτών του Δήμου Καλαβρύτων, παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα, τα ποσοστά ανάλογα με την εκπαιδευτική βαθμίδα. Το μεγαλύτερο ποσοστό το κατέχουν οι απόφοιτοι Δημοτικού με 35,1% και ακολουθούν όσοι εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση με 19,9%.

Πίνακας 3 Επίπεδο εκπαίδευσης Δήμου Καλαβρύτων (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)

Σύνολο Δήμου Καλαβρύτων	11.045	Ποσοστά Δήμου Καλαβρύτων
Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών	668	6,0%
Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ.)	173	1,6%
Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	2128	19,3%
Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	1515	13,7%
Απόφοιτοι Δημοτικού	3878	35,1%
Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	2193	19,9%
Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1/1/2005)	490	4,4%

Το σύνολο του επιπέδου εκπαίδευσης του πληθυσμού του Δήμου Καλαβρύτων, παρουσιάζεται στο παρακάτω γράφημα, στο οποίο παρατηρούμε πως οι απόφοιτοι Λυκείου είναι περίπου ίσοι με τους πολίτες που εγκατέλειψαν το Δημοτικό, ενώ χαμηλά ποσοστά λαμβάνουν οι πτυχιούχοι και οι κάτοχοι διδακτορικού.

Εικόνα 5 Επίπεδο εκπαίδευσης Πληθυσμού Δήμου Καλαβρύτων, (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)

Στον παρακάτω πίνακα, αποτυπώνεται η οικογενειακή κατάσταση των νοικοκυριών του Δήμου Καλαβρύτων το 2011. Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού είναι έγγαμοι, με σύμφωνο συμβίωσης και σε διάσταση με ποσοστό 51% και ακολουθούν οι άγαμοι με ποσοστό 36,3%. Τις τελευταίες θέσεις καταλαμβάνουν οι χήροι/χήρες με ποσοστό 11% και διαζευγμένοι από σύμφωνο συμβίωσης με ποσοστό 2%.

Πίνακας 4 Οικογενειακή Κατάσταση Δήμος Καλαβρύτων (ΕΛΣΤΑΤ 2011)

Τόπος μόνιμης διαμονής	Σύνολο	Άγαμοι	Έγγαμοι, με σύμφωνο συμβίωσης και σε διάσταση	Χήροι και χήρες από σύμφωνο συμβίωσης	Διαζευγμένοι και διαζευγμένοι από σύμφωνο συμβίωσης
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	11.045	4.005	5.643	1.204	193

Όσο αφορά το τύπο του κάθε νοικοκυριού, αλλά και το τύπο πυρηνικής οικογένειας, ο Δήμος Καλαβρύτων σε σύνολο 4.026 νοικοκυριών, έχει νοικοκυριά με μία πυρηνική οικογένεια με ποσοστό 64,3% και νοικοκυριά με δύο ή περισσότερες πυρηνικές οικογένειες με ποσοστό 35,7%.

Πίνακας 5 Απογραφή Πληθυσμού 2011. Ιδιωτικά νοικοκυριά κατά τύπο και μέγεθος και κατά τύπο πυρηνικής οικογένειας

Περιγραφή / Τύπος νοικοκυριού και τύπος πυρηνικής οικογένειας	Σύνολο νοικοκυριών	Μέλη νοικοκυριού	1	2	3+
Νοικοκυριά με μία πυρηνική οικογένεια	2.588	0	1.158	1.430	8.085
Παντρεμένα ζευγάρια / Συμβιούντες	2.165	0	937	1.228	6.941
Μόνοι γονείς με παιδί-ιά	423	0	221	202	1.144

Νοικοκυριά με δύο ή περισσότερες πυρηνικές οικογένειες / Νοικοκυριά χωρίς πυρηνικές οικογένειες	1.438	1.102	97	239	2.699
Σύνολο Δήμου Καλαβρύτων	4.026	1.102	1.255	1.669	10.784

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα πιο πρόσφατα στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ (2011), για την ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού του Δήμου Καλαβρύτων, ανά Δημοτική Ενότητα. Τα δεδομένα που κατέστη δυνατό να συλλεχθούν, όσον αφορά στην ηλικιακή κατανομή αφορούν το ηλικιακό εύρος 0-34, 35-55 και 56 και άνω.

- ✓ Δείκτης γήρανσης: Η αναλογία του αριθμού ατόμων άνω των 65 ετών, ως προς τα άτομα ηλικίας 0-14 ετών.
- ✓ Δείκτης εξάρτησης: Η αναλογία του αριθμού ατόμων των ομάδων 0-14 ετών και 65 και άνω, ως προς τα άτομα ηλικίας 15-64 ετών.
- ✓ Δείκτης αντικατάστασης: Ορίζεται ως η αναλογία του αριθμού νέων 10-14 ετών, ως προς τα άτομα 55-64 ετών.

Από τα συγκεκριμένα δεδομένα της ηλικιακής κατανομής, δεν γίνεται να υπολογιστούν οι συγκεκριμένοι δείκτες, αλλά όπως είναι εμφανές, ο πληθυσμός χαρακτηρίζεται από έντονες τάσεις γήρανση και υπογεννητικότητα. Ο μεγάλος αριθμός πολιτών (κυρίως νέων) που μεταναστεύει τόσο στο εσωτερικό της χώρας, όσο και στο εξωτερικό, φαίνεται να αποτελεί τροχοπέδη στην ανάπτυξη του Δήμου Καλαβρύτων.

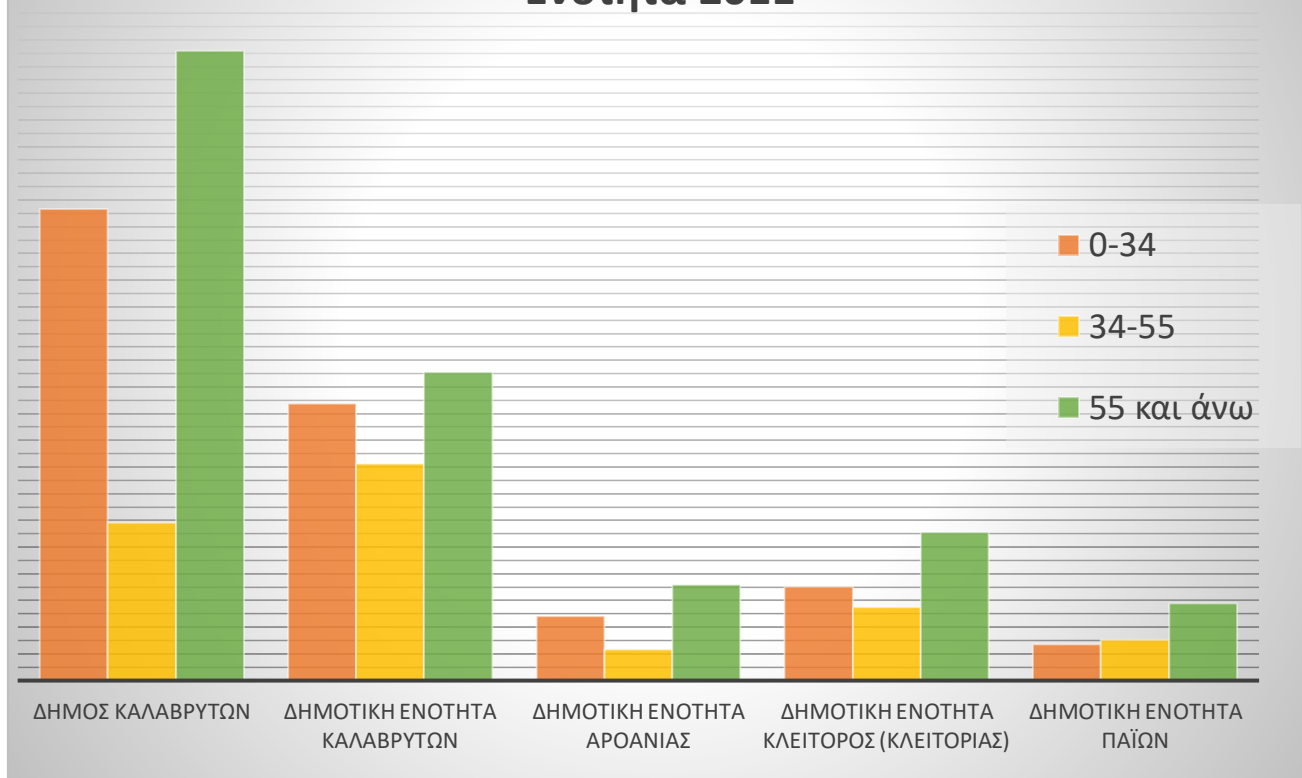
Στον Πίνακα 6 και στο γράφημα 7, παρουσιάζεται αναλυτικά η ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού ανά δημοτικές ενότητες .

Παρατηρούμε πως τα ποσοστά της ηλικιακής κατανομής στο σύνολο του Δήμου Καλαβρύτων κατανέμονται με αύξουσα σειρά 34-55 (25%) , 0-34 (32%) , 55-άνω (43%). Πανομοιότυπη κατανομή ακολουθούν και οι δημοτικές ενότητες, με τα ποσοστά της ηλικιακής ομάδας 56 και άνω, να είναι τα μεγαλύτερα.

Πίνακας 6 Πίνακας 7 Ηλικιακή Κατανομή Πληθυσμού στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Καλαβρύτων, (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)

Ηλικιακή Κατανομή Πληθυσμού	Σύνολο	0-34	35-55	56 και άνω
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	11.045	3.531	2.798	4.716
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	6.011	2.075	1.624	2.312
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΟΑΝΙΑΣ	1.619	483	418	718
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ (ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ)	2.360	701	550	1.109
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΪΩΝ	1.055	272	206	577

Ηλικιακή Κατανομή Πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα 2011

Εικόνα 6 Ηλικιακή Κατανομή Πληθυσμού στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Καλαβρύτων, (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)

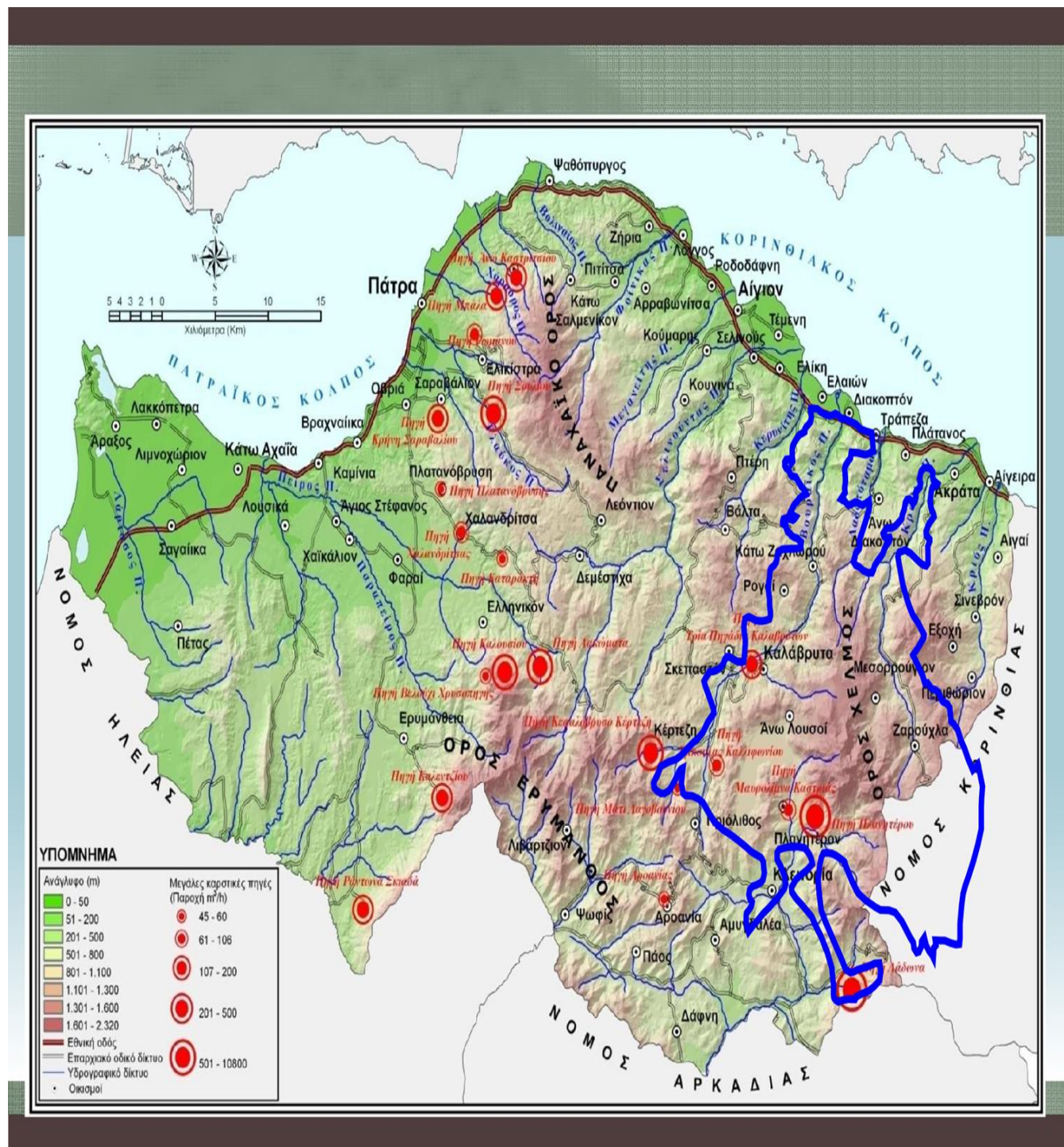
2.2 Θεματικός Άξονας Α : «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»

A1. Φυσικό Περιβάλλον – Φυσικοί Πόροι

A1.1 Μορφολογία

Ο Δήμος Καλαβρύτων αποτελείται κατά βάση από ένα πολυδιάστατο, σύμπλεγμα φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο αποτελεί τον βασικό πυλώνα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της περιοχής. Μορφολογικά, η περιοχή του Δήμου χαρακτηρίζεται από την ανάπτυξη μεγάλων ορεινών όγκων. Το μέσο υψόμετρο ανέρχεται σε 835 μ. για τη Δ.Ε. Καλαβρύτων, 804 μ. για τη Δ.Ε. Αροανίας, 690 μ. για τη Δ.Ε. Κλειτορίας και 677 μ. για τη Δ.Ε. Παΐων.

Τα όρη που κυριαρχούν είναι ο Χελμός (ή Αροάνια) με υψόμετρο 2.335 μ., που βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Δήμου και ακολουθεί ο Ερύμανθος (ή Ωλενός) με υψόμετρο 2.224 μ, στο δυτικό τμήμα.

Εικόνα 7 Γεωμορφολογικός Χάρτης Ν. Αχαΐας (Γεωπάрко Χελμού-Βουραϊκού)

A1.2 Κλίμα

Η ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων χαρακτηρίζεται από τυπικά ορεινό κλίμα με δριμύ χειμώνα και δροσερό και άνομβρο καλοκαίρι. Η μέση ετήσια θερμοκρασία ανέρχεται στους 10,5° C, ενώ το μέσο ετήσιο ύψος βροχής ανέρχεται σε 960 mm. Το μέγιστο ύψος των βροχοπτώσεων παρατηρείται κατά την χειμερινή και εαρινή περίοδο. Κατά τη θερινή περίοδο παρατηρείται μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό της συνολικής ετήσιας βροχόπτωσης. Παρατηρούνται δύο περίοδοι με εκ διαμέτρου αντίθετα κλιματικά χαρακτηριστικά. Η πρώτη (υπέρυγρη) διαρκεί από τον Νοέμβριο μέχρι και τον Φεβρουάριο με πολύ χαμηλές θερμοκρασίες και μεγάλο ύψος ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων. Η δεύτερη (υπέρξηρη) διαρκεί από τον Ιούνιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο και περιλαμβάνει σημαντική έλλειψη βροχοπτώσεων και σχετικά υψηλές θερμοκρασίες. Συνηθισμένο είναι το φαινόμενο της χιονόπτωσης κατά τη χειμερινή περίοδο καθώς και οι παγωνιές που ακολουθούν ως αποτέλεσμα των πολύ χαμηλών θερμοκρασιών που επικρατούν. Ο μέσος ετήσιος αριθμός ημερών χιονιού ανέρχεται σε 14,5. Στην περιοχή επικρατούν οι βόρειοι άνεμοι κατά τη χειμερινή περίοδο και στη συνέχεια οι νότιοι με σχετικά μικρή ένταση.

A1.3 Υδάτινο Δίκτυο

Το υδατικό δυναμικό της περιοχής του Δήμου εμφανίζεται πολύ πλούσιο. Αυτό εξηγείται από τη γεωγραφική του θέση και την ορεογραφική διάταξη, παράγοντες που ευνοούν τα μεγάλα ύψη ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων. Τα σημαντικότερα ποτάμια της περιοχής, είναι:

- ✓ Ποταμός Βουραϊκός: Ο κύριος ρους του ξεκινά κοντά στην κοινότητα Πριολίθου Καλαβρύτων και καταλήγει εκβάλλοντας κοντά στο Διακοπτό, στον Κορινθιακό κόλπο (πηγές Κέρτεζης, πηγές Πριολίθου). Έχει μήκος ροής

50 χλμ. περίπου. Καθ' όλη τη διαδρομή του δημιουργεί πανέμορφες υδάτινες διαδρομές και πλούσια παρόχθια βλάστηση που σε μερικά σημεία όπως στην περιοχή Κάτω Ζαχλωρού - Καλαβρύτων, δημιουργεί χαρακτηριστικά παραποτάμια δάση (πλατάνου, λεύκας κ.α.) που σπάνια απαντώνται στην Πελοπόννησο. Οι κατά τόπους παροχετεύσεις στην κοίτη του ποταμού και των παραποτάμων του, έχει επιβαρύνει και υποβαθμίσει την ποιότητα των υδάτων του Βουραϊκού.

- ✓ Ποταμός Λάδωνας: Ο Λάδωνας είναι ο υδάτινος «δεσμός» του Δήμου με την Αρκαδία. Οι πηγές του βρίσκονται κοντά στο χωριό Λυκούρια, ενώ καθ' οδόν εμπλουτίζεται με τα νερά του Αροάνιου, του ποταμού Πάου (Δ.Ε. Παϊών) και του ποταμού Τράγου και μαζί φτάνουν μέχρι την τεχνητή λίμνη του Λάδωνα στα όρια Αχαΐας και Αρκαδίας. Το μήκος του ποταμού φτάνει τα 70 χλμ. περίπου. Στην περιοχή του ποταμού έχουν αναπτυχθεί εναλλακτικές δραστηριότητες (ράφτινγκ, καγιάκ, ποδηλασία, ψάρεμα, πεζοπορία).
- ✓ Ποταμός Αροάνιος: Διατρέχει τη Δ.Ε. Κλειτορίας, συνεισφέροντας στην άρδευση των ημιορεινών κοιλάδων της περιοχής. Ο ποταμός πηγάζει από τους πρόποδες του Χελμού, μέσα σε πλατανόδασος στα όρια της κοινότητας Πλανητέρου, διασχίζει την κοιλάδα της Κατσάνας και η ροή του συναντάται με το χείμαρρο Κλείτορα και τον ποταμό Λάδωνα, με τον οποίο ενώνεται για να φτάσει στην τεχνητή λίμνη του Λάδωνα (κοντά στη Δάφνη).
- ✓ Ποταμός Ερύμανθος: Ο Ερύμανθος είναι παραπόταμος του Αλφειού και πηγάζει από το όρος Ερύμανθο. Είναι το φυσικό σύνορο ανάμεσα στην Αχαΐα και την Ηλεία. Στην κοινότητα Τριπόταμα, στα σύνορα Αχαΐας – Ηλείας – Αρκαδίας, συναντιέται με τα ποτάμια Αροάνιο και Σειραίο. Στα νερά του ποταμού γίνονται και αγώνες κανόε-καγιάκ.
- ✓ Ποταμός Σελινούντας: Πηγάζει από το όρος Ερύμανθος, κοντά στην περιοχή της Βλασίας και αφού διασχίσει τις Δ.Ε. Καλαβρύτων και Αιγίου εκβάλλει

στον Κορινθιακό κόλπο, κοντά στα Βαλιμίτικα. Το μήκος του ποταμού φτάνει τα 40 χλμ. περίπου.

A1.4 Χλωρίδα – Πανίδα – Δασικά Οικοσυστήματα

Η περιοχή διατηρεί σε σημαντικό βαθμό το φυσικό της πλούτο και ιδιαίτερα τη βλάστηση. Ο βαθμός φυτοκάλυψης είναι πολύ υψηλός, ενώ παράλληλα, η παρουσία περιβαλλοντικά σημαντικών περιοχών, καθιστά την περιοχή του Δήμου πρόσφορο για περιβαλλοντολογικές και οικοτουριστικές δραστηριότητες. Υπάρχει πληθώρα ενδημικών φυτών, με κάποια από αυτά να προστατεύονται, καθώς απειλούνται προς εξαφάνιση. Τα σημαντικότερα δάση στην περιοχή του Δήμου αποτελούνται από τα κάτωθι είδη:

Ελάτη

Δάση Ελάτης συναντώνται στα δύο μεγάλα όρη του Δήμου:

- Στο όρος Ερύμανθος (Ωλενός), στην περιοχή που ορίζεται από τις κοινότητες Χρυσοπηγή – Λακώμματα - Αγράμπελα- Λειβάρτζι- Ανω Βλασία - Κορυφή Καλλιφώνι -Λεχούρι - Κέρτεζη, σε υψόμετρο 1300-1800 μ.
- Στα όρη Αροάνια (Χελμός) στην περιοχή που ορίζεται από την πόλη των Καλαβρύτων και τις Κοινότητες Ανω Λουσοί - Πλατηνέρο, σε υψόμετρο 1500-1800 μ. καθώς και την περιοχή Κ. Ζαχλωρού- Ι.Μ.Μ. Σπηλαίου, σε υψόμετρο 1000- 1600 μ.
- Αξιόλογο δάσος υπάρχει και στο Αφροδίσιο όρος (Δάφνη).

Δρυς

Συναντώνται ακόμα σήμερα στην περιοχή κάποιες εκτεταμένες εκτάσεις με δρυ, καθώς και κάποιες υπολειμματικές κηλίδες βλάστησης.

- Εκτεταμένο δάσος στην περιοχή Προφήτης Ηλίας - Κρυονέρι - Φλάμπουρα, σε υψόμετρο 800-1000 μ. Στην περιοχή βρίσκεται το δάσος της Κάνισκας. Πρόκειται για δασική έκταση 12.860 στρ. στην κοινότητα Μ. Ποντιά της Δ.Ε. Καλαβρύτων. Είναι το μεγαλύτερο δρυόδασος της Αχαΐας με πλούσια φυσική ομορφιά, το οποίο συντηρεί πληθυσμούς διάφορων ζωϊκών ειδών και αποτελεί ιδιοκτησία του Δήμου Καλαβρύτων. Προσφέρεται για την ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων (Mountain bike, αθλημάτων βουνού) και ήπιων μορφών τουρισμού, ενώ η σχεδιαζόμενη αξιοποίηση του θα συμβάλλει στην ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής.

- Περιοχή γύρω από την Ι,Μ. Αγίας Λαύρας Καλαβρύτων, σε υψόμετρο 1000 μ.

Καστανιά

- Μικρό δάσος καστανιάς κοντά στην κοινότητα Κέρτεζης Καλαβρύτων, σε υψόμετρο 1100 μ.
- Κοντά στο χωριό Νάσια, στο όρος Αφροδίσιο, βρίσκεται το δάσος της Μπαρμπούς με αιωνόβιες καστανιές, κраниές και βελανιδιές.

✓ Πλάτανος

Σημαντικό είναι το πλατανόδασος στην κοινότητα Πλανητέρου, σε υψόμετρο άνω των 700 μ. καθώς και το πλατανόδασος των Καμενιάνων. Σημαντικό πρόβλημα για τη χλωρίδα της περιοχής, το μεταχρωματικό έλκος πλατάνου, απειλεί με νέκρωση το σύνολο των πλατάνων και αιωνόβια πλατάνια, πραγματικά μνημεία της φύσης βρίσκονται αντιμέτωπα με τον κίνδυνο της εξαφάνισης.

Ο μύκητας μεταδίδεται κυρίως από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, με αποτέλεσμα οι χημικές μέθοδοι αντιμετώπισης της νόσου που έχουν εφαρμοστεί μέχρι σήμερα, να μην είναι αποτελεσματικές. Η απολύμανση πριν και μετά τη χρήση των εργαλείων υλοτομίας και επιμελής πλύση των εκσκαπτικών μηχανημάτων καθώς και η μη χρήση καυσόξυλων από προσβεβλημένα δένδρα, συμβάλουν στον

περιορισμό της μετάδοσης και επέκτασης της νόσου σε υγιή δένδρα. Ο Δήμος Καλαβρύτων μαζί με το Δασαρχείο, τον Φορέα Διαχείρισης Χελμού Βουραϊκού και την συλλογικότητα ΕΜΕΙΣ, έχουν πραγματοποιήσει μία σειρά δράσεων για την ενημέρωση της συγκεκριμένης ασθένειας.

Επίσης, στην κατηγορία των δασών / δασικών εκτάσεων με ιδιαίτερο αισθητικό, επιστημονικό και οικολογικό ενδιαφέρον, ανήκει το θεσμοθετημένο Αισθητικό δάσος Καλαβρύτων (Δάσος Εθνικής Ανεξαρτησίας), που καταλαμβάνει τις πλαγιές στα νότια της πόλης των Καλαβρύτων.

A1.5 Προστατευόμενες περιοχές

Εθνικό Πάρκο και Παγκόσμιο Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού της UNESCO

Η Προστατευόμενη Περιοχή του Εθνικού Πάρκου και Παγκόσμιου Γεωπάρκου Χελμού-Βουραϊκού της UNESCO εκτείνεται στους νομούς Αχαΐας και Κορινθίας και οριοθετείται από τους υδροκρίτες των ποταμών Βουραϊκού, Κράθι, Αροανίου και την παραλιακή ζώνη του Διακοπτού. Η συνολική έκταση της ανέρχεται περίπου σε 647.000 στρέμματα.

Το τεράστιο οικολογικό ενδιαφέρον του Εθνικού Πάρκου αφορά το χλωριδικό του πλούτο, καθώς φιλοξενεί υψηλό αριθμό φυτικών ειδών - συμπεριλαμβανομένων ελληνικών ενδημικών, ενδημικών της Πελοποννήσου και τοπικών ενδημικών ειδών - πολλά από τα οποία είτε ανήκουν σε μία από τις κατηγορίες επικινδυνότητας του Βιβλίου Ερυθρών δεδομένων της IUCN, ή/και είναι ενταγμένα σε διεθνές καθεστώς προστασίας. Τα προαναφερόμενα ως τον χλωριδικό πλούτο, συνδυάζονται με την εκτεταμένη παρουσία δασών ελάτης και μαύρης πεύκης, αλλά και δασών πλατύφυλλης δρυός σε μικρότερη έκταση, προσδίδοντας ιδιαίτερη οικολογική και αισθητική αξία στο ορεινό τοπίο. Αντίστοιχα αξιόλογη είναι και η πανίδα της περιοχής, περιλαμβάνοντας μεγάλο αριθμό εντόμων, αμφιβίων, ερπετών, πουλιών και θηλαστικών, σημαντικών τόσο σε εθνικό, όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το Παγκόσμιο Γεωπάρκο Χελμού-Βουραϊκού, αποτελεί μία εκ των έξι περιοχών της χώρας που έχουν ενταχθεί στο Παγκόσμιο Δίκτυο των Γεωπάρκων της UNESCO. Το Παγκόσμιο δίκτυο Γεωπάρκων μέχρι σήμερα αποτελείται από 169 περιοχές σε 44 χώρες του κόσμου και περιλαμβάνει ειδικές περιοχές με γεωλογική κληρονομιά ή γεωποικιλότητα παγκόσμιας σημασίας. Τα Γεωπάρκα ως ιδέα, συνδυάζουν τη διατήρηση, με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων.

Η Προστατευόμενη Περιοχή Χελμού-Βουραϊκού έχει μια ιδιαίτερη γεωλογική ιστορία και φιλοξενεί μοναδικά τοπία, τα οποία συνδυάζει με σημεία πολιτιστικής κληρονομιάς και άρτιες επιστημονικές, εκπαιδευτικές και τουριστικές υποδομές, όπως το Σπήλαιο των Λιμνών με τις 13 καταπληκτικές υπόγειες λίμνες, οι δροσερές πηγές του Αροάνιου ποταμού στο Πλανητέρο, το Φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού με τον μοναδικό οδοντωτό σιδηρόδρομο Διακοπτού – Καλαβρύτων, οι πανέμορφες ορεινές λίμνες Τσιβλού και Δόξα, τα μυθικά Ύδατα της Στύγας, οι εγκαταστάσεις του Περιβαλλοντικού Κέντρου Κλειτορίας, οι εγκαταστάσεις του Χιονοδρομικού Κέντρου, το τηλεσκόπιο Αρίσταρχος κ.α.

Αρμόδιος για την διατήρηση, την προστασία και την χρηστή διαχείρισης της βιοποικιλότητας της φύσης και του τοπίου, ως φυσική κληρονομιά εθνικής και παγκόσμιας σπουδαιότητας είναι ο ομώνυμος Φορέας Διαχείρισης, ο οποίος ιδρύθηκε το 2002 και εποπτεύεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας.

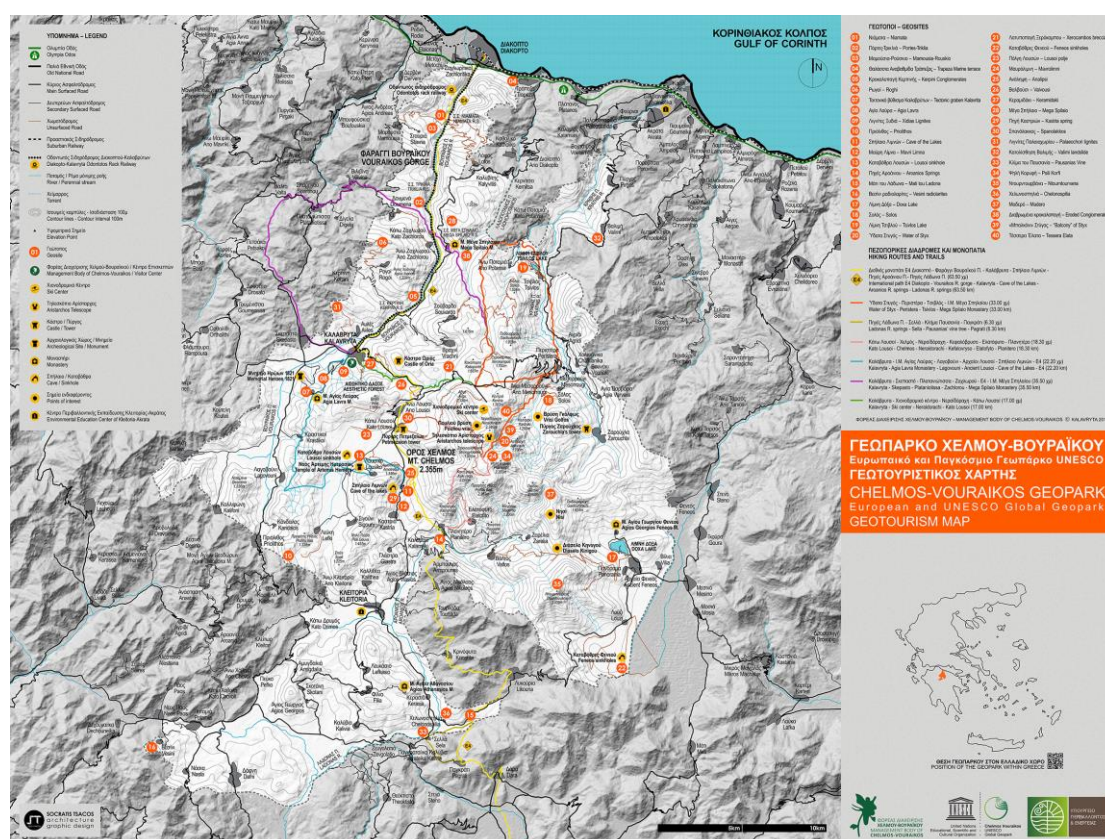
Οι Περιοχές Natura 2000 που περιλαμβάνονται στην περιοχή ευθύνης του ΦΔ Σύμφωνα με το Ν. 4519/2018 (ΦΕΚ Α' 25 - 20.02.2018) είναι:

Προστατευόμενες περιοχές σε Ευρωπαϊκό επίπεδο

Πίνακας 8 Περιοχές Ευρωπαϊκού Δικτύου NATURA 2000 του Δήμου (Γεωπάρκο Χελμού Βουραϊκού)

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000 ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ				
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗ- ΓΟΡΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (εκτάρια)	Υψόμετρο (μέτρα)
GR2320002	SCI ⁶	Όρος Χελμός και Ύδατα Στυγός	17.493,03	600-2337
GR2320003	SCI	Φαράγγι Βουραϊκού	2.176,31	65-1128
GR2320004	SCI	Αισθητικό Δάσος Καλαβρύτων	2.386,08	712-1560
GR2320005	SCI	Όρη Μπαρμπάς και Κλωκός, Φαράγγι Σελινούντα	6.042,57	143-1776
GR2320008	SCI	Όρος Ερύμανθος	19.332,14	586-2208
GR2320009	SCI	Σπήλαιο Καστριών	308,02	660-979
GR2320010	SPA ⁷	Όρη Μπαρμπάς, Κλωκός, Φαράγγι Σελινούντα	15.705,36	140-1771
GR2320012	SPA	Όρος Ερύμανθος	38.983,48	357-2206
GR2320013	SPA	Όρος Χελμός (Αροάνια) – Φαράγγι Βουραϊκού και περιοχή Καλαβρύτων	32,169,19	40-2328
⁶ SCI: Τόποι Κοινοτικής Σημασίας				
⁷ SPA: Ζώνες Ειδικής Προστασίας για την ορνιθοπανίδα				

(Πηγή: European Environment Agency - www.eea.europa.eu)

Εικόνα 8 Γεωτουριστικός Χάρτης Γεωπάρκου Χελμου-Βουραϊκού

Οι σημαντικότερες, μεταξύ άλλων, δράσεις του Φορέα Διαχείρισης είναι τα προγράμματα καταγραφής και παρακολούθησης των αβιοτικών και βιοτικών παραμέτρων (bio-monitoring) των απειλούμενων οικοσυστημάτων και σημαντικών και σπάνιων ειδών χλωρίδας και πανίδας της περιοχής, οργανωμένα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, καθώς και ξεναγήσεις εντός του Εθνικού Πάρκου.

Η προστασία και ορθολογική διαχείριση της περιοχής με την εξαιρετική φυσική, γεωμορφολογική και γεωλογική κληρονομιά, η ανάπτυξη και τόνωση των τοπικών κοινωνικο-οικονομικών δραστηριοτήτων μέσω της προβολής της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας της περιοχής (φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι, παράδοση, τοπική κουζίνα) και η ενεργητική συμμετοχή των κατοίκων και των τοπικών αρχών είναι από τους σημαντικότερους στόχους του Γεωπάρκου Χελμού Βουραϊκού.

www.fdchelmos.gr

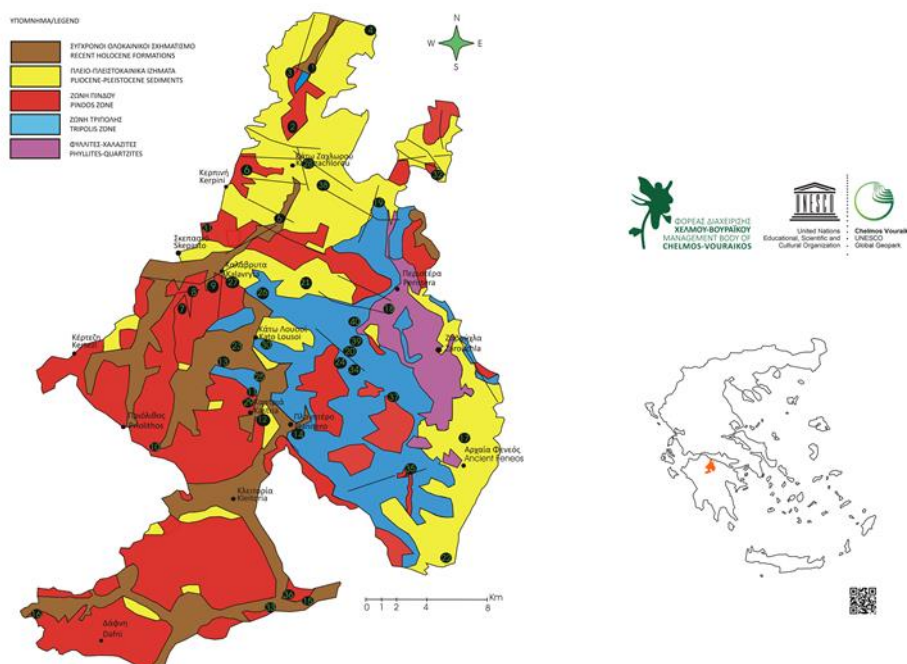
Πίνακας 9 : Περιοχές NATURA 2000 και η περιοχή του Δήμου που καταλαμβάνουν

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA 2000 ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΥ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΟΥΝ		
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΟΡΟΣ ΧΕΛΜΟΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ, ΑΝΩ ΛΟΥΣΣΟΙ, ΚΑΤΩ ΛΟΥΣΣΟΙ,
	ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ	ΚΛΕΙΤΟΡΙΑ , ΚΑΣΤΡΙΑ, ΠΛΑΝΗΤΕΡΟ, ΑΡΜΠΟΥΝΑΣ, ΤΟΥΡΛΑΔΑ, ΛΥΚΟΥΡΙΑ
ΦΑΡΑΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΡΟΓΟΙ, ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ, ΚΑΤΩ ΖΑΧΛΩΡΟΥ, ΔΟΥΜΕΝΑ
ΟΡΗ ΜΠΑΡΜΠΑΣ ΚΑΙ ΚΛΩΚΟΣ, ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΛΑΠΑΝΑΓΟΙ, ΠΕΤΣΑΚΟΙ
ΟΡΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ	ΑΡΟΑΝΙΑΣ	ΑΓΡΑΜΠΕΛΑ, ΠΛΑΚΑ, ΛΙΒΑΡΤΖΙ, ΛΕΧΟΥΡΙ, ΛΕΣΙΝΟ, ΑΝΑΣΤΑΣΗ

	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΑΝΩ ΒΛΑΣΙΑ, ΚΑΤΩ ΒΛΑΣΙΑ, ΜΑΝΕΣΙ, ΚΕΡΤΕΖΗ, ΠΡΙΟΛΙΘΟΣ
ΣΠΗΛΑΙΟ ΚΑΣΤΡΙΩΝ	ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ	ΚΑΣΤΡΙΑ
ΑΙΣΘΗΤΙΚΟ ΔΑΣΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ

Προστατευόμενες περιοχές σε Εθνικό επίπεδο

- ✓ *Εθνικά Πάρκα (Ν. 1650/1986)*
- ✓ Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού (ΦΕΚ 446/Δ/2009)
- ✓ *Αισθητικά Δάση (Ν. 996/71)*
- ✓ Δάσος Εθνικής Ανεξαρτησίας Καλαβρύτων (ΦΕΚ 404/Δ/1977)

Εικόνα 9 Γεωλογικός Χάρτης Γεωπάρκου Χελμού-Βουραϊκού

Πίνακας 10 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης (N. 996/71)

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ (N. 996/71)		
Ονομασία	Δ.Ε.	Φ.Ε.Κ.
Το Κλήμα του Πausανία	Κλειτορίας	738/Β/1975
Ο Πλάτανος της Πλατανιώτισσας Καλαβρύτων	Καλαβρύτων	733/Β/1985
Ο Πλάτανος της Αγίας Λαύρας Καλαβρύτων	Καλαβρύτων	656/Β/1986

Πίνακας 11 Καταφύγια Άγριας Ζωής (N.2637/98)

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ (N. 177/75 όπως αυτός τροποποιήθηκε από το N.2637/98)			
Θέση	Δ.Ε.	Έκταση (στρ.)	Φ.Ε.Κ.
Λαγκαδά – Φτέρες – Βαγένι Καστράκι	Καστριών	5.200	625/Β/19-7-78
Κραστώνη – Σοκαρά – Ίσωμα	Καλαβρύτων	9.500	923/Β/15-7-76

- ✓ Εκτροφεία θηραμάτων (N. 177/75, όπως αυτός τροποποιήθηκε από το N. 2637/98)
- ✓ Εκτροφείο θηραμάτων Σούβαρδου, με έκταση 2.904 στρ. / Δ.Ε. Καλαβρύτων (ΦΕΚ 977/Β/27-7-76)
- ✓ Περιοχές Προστασίας της Φύσης (N. 1650/1986)
- ✓ Ζώνες Α1, Α2 και Α3 Εθνικού Πάρκου ορεινού όγκου Χελμού – Βουραϊκού (ΦΕΚ 446/Δ/2009)

A1.6 Ευρωπαϊκό Μονοπάτι Μεγάλων Διαδρομών E4

Είναι από τα δύο πιο σημαντικά μονοπάτια που έχουν χαραχθεί στην Ευρώπη, το οποίο διαπερνά κυριολεκτικά το Δήμο, διασχίζοντας μία εκπληκτική διαδρομή μέσα στη φύση. Ξεκινά από τα Πυρηναία και διασχίζοντας την Ευρώπη, έρχεται στην Ελλάδα διασχίζοντας τον ορεινό κορμό της (Πίνδος), περνά από τη Στερεά Ελλάδα στην Πελοπόννησο (Αγ. Νικόλαος - Αίγιο), διασχίζει ολόκληρη την Πελοπόννησο μέχρι το Γύθειο και με νοητή συνέχεια περνά και διατρέχει την Κρήτη. Όσον αφορά την περιοχή του Δήμου, το μονοπάτι ξεκινά από το Διακοπτό, ακολουθεί το φαράγγι

του Βουραϊκού ως τα Καλάβρυτα και συνεχίζει προς Κάτω Λουσούς - Πλανητέρο - Άρμπουνα - Αγ. Νικόλαο - Τουρλάδα - Κρινόφυτα.

Ο Δήμος Καλαβρύτων στοχεύει στην επέκταση του μονοπατιού και την σύνδεση του με ιστορικά, πολιτισμικά και φυσικά μνημεία, που βρίσκονται κατά βάση στις δημοτικές ενότητες Κλειτορίας, Αροανίας και Παΐων. Η ανάδειξη του Αρχαίου Κλείτωνα και η ανάδειξη των πηγών του Λάδωνα, θα συμβάλουν στην μείωση της ερημοποίησης που έχει προκληθεί τα τελευταία χρόνια τις περιοχές αυτές.

Επιπρόσθετα, υπάρχουν οι εξής περιπατητικές διαδρομές (ορειβατικά μονοπάτια) στον Δήμο Καλαβρύτων :

- i. Άνω Βλασία-Χέρωμα-Πατρός Ράχη-Βαρικά-Λειβάρτζι (8χλμ)
- ii. Κέρτεζη-Όρος Καλλιφώνιο-Καπρίβαινα-Λεχούρι (9χλμ)
- iii. Παναγία Πλανητεριώτισσα-Βαλτόλογγος-Βάλτος-Μέγα Λάκος-Μνήματα-Νομισματοκοπείο-Κυνηγού Διάσελο (12χλμ)
- iv. Άγιος Νικόλαος-Μπελενό-Παλιοχώρι-Αράχοβα-Παπουλάκου-Κάστρο Άρμπουνα (12χλμ)
- v. Πλανητέρο-Γόριτσα-Καλόγερος-Καφαλόβρυσο-Αλατόφυτο-Κορδέλες-Πλανητέρο (15χλμ)

A1.7 Κλιματική Αλλαγή

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα, που καλείται να αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα στο εγγύς μέλλον, είναι οι καταστροφικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Πρόκειται για έναν από τους σοβαρότερους παγκόσμιους κινδύνους και εκδηλώνεται κυρίως με ακραία καιρικά φαινόμενα, μεγάλες φυσικές καταστροφές και με την αισθητή αλλαγή, του παγκόσμιου κλίματος. Τα κυριότερα ακραία φαινόμενα της κλιματικής αλλαγής, που εμφανίζονται στην καθημερινότητα μας, τα

τελευταία κυρίως χρόνια είναι η έντονη ξηρασία, οι καύσωνες, οι πλημμύρες, οι τυφώνες και οι έντονες καταιγίδες.

Οι αλληπάλληλες κλιματικές μεταβολές, επιφέρουν σοβαρές κοινωνικό – οικονομικές επιπτώσεις, τόσο μακροπρόθεσμα όσο και βραχυπρόθεσμα. Μπορούμε να διακρίνουμε πλέον ξεκάθαρα τις αρνητικές εξελίξεις στην δημόσια υγεία, στις γεωργικές καλλιέργειες, στα φυσικά οικοσυστήματα, στους υδάτινους πόρους αλλά και στο σύνολο των μεταφορών και των υποδομών. Η ανάγκη για ανάπτυξη πολιτικών μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, φαίνεται να είναι μονόδρομος για την ανθρωπότητα.

Ο Δήμος Καλαβρύτων συμμετέχει ενεργά στην παγκόσμια προσπάθεια αλλαγής αναπτυξιακού μοντέλου, με γνώμονα την βιωσιμότητα, την πράσινη οικονομία μηδενικών εκπομπών άνθρακα, για να αποφευχθεί το δυσβάστακτο κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό κόστος. Λαμβάνοντας υπόψιν τις ιδιαιτερότητες που διέπουν το σύνολο του φυσικού περιβάλλοντος του Δήμου, αλλά και τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν στην τοπική οικονομία οι γεωργικές καλλιέργειες και η ακεραιότητα των εξαιρετικά ευαίσθητων οικοσυστημάτων, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας συνέταξε μελέτη με τίτλο : «Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στον Δήμο Καλαβρύτων σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.»

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης, ο Δήμος Καλαβρύτων θα επηρεαστεί μακροπρόθεσμα, με αύξηση της μέγιστης θερμοκρασίας στην καλοκαιρινή περίοδο με αποτέλεσμα αυξημένη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας για ψύξη. Επιπρόσθετα, αναμένεται να αυξηθούν οι μέρες ξηρασίας, καθώς και οι περίοδοι καύσωνα, χωρίς όμως ιδιαίτερες μεταβολές.

Η μελέτη εξετάζει συγκεκριμένους τομείς για τον Δήμο Καλαβρύτων, που θα επηρεαστούν αρνητικά λόγω της κλιματικής αλλαγής και παρουσιάζει αναλύσεις τρωτότητας :

Πίνακας 12 Πιθανές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στο σύνολο των τρωτών τομέων

Τομέας	Τρωτότητα	Πιθανές επιπτώσεις
Γεωργία	Μικρή - Μέτρια	- Μείωση της ετήσιας γεωργικής παραγωγής - Αυξημένη παρουσία παρασίτων και ασθενειών - Αύξηση της ζήτησης νερού για αρδευτική χρήση, ενδεχόμενη αύξηση του κόστους του νερού - Μείωση της γονιμότητας των εδαφών, καταστροφές σε καλλιέργειες
Δάση	Μικρή - Μέτρια	- Αύξηση του κινδύνου εκδήλωσης πυρκαγιάς, καταστροφή δασικών εκτάσεων, απώλεια ενδιαιτημάτων - Αύξηση της ευφλεκτότητας της φυτικής βιομάζας, με αποτέλεσμα την αύξηση της σφοδρότητας των πυρκαγιών
Αναδασωτές εκτάσεις	Μέτρια - Μεγάλη	- Αύξηση των φαινομένων διάβρωσης, υποβάθμιση εδαφικού πόρου - Αύξηση της πιθανότητας εκδήλωσης κατολισθήσεων και ερημοποίησης
Βιοποικιλότητα - Οικοσυστήματα	Μικρή - Μέτρια	- Κίνδυνος εμφάνισης ασθενειών, αύξηση παρασίτων, μετακίνηση ειδών, εισβολή ξένων ειδών - Μείωση της διαθεσιμότητας θρεπτικών συστατικών στα εδάφη - Πρώιμη έναρξη διεργασιών που σχετίζονται με την

		άνοιξη
Πολιτιστική Κληρονομιά	Μικρή – Μέτρια	• Πρόκληση μερικών ή ολικών καταστροφών σε ευαίσθητα ιστορικά μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, που είναι άμεσα εκτεθειμένα στο περιβάλλον και στα καιρικά φαινόμενα • Αύξηση του κόστους συντήρησης και αναστήλωσης καθώς και επισκευής των ζημιών
Υδάτινοι Πόροι	Μέτρια – Μεγάλη	• Ποιοτική υποβάθμιση των υπόγειων υδροφόρων λόγω της μείωσης των υδατικών αποθεμάτων τους • Μείωση της τροφοδοσίας και της ανανέωσης του νερού των υδροφόρων οριζόντων, λόγω της μείωσης των βροχοπτώσεων • Περιορισμένη δυνατότητα αποθήκευσης νερού, σαν αποτέλεσμα της αύξησης της έντασης των βροχοπτώσεων και της εκδήλωσης πλημμυρικών φαινομένων
Τουρισμός	Μικρή	• Μείωση διάρκειας χιονοδρομικής περιόδου, οικονομικές επιπτώσεις στις υπόλοιπες δραστηριότητες που αναπτύσσονται υποστηρικτικά γύρω από το χιονοδρομικό

A1.8 Πολιτική Προστασία

Τον Μάιο του 2021 ψηφίστηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο Καλαβρύτων το Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών του Δήμου Καλαβρύτων, που αποτελείται από 125 σελίδες, με το οποίο επιδιώκεται η άμεση και συντονισμένη απόκριση των εμπλεκόμενων Φορέων σε Τοπικό επίπεδο για την υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος στην καταστολή των δασικών πυρκαγιών και για την αποτελεσματική αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών λόγω δασικών πυρκαγιών και την άμεση διαχείριση των συνεπειών τους.

Στο πλαίσιο αυτό, στο παρόν σχέδιο δόθηκε η κωδική ονομασία «ΙΟΛΑΟΣ» χάριν συντομίας και διαφοροποίησής του από άλλα σχέδια.

Η ισχύς του παρόντος Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών Εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών του Δήμου Καλαβρύτων αρχίζει από την ημερομηνία έγκρισης από το Δημοτικό Συμβούλιο. Το σχέδιο αυτό συντάχτηκε από το Γραφείο Πολιτικής Προστασίας του Δήμου σε συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία Καλαβρύτων και άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες (Δασαρχείο Καλαβρύτων, Α.Τ. Καλαβρύτων, Α.Τ. Κλειτορίας και άλλες υπηρεσίες του Δήμου).

A1.9 Ρύπανση Φυσικού- Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος

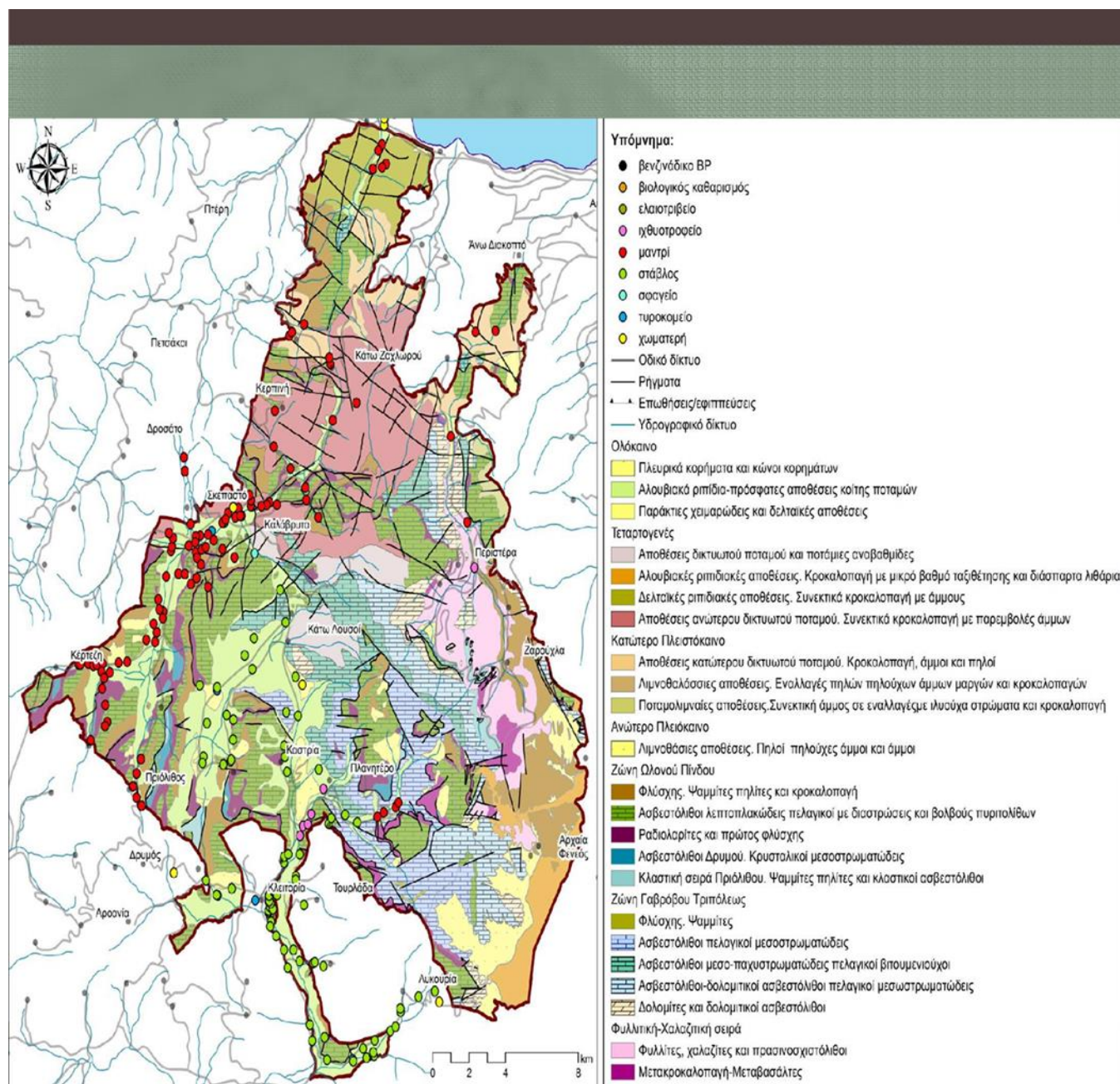
Η λειτουργία Βιολογικών Καθαρισμών σε Καλάβρυτα, Κλειτορία, Λυκούρια έχει σε μεγάλο βαθμό λύσει το ζήτημα της διαχείρισης των λυμάτων στις συγκεκριμένες περιοχές. Ωστόσο η έλλειψη αποχετευτικού δικτύου και εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων σε μεγάλο μέρος του υπολοίπου του Δήμου, δημιουργεί μία σειρά ζητημάτων, όπως η ρύπανση του υπεδάφους και των υδάτινων πόρων.

Μεμονωμένα προβλήματα ρύπανσης των υδάτινων στοιχείων της περιοχής, αναφέρονται σε κατά τόπους περιοχές του υδάτινου δικτύου του Δήμου Καλαβρύτων. Συχνά η έλλειψη περιβαλλοντικής και οικολογικής συνείδησης, οδηγεί σε ρύπανση υδάτινων αποδεκτών.

Το πρόβλημα της ανεξέλεγκτης διάθεσης των στερεών απορριμμάτων των οικισμών έχει επιλυθεί σε μεγάλο βαθμό με τη λειτουργία του Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων καθώς και την τοποθέτηση οργανωμένου δικτύου κάδων εναπόθεσης απορριμμάτων στο σύνολο των οικισμών του Δήμου. Μεμονωμένα σημειακά φαινόμενα ρύπανσης, τα οποία κυρίως αποτελούνται από προϊόντα εκσκαφών ή κατεδαφίσεων, δημιουργούν τόσο αισθητική ρύπανση όσο και ρύπανση των ρεμάτων της περιοχής.

Επίσης αξίζει να αναφερθεί ότι στα πλαίσια του ν.2939/2001, όπως αυτός τροποποιήθηκε και εκάστοτε ισχύει, (με το ν.3854/2010 και το Ν. 4496/17), και της ΚΥΑ 36259/1757/Ε103/2010, που καθορίζει τους όρους και τα μέτρα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων από εκσκαφές ,κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ), προβλέπεται ότι τα παραπάνω προϊόντα, διατίθενται υποχρεωτικά σε αναγνωρισμένο φορέα ανακύκλωσης.

Στην κατεύθυνση αυτή είναι ανάγκη να επικαιροποιηθεί ο Κανονισμός Καθαριότητας του Δήμου, όπως επίσης να δρομολογηθούν συστηματικές και στοχευμένες καμπάνιες ευαισθητοποίησης των πολιτών με σκοπό την καλύτερη διαχείριση των απορριμμάτων, την ενίσχυση της οικολογικής συνείδησης των πολιτών και την απαλοιφή των εστιών ρύπανσης. Ενδεικτικά παρουσιάζεται παρακάτω, ο χάρτης του Φορέα Διαχείρισης Χελμού Βουραϊκού, με τις δυνητικές εστίες ρύπανσης στην περιοχή διαχείρισης του Φορέα.

Εικόνα 10 Δυνητικές εστίες μόλυνσης, Εθνικό Πάρκο Χελμού Βουραϊκού

A1.10 Χρήσεις γης

Αναφορικά με τις χρήσεις γης (σύμφωνα με την απογραφή της γεωργίας από την ΕΛΣΑΤ το 2000), ο Δήμος Καλαβρύτων έχει συνολική έκταση 1.060 χιλ. στρέμματα, από την οποία το 58,7% αντιστοιχεί σε δασικές εκτάσεις (δάση, μεταβατικές δασώδεις-θαμνώδεις εκτάσεις και συνδυασμοί θαμνώδους και/ή ποώδους βλάστησης), 26,5% αντιστοιχεί σε καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγροναπαύσεις (αρόσιμη γη, μόνιμες καλλιέργειες και ετερογενείς γεωργικές περιοχές), το 5,3% σε βοσκότοπους, 0,9% καταλαμβάνουν οι οικισμοί (κτίρια, δρόμοι, πλατείες κλπ.) και 8,5% καλύπτεται από άλλες εκτάσεις (εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση, ορυχεία, χώροι απόρριψης απορριμμάτων, εργοτάξια κλπ.). Διαπιστώνουμε ότι το ποσοστό κάλυψης από βοσκότοπους είναι σημαντικά υψηλότερο από αυτό σε επίπεδο Αχαΐας (5,3% έναντι 3,7%) και υψηλότερο και από το αντίστοιχο της Περιφέρειας (5,0%), ενώ αντίθετα οι γεωργικές εκτάσεις αποσπούν ένα σχετικά μικρό ποσοστό της έκτασης του Δήμου (26,5%), τόσο σε σχέση με την Π.Ε. Αχαΐας (40,1%) όσο και με την Περιφέρεια (41,9%) και τη χώρα (38,4%). Η κατανομή αυτή καταδεικνύει ότι η κτηνοτροφία αποτελεί πολύ σημαντικότερο παράγοντα για την περιοχή συγκριτικά με τη γεωργική παραγωγή. Η συγκεκριμένη διαπίστωση προκύπτει και από την κατανομή των καλλιεργειών (όπως εμφανίζεται στη συνέχεια στην ανάλυση του πρωτογενούς τομέα), οι οποίες αφορούν σε μεγάλο βαθμό την παραγωγή σιτηρών και ζωοτροφών που αφορούν κυρίως την κατανάλωση του ζωϊκού κεφαλαίου της περιοχής (ιδιοκατανάλωση). Επίσης, σημειώνεται ότι στην περιοχή παρατηρούνται έντονα συγκρούσεις χρήσεων γης, κυρίως μεταξύ δασικών εκτάσεων και βοσκότοπων.

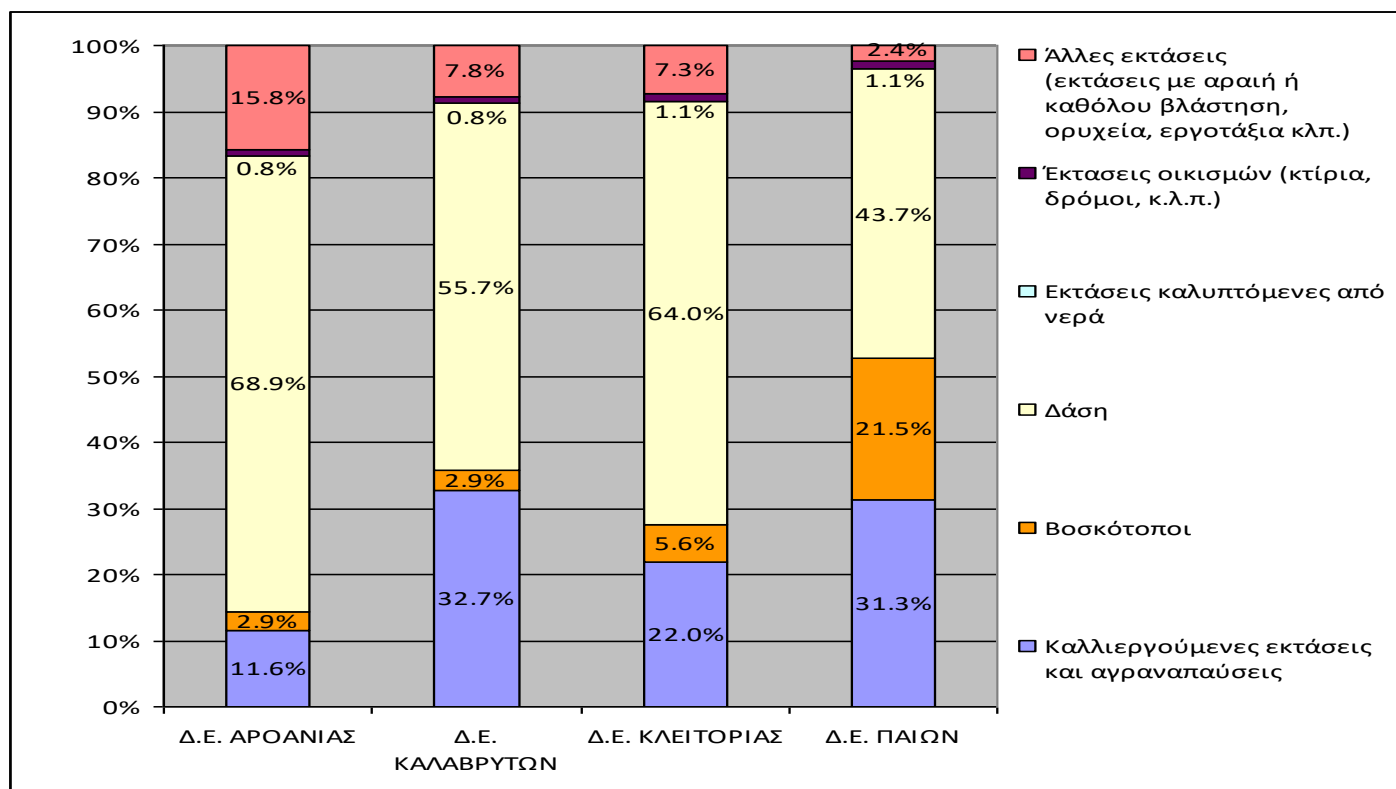
ΠΕΡΙΟΧΗ	Καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγροναπαύσεις	Βοσκότοποι	Δάση	Εκτάσεις καλυπτό- μενες από νερά	Εκτάσεις οικισμών (κτίρια, δρόμοι, κ.λ.π.)	Άλλες εκτάσεις (εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση, ορυχεία, εργοτάξια κλπ.)
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	50.684,6	14.451,6	57.968,9	1.790,1	2.307,5	4.779,6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	4.738,9	566,3	5.032,5	332,6	167,0	480,9
Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	1.313,9	121,8	1.536,7	14,7	75,9	209,7
Δ.Ε. ΑΡΟΑΝΙΑΣ	20,2	5,0	120,1	0,0	1,4	27,6
Δ.Ε. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	173,4	15,6	295,2	0,0	4,3	41,6
Δ.Ε. ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ	55,4	14,2	161,2	0,0	2,7	18,5
Δ.Ε. ΠΑΙΩΝ	31,0	21,3	43,3	0,0	1,1	2,4
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	280,0	56,1	619,8	0,0	9,5	90,1

Πίνακας 13 Κατανομή της έκτασης στις βασικές κατηγορίες χρήσης/κάλυψης (2000)

(Εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα) (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ / επεξεργασία ΑΧΑΪΑ Α.Ε.)

Στο επόμενο γράφημα παρουσιάζεται διαγραμματικά η κατανομή των χρήσεων γης ανά Δημοτική Ενότητα του Δήμου. Από την ανάγνωση του γραφήματος φαίνεται ότι οι Δ.Ε. Αροανίας και Κλειτορίας υπερέχουν όσον αφορά τη δασοκάλυψη, κατέχοντας ποσοστά 68,9% και 64,0%, γεγονός φυσιολογικό τη στιγμή που σημαντικό τμήμα τους καλύπτεται από τους ορεινούς όγκους του Ερυμάνθου και του Χελμού αντίστοιχα. Το μεγαλύτερο ποσοστό βοσκοτόπων παρατηρείται στη Δ.Ε. Παΐων με ποσοστό 21,5% της έκτασης της Δ.Ε.. Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις των Δ.Ε. Καλαβρύτων, Παΐων και Κλειτορίας είναι ποσοστιαία σημαντικά υψηλότερες από τις αντίστοιχες στη Δ.Ε. Αροανίας, καθώς οι συγκεκριμένες Δ.Ε. είναι σχετικά πιο ευνοημένες μορφολογικά, με σημαντικές κοιλάδες και οροπέδια στην έκτασή τους, κατάλληλες για γεωργική εκμετάλλευση (κοιλάδα Βουραϊκού, Σελινούντα, Απανώκαμπου, οροπέδιο Λουσών, Αροάνιος - Λάδωνας).

Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΣΑΤ, στην απογραφή του 2021 για την γεωργία, τα δεδομένα θα επικαιροποιηθούν, αλλά υπάρχει μεγάλη έλλειψη συμμετοχής, οπότε τα αποτελέσματα ενδέχεται να έχουν μεγάλες αποκλίσεις.

Εικόνα 11 Χρήσεις Γης, (ΕΛΣΤΑΤ, 2000)

A1.11 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση , Φυσικό Περιβάλλον

Δυνατά Σημεία /Πλεονεκτήματα/Δυνατότητες	Αδύνατα Σημεία /Μειονεκτήματα/Απειλές	Κρίσιμα Ζητήματα
- Πλούσιο φυσικό περιβάλλον (κατά βάση αναλλοίωτο από ανθρωπογενείς παρεμβάσεις) - Περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους συνδυασμένες με μνημεία της πολιτιστικής κληρονομιάς - Πλούσιο υδατικό δυναμικό - Σημαντικές προστατευόμενες περιοχές - Δυνατότητες αξιοποίησης ενεργειακού δυναμικού ΑΠΕ (κυρίως υδάτινη και ηλιακή ενέργεια)	- Επιβάρυνση υδάτινων αποδεκτών - Έλλειψη περιβαλλοντικής συνείδησης - Επιβάρυνση δασικών και κοινόχρηστων χώρων - Ανεξέλεγκτη βόσκηση στην αλπική ζώνη. - Παράνομη ρύπανση του φυσικού περιβάλλοντος	- Η τόνωση της περιβαλλοντικής συνείδησης του τοπικού πληθυσμού και η ενημέρωση - ευαισθητοποίηση σχετικά με τον περιβαλλοντικό πλούτο της περιοχής, σε συνεργασία με τους περιβαλλοντικούς φορείς, η οποία μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στην προστασία του περιβάλλοντος. - Ενίσχυση ρόλου, μέσω Πολιτικής Προστασίας.
Ευκαιρίες	Απειλές/Περιορισμοί	

• Παγκόσμιο Γεωπάρκο Χελμού Βουραϊκού • Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κλειτορίας • Αξιοποίηση δημοτικών γεωργικών και δασικών εκτάσεων • Κοινή Αγροτική Πολιτική • Πράσινο Ταμείο	• Κλιματική αλλαγή • Ανεξέλεγκτη δόμηση • Μείωση της βιοποικιλότητας
--	--

A2. Διαχείριση Απορριμμάτων

Ο Δήμος Καλαβρύτων αντιμετώπιζε στο παρελθόν, σημαντικά προβλήματα με την διαχείριση των στερεών απορριμμάτων. Έπειτα από την προσθήκη των Κινητών Σταθμών Μεταφόρτωσης και την συνεργασία του Δήμου με τον ΧΥΤΑ Φλόκα Αχαΐας, κάποια από τα βασικά προβλήματα του παρελθόντος λύθηκαν, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει απόκλιση, από τους οι εθνικούς και ευρωπαϊκούς στόχους, για την ορθολογική διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων.

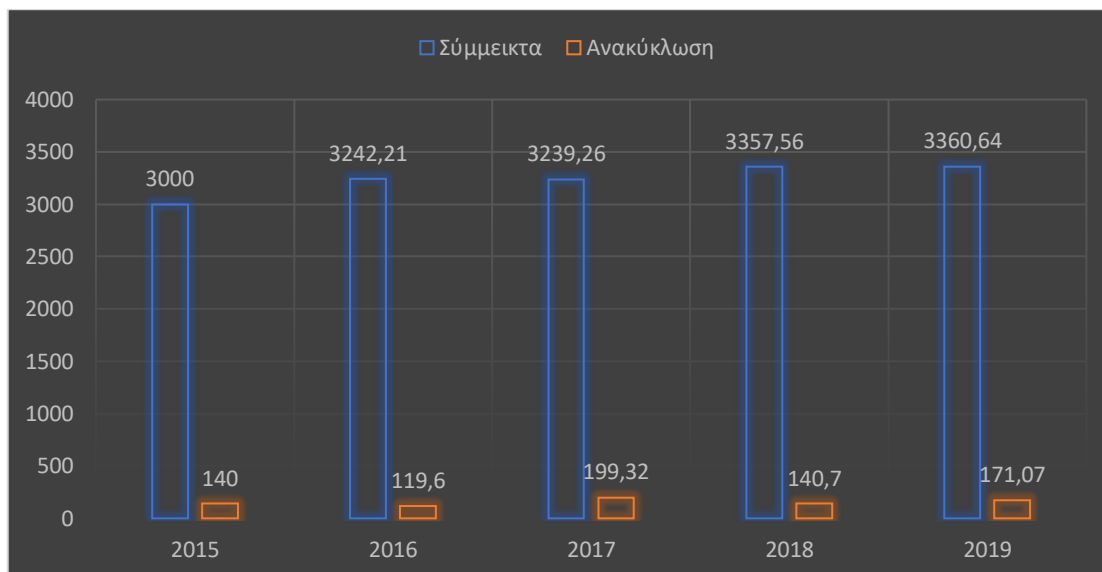
Στα πλαίσια της αειφορίας και της ενσωμάτωσης της κυκλικής οικονομίας, στην διαχείριση των στερεών απορριμμάτων, ο Δήμος Καλαβρύτων συνέταξε το 2021, το «Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Στερεών Απορριμμάτων Δήμου Καλαβρύτων». Το συγκριμένο Masterplan έχει συγκεκριμενοποιήσει αρκετά αριθμητικά δεδομένα, για τα διαφορετικά είδη αποβλήτων και προτείνει τα απαραίτητα μέτρα και έργα που πρέπει να πραγματοποιήσει ο Δήμος Καλαβρύτων τα επόμενα χρόνια, για την μείωση της ρύπανσης και την διάχυση, της οικολογικής συνείδησης στους δημότες του. Πράσινα Σημεία, Γωνιές Ανακύκλωσης, Μονάδα Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων

είναι μερικά από τα προτεινόμενα έργα, που παρουσιάζονται αναλυτικά στο Masterplan. Ενδεικτικά παρουσιάζονται παρακάτω κάποια από τα μέρη του Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης Αστικών Απορριμμάτων.

Στον Δήμο Καλαβρύτων απουσιάζουν τα αριθμητικά δεδομένα των διαφορετικών ειδών αποβλήτων για τα διαφορετικά ρεύματα απορριμμάτων, καθώς δεν υφίσταται ξεχωριστή συλλογή στη πηγή. Για αυτόν το λόγο πραγματοποιήθηκε η αντιστοιχία, σύμφωνα με τα εθνικά ποσοστά των διαφορετικών ειδών αποβλήτων.

Πίνακας 14 Είδη Αποβλήτων για το Δήμο Καλαβρύτων

Είδος Αποβλήτου	Εθνικό ποσοστό	Αντιστοιχία στον Δήμο Καλαβρύτων (tn)
Οργανικό	46,0%	1623,8
Απόβλητα κουζίνας	40,0%	1412
Απόβλητα κήπων/πράσινα	4,6%	162,38
Βρώσιμα λίπη και έλαια	1,4%	49,42
Χαρτί/Χαρτόνι	21,1%	744,83
Πλαστικό	14,1%	497,73
Μέταλλα Fe	1,8%	63,54
Μέταλλα Al	1,0%	35,3
Γυαλί	4,2%	148,26
Υφάσματα	2,2%	77,66
Ξύλο	3,2%	112,96
ΑΗΗΕ	2,2%	77,66
ΜΠΕΑ	0,1%	35,3
Ογκώδη	2,2%	77,66
Λοιπά	1,8%	63,54
Σύνολο	100,00%	3.530

Εικόνα 12 Ποσότητες Σύμμεικτων απορριμμάτων και ανακύκλωσης

Ο Δήμος Καλαβρύτων διαθέτει τα ακόλουθα οχήματα για την εξυπηρέτηση των συστημάτων συλλογής αποβλήτων που εφαρμόζει.

Πίνακας 15 Οχήματα διαχείρισης ΑΣΑ Δήμου Καλαβρύτων

Οχήματα που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση των ΑΣΑ	
Τύπος οχήματος	Αριθμός
Απορριμματοφόρο	10
Απορριμματοφόρο Συλλογή Ανακύκλωσης	1 όχημα
Μεταφόρτωση ΑΣΑ	2 οχήματα 2 μεγάλες πρέσες

Το σύνολο των διαθέσιμων κάδων σύμμεικτων απορριμμάτων και ανακύκλωσης παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 16 Διαθέσιμοι κάδοι Δήμου Καλαβρύτων

Κάδοι απορριμμάτων	Αριθμός
Σύμμεικτα	1270
Ανακύκλωση	160

Η αποκομιδή των απορριμμάτων πραγματοποιείται με περίπου 4 δρομολόγια την μέρα από Δευτέρα ως Κυριακή, δηλαδή κάπου στα 30 δρομολόγια την εβδομάδα, μαζί με τη μεταφορά τους στον ΧΥΤΑ Φλόκα και στο ΚΔΑΠ Πάτρας.

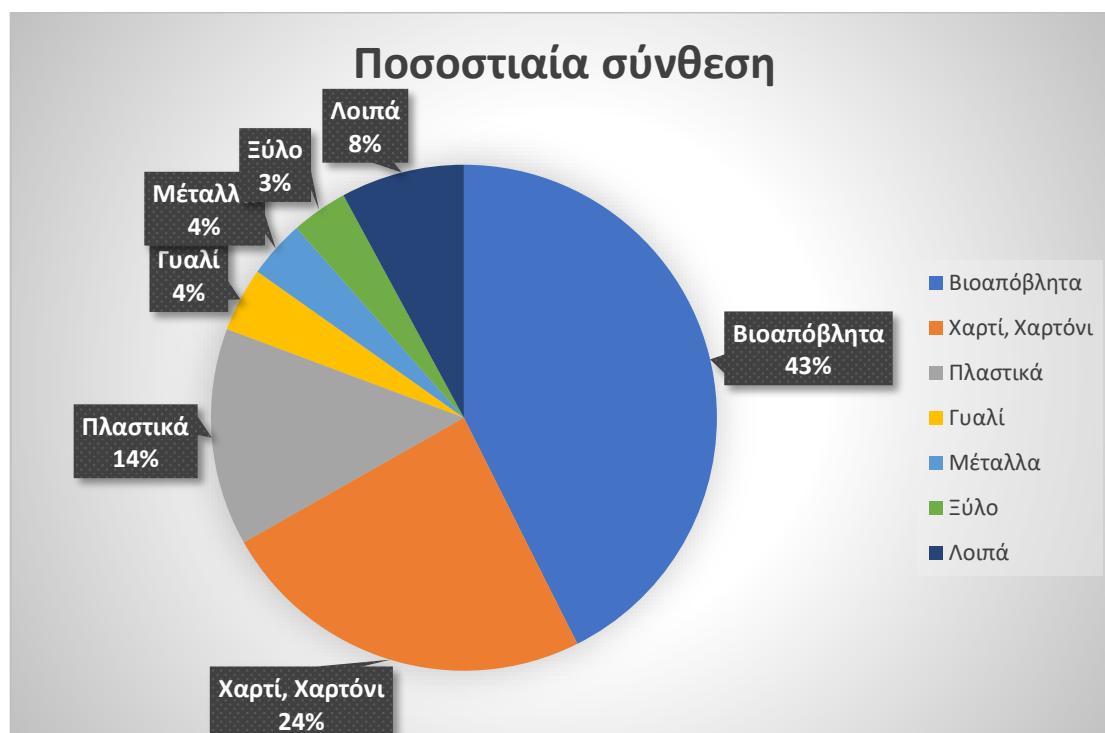
Πίνακας 17 Αριθμός Δρομολογίων Δήμου Καλαβρύτων

Δρομολόγια	Καλάβρυτα	Κλειτορία	Αροανία (Τριπόταμα)	Παΐων (Δάφνη)
Δευτέρα	3	1	1	-
Τρίτη	2	1	-	1
Τετάρτη	3	1	1	-
Πέμπτη	2	-	-	1
Παρασκευή	2	1	1	-
Σάββατο	1	-	-	-

Για την ορθολογική διαχείριση των αστικών αποβλήτων, την προώθηση της χωριστής συλλογής αποβλήτων αλλά και την επίτευξη των εθνικών στόχων

ανακύκλωσης, προτείνεται η δημιουργία ενός **Πράσινου Σημείου** σε επίπεδο Δήμου. Στο Πράσινο Σημείο θα γίνεται η ξεχωριστή συλλογή των ανακυκλώσιμων υλικών, όλων των κατηγοριών (χαρτί, μέταλλο, γυαλί, ογκώδη, πράσινα, ηλεκτρικές στήλες, αγροτικά, κ.α.), όπως και η αποθήκευση των αποβλήτων από τα επιμέρους συστήματα διαλογής.

Κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία **Γωνιών Ανακύκλωσης**, που θα λειτουργούν σαν σημεία συλλογής στις τρεις Δημοτικές Ενότητες Κλειτορίας, Παΐων και Αροανία. Θα εγκατασταθούν σε εξωτερικούς κοινόχρηστους χώρους, χωρίς περιβαλλοντική αδειοδότηση, με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

Εικόνα 13 Ποσοστιαία σύνθεση αποβλήτων

Εν κατακλείδι, η παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων του **Τοπικού Σχεδίου Αποκεντρωμένης Διαχείρισης Αποβλήτων (Τ.Σ.Δ.)** του Δήμου Καλαβρύτων θα γίνεται μέσω της συλλογής των στοιχείων από τους άξονες του προγράμματος. Θα πρέπει να οργανωθεί κατάλληλος κεντρικός μηχανισμός σε επίπεδο Δήμου για το συντονισμό και παρακολούθηση του τοπικού σχεδίου διαχείρισης ΑΣΑ. Θα γίνει

συγκρότηση κεντρικού γραφείου συντονισμού και παρακολούθησης με ανάθεση καθηκόντων σε εργαζόμενο του Δήμου για την παρακολούθηση και οργάνωση της υλοποίησης του σχεδίου. Επίσης στο ειδικό αυτό γραφείο στο Δήμο θα συγκεντρώνονται όλα τα απαραίτητα στοιχεία που αφορούν τη διαχείριση των απορριμμάτων του Δήμου όπως:

- τις ποσότητες των συλλεγόμενων αποβλήτων από τον Δήμο ή εταιρείες συλλογής και από ζυγολόγια εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων,
- την ποιοτική ανάλυση των παραγόμενων και συλλεγόμενων αποβλήτων από ερευνητικά προγράμματα, εταιρείες συλλογής και εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων,
- την εκτίμηση των ποσοτήτων των οργανικών αποβλήτων που εκτρέπουν από τους κάδους συλλογής ανάμεικτων αποβλήτων οι πολίτες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα οικιακής κομποστοποίησης,
- τα οικονομικά στοιχεία και σχετικές αναλύσεις (κόστος ανά άτομο, κόστος ανά τόνο),
- τον αριθμό και το είδος των δράσεων ενημέρωσης πολιτών και εμπορικού/βιομηχανικού τομέα.

Ο Δήμος Καλαβρύτων στοχεύοντας στην ουσιαστική διαχείριση των απορριμμάτων του, διεκδικεί την ένταξη στο πρόγραμμα Τρίτης, της προμήθεια του αναγκαίου εξοπλισμού επεξεργασίας και συλλογής των βιοαποβλήτων του.

Ο Δήμος Καλαβρύτων με βασικό του γνώμονα τον σεβασμό και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος , έχει ξεκινήσει την υλοποίηση **«Προγράμματος Ανακύκλωσης για τα Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού» (ΑΗΗΕ)**, σε συνεργασία με το αδειοδοτημένο από το ΥΠΕΝ Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού, Ανακύκλωση Συσκευών Α.Ε.)

Α2.1 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση

Δυνατά Σημεία /Πλεονεκτήματα/Δυνατότητες	Αδύνατα Σημεία /Μειονεκτήματα/Απειλές	Κρίσιμα Ζητήματα
• Ικανοποιητικά διαχειρίσιμη ποσότητα αστικών απορριμμάτων • Μεγάλο ποσοστό βιοδιασπώμενων απορριμμάτων (γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα, κλαδιά, κ.α) • Προσθήκη οχημάτων διαχείρισης καθαριότητας • Συνεργασίες με εταιρίες ανακύκλωσης • Δυνατότητες αξιοποίησης του όγκου των βιοαποβλήτων	• Άναρχη απόρριψη αστικών απορριμμάτων • Επιβάρυνση υδάτινων αποδεκτών • Έλλειψη κανονισμού καθαριότητας • Ελλιπείς υποδομές και προσωπικό	• Ενεργειακή αυτονομία • Επιβολή τέλους ταφής • Αξιοποίηση Κυκλικής οικονομίας
Ευκαιρίες	Απειλές/Περιορισμοί	
• Αυτονομία στην διαχείριση απορριμμάτων • Επάρκεια χώρου για δημιουργία Πράσινου Σημείου, Γωνιών Ανακύκλωσης και ΜΕΒΑ • Δημιουργία κομπόστ	• Κόστος ταφής • Περιορισμοί στο σύνολο του όγκου των απορριμμάτων μέχρι το 2030	

A3. Υποδομές – Δίκτυα

A3.1 Υποδομές ύδρευσης – άρδευσης

Οι τοπικές κοινότητες του Δήμου Καλαβρύτων υδρεύονται από πηγές και γεωτρήσεις με αντλιοστάσια και οι οικισμοί διαθέτουν επαρκές δίκτυο ύδρευσης, συνδεδεμένο με υδατοδεξαμενές, που λειτουργούν για τη συγκέντρωση και αναδιανομή του νερού. Η επάρκεια και η ποιότητα του πόσιμου νερού σε επίπεδο Δήμου κρίνεται σε γενικά επίπεδα ικανοποιητική. Ωστόσο, προβλήματα κατασπατάλησης του νερού ύδρευσης παρατηρούνται κυρίως κατά τους θερινούς μήνες, λόγω χρήσης νερού των δικτύων ύδρευσης για αρδευτικές ανάγκες (κήπους, καλλιέργειες), δεδομένου ότι στην περιοχή δεν υπάρχουν υποδομές αποταμίευσης και διαχείρισης νερού για αρδευτικούς σκοπούς, όπως φράγματα, λιμνοδεξαμενές ή ταμιευτήρες. Στους άμεσους στόχους του Δήμου είναι η τοποθέτηση υδρομέτρων, (έχει εγκριθεί η προμήθεια και τοποθέτηση συστήματος τηλεμετρίας εντός του 2022) προκειμένου να περιοριστεί η αλόγιστη χρήση νερού ύδρευσης.

Παρά τα σημαντικά έργα που έχουν γίνει μέχρι σήμερα, σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου, υπάρχουν ακόμη ελλείψεις στον τομέα των βασικών τεχνικών υποδομών, της ύδρευσης. Η ύδρευση αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα υποδομής σε πολλούς οικισμούς της περιοχής, το δίκτυο των οποίων σε περιόδους αυξημένης ζήτησης δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών, λειτουργώντας περιοριστικά για την αναπτυξιακή δυναμική τους.

Τα παλαιά δίκτυα ύδρευσης, κατασκευασμένα από αμιαντοσωλήνες, έχουν σε μεγάλο τμήμα τους αντικατασταθεί, ωστόσο αποτελεί πρώτη προτεραιότητα η αντικατάσταση των παλαιών υδρευτικών δικτύων σε περιοχές όπου αυτή δεν έχει ολοκληρωθεί. Εκτός από τα τμήματα των δικτύων που χρήζουν αντικατάστασης, υπάρχουν και τμήματα στα οποία απαιτείται συντήρηση για την αποφυγή των συχνών βλαβών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η διαρκής παροχή, ροή και πίεση του νερού για όλους τους χρήστες.

Περιοριστικούς – προβληματικούς παράγοντες όσον αφορά το δίκτυο ύδρευσης του Δήμου, αποτελούν το ιδιαίτερα εκτεταμένο μήκος του (λόγω της διασποράς του οικιστικού δικτύου), γεγονός το οποίο συντελεί στην αύξηση του κόστους συντήρησης και επέκτασής του. Πρέπει επίσης να επισημανθεί το ιδιαίτερα μεγάλο ενεργειακό κόστος των αντλιοστασίων που λειτουργούν στην έκταση του Δήμου, τον ανορθολογικό καταμερισμό του κόστους και στα προβλήματα που αυτός δημιουργεί σχετικά με την ανταποδοτικότητα των τελών ύδρευσης. Η μεγάλη διασπορά των υδροληψιών σε όλο το εύρος του Δήμου, καθιστά συχνά δυσχερή τη λήψη μετρήσεων. Ωστόσο ο Δήμος Καλαβρύτων έχει ενεργή σύμβαση με το Πανεπιστήμιο Πάτρας και δείγματα αποστέλλονται για ανάλυση σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Δίκτυο άρδευσης υπάρχει στις κοινότητες που παρουσιάζουν γεωργική δραστηριότητα και ιδιαίτερα στις παραποτάμιες περιοχές. Η άρδευση γίνεται με γεωτρήσεις, με εκμετάλλευση υποβαθμισμένων υδατικών πόρων ή απευθείας από τα ποτάμια της περιοχής, μέσω τσιμεντένιων αυλακιών (ανοικτού τύπου δίκτυο), ενώ η περιοχή ουσιαστικά στερείται υποδομών κλειστού αρδευτικού δικτύου.

Υπάρχει αναγκαιότητα για τη δημιουργία αρδευτικών δικτύων κλειστού τύπου σε περιοχές με δυναμικές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, όπως στον κάμπο του Λάδωνα, τον άξονα Τριποτάμων – Σειρών έργα για τα οποία οι σχετικές μελέτες βρίσκονται σε διαδικασία ωρίμανσης.

Ήδη στον Δήμο λειτουργούν νέα και σύγχρονα αρδευτικά δίκτυα στην περιοχή Δουμενών – Πλατανιώτισσας και στον κάμπο της Δάφνης.

A3.2 Υποδομές αποχέτευσης

- Αποχέτευση ομβρίων. Η αποχέτευση των ομβρίων κατά κανόνα (εκτός των μεγάλων οικισμών) αντιμετωπίζεται σημειακά, όπου εμφανίζεται σχετικό

πρόβλημα, με επί μέρους ανακουφιστικά έργα τα οποία είναι συνήθως συμπλήρωμα των έργων οδοποιίας.

- Αποχέτευση αστικών αποβλήτων. Στην περιοχή του Δήμου λειτουργούν εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων (Βιολογικός Καθαρισμός) στην Κλειτορία, με δυναμικότητα εξυπηρέτησης 2.000-3.000 κατοίκων (η οποίες εξυπηρετούν και παρακείμενες Τ.Κ.), ενώ υπάρχει πρόβλεψη για επέκτασή του μέχρι το Σπήλαιο των Λιμνών (Καστριά). Οι εγκαταστάσεις του Βιολογικού Καθαρισμού και δικτύου αποχέτευσης στα Καλάβρυτα, οι οποίες εξυπηρετούν αποκλειστικά την πόλη των Καλαβρύτων καθώς και τα βοθρολύματα των πλέον κρίσιμων οικισμών, και έχουν πρόβλεψη εξυπηρέτησης 8.000 κατοίκων, ενώ προβλέπεται η ένταξη και των τριών λοιπών αποχετευόμενων οικισμών (Σκεπαστού, Κέρτεζης και Καλλιφωνίου), με πρόβλεψη εξυπηρέτησης 12.000 κατοίκων. Ο βιολογικός καθαρισμός των Καλαβρύτων, χρησιμοποιεί υπερσύγχρονα συστήματα και περιλαμβάνει, α) το Δίκτυο αποχέτευσης της πόλης, μ. 17, περίπου, χλμ. και β) τη Μονάδα Επεξεργασίας Λυμάτων, στα τρία πηγάδια). Στην Τ.Κ. Λυκούριας λειτουργεί μικρή μονάδα επεξεργασίας λυμάτων που εξυπηρετεί τις ανάγκες του οικισμού. Στο άμεσο μέλλον προβλέπεται η λειτουργία μικρών εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων (Ε.Ε.Λ.) στην Τ.Κ. Δάφνης (υπάρχουν σχετικές περιβαλλοντικές μελέτες), αναβάθμιση των υποδομών του Βιολογικού της Κλειτορίας και επέκταση των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων της Λυκούριας.

Αρκετοί από τους υπόλοιπους οικισμούς της περιοχής μελέτης στερούνται αποχετευτικού δικτύου. Σε αυτούς το μεγαλύτερο μέρος των κατοικιών χρησιμοποιεί για την αποχέτευση λυμάτων απορροφητικούς ή στεγανούς βόθρους, οι οποίοι όταν γεμίζουν, εκκενώνονται με βυτιοφόρο.

A3.3 Ενέργεια – Τηλεπικοινωνίες

Η περιοχή εξυπηρετείται ικανοποιητικά από εγκατεστημένα δίκτυα της ΔΕΗ και του ΟΤΕ. Επίσης υπάρχει ικανοποιητική σύνδεση με τα δίκτυα κινητής (ασύρματης) τηλεφωνίας. Στην ευρύτερη περιοχή δεν υπάρχει δίκτυο φυσικού αερίου. Σχεδόν στο 40% των περιοχών του Δήμου λειτουργεί και δημόσιο ευρυζωνικό δίκτυο, πλαισιωμένο με πενήντα (50) κεραίες. Παρόλα αυτά, κρίνεται αναγκαία η επέκταση του ευρυζωνικού δικτύου, ώστε αυτό να καλύπτει το σύνολο του Δήμου.

A3.4 Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Σύμφωνα με στοιχεία της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ), στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου έχει κατατεθεί σημαντικός αριθμός αιτήσεων ιδιωτών για την παραγωγή ενέργειας με τη χρήση ΑΠΕ, γεγονός που αποτυπώνει το ιδιαίτερο ενεργειακό δυναμικό της περιοχής.

Στον επόμενο Πίνακα καταγράφονται οι μονάδες παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ που ήδη λειτουργούν στην περιοχή του Δήμου.

Πίνακας 18 Λειτουργικές μονάδες εκμετάλλευσής ΑΠΕ και συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας υψηλής απόδοσης (ΣΗΘΥΑ) στον Δήμο Καλαβρύτων (ΔΕΣΜΗΕ Α.Ε, 2020)

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΠΕ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΥΨΗΛΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ (ΣΗΘΥΑ) ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ*

Θέση	Δ.Ε.	Ισχύς Αδείας (MW)	Κατηγορία	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΑΔ.ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΑΡΟΑΝΙΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ	ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ	1,3	ΜΥΗΕ	18/06/2026
ΠΗΓΕΣ ΛΑΔΩΝΑ/ΚΑΛΥΒΙΑ ΧΕΛΩΝΟΣΠΗΛΙΑΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	0,94	ΜΥΗΕ	15/03/3027
ΠΟΤΑΜΟΣ ΤΡΑΓΟΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	1,68	ΜΥΗΕ	11/02/2028
ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ ΠΑΟΣ	ΠΑΙΩΝ	1,245	ΜΥΗΕ	11/02/2028
ΠΟΤΑΜΟΣ ΜΑΝΕΣΑΙΚΟΣ ΠΕΤΣΑΚΟΙ ΔΡΟΣΑΤΟ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	1,9	ΜΥΗΕ	18/07/2028
ΛΙΘΟΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	18,9	ΑΙΟΛΙΚΑ	28/05/2040
ΣΚΕΠΑΣΤΟ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	20,7	ΑΙΟΛΙΚΑ	31/12/2020

ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ – ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ-ΡΟΥΣΚΙΟ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	8	ΑΙΟΛΙΚΑ	16/10/2021
ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ	ΠΑΙΩΝ	10,4	ΑΙΟΛΙΚΑ	20/12/2021
ΛΙΘΟΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	1,95	Φ/Β	30/09/2034
ΛΙΒΑΔΙΑ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	4	ΑΙΟΛΙΚΑ	18/12/2039
ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ - ΔΡΙΜΩΝΑΣ - ΚΟΥΡΠΕΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	44	ΑΙΟΛΙΚΑ	21/06/2043
ΠΛΑΤΑΝΙ	ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ	1,68	ΜΥΗΕ	01/12/2045

* Στον Πίνακα περιλαμβάνονται μόνο οι μονάδες που υποχρεούνται να λαμβάνουν Άδεια Παραγωγής σύμφωνα με τον Ν.3851/2010.

ΜΥΗΕ: Μικρό Υδροηλεκτρικό Έργο, Φ/Β: Φωτοβολταϊκά

(Πηγή: ΔΕΣΜΗΕ Α.Ε. - στοιχεία Δεκέμβρης 2020)

A3.5 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση

Δυνατά Σημεία /Πλεονεκτήματα/Δυνατότητες	Αδύνατα Σημεία /Μειονεκτήματα/Απειλές	Κρίσιμα Ζητήματα
- Καταγεγραμμένες και αδειοδοτημένες υδροληψίες για το σύνολο του Δήμου. - Λειτουργία σύγχρονων εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων. - Πληθώρα φυσικών πόρων με δυνατότητες εκμετάλλευσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. - Επάρκεια υδάτινων Πόρων. - Ποιότητα πόσιμου νερού.	- Αλόγιστη κατανάλωση νερού ύδρευσης (τους θερινούς μήνες) - Σημειακές ελλείψεις αποχετευτικών δικτύων και δικτύων ύδρευσης και παλαιότητα υφισταμένων - Ελλείψεις σε υποδομές αρδευτικού δικτύου (κυρίως κλειστού τύπου). - Ελλιπής Διαχείριση Αποχέτευσης Ομβρίων. - Μικροί Οικισμοί 'Δ προτεραιότητας με συνέπεια την έλλειψη χρηματοδοτικών προγραμμάτων για την υλοποίηση έργων αποχέτευσης σε αυτή την κατηγορία οικισμών.	- Η εγκατάσταση σύγχρονων υποδομών ύδρευσης και άρδευσης στο σύνολο του Δήμου - Εξασφάλιση ποιότητας πόσιμου και αρδευτικού νερού - Επιπτώσεις από κλιματική αλλαγή (λειψυδρία)
Ευκαιρίες	Απειλές/Περιορισμοί	
- Εθνικά και Ευρωπαϊκά προγράμματα επιδοτήσεων - Επιδοτήσεις σχετικά με την οικιακή ενεργειακή αυτονομία - Ικανοποιητική επάρκεια χώρου, για εγκαταστάσεις ΑΠΕ	- Κλιματική αλλαγή - Ενεργειακή κρίση - Ιδιαίτερα εκτεταμένο μήκος δικτύων λόγω έκτασης του Δήμου και διασποράς του οικιστικού δικτύου. - Εκτεταμένο δίκτυο υδρομαστεύσεων με συνεχή ανάγκη προστασίας και συντήρησης	

A4. Πολεοδομία – Δόμηση

A4.1 Οικιστική διάρθρωση της περιοχής

Η δομή του οικιστικού δικτύου της περιοχής του Δήμου αντανακλά την γενικότερη διάρθρωση της περιοχής, σε σχέση με τις παραγωγικές δυνατότητες και τα γεωμορφολογικά της χαρακτηριστικά. Εν γένει παρατηρούνται τα τυπικά προβλήματα που συναντώνται σε αντίστοιχης δομής περιοχές. Δηλαδή:

- ❖ Έλλειψη βασικού σχεδιασμού του χαρακτήρα και των στόχων των οικισμών.
- ❖ Οικονομικός μαρασμός και σταδιακή πληθυσμιακή ερήμωση, κυρίως των περιφερειακών οικισμών (οικισμοί «δεύτερης ταχύτητας»).
- ❖ Ελλιπής αστικός εξοπλισμός.
- ❖ Συγκρούσεις χρήσεων γης, κυρίως οικιστικών και τουριστικών δραστηριοτήτων προς εκείνες με υψηλή καλλιεργητική παραγωγικότητα και προστατευόμενες περιοχές - περιοχές φυσικού κάλλους.
- ❖ Ανυπαρξία πολεοδομικής οργάνωσης στους οικισμούς, πλην των Καλαβρύτων και της Κλειτορίας.

Διοικητικά σημαντικότεροι οικισμοί είναι τα Καλάβρυτα με πληθυσμό 1.764 κατοίκους, η Κλειτορία με πληθυσμό 650 κατοίκων και η Δάφνη με πληθυσμό 436 κατοίκων, οι οποίοι είναι οικισμοί 3ου και 4ου επιπέδου σύμφωνα με την κατάταξη των οικισμών που περιλαμβάνονται στο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Όλοι οι υπόλοιποι οικισμοί αποτελούν μικρές ή πολύ μικρές οικιστικές συγκεντρώσεις, διάσπαρτες σχεδόν σε όλη την περιοχή του Δήμου, γεγονός που δυσκολεύει την προσπάθεια οργάνωσης και ανάπτυξής τους.

A4.2 Καθεστώς Δόμησης– Πολεοδομικά Στοιχεία

Μέχρι σήμερα στην περιοχή έχουν καθορισθεί μόνο Γ.Π.Σ. για τα Καλάβρυτα (ΦΕΚ 469/Δ/87) Σχέδιο Πόλης για την Πάο, την Κούτελη και (με μη κυρωμένη πράξη εφαρμογής) για την Κλειτορία. Οι υπόλοιποι οικισμοί της περιοχής έχουν οριοθετηθεί με ζώνη 800 μ. από το κέντρο του οικισμού, ή με όρια οικισμού, με απόφαση Νομάρχη Αχαΐας (ΦΕΚ 181/Δ/3.5.85). Ελάχιστοι είναι οι οικισμοί στους οποίους επιβάλλονται ειδικοί όροι δόμησης (π.χ. Ρυμοτομικό Σχέδιο για την Κούτελη και τμήμα της Ζαχλωρούς). Τμήμα της περιοχής του Δήμου συμπίπτει με την περιοχή του «Εθνικού Πάρκου Χελμού-Βουραϊκού» (περιοχή NATURA 2000), για την οποία έχει ήδη γίνει οριοθέτηση Ζωνών Προστασίας (ΦΕΚ 446/Δ/2-10-09). Στη Δ.Ε. Παΐων υπάρχει ο χαρακτηρισμένος ως παραδοσιακός οικισμός του Βεσινίου (ΦΕΚ 594/Δ/13-11-1978).

Για την περιοχή μελέτης, ισχύουν τα όσα περιγράφονται στις σχετικές αποφάσεις του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου Δυτικής Ελλάδας, του Γενικού Χωροταξικού Πλαισίου και των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων για τον τουρισμό, τη βιομηχανία και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι εδαφικές εκτάσεις της περιοχής του Δήμου είναι σε διαδικασία ένταξης στο Εθνικό Κτηματολόγιο.

Δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες ζώνες για την ανάπτυξη της βιομηχανίας / βιοτεχνίας στην περιοχή, αλλά βρίσκονται σε φάση υποβολής. Σε επίπεδο Π.Ε. Αχαΐας έχουν δημιουργηθεί και λειτουργούν μόνο η Βιομηχανική Περιοχή Πατρών στην περιοχή της Κοινότητας του Αγίου Στεφάνου, 20 χιλιόμετρα νότια της Πάτρας και το ΒΙΟ.ΠΑ. (Βιοτεχνικό Πάρκο) Γλαύκου Πάτρας. Επίσης δεν υπάρχουν οριοθετημένα γεωργικά ή κτηνοτροφικά πάρκα στην περιοχή. Επιπρόσθετα έχει ξεκινήσει η διαδικασία για τους αναδασμούς του Βουραϊκού, της Κέρτεζης και της Κλειτορίας, ενώ για τους αναδασμούς των Κρυνόφυτων και του Σκεπαστού, δεν

βρίσκονται επί του παρόντος εντός του Τοπικού Οργανισμού Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ).

Στο σύνολο της περιοχής η οικοδομική δραστηριότητα των οικισμών δεν είναι ανεπτυγμένη, αλλά υπάρχει αυξημένη δραστηριότητα και συγκέντρωση κυρίως στους οικισμούς γύρω από τα Καλάβρυτα, αλλά και στις έδρες των δημοτικών κοινοτήτων, λόγω της έντονης κινητικότητας στην κατασκευή τουριστικών καταλυμάτων.

Η ποιότητα των κτιρίων στους οικισμούς είναι σε γενικές γραμμές ικανοποιητική και με σημαντικές βελτιώσεις στις ανέσεις και την ποιότητα κατασκευής στα νεόδμητα αλλά και ανακαινισμένα κτίρια της τελευταίας δεκαπενταετίας. Στα πλαίσια του νόμου υπαγωγής αυθαιρέτων, το μεγαλύτερο μέρος των κατασκευών που στερούνταν οικονομικών αδειών, εκκίνησε διαδικασίες νομιμοποίησης.

Σημειώνεται ότι, όσον αφορά την έκδοση οικοδομικών αδειών, η περιοχή του Δήμου Καλαβρύτων υποστηρίζεται από το Πολεοδομικό Γραφείο του Δήμου Δυτικής Αιγιάλειας. Ο Δήμος έχει λάβει την απαιτούμενη παράταση της προθεσμίας παροχής διοικητικής υποστήριξης και του χρόνου άσκησης αρμοδιοτήτων Υπηρεσιών Δόμησης ενώ προετοιμάζεται και η σχετική θεσμοθετημένη διαδημοτική συνεργασία.

Λόγω και της φυσιογνωμίας της περιοχής (έλλειψη αστικών κέντρων), διαπιστώνεται επάρκεια χώρων κυκλοφορίας και κοινόχρηστων χώρων. Όσον αφορά την κυκλοφορία των οχημάτων, προβλήματα προκύπτουν κατά την υψηλή τουριστική περίοδο (το χειμώνα και κυρίως τα σαββατοκύριακα) στη διαδρομή από τα Καλάβρυτα προς το Χιονοδρομικό Κέντρο, όπως και εντός της πόλης των Καλαβρύτων λόγω έλλειψης δημόσιων χώρων στάθμευσης. Κάποια κυκλοφοριακά προβλήματα προκύπτουν στα Καλάβρυτα και την υπόλοιπη περίοδο, κυρίως σε περιοχές με δημόσιες υπηρεσίες (Δημαρχείο, δικαστικό μέγαρο) ή υπαίθρια αγορά, λόγω περιορισμένου χώρου στάθμευσης των οχημάτων. Το ανωτέρω πρόβλημα

διευθετήθηκε εν μέρει με κυκλοφοριακή μελέτη που καθόρισε την μονοδρόμηση κεντρικών οδών της πόλης των Καλαβρύτων ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται και η ολοκλήρωση της δεύτερης φάσης της μελέτης.

Όσον αφορά στην επάρκεια χώρου των υφιστάμενων κοιμητηρίων, προβλέπεται η υλοποίηση μελετών για τη δημιουργία νέων κοιμητηρίων όπου είναι απαραίτητο και εφικτό, ενώ ο Δήμος εξοπλίζεται εντός του 2022 με εφαρμογή ορθής διαχείρισης και λειτουργίας των Κοιμητηρίων . Με την συμμετοχή σε σχετικές προσκλήσεις και υλοποίηση έργων ανάπλασης ο Δήμος προχώρησε σε αναβάθμιση του αστικού εξοπλισμού του, ενώ προγραμματίζονται και νέες σχετικές δράσεις, ενώ απαραίτητη κρίνεται και η αναβάθμιση των υποδομών σήμανσης για τις οδεύσεις της περιοχής, τόσο κυκλοφοριακές όσο και τουριστικού ενδιαφέροντος.

A4.3 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση

Δυνατά Σημεία /Πλεονεκτήματα/Δυνατότητες	Αδύνατα Σημεία /Μειονεκτήματα/Απειλές
- Επάρκεια κοινόχρηστων χώρων - ΓΠΣ Καλαβρύτων και Σχέδιο Πόλης Κλειτορίας - Δυνατότητες οριοθέτησης και οργάνωσης κτηνοτροφικών πάρκων - Ύπαρξη χαρακτηρισμένου παραδοσιακού οικισμού (Βεσίνι) - Ολοκλήρωση των διαδικασιών Κτηματογράφησης του Δήμου.	- Έλλειψη πολεοδομικής οργάνωσης στους οικισμούς (πλην Καλαβρύτων και Κλειτορίας) - Έλλειψη θεσμοθετημένων ζωνών ανάπτυξη βιομηχανικών /βιοτεχνικών/ αγροτοκτηνοτροφικών δραστηριοτήτων - Συγκρούσεις χρήσεων γης και έντονη οικιστική πίεση (σε ορισμένα τμήματα του Δήμου) - Ελλιπής αστικός εξοπλισμός (πινακίδες σήμανσης, φωτισμοί κλπ.) - Μη επαρκής πολεοδομικός έλεγχος των κατασκευών

	• Προβλήματα διαχείρισης κυκλοφορίας και χώρων στάθμευσης (κυρίως στα Καλάβρυτα) την υψηλή τουριστική περίοδο, σε συνδυασμό με την απουσία αστικών μεταφορών
Ευκαιρίες	Απειλές/Περιορισμοί
• ΕΣΠΑ, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ, ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ (ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΟΙΝ. ΧΩΡΩΝ). • Συμμετοχή σε προσκλήσεις για Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια.	• Αγροτικοί οικισμοί χωρίς ουσιαστική θεσμική κάλυψη, όσον αφορά τη χωροταξική οργάνωσή τους • Μη επικαιροποιημένο και καθορισμένο νομοθετικό πλαίσιο οριοθέτησης για ορισμένους οικισμούς. (όρια ή κέντρα οικισμών χωρίς Φ.Ε.Κ.).

A5. Υποδομές μεταφορών

A5.1 Σιδηρόδρομοι

Η μοναδική σιδηροδρομική σύνδεση που εξυπηρετεί την περιοχή είναι ο ιστορικός Οδοντωτός Σιδηρόδρομος, γραμμή με ιδιαίτερη σημασία για την περιοχή των Καλαβρύτων. Διασχίζει τη διαδρομή Διακοπτό - Καλάβρυτα, μήκους 22,35 χλμ., με ενδιάμεσους σταθμούς στο Μέγα Σπήλαιο, Κάτω Ζαχλωρού και Κερπινή. Πρόκειται για τη στενότερη εν ενεργεία οδοντωτή γραμμή στον κόσμο με πλάτος 0,75m και είναι η μοναδική οδοντωτή σιδηροδρομική γραμμή στην Ελλάδα.

Σε σχεδιασμό βρίσκεται, το έργο της χάραξης για την επέκταση του Οδοντωτού από τα Καλάβρυτα μέχρι τη Μονή της Αγίας Λαύρας, προκειμένου να επιτευχθεί η περαιτέρω ανάπτυξη του αλλά και για να συμβάλλει στην περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

Η επέκταση θα είναι 5 χιλιόμετρα, ενώ αξίζει να επισημανθεί η πρόσφατη σύνταξη μελέτης Περιβαντολογικών Επιπτώσεων για την υφιστάμενη γραμμή του Οδοντωτού με σκοπό την έκδοση απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (Α.Ε.Π.Ο.), η πρώτη που γίνεται από την λειτουργία του έργου το 1896.

Τον Φεβρουάριο του 2022 δημοσιεύτηκε Φ.Ε.Κ. (355/03-02-20222), σύμφωνα με το οποίο το έργο επέκτασης του Οδοντωτού έως την Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας, χαρακτηρίστηκε ως «έργο Εθνικής Σημασίας».

A5.2 Οδικό Δίκτυο

Το εσωτερικό οδικό δίκτυο του Δήμου Καλαβρύτων είναι γενικά επαρκές (ποσοτικά) και στο μεγαλύτερο ποσοστό του είναι ασφάλτινο. Οι βασικοί οδικοί άξονες στην περιοχή του Δήμου, είναι:

Εθνικό οδικό δίκτυο:

- Η Ε.Ο. 111 Πατρών – Τρίπολης, η οποία διέρχεται από τους οικισμούς Τριπόταμα (Ψωφίδα) – Καλύβια Παγκρατίου (Παγκράτι) του Δήμου.
- Η οδός Πτέρη – Καλάβρυτα (μέσω Γουμένισσας).

Περιφερειακό οδικό δίκτυο (Φ.Ε.Κ. 106/20-03-2008):

- Η οδός Πούντας Διακοπτού (Ν.Ε.Ο. Πατρών Αθηνών) – Καλαβρύτων.
- Η οδός Πάτρα - Χαλανδρίτσα – Καλάβρυτα.
- Η οδός Καλάβρυτα – Κλειτορία (μέσω Λουσών).
- Η οδός Καλάβρυτα – Κλειτορία (μέσω Πριολίθου).
- Η οδός Μαμουσιά - Δουμενά - Άνω Ζαχλωρού – Καλάβρυτα.

- Η οδός Καλάβρυτα – Αγ. Λαύρα.
- Η οδός Κλειτορία – Παγκράτι (μέχρι την Ε.Ο. 111).
- Η οδός Τριπόταμα – Πριόλιθος.
- Η οδός Σκεπαστό – Πλατανιώτισσα – Π.Ε.Ο. Πατρών – Κορίνθου.
- Η οδός Λυκούρια – Φενεός.
- Η οδός Άνω Κλειτορία – Αμυγδαλιά – Δάφνη.
- Η οδός Κραστικοί - Κέρτεζη – Καλλιφώνιο.
- Η οδός Φίλια – Σκοτάνη – Μυγδαλιά.
- Η οδός Κάτω Κλειτορία- Κρινόφυτα – Λυκούρια.
- Νέο οδικό τμήμα Πλατανιώτισσα – Σκεπαστό- Καλάβρυτα.

Εκτός από τις οδούς του εθνικού και επαρχιακού δικτύου, υπάρχει επίσης και ασφαλτοστρωμένο οδικό δίκτυο το οποίο αποτελείται από διασταυρώσεις των προαναφερθέντων οδών, κατευθυνόμενο προς τους οικισμούς.

Το αγροτικό οδικό δίκτυο είναι ιδιαίτερα εκτεταμένο και χρησιμοποιείται για γεωργοκτηνοτροφικούς σκοπούς και για την σύνδεση των μικρών οικισμών των τοπικών κοινοτήτων ή διαφόρων τοποθεσιών. Στο μεγαλύτερο μέρος του αποτελείται από χωμάτινες οδούς σημαντικό τμήμα των οποίων θα επιστρωθεί εντός του 2023 μέσω δράσεων Αγροτικής Οδοποιίας, (έργων ή προμήθειας) οι οποίες έχουν ήδη ενταχθεί σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Οι πρόσφατες εργασίες βελτίωσης στην Ε.Ο. Πατρών - Τριπόλεως (Ε.Ο. 111), βελτίωσαν τις συνθήκες μετακίνησης μεταξύ Αροανίας, Κλειτορίας και Πάτρας ενώ η μετακίνηση από τα Καλάβρυτα στις έδρες των Δημ. Ενοτήτων εξακολουθεί να

είναι συχνά προβληματική λόγω και του ανάγλυφου της περιοχής και των δυσμενών καιρικών συνθηκών.

Η έλλειψη ικανοποιητικών οδικών συνδέσεων με τα αστικά κέντρα, οδηγεί τις ανωτέρω Δ.Ε. σε απομόνωση και εντείνει το πρόβλημα της πληθυσμιακής αποδυνάμωσής τους.

Προβλήματα στο οδικό δίκτυο παρουσιάζονται και λόγω της εμφάνισης κατολισθητικών φαινομένων (ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα για την οδό Πούντας - Καλαβρύτων τα τελευταία χρόνια), τόσο παλαιών όσο και σύγχρονων, που οφείλονται κυρίως στην γεωλογική δομή της περιοχής, στην τεκτονική, στις κλιματικές και υδρολογικές συνθήκες που επικρατούν σε αυτή, στο τοπογραφικό ανάγλυφο, στους σεισμούς, καθώς επίσης και στις ανθρώπινες δραστηριότητες και επεμβάσεις. Το οδικό δίκτυο της περιοχής χρήζει συχνής και ιδιαίτερα αυξημένου κόστους συντήρησης λόγω των ανωτέρω φαινομένων, αλλά και λόγω της σημαντικής έκτασής του και των καιρικών συνθηκών ιδιαίτερα κατά τη χειμερινή περίοδο (φθορές του οδοστρώματος λόγω καιρικών φαινομένων και από τη ρίψη αλατιού μετά από χιονοπτώσεις).

Αρμοδιότητα συντήρησης του Περιφερειακού οδικού δικτύου έχουν οι αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφερειακής Ενότητας (πρώην Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης). Το λοιπό τοπικό οδικό δίκτυο συντηρείται από το Δήμο, εξαιρουμένου αυτού που καταγράφεται στο Εθνικό Οδικό δίκτυο και η αρμοδιότητα ανήκει σε υπηρεσίες της Περιφέρειας.

Βασικός στόχος του Δήμου σε επίπεδο προσβασιμότητας, παραμένει η άρτια οδική διασύνδεση του Δήμου με το εθνικό οδικό δίκτυο και συγκεκριμένα μέσω αναβάθμισης κυρίως των ακόλουθων οδικών αξόνων:

- Της οδού Πούντας-Μεγάλου Σπηλαίου-Καλαβρύτων.

Για το συγκεκριμένο οδικό δίκτυο βρίσκεται σε εξέλιξη εργολαβία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας που αφορά στη βελτίωση των τοιχίων αντιστήριξης πρανών, την τοποθέτηση κουρτίνων προστασίας και την αποκατάσταση του οδοστρώματος.

- Της 111 Ε.Ο. Πάτρας-Τρίπολης, του σπουδαιότερου οδικού άξονα που ενώνει την ενδοχώρα της Πελοποννήσου και δημιουργεί προοπτικές για την παραπέρα ανάπτυξη της περιοχής.
- Της οδού Χαλανδρίτσας – Καλάβρυτα, μέσω των σημειακών βελτιώσεων στη χάραξη οι οποίες και αναμένεται να ολοκληρωθούν από την Περιφέρεια.

Παράλληλα, κρίνεται απαραίτητη και η προώθηση έργων αναβάθμισης – βελτίωσης του υπόλοιπου επαρχιακού οδικού δικτύου, με προτεραιότητα τους άξονες:

- Καλάβρυτα – Χ.Κ.Κ. – Λουσοί – Κλειτορία – Δάφνη και
- Καλάβρυτα – Πριόλιθος – Σοποτό – Ψωφίδα

και δευτερευόντως το λοιπό οδικό δίκτυο.

A5.3 Ποδηλατόδρομοι

Στην περιοχή του Δήμου έχουν υλοποιηθεί δύο ποδηλατικές διαδρομές:

- Ποδηλατόδρομος στη Δ.Ε. Κλειτορίας (μέσω του Υπουργείου Μεταφορών) κατά μήκος του ποταμού Αροανίου, από την θέση Παναγιά της Τ.Κ. Κλειτορίας και προς τις πηγές του ποταμού στο Πλανητέρο (μήκος διαδρομής 4,5 χλμ. περίπου).
- Ποδηλατόδρομος στη Δ.Ε. Καλαβρύτων, σε περιοχή Ν.Δ. της πόλης των Καλαβρύτων κοντά στην Αγία Λαύρα (μήκος διαδρομής 2 χλμ. περίπου).

Η περιοχή ενδείκνυται για τη δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων σε περιοχές της αγροτικής υπαίθρου, λόγω του ιδιαίτερου φυσικού τοπίου και του πλούσιου υδάτινου στοιχείου που τη χαρακτηρίζει. Αναμένεται στην μελέτη για την αξιοποίηση των πηγών του Λάδωνα, ο σχεδιασμός ποδηλατόδρομου κατά μήκος του ομώνυμου ποταμού.

A5.4 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση

Δυνατά Σημεία /Πλεονεκτήματα/Δυνατότητες	Αδύνατα Σημεία /Μειονεκτήματα/Απειλές
- Επάρκεια εσωτερικού οδικού δικτύου Δήμου - Σχετική εγγύτητα με εθνικό δίκτυο και μεγάλα αστικά κέντρα.	- Προβληματική οδική διασύνδεση του Δήμου με το Εθνικό Οδικό δίκτυο. - Προβλήματα στο σύνολο του οδικού δικτύου (λόγω καιρικών συνθηκών, γεωμορφολογίας περιοχής κλπ.) - Ανάγκη ετήσιας συντήρησης λόγω παγετού και κατολισθήσεων. - Ανεπάρκεια ηλεκτροφωτισμού σε μεγάλο μέρος του εσωτερικού δικτύου.
Ευκαιρίες	Απειλές/Περιορισμοί
- ΕΣΠΑ, Χρηματοδοτικά πακέτα. - Σύνδεση με εθνικά οδικά δίκτυα (Ολυμπία Οδός) - Χρηματοδότηση και σύνταξη αναγνωριστικής κυκλοφοριακής μελέτης της οδού Πούντας-Καλαβρύτων, προκειμένου να διαπιστωθεί η δυνατότητα βελτίωσης της υφιστάμενης χάραξης ή αλλαγής αυτής (σήραγγες, γέφυρες)	- Ιδιαίτερα εκτεταμένο μήκος δικτύου (λόγω έκτασης του Δήμου και διασποράς του οικιστικού δικτύου). - Δυσμενείς καιρικές συνθήκες και ιδιαιτερότητα αναγλύφου.

2.3 Θεματικός Άξονας Β : «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός»

Β1. Κοινωνική Μέρμνα και Κοινωνική Πολιτική

Μία από τις βασικές κοινωνικές δομές του Δήμου αποτελεί το Κέντρο Κοινότητας. Το Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Καλαβρύτων λειτουργεί από τον Νοέμβριο του 2017, στο χώρο που στεγαζόταν η πρώην μαθητική εστία Καλαβρύτων. Πρόκειται για δομή η οποία είναι σχεδιασμένη από το Υπουργείο Εργασίας , Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Εποπτεύεται από τον δήμο και το προσωπικό του απαρτίζεται από δύο κοινωνικούς λειτουργούς και μία ψυχολόγο.

Η λειτουργία του Κέντρου, σύμφωνα με την τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του το 2020, εστιάζει αφενός στην υποδοχή και στην ενημέρωση των πολιτών, ειδικότερα όσων ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, και αφετέρου στην υποστήριξή τους, με σκοπό τη βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου, παράλληλα με τη συνεργασία που αναπτύσσει με τις λοιπές κοινωνικές δομές και υπηρεσίες του Δήμου.¹

Οι Υπηρεσίες που παρέχει το Κέντρο Κοινότητας κινούνται σε τρεις (3) κεντρικούς άξονες:

Α) Υποδοχή - Ενημέρωση - Υποστήριξη των πολιτών

Ειδικότερα, ωφελούμενοι του Κέντρου Κοινότητας είναι πολίτες του Δήμου Καλαβρύτων και κατά προτεραιότητα, οι ωφελούμενοι του Προγράμματος «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης», καθώς και άτομα και οικογένειες που

¹Σύμφωνα με όσα ορίζονται στη σχετική ΚΥΑ

διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, άνεργοι/ες, παιδιά και άτομα που βιώνουν καταστάσεις αποκλεισμού, μετανάστες, δικαιούχοι διεθνούς προστασίας, αιτούντες άσυλο, ΑμεΑ, ΡΟΜΑ και γενικότερα ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Οι ωφελούμενοι μπορεί να είναι και κάτοικοι άλλων περιοχών, εκτός της περιοχής λειτουργίας και παρέμβασης του Κέντρου Κοινότητας.

Β) Συνεργασία με Υπηρεσίες, Φορείς και Δομές παροχής υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας

Γ) Παροχή Υπηρεσιών. που θα αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών και θα διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των ωφελούμενων. Ειδικότερα, το Κέντρο Κοινότητας μπορεί:

- να πληροφορεί και να διασυνδέει τους πολίτες με φορείς και προγράμματα κοινωνικής προστασίας, αλληλεγγύης και κοινωνικής ένταξης που υλοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο,
- να υποστηρίζει τους πολίτες για την ένταξή τους στα προγράμματα κοινωνικής προστασίας και στη διαδικασία υποβολής αιτήσεων,
- να παρέχει ολοκληρωμένη υποστήριξη στους ωφελούμενους του Προγράμματος «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης» (πρώην «Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα»), από τη διαδικασία της υποβολής της αίτησης και την ορθή συμπλήρωσή της, έως τις απαραίτητες οδηγίες για την προσκόμιση και παραλαβή των απαραίτητων δικαιολογητικών.
- να συνεργάζεται και παραπέμπει αιτήματα σε άλλες δομές, καθώς και σε υπηρεσίες απασχόλησης, που παρέχονται στα γεωγραφικά όρια της περιοχής λειτουργίας του
- να παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη,
- να αναπτύσσει δράσεις δημιουργικής απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης,

- να συγκεντρώνει και διανέμει βασικά αγαθά,
- να συμπράττει στην ανάπτυξη Δικτύου Εθελοντισμού,
- να διοργανώνει εκδηλώσεις πολιτισμικού, επιμορφωτικού, κοινωνικού περιεχομένου.

Το Κέντρο Κοινότητας, εφόσον δύναται, μπορεί να εξυπηρετεί και να υποστηρίζει παιδιά και εφήβους σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού, μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες και γενικότερα κάθε πολίτη που προσέρχεται ζητώντας να λάβει τις προσφερόμενες υπηρεσίες.

Σημαντικό ρόλο στον τομέα της πρόνοιας επίσης κατέχει το συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα «**Βοήθεια στο σπίτι**», που υλοποιείται στο Δήμο από το 2002. Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» παρέχει οργανωμένη και συστηματική πρωτοβάθμια κοινωνική φροντίδα από ειδικούς επιστήμονες και καταρτισμένα στελέχη σε μη αυτοεξυπηρετούμενους πολίτες, ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρίες, με προτεραιότητα σε αυτούς που διαβιών μόνοι και το εισόδημα τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες εξυπηρέτησης έτσι ώστε να διευκολυνθεί η καθημερινή τους ζωή και μέσω της ενδυνάμωσης να αποκτήσουν την μέγιστη αυτονομία και κοινωνική ευημερία.

Στόχος της είναι η δημιουργία υπηρεσιών, μέσω των οποίων προωθείται η απασχόληση ή η επανένταξη ανέργων στην αγορά εργασίας και ιδιαίτερα των γυναικών, λόγω της υψηλής συμμετοχής αυτών σε ειδικότητες που απαιτούν οι δημιουργημένες υπηρεσίες (κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων, επισκεπτριών υγείας, νοσηλευτριών και βοηθητικού προσωπικού).

Σήμερα λειτουργούν τέσσερις (4) μονάδες «Βοήθεια στο σπίτι», μία σε κάθε Δημοτική Ενότητα του Δήμου Καλαβρύτων, οι οποίες και διαθέτουν τον απαιτούμενο ιατροφαρμακευτικό εξοπλισμό καθώς και αυτοκίνητο που έχει παραχωρηθεί από το Δήμο για τις επισκέψεις – μετακινήσεις. Συνολικά

απασχολούνται στο πρόγραμμα 12 άτομα με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου, και συγκεκριμένα δύο (2) Κοινωνικοί Λειτουργοί, τέσσερις (2) Νοσηλεύτες και εννέα (8) Οικογενειακοί Βοηθοί, όπου σε καθημερινή βάση πραγματοποιούν επισκέψεις κατ' οίκον στους ενταγμένους στο πρόγραμμα ηλικιωμένους. Στο σύνολο του Δήμου, ο αριθμός των εξυπηρετούμενων του προγράμματος ανέρχεται στους 405, εκ των οποίων 108 διαμένουν στη Δ.Ε. Καλαβρύτων, 81 στη Δ.Ε. Αροανίας, 126 στη Δ.Ε. Κλειτορίας και 90 στη Δ.Ε. Παϊών.

Αξίζει να γίνει αναφορά στο **Καλλιμανοπούλειο Εκκλησιαστικό Διακονικό Κέντρο**, το οποίο αποτελεί βασικό κοινωνικό ίδρυμα για την πόλη των Καλαβρύτων και ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Καλαβρύτων και Αιγιαλείας. Το Καλλιμανοπούλειο λειτούργησε για πρώτη φορά το 1985 ως γηροκομείο και είναι επανδρωμένο με όλες τις ειδικότητες διοικητικού, νοσηλευτικού, επιστημονικού και βοηθητικού προσωπικού (42 άτομα) , ενώ αρκετοί προσφέρουν και εθελοντικά τις υπηρεσίες τους. Το Κέντρο απευθύνονται σε μη αυτοεξυπηρετούμενους, χρονίως πάσχοντες ηλικιωμένους και η δυναμικότητα αγγίζει τις 72 κλίνες.

Στην ενίσχυση της εθελοντικής δράσης στην περιοχή συμβάλλει επίσης ο **Σύλλογος Καλαβρυτινών Ιατρών "ο Μελάμπους"**, ο οποίος με έδρα τα Καλάβρυτα προβαίνει σε δωρεάν ιατρικές - κλινικές εξετάσεις (στο σύνολο του Δήμου) καθώς και σε ενέργειες για την ενημέρωση – ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού.

Ένα από τα κρίσιμα ζητήματα κάθε Δήμου τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας αποτελούν οι **ειδικές πληθυσμιακές ομάδες**. Στο σύνολο του νέου Δήμου Καλαβρύτων, ο αριθμός των μεταναστών υπολογίζεται περίπου στους 600. Τονίζεται ότι ο αριθμός αυτός αφορά τους μετανάστες οι οποίοι έχουν υποβάλει αίτηση χορήγησης πράσινης κάρτας, ανεξάρτητα εάν στοιχειοθετούν ή όχι δικαίωμα έκδοσης και βέβαια απουσιάζουν οι μη έχοντες νόμιμα έγγραφα. Για τις υπόλοιπες κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες του Δήμου όπως, τα άτομα με αναπηρίες, τα

άτομα με ψυχικές ασθένειες και οι μονογονεϊκές οικογένειες, δεν υπάρχουν ασφαλή στοιχεία για την καταγραφή των ιδίων και των προβλημάτων τους.

Πρόσφατα, με σχετική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, συστάθηκε το **Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών Δήμου Καλαβρύτων**, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Ν. 3852/2010 (Καλλικράτης). Έργο του είναι η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες, που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του δήμου Καλαβρύτων, ως προς την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία, την επαφή τους με δημόσιες αρχές ή τη δημοτική αρχή, η υποβολή εισηγήσεων προς το δημοτικό συμβούλιο Καλαβρύτων για την ανάπτυξη των τοπικών δράσεων προώθησης της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και, εν γένει, την επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, ιδίως μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημόσιες υπηρεσίες, καθώς και τη διοργάνωση σε συνεργασία με το Δήμο Καλαβρύτων, εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού.

Επιπρόσθετα, στον Δήμο Καλαβρύτων λειτουργεί **Δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανήλικων προσφυγόπουλων**, φιλοξενώντας 25 ασυνόδευτους ανήλικους πρόσφυγες από διάφορες περιοχές και μέσω των αθλητικών (και άλλων) δραστηριοτήτων επιχειρεί να δημιουργήσει ένα ευχάριστο κλίμα, ώστε να διαβιούν μια ενεργή και δραστήρια καθημερινότητα.. Βασικός στόχος της λειτουργίας των Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων είναι η διασφάλιση ενός επαρκούς πλαισίου προστασίας και φροντίδας και η σταδιακή αυτονόμηση των ασυνόδευτων ανήλικων.

Ο εν λόγω στόχος επιτυγχάνεται με την παροχή υπηρεσιών στέγασης και υποστηρικτικών υπηρεσιών στους ωφελούμενους των Κέντρων, με τρόπο που να διασφαλίζεται η ελευθερία κίνησης και έκφρασης, ο σεβασμός της αξιοπρέπειας, η αναγνώριση της ατομικής αξίας, η κατοχύρωση της ανεξαρτησίας, το βέλτιστο συμφέρον των παιδιών, η δυνατότητα επιλογής και η παροχή ευκαιριών για ανάπτυξη ικανοτήτων σε κάθε έκφανση της καθημερινής ζωής, εντός και εκτός

δομής.

Η λειτουργία των Κέντρων φιλοξενίας, υλοποιείται στο πλαίσιο της Δράσης «Επιχορήγηση Ν.Π. Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός για την υλοποίηση του Έργου: "Κέντρα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του ΕΕΣ στην Αγριά Βόλου, στην Αθήνα και στα Καλάβρυτα".

B2. Παιδεία- Δια Βίου Μάθηση

B2.1 Υποδομές Εκπαίδευσης

Οι υποδομές εκπαίδευσης που λειτουργούν στην περιοχή του Δήμου Καλαβρύτων, μαζί με τον αριθμό μαθητών για τη σχολική χρονιά 2021-2022, είναι οι εξής:

Α' βαθμια εκπαίδευση:

- ο ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ – Αρ. νηπίων:32

Ο Δημοτικός Παιδικός Σταθμός στεγάζεται σε κτίριο του Δήμου και απασχολεί δύο βρεφονηπιοκόμους και μία βοηθό βρεφονηπιοκόμου.

- ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Στο Δήμο Καλαβρύτων λειτουργούν πέντε (5) νηπιαγωγεία με συνολικά 108 νήπια.

Δ.Ε. Καλαβρύτων:

- Νηπιαγωγείο Καλαβρύτων – Αρ. νηπίων 55
- Νηπιαγωγείο Σκεπαστού – Αρ. νηπίων 5

Δ.Ε. Αροανίας:

- Νηπιαγωγείο Ψωφίδας – Αρ. νηπίων 10

Δ.Ε. Κλειτορίας:

- Νηπιαγωγείο Κλειτορίας – Αρ. νηπίων 27

Δ.Ε. Παΐων:

- Νηπιαγωγείο Δάφνης – Αρ. νηπίων 11

- ο ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Στο Δήμο Καλαβρύτων λειτουργούν μόλις έξι Δημοτικά Σχολεία (έχουν μειωθεί στο μισό σε σχέση με το 2011) με συνολικά 452 μαθητές.

Δ.Ε. Καλαβρύτων:

- Δημοτικό Σχολείο Καλαβρύτων – Αρ. μαθητών 162
- Μονοθέσιο Ειδικό Σχολείο – Αρ. μαθητών 7
- Δημοτικό Σχολείο Σκεπαστό – Αρ. μαθητών 30

Δ.Ε. Αροανίας:

- Δημοτικό Σχολείο Ψωφίδας – Αρ. μαθητών 37

Δ.Ε. Κλειτορίας:

- Δημοτικό Σχολείο Κλειτορίας – Αρ. μαθητών 70

Δ.Ε. Παΐων:

- Δημοτικό Σχολείο Δάφνης – Αρ. μαθητών 25
- Δημοτικό Σχολείο Πάους – Αρ. μαθητών 9

Πίνακας 19 Σύνολο Μαθητών Α'βάθμια εκπαίδευση

Σχολική Κοινότητα	Σύνολο Μαθητών	Αίθουσες
Καλάβρυτα	224	27
Σκεπαστό	35	7
Κλειτορία	97	16
Δάφνη	36	10

Πάος	9	6
Ψωφίδα	47	10
Σύνολο	448	76

Β' βαθμια εκπαίδευση:

- ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΛΥΚΕΙΑ, ΕΠΑΛ, ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Δ.Ε. Καλαβρύτων:

- Γυμνάσιο Καλαβρύτων – Αρ. μαθητών 101
- Γενικό Λύκειο Καλαβρύτων – Αρ. μαθητών 55
- ΕΠΑΛ Καλαβρύτων – Αρ. μαθητών 52

Δ.Ε. Αροανίας:

- Γυμνάσιο Ψωφίδας – Αρ. μαθητών 21

Δ.Ε. Κλειτορίας:

- Γυμνάσιο Κλειτορίας – Αρ. μαθητών 31
- Γενικό Λύκειο Κλειτορίας – Αρ. μαθητών 29

Δ.Ε. Παΐων:

- Γυμνάσιο Δάφνης – Αρ. μαθητών 19
- Γενικό Λύκειο Δάφνης – Αρ. μαθητών 44

Πίνακας 20 Σύνολο Μαθητών Β'βάθμια Εκπαίδευση

Σχολική Κοινότητα	Σύνολο Παιδιών	Αίθουσες
Καλάβρυτα	208	34
Κλειτορία	60	15
Δάφνη	63	22
Ψωφίδα	21	8
Σύνολο	352	79

Τέλος, αναφορικά με τις υποδομές εκπαίδευσης, πρέπει να αναφερθούν οι κάτωθι πρόσφατες δράσεις :

- Εντός του 2020 ολοκληρώθηκε η υπαγωγή στον νόμο των αυθαίρετων για τις σχολικές υποδομές που δεν διέθεταν οικοδομική άδεια ή είχαν παρεκκλίσεις από την αρχική.
- Εντός του 2021 εκπονήθηκαν μελέτες πυροπροστασίας για το σύνολο των σχολικών μονάδων του Δήμου και εντός του 2022 αναμένεται η προμήθεια και τοποθέτηση ειδών πυροπροστασίας και η έκδοση πιστοποιητικού ενεργητικής πυροπροστασίας.
- Ολοκλήρωση εντός του 2021 προμήθειας σύγχρονου ηλεκτρονικού εξοπλισμού (Η/Υ, portable p.c.s, διαδραστικοί πίνακες, οθόνες προβολής, video projectors, printers)για την αναβάθμιση των σχολείων του Δήμου.
- Ολοκλήρωση δράσης Α βάρθμιου και Β βάρθμιου προσεισμικού ελέγχου των σχολείων.
- Ολοκλήρωση μελέτης ενεργειακής αναβάθμισης σχολικών υποδομών.
- Συνεργασία με Κτιριακές Υποδομές και Περιφέρεια Δ. Ελλάδας για εκπόνηση μελέτης για την κατασκευή νέου ολοήμερου Γ θέσιου Νηπιαγωγείου Καλαβρύτων.

B3. Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια

B3.1 Υποδομές Υγείας

Στην περιοχή του Δήμου Καλαβρύτων λειτουργεί ένα **(1) Γενικό Νοσοκομείο – Κέντρο Υγείας** στα Καλάβρυτα. Το Νοσοκομείο ιδρύθηκε το 1949 με δαπάνες ομογενών Καλαβρυτινών και μέχρι σήμερα έχει επιτελέσει και επιτελεί τεράστιο ιατρικό, νοσηλευτικό, θεραπευτικό και κοινωνικό έργο παρέχοντας υπηρεσίες υγείας, περίθαλψης και νοσηλείας σε χιλιάδες κατοίκους του Δήμου αλλά και στους χιλιάδες επισκέπτες και τουρίστες της περιοχής. Έχει δυναμικότητα είκοσι (20) κλινών και στεγάζονται παθολογική κλινική, καρδιολογική, παιδιατρική, εξωτερικά ιατρεία ενώ παρέχονται και υπηρεσίες πρωτοβάθμιας περίθαλψης.

Στη Δημοτική Ενότητα Κλειτορίας λειτουργεί ένα **(1) Κέντρο Υγείας** που παρέχει υπηρεσίες σφαιρικής Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, δηλαδή πέραν της περίθαλψης, πρόληψη-αγωγή υγείας-σχολική υγιεινή-αποκατάσταση. Λειτουργούν 1 ιατρείο Γενικής Ιατρικής. Το Κέντρο Υγείας επισκέπτονται ορθοπεδικός, διαβητολόγος – παθολόγος και καρδιολόγος.

Παράλληλα στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου λειτουργούν δέκα (10) περιφερειακά αγροτικά ιατρεία και συγκεκριμένα, τρία (3) αγροτικά ιατρεία στη Δ.Ε. Καλαβρύτων στις τοπικές κοινότητες Μάνεσι, Κέρτεζη και Κερπινή, δύο (2) στη Δ.Ε. Αροανίας στις τοπικές κοινότητες Αροανία και Λειβάρτζι, και τρία (3) στη Δ.Ε. Κλειτορίας στις τοπικές κοινότητες Πλανητέρο, Λυκούρια και Φίλια. Επίσης, υπάρχουν δύο (2) Κέντρα Εφημερίας στην Ψωφίδα (Δ.Ε. Αροανίας) και στη Δάφνη (Δ.Ε. Παΐων).

Το Γενικό Νοσοκομείο Καλαβρύτων είναι υπεύθυνο για τη λειτουργία και τη διαχείριση των περιφερειακών ιατρείων, του Κέντρου Υγείας Κλειτορίας και των Κέντρων Εφημερίας.

Στο σημείο αυτό αξίζει να γίνει αναφορά σε μία σειρά πρωτοβουλιών του Δήμου ως προς τον τομέα της υγείας όπως η προμήθεια από πόρους του Δήμου απινιδωτών που μοιράστηκαν στις έδρες των δημοτικών ενοτήτων και σε χωριά, στα Αστυνομικά τμήματα, στην Πυροσβεστική, στο γήπεδο των Καλαβρύτων και σε Μοναστήρια.

Επίσης ο Δήμος κατά την διάρκεια της πανδημίας καθιέρωσε τον θεσμό των δωρεάν rapid test πραγματοποιώντας πλήθος συλλογής δειγμάτων κατά τακτά χρονικά διαστήματα, ενώ διοργανώνονται τακτικά ενημερωτικές ημερίδες με τη συμμετοχή καταξιωμένων επιστημόνων με σκοπό την ενημέρωση των δημοτών σχετικά με την πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση παθήσεων. Για τις ανωτέρω δράσεις στον Τομέα της Υγείας (Πρόληψη-Ενημέρωση-Εκπαίδευση), ο Δήμος Καλαβρύτων βραβεύτηκε τον Μάρτιο του 2022 στον θεσμό των Best City Awards.

B4. Πολιτισμικές Δραστηριότητες και Υποδομές

B4.1 Μουσεία – Μνημεία

- **Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος:** Το Δημοτικό Σχολείο Καλαβρύτων κτίστηκε στις αρχές του 20ου αιώνα και άρχισε να λειτουργεί το 1906. Στις 13 Δεκεμβρίου του 1943 κάηκε ολοσχερώς από την πυρκαγιά που προκάλεσαν οι Γερμανοί κατακτητές. Μετά την απελευθέρωση ανακατασκευάστηκε σύμφωνα με το αρχικό του σχέδιο και επαναλειτουργήσε, ενώ το 1986 κηρύχθηκε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο από το Υπουργείο Πολιτισμού και αποφασίστηκε να στεγάσει το Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος. Το 2020 έλαβε χώρα τελετή απονομής του σήματος αναγνώρισης από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, στο Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος. Πρόκειται για το πρώτο μη κρατικό μουσείο που λαμβάνει αυτή την πιστοποίηση. Είναι δηλαδή το πρώτο μουσείο που αναγνωρίζεται επίσημα

από το Υπουργείο Πολιτισμού ότι έχει οργανωθεί και λειτουργεί σύμφωνα με τα επαγγελματικά και επιστημονικά πρότυπα που το ΥΠΠΟΑ έχει θεσπίσει, δηλ. σύμφωνα με τις προδιαγραφές του άρθρου 45 του Ν. 3028/2002, δυνάμει του οποίου εξεδόθη το 2011 η υπουργική απόφαση "Περί ίδρυσης και αναγνώρισης μουσείου".

- **Τόπος Εκτέλεσης:** Ένα από τα ξεχωριστά μνημεία της πόλης και Ιερό Προσκύνημα είναι ο Τόπος Εκτέλεσης, στο λόφο του Καπή, που βρίσκεται ανατολικά της πόλης των Καλαβρύτων, στο δρόμο προς Χιονοδρομικό Κέντρο. Στη Ράχη του Καπή οδηγήθηκαν οι άνδρες από 14 χρονών και πάνω από τους Γερμανούς κατακτητές στις 13 Δεκεμβρίου 1943, όπου και τους εκτέλεσαν. Σήμερα στη ράχη του Καπή βρίσκεται ένας μεγάλος Σταυρός που θυμίζει το αποτρόπαιο έγκλημα. Στις στήλες που περιβάλλουν τον κεντρικό χώρο αναγράφονται τα ονόματα των οικογενειών των εκτελεσθέντων, ενώ στην κατακόμβη είναι αναρτημένα μικρά καντήλια ισάριθμα με τις οικογένειες των εκτελεσθέντων. Παράπλευρα της κατακόμβης δεσπόζει το πέτρινο γλυπτό «Η Πετρωμένη Μάνα», έργο της γλύπτριας Άννας Βαφιά, έμβλημα του Δήμου και σύμβολο της ανθρώπινης καρτερικότητας. Έχει συμβολικό χαρακτήρα για τις γυναίκες ηρωίδες των Καλαβρύτων (τη Μάνα, την αδελφή, τη γιαγιά, την κόρη) που με υπερπροσπάθεια αγωνίστηκαν να ξαναστήσουν την ολοσχερώς κατεστραμμένη πόλη.
- **Πανελλήνιο Ηρώο Εθνικής Παλιγγενεσίας Αγωνιστών του 1821:** Στο λόφο βόρεια από την Αγία Λαύρα βρίσκεται το πανελλήνιο ηρώο των αγωνιστών του 1821. Αποτελείται από σύνθεση τριών ανδριάντων που παριστάνουν τη συμμετοχή του κλήρου και των αγωνιστών στην Επανάσταση του '21, καθώς και την Ελευθερία. Το 1904 το ελληνικό κράτος αποφάσισε την κατασκευή του μνημείου το οποίο ολοκληρώθηκε το 1936, ενώ οι τελευταίες παρεμβάσεις έγιναν το 1971. Οι εργασίες ανάπλασης όλου του περιβάλλοντα χώρου στο μνημείο Ηρώων Αγωνιστών του 1821 του Δήμου

Καλαβρύτων ξεκίνησαν από τον περασμένο Νοέμβριο του 2020.Την χρηματοδότηση των εργασιών και την ανάθεση του έργου (προϋπολογισμού περίπου ενός εκατομμυρίου ευρώ) ανέλαβε ο ευεργέτης της περιοχής Καλαβρύτων, εφοπλιστής Αθανάσιος Μαρτίνος, μέσω του Κοινωφελούς Ιδρύματος Αθανασίου & Μαρίνας Μαρτίνου.

- **Αρχοντικό Παλαιολογίνας:** Το Αρχοντικό της Παλαιολογίνας αποτελεί ένα σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα για την πόλη των Καλαβρύτων. Στις ιστορικές πηγές αναφέρεται ότι το αρχοντικό πιθανώς κτίστηκε από το Θωμά Παλαιολόγο, ενώ αργότερα δωρίστηκε στην πριγκίπισσα Αικατερίνη Παλαιολόγου. Το κτίριο διαρθρώνεται σε τρεις ορόφους και λειτουργεί χώρος δραστηριοτήτων που κατά καιρούς έχει φιλοξενήσει συνέδρια, ημερίδες, συναντήσεις, διαλέξεις, προβολές με ιστορικό και λαογραφικό χαρακτήρα, εκθέσεις ζωγραφικής κλπ.
- **Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κλειτορίας:** Το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης στην Κλειτορία αποτελεί έργο του Πολιτιστικού Συλλόγου Κλειτορίας και ιδρύθηκε το 1989. Το μουσείο περιλαμβάνει παραδοσιακά γεωργικά εργαλεία, υφαντά, παραδοσιακές φορεσιές, οικιακά σκεύη κ.α.
- **Μνημεία εκτελεσθέντων:** . Μνημεία προς τιμήν των εκτελεσθέντων από τους Γερμανούς, του 1943 υπάρχουν στα χωριά Ρογοί, Κερπινή, Βραχνή, Ζαχλωρού, στη Μονή Μεγάλου Σπηλαίου, στον Αυχένα Πριολίθου και στο Σκεπαστό.
- **Μνημείο Χελωνοσπηλιά:** Θέση κοντά στο χωριό Λυκούρια της Δημοτικής Ενότητας Κλειτορίας, όπου έγινε η πρώτη επαναστατική κίνηση κατά των Τούρκων στις 16 Μαρτίου 1821. Στο λόφο έχει στηθεί το άγαλμα της Ελευθερίας, το «Ηρώ των Αγωνιστών του 1821».
- **Μνημείο Φροξυλιάς:** Το Μάρτιο του 1821, στην τοποθεσία Φροξυλιά της Δημοτικής Ενότητας Κλειτορίας έλαβαν χώρα δυο σημαντικά ομαδικώς οργανωμένα ένοπλα επαναστατικά γεγονότα κατά του Βοεβόδα, των

Καλαβρύτων Αρναούτογλου και της ακολουθίας του από αγωνιστές της περιοχής, με αποτέλεσμα να φονεύσουν δυο Τούρκους, μεταξύ των οποίων και τον καφετζή του Αρναούτογλου. Έκτοτε η συγκεκριμένη περιοχή ονομάζεται Καφετζής. Στο λόφο ακριβώς επάνω από τη «Φροξυλιά», έχει ανεγερθεί μνημείο ώστε να διατηρηθεί άσβεστη η μνήμη των γεγονότων αυτών στις επερχόμενες γενιές.

➤ ***Το Κέντρο Λαογραφίας & Λειβαρτζινής Παράδοσης – ΚΕ.ΛΑ.ΛΕΙ.ΠΑ.***

Έχει χαρακτηριστεί σαν ένα από τα τρία καλλίτερα «ΘΕΜΑΤΙΚΑ» Λαογραφικά Μουσεία της Χώρας, στεγάζεται στο μεγαλοπρεπές κτήριο που κατασκευάστηκε το 1856 από δωρεά του μεγάλου Λειβαρτζινού ευεργέτη Σπυρίδωνα Σακελλαρίου ή Σπηλιωτάκη και αποτελεί αντίγραφο της Σιναίας Ακαδημίας Αθηνών.

Ακόμα και μετά την τελετή κλεισίματος, ως δημοτικό σχολείο τον Ιούνιο του 2011, το ξακουστό αυτό πνευματικό ίδρυμα (Ελληνικό, Σχολαρχείο και πολυθέσιο Δημοτικό Σχολείο), με την μετατροπή του σε κέντρο λαογραφίας, συνεχίζει την αποστολή του.

➤ ***Το Λαογραφικό Μουσείο Κρυονερίου***

Ιδρύθηκε το 2012 με πρωτοβουλία του Συλλόγου Κρυονεριτών στο οποίο φυλάσσονται αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν οι κάτοικοί του σε παλαιότερες εποχές, στις εργασίες τους. Το Μουσείο στεγάζεται στο κτίριο του παλιού Δημοτικού Σχολείου που σταμάτησε να λειτουργεί το 1977.

➤ ***Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο των Καμενιάνων***

Απ' τα πρώτα που δημιουργήθηκαν στην περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Αροανίας και κατ' επέκταση στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Καλαβρύτων. Στεγάζεται στο κτήριο του πρώην Δημοτικού Σχολείου Καμενιάνων. Είναι ένα όμορφο κτίσμα του 1928. Από το έτος 2000 άρχισε να διαμορφώνεται ανάλογα και να λειτουργεί ως Λαογραφικό και ιστορικό- Αρχαιολογικό Μουσείο φιλοξενώντας ευρήματα, εκθέματα, φωτογραφίες, λαογραφικό υλικό

σχετιζόμενο με τις ασχολίες των κατοίκων, και αρχειακό υλικό από την πρώην Κοινότητα Καμενιάνων.

B4.2 Ιεροί Ναοί- Μονές

- **Μητροπολιτικός Ναός Καλαβρύτων:** Στην πλατεία της πόλης των Καλαβρύτων κεντρική θέση κατέχει ο αναστηλωμένος Μητροπολιτικός Ναός των Καλαβρύτων. Χτίστηκε την περίοδο 1730-50 και στη συνέχεια πυρπολήθηκε από τον Ιμπραήμ το 1827. Ανοικοδομήθηκε αλλά καταστράφηκε και πάλι από τους Γερμανούς το 1943. Το ρολόι στο αριστερό κωδωνοστάσιο του Ναού, είναι σταματημένο στην ώρα της ναζιστικής θηριωδίας του Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, ενώ στο δεξιό κωδωνοστάσιο ένα καινούριο ρολόι μετρά το χρόνο από την απελευθέρωση από τους Γερμανούς και μετά. Ο Ναός ξαναχτίστηκε μέσα από τις στάχτες του το 1946. Απέναντι από τον Μητροπολιτικό Ναό βρίσκεται το βυζαντινού ρυθμού εκκλησάκι της Αγίας Κυριακής (1900), που αποτελεί μικρογραφία τετράκλιτης βασιλικής. Στην πλατεία υπάρχουν επίσης το Ηρώο_Πεσόντων και προτομές αγωνιστών του 1821.
- **Μονή Μεγάλου Σπηλαίου:** Βρίσκεται στο Φαράγγι του Βουραϊκού, σε υψόμετρο 10 χιλιομέτρων από τα Καλάβρυτα. Πρόκειται για οκταώροφη μονή χτισμένη το 362 πάνω σε βράχο σε υψόμετρο 924 μέτρων. Η Μονή, που έχει καταστραφεί αρκετές φορές, διαθέτει μεγάλο πλούτο κειμηλίων μεταξύ των οποίων εξαιρετική θέση κατέχει η εικόνα της Παναγίας, που φιλοτέχνησε ο Ευαγγελιστής Λουκάς. Επίσης, διαθέτει ένα σπάνιο λάβαρο με τις μορφές τριών βυζαντινών αυτοκρατόρων, εθνικές στολές, ένα πολύτιμο σταυρό με Τίμιο Ξύλο, λειψανοθήκες με οστά Αγίων και των ιδρυτών της

Μονής, Ευαγγέλια σε περγαμηνές κλπ. Διαθέτει επίσης βιβλιοθήκη με περισσότερους από 3.000 τόμους, καθώς και πλήθος χειρογράφων. Το Μέγα Σπήλαιο υπήρξε κέντρο της Επανάστασης του 1821 και διαθέτει κειμήλια του Αγώνα.

- **Μονή Αγίας Λαύρας:** Βρίσκεται 5 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά των Καλαβρύτων στην πλαγιά ενός λόφου. Ιδρύθηκε τον 10ο αιώνα και έπαιξε σημαντικό ιστορικό ρόλο, καθώς εκεί υψώθηκε στις 18 Μαρτίου του 1821 το λάβαρο της Ελληνικής Επανάστασης. Η μονή καταστράφηκε αρκετές φορές από του Τούρκους, στη συνέχεια από τον Ιμπραήμ όταν εισέβαλε στην Πελοπόννησο, ενώ την τελευταία φορά υπέστη καταστροφές από τα ναζιστικά στρατεύματα. Οι μοναχοί όμως κατάφερναν κάθε φορά να την ξαναχτίσουν. Διαθέτει πολλά και σημαντικά κειμήλια, καθώς και βιβλιοθήκη με παλιά χειρόγραφα.
- **Παναγία Πλατανιώτισσα:** Στον οδικό άξονα Καλαβρύτων – Αιγίου μέσω Πτέρης, 30 χιλιόμετρα από τα Καλάβρυτα, σε μια καταπράσινη τοποθεσία με άφθονα και κρύα νερά, βρίσκεται το εκκλησάκι της Παναγίας της Πλατανιώτισσας που έχει σχηματιστεί μέσα στο κοίλωμα ενός τεράστιου πλατάνου, ο οποίος προήλθε από τρία πλατάνια που φύτεψαν μαζί, και με την πάροδο του χρόνου ενώθηκαν και δημιούργησαν το αξιοθαύμαστο αριστούργημα της φύσης. Το ιστορικό αυτό πλατάνι έχει ύψος 25 μέτρα περίπου, περίμετρο στη βάση του 16 μέτρα και στο μέσο του 12,65 μέτρα και έχει χωρητικότητα 20 ατόμων. Ο ναός γιορτάζει στις 8 Σεπτεμβρίου.
- **Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Μακελαριάς:** Στην όχθη του ποταμού Σελινούντα και σε απόσταση 30 χιλιομέτρων από την πόλη των Καλαβρύτων ορθώνεται το μοναστήρι της Μακελαριάς, το οποίο

είναι αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Χτίστηκε από το στρατηγό του Ιουστινιανού Βελισσάριο το 532 μ.Χ., όπως φαίνεται από επιγραφή που σώζεται μέχρι σήμερα, ώστε να εξιλεωθεί από τη σφαγή κατά την περίφημη «Στάση του Νίκα» στην Κωνσταντινούπολη. Αξίζει να αναφέρουμε ότι σε μικρή απόσταση από τη Μονή, ακολουθώντας ένα μικρό «φιδίσιο» μονοπάτι, ο επισκέπτης οδηγείται στο μικρό εκκλησάκι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος. Είναι φτιαγμένο μέσα σε ένα μικρό σπήλαιο λίγο πιο χαμηλά από το σημερινό μοναστήρι.

- **Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου:** Πάνω από το χωριό Βλασία υψώνεται βουνό κατάφυτο από έλατα, στην κορυφή του οποίου βρίσκεται η μονή του Αγίου Νικολάου, που κτίστηκε τον 7ο αιώνα μ.Χ. Στο παρελθόν η Μονή είχε φτάσει να έχει περίπου 100 μοναχούς, με τα χρόνια όμως σταδιακά άλλαζε και σήμερα θεωρείται γυναικεία κοινοβιακή. Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον συγκεντρώνει το παμπάλαιο παρεκκλήσι της Γέννησης της Θεοτόκου και θησαυροφυλάκιο της μονής, όπου μεταξύ άλλων κειμηλίων φυλάσσεται και το παλιό ξυλόγλυπτο τέμπλο του καθολικού.
- **Μονή Αγίων Θεοδώρων:** Το μοναστήρι βρίσκεται κοντά στο χωριό Ανάσταση της Δημοτικής Ενότητας Αροανίας και υπολογίζεται ότι χτίστηκε το 1724. Για τις ανάγκες των μοναχών αρχικά χτίστηκε ένα μικρό εκκλησάκι (το λεγόμενο «κρυφό σχολειό») και το 1743 χτίστηκε το καθολικό της μονής. Και τα δύο χτίσματα είναι αγιογραφημένα.
- **Μονή Παναγίας της Φανερωμένης:** Η Μονή της Φανερωμένης είναι κτισμένη στην πλαγιά του βουνού Μοναστήρι, σε υψόμετρο 1.000 μέτρων περίπου και υπολογίζεται ότι χτίστηκε το έτος 1616. Το

επίθετο Φανερωμένη, το οποίο είναι συχνό στην περιοχή, δείχνει ότι πιθανότατα στο μέρος αυτό βρέθηκε, κατόπιν οράματος, εικόνα της Παναγίας. Η Μονή Φανερωμένης γνώρισε σημαντική ακμή στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Κατά την διάρκεια της επανάστασης χρησίμευσε ως κέντρο τροφοδοσίας των αγωνιστών και ως καταφύγιο κατά τις επιδρομές του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο. Το 1834 λόγω του μικρού αριθμού των μοναχών της, η Μονή διαλύθηκε και έκτοτε αποτέλεσε κατά διαστήματα καταφύγιο για αρκετούς μοναχούς για να εγκαταλειφθεί οριστικά το 1970.

- **Ναός Ευαγγελίστριας:** Ο ναός του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου βρίσκεται στην Αροανία και «ανηγέρθη και ανιστορήθη», όπως αναφέρει η σχετική επιγραφή που βρίσκεται στην κύρια είσοδο του ναού, το 1703. Ο εσωτερικός διάκοσμος του ναού αποτελείται από αγιογραφίες, οι οποίες διακρίνονται για την εξαιρετική τέχνη τους, τη ζωηρότητα των χρωμάτων τους και την πλούσια θεματολογία από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, ενώ εξωτερικά έχει υποστεί κατά καιρούς διάφορες μετατροπές, με την τελευταία να πραγματοποιείται το 1938.
- **Ναός Αγίου Γεωργίου:** Ο ναός του Αγίου Γεωργίου βρίσκεται στην Αροανία και θεωρείται παλαιότερος της Ευαγγελίστριας κατά 50 με 80 χρόνια. Οι τοιχογραφίες του ναού χαρακτηρίζονται εντυπωσιακές ενώ οι μορφές των Αγίων διακρίνονται για την φυσικότητα τους. Αξίζει να αναφερθεί το πανύψηλο και αιωνόβιο (με ηλικία άνω των 4000 χρόνων) κυπαρίσσι που βρίσκεται στο προαύλιο του ναού με διάμετρο βάσης 9 μέτρα και ύψος πάνω από 40 μέτρα, αποτελώντας μοναδικό μνημείο του μεγαλείου της φύσης.

- **Μονή Αγίου Αθανασίου:** Η Μονή του Αγίου Αθανασίου βρίσκεται κοντά στο χωριό Φίλια της Δημοτικής Ενότητας Κλειτορίας. Η ημερομηνία ίδρυσης της Μονής δεν είναι ιστορικά εξακριβωμένη, εικάζεται όμως, ότι είναι πιο σύγχρονη της Αγίας Λαύρας και του Αγίου Νικολάου Βλασίας και δεν πρέπει να ξεπερνά τα 350 έτη. Πρόκειται για τριώροφο κτίσμα, μήκους 70 μέτρων και με 50 κελιά μοναχών, φτιαγμένο από πέτρα με πλακόστρωτο προαύλιο και ευρύχωρη πλατεία, χαρακτηριστικά που παραπέμπουν στη ρωμαϊκή περίοδο.
- **Μονή Ευαγγελιστρίας:** Στη Δάφνη της Δημοτικής Ενότητας Παΐων, βρίσκεται το βυζαντινό Μοναστήρι της Ευαγγελίστριας όπου σώζονται σημαντικής ιστορικής αξίας αγιογραφίες. Χτίστηκε κατά τον 11ο - 13ο αιώνα, ενώ συνέβαλε στρατηγικά στον Εθνικό αγώνα του '21. Η Μονή διαλύθηκε το 1854 και επαναλειτούργησε ως γυναικείο μοναστήρι, όπου φιλοξενούνται και επισκέπτες.
- **Αροανία Ιερά Μονή Πορετσού :** Η Μονή Πορετσού είναι αφιερωμένη στην Παναγία την Πορετσιώτισσα και είναι χτισμένη ανάμεσα στους δύο οικισμούς Αγράμπελα (Πορετσό) και Πλατανίτσα (Γερμοτσάνι), σε υψόμετρο 900 μ. δίπλα στον Ερύμανθο ποταμό, εορτάζει στις 15 Αυγούστου και ανήκει στην Ιερά μητρόπολη Ηλείας. Αρκετοί ιστορικοί οριοθετούν την ίδρυσή της περί τον Ι' αιώνα από το μοναχό όσιο Λουκά, ενώ άλλοι ερευνητές λένε πως ιδρύθηκε από τον όσιο Μελέτιο τον ΙΑ' αιώνα. Το 1943 το μοναστήρι λεηλατήθηκε από τους Γερμανούς και συγχρόνως έκαψαν 13 σπίτια στο Πορετσό και 35 στην Μορόχοβα .
- **Λιβάρτζι Αγία Τριάδα :** Η Ι. Μ. Αγίας Τριάδος, ένα μνημείο θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, χτίστηκε το 1650 και είναι χωρητικότητας 50-60 ατόμων, είναι τρισυπόστατος, με τρούλο

και πρόναο, διακοσμημένος με πολλές και ιδιαίτερες βυζαντινές αγιογραφίες. Το μοναστήρι απέκτησε μεγάλη περιουσία εξαιτίας των πολλών μοναχών που διακονούσαν εκεί, μα πάνω απ' όλα λόγω της εργατικότητάς τους. Στα τέλη του 17ου αι., ο δάσκαλος, Λεόντιος Σκάρμας, από το Σοποτό, ίδρυσε σχολείο εντός της Μονής όπου δίδασκε την ελληνική και λατινική γλώσσα. Το 1998, βρέθηκε στην Μονή Ιβήρων του Αγίου Όρους, η πολύτιμη σφραγίδα του μοναστηριού η οποία φυλάσσεται ακόμη εκεί και θυμίζει την αίγλη, τη δόξα και την προσφορά της Αγίας Τριάδος. Κάθε χρόνο, της Πεντηκοστής τιμάται η Μονή μέσα σε ένα ευχάριστο, εορταστικό κλίμα και με τη συμμετοχή των γύρω οικισμών.

- **Σκήτη του Παπουλάκου** : Πρόκειται για μια μικρή Μονή χτισμένη σε μια πανέμορφη γωνιά, κοντά στο χωριό Αρμπούνα. Την έκτισε το 1830 ο Αρμπουνιώτης Χριστόφορος Παναγιωτόπουλος γνωστός και ως Παπουλάκος, ο οποίος έμεινε στην ιστορία για τις προφητείες και τα καυστικά σχόλια κατά του Όθωνα. Υφίσταται ως διατηρητέο ιστορικό μνημείο σε ένδειξη αναγνώρισης της μεγάλης προσφοράς του ιδρυτή της σε καιρούς χαλεπούς. Απέναντι από την Σκήτη του Παπουλάκου στο Δημοτικό διαμέρισμα της Γλάστρας βρίσκεται το εκκλησάκι της Παναγιάς με το λύκο. Σε απόσταση 500 μέτρων απ' αυτό, υπάρχει το ομώνυμο εκκλησάκι, χτισμένο μέσα σε ένα θεόρατο βράχο. Έχει χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού, διατηρητέο μνημείο.
- **Ιερός Ναός της Αναλήψεως** : Κτίστηκε πριν από σχεδόν ένα αιώνα (1886) και ανακατασκευάστηκε εκ θεμελίων το 1908. Το ιερό του ναού είναι διαμορφωμένο μέσα σε σπηλιά (σπηλαιώδης ναός), και έχει κηρυχθεί Ιστορικό, Διατηρητέο Μνημείο βυζαντινής-μεταβυζαντινής περιόδου από το Υπουργείο Πολιτισμού.

B4.3 Αρχαιολογικοί – Ιστορικοί Χώροι – Πολιτισμικοί χώροι

- **Αρχαία Ψωφίδα:** Στα Τριπόταμα του Δήμου Αροανίας, βρίσκονται τα ερείπια της ισχυρής κατά την αρχαιότητα πόλης Ψωφίς, της οποίας είναι ορατά σήμερα τα τείχη, ενώ διάσπαρτα αρχιτεκτονικά μέλη, όπως κίονες και κιονόκρανα, σώζονται εντοιχισμένα σε νεώτερης κατασκευής κτίρια.
- **Αρχαίοι Λουσοί:** Χτισμένοι στους πρόποδες του Χελμού, οι Λουσοί φημίζονται για την ομορφιά και την ιστορία τους. Αξίζει να θαυμάσει κανείς τους Μυκηναϊκούς τάφους, την αγορά της πόλης και το ναό της Αρτέμιδος Ημερησίας, κτίσμα του 3ου π.Χ. αιώνα, που έφερε στο φως η σκαπάνη του Αυστριακού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου.
- **Αρχαίος Κλείτορας:** Σε απόσταση αναπνοής από την Κλειτορία, βρίσκονται τα ερείπια του αρχαίου Κλείτορα. Η περιοχή έλκει την καταγωγή της από την πόλη κράτος του Κλείτορα, ο οποίος υπήρξε κατά τον Πausανία, ο δυνατότερος των βασιλιάδων. Ο Κλείτωρ ήταν η πρώτη πόλη της ομοσπονδίας των αρκαδικών που έκοψε νομίσματα και από τις πλουσιότερες, ισχυρότερες και επισημότερες αρκαδικές πόλεις από το 1600 π.Χ. έως το 935 μ.Χ., όπως αποδεικνύεται από τα σωζόμενα μέχρι σήμερα στοιχεία και ευρήματα των ανασκαφών.
- **Αρχαία Πάος:** Στον Δήμο Παΐων, Β.Α του νέου οικισμού Πάος, αναπαύονται τα λείψανα της αρκαδικής πόλης Πάος, στην ακρόπολη της οποίας διατηρείται μια δεξαμενή όπου καταλήγει ένας πήλινος αγωγός. Έχουν βρεθεί επίσης, θεμέλια αρχαίου οικοδομήματος (πιθανόν ανακτόρων), θεμέλια ναού των Διοσκούρων, ορθογώνιοι πύργοι και μια πύλη.
- **Αρχαίο Λεόντιο :** Απέναντι από το χωριό Άνω Βλασία, βρίσκεται το Αρχαίο Λεόντιο. Ιδρύθηκε από τους Ίωνες και άκμασε ιδιαίτερα τον 4ο αιώνα π.Χ.,

μα καταστράφηκε στα τέλη του 3ου αιώνα π.Χ., από το Μακεδόνα βασιλιά Φίλιππο Ε΄. Το 1958, όμως, μια σύντομη ανασκαφή στο λόφο Καστρίτσι αποκάλυψε το κοίλο του θεάτρου, που βρίσκεται στη βορειοανατολική πλαγιά του λόφου, μέσα από τα τείχη της αρχαίας πόλης. Σήμερα έχουν ανασκαφεί σε λόφο τρία χιλιόμετρα ΒΔ της Βλασίας, τείχη από την ακρόπολη της αρχαίας πόλης και στην ανατολική πλαγιά του λόφου ένα αρχαίο θέατρο. Στο σημερινό Λεόντιο που βρίσκεται 26χλμ. βόρεια της Βλασίας έχει βρεθεί ναός της Αρτέμιδος, που πιστεύεται ότι ήταν πάνω στον αρχαίο δρόμο που οδηγούσε προς Αρκαδία. Σήμερα έχουν αποκαλυφθεί εννέα σειρές εδωλίων, λείψανο των οχυρώσεων και των πύργων της ακρόπολης, καθώς και ερείπια τριών μεγάλων κτιρίων.

- **Κάστρο Ωριάς:** Κατά την διάρκεια της Φραγκοκρατίας και συγκεκριμένα το 1208 χτίστηκε στην κορυφή του βουνού πάνω από τα σημερινά Καλάβρυτα, ένα από τα σημαντικότερα μεσαιωνικά κάστρα της Πελοποννήσου, το Κάστρο Καλοβράτ ή αλλιώς Κάστρο της Ωριάς. Η σημασία του για την ευρύτερη περιοχή ήταν τεράστια καθώς, κύριος σκοπός δημιουργίας του ήταν ο έλεγχος των ορεινών περασμάτων της Βόρειας Πελοποννήσου, αλλά και η αμυντική θωράκιση της ευρύτερης περιοχής. Μέσα στο κάστρο, το οποίο έχει εμβαδόν 25 περίπου στρέμματα, βρίσκονται σήμερα ερείπια σπιτιών (μπορεί κάποιος με βάση τα σωζόμενα θεμέλια να αριθμήσει πάνω από 50 οικίες), ενώ ο επισκέπτης απολαμβάνει μία πραγματικά πανοραμική θέα.
- **Πύργος Πετιμεζά:** Ο περίφημος Πύργος Πετιμεζά βρίσκεται σε υπερυψωμένη θέση στους Κάτω Λουσούς Καλαβρύτων. Το κτίριο της ιστορικής οικογένειας διατηρείται σε καλή κατάσταση, είναι ένας από τους παλαιότερους πύργους της ορεινής Πελοποννήσου (ανάγεται στον 17ο αιώνα) και αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα οχυρωμένης κατοικίας (με μεγάλο αριθμό πολεμίστρων) και μοναδικό (ως προς τη διάταξη και τη

μορφή του) κυκλικού αμυντικού πύργου. Υπήρξε κατ' εξοχήν κέντρο αντίστασης εναντίον των Τούρκων (προ και κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821) και έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο.

- **Ο Πύργος του Λεχουρίτη** : αποτελεί οχυρή μεταβυζαντινή οικία, που ανήκε στον οπλαρχηγό της Επανάστασης Γεώργιο Λεχουρίτη. Βρίσκεται στο χωριό Λεχούρι, 43 χλμ. νοτιοδυτικά των Καλαβρύτων.
- **Ο Πύργος του Αναγνώστη Στριφτόμπολα** : Το σπίτι του Έλληνα αγωνιστή Αναγνώστη Στριφτόμπολα, στην Κέρτεζη, το οποίο δωρήθηκε από τον γιού του Γεώργιο, το 1876, στην κοινότητα, για να λειτουργήσει σαν Ελληνικό Σχολείο. Το κτίριο αυτό είχε ανεγερθεί το αργότερο στις αρχές της 2ης τουρκοκρατίας (1715) και έχει κριθεί ως διατηρητέο από το 1981.
- **Κλήμα Πausανία**: Το κλήμα βρίσκεται στο χωριό Παγκράτι στη Δ.Ε. Κλειτορίας και πήρε το όνομά του από τον περιηγητή Πausανία ο οποίος το έκρινε ως «φαινόμενο αξιοπερίεργο» και το συμπεριέλαβε στα «Αρκαδικά» του. Εικάζεται ότι η ηλικία του Κλήματος πρέπει να ξεπερνά τα 3.000 χρόνια. Η επιβλητική κληματαριά έχει χαρακτηριστεί Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης. Είναι μπερδεμένη στις πετρόμαντρες και κρεμασμένη σε αιωνόβιες πουρνάρες, σε μια τεράστια επιφάνεια στο προαύλιο του Ναού του Αγίου Νικολάου, ενώ βγάζει μόνο άνθη το Μάιο και ποτέ καρπούς.
- **Πολύκεντρο** : Το Πολύκεντρο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Καλαβρύτων αποτελεί χώρο ανάδειξης της πολιτιστικής δραστηριότητας του Δήμου Καλαβρύτων και της κοινωνικής ζωής της πόλης, λειτουργώντας ως χώρος καλλιτεχνικής δημιουργίας, ελεύθερης έκφρασης, διακίνησης και ανταλλαγής ιδεών και αισθητικών αντιλήψεων, οι οποίες προάγουν τις

ανθρωπιστικές αξίες του Πολιτισμού και ενισχύουν την ποιότητα ζωής των Δημοτών αλλά και την κοινωνική συνοχή.

Σκοπός της λειτουργίας του πολυχώρου είναι η συμβολή του Δήμου Καλαβρύτων, ως φορέα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στην ελεύθερη επικοινωνία των πολιτών με την στέγαση και φιλοξενία της τοπικής και όχι μόνο, επαγγελματικής και ερασιτεχνικής καλλιτεχνικής έκφρασης και δημιουργίας, την τέχνη του κινηματογράφου, την οργάνωση αφιερωμάτων στην ιστορία, σε ρεύματα και προσωπικότητες της τέχνης, της επιστήμης και του αθλητισμού, τη στέγαση βιβλιοθήκη, εκθέσεων, καθώς και τη συνεργασία του με δημοσίους και ιδιωτικούς φορείς της από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

- **Τηλεσκόπιο Αρίσταρχος :** Το Αστεροσκοπείο Χελμού βρίσκεται σε υψόμετρο 2.340 μ., σε απόσταση 240 χλμ. από την Αθήνα. Εγκαινιάστηκε το 2007 και αποτελεί τη μεγαλύτερη ερευνητική υποδομή του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών. Είναι το μεγαλύτερο αστεροσκοπείο στα Βαλκάνια και το δεύτερο μεγαλύτερο στην ηπειρωτική Ευρώπη, ενώ φιλοξενεί το μεγαλύτερο τηλεσκόπιο που έχει κατασκευάσει ποτέ η εταιρεία Zeiss.

Το αστεροσκοπείο Χελμού και το τηλεσκόπιο «Αρίσταρχος» επελέγη από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος (ESA) για την κατασκευή του πρώτου επίγειου σταθμού για την επόμενη γενιά τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών της Ευρώπης.

Οι νέες τεχνολογίες επικοινωνίας μεταξύ δορυφόρων και επίγειων σταθμών αντικαθιστούν τα ραδιοκύματα με συστήματα λέιζερ και είναι ευρύτερα γνωστές ως «fibre in the sky». Πρόκειται για μία καινοτομική τεχνολογία που αλλάζει ριζικά τις δορυφορικές επικοινωνίες όπως τις γνωρίζουμε, θέτοντας τις βάσεις για την ενοποίηση των δορυφορικών δικτύων με τα σύγχρονα δίκτυα υπερυψηλών ταχυτήτων.

- **Πλανητάριο :** Ο Δήμος σε συνεργασία με το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών έχει προετοιμάσει και θα καταθέσει εντός του 2022 πρόταση που αφορά στη δημιουργία ενός διεπιστημονικού επιμορφωτικού κέντρου. Τελικός στόχος είναι η επιστροφή γνώσης από τους επιστημονικούς φορείς προς την κοινωνία, πράγμα που θα συμβάλει ουσιαστικά στην αναβάθμιση του μορφωτικού και πολιτιστικού επιπέδου και ταυτόχρονα στην περαιτέρω ευαισθητοποίηση του κόσμου σε θέματα περιβάλλοντος. Επιπλέον, η ένταξη του προτεινόμενου φορέα στον τουριστικό σχεδιασμό της περιφέρειας και της χώρας θα αποτελέσει ένα ακόμα βήμα αποκέντρωσης και θα δώσει σημαντική ώθηση στην ανάπτυξη της περιοχής με την προσέλκυση του εκπαιδευτικού και επιστημονικού τουρισμού.

Πρωταρχικός στόχος του προτεινόμενου φορέα είναι η επιμόρφωση του κοινού και η δημόσια κατανόηση των φυσικών επιστημών, των επιστημών περιβάλλοντος και της τεχνολογίας. Η αστρονομία αποτελεί την αιχμή του δόρατος προς τον σκοπό της ευρύτερης προσέγγισης κοινού και επιστήμης επειδή προσελκύει περισσότερο το ενδιαφέρον του κόσμου, τόσο λόγω των θαυματικών εικόνων ουρανίων αντικειμένων που ανακαλύπτονται και παρατηρούνται καθημερινά από επίγεια και διαστημικά τηλεσκόπια (κομήτες, αστρικά σμήνη, νεφελώματα, γαλαξίες κλπ), όσο και λόγω των γενικότερων θεμάτων που ερευνά (π.χ. κοσμολογία, νέοι πλανήτες κλπ) και που άπτονται των βαθύτερων υπαρξιακών ερωτημάτων του ανθρώπου.

Η πρόταση αφορά πρώτα απ' όλα στην εγκατάσταση ενός πλανηταρίου της τάξεως των 50 - 60 ατόμων. Το πλανητάριο αυτό θα κάνει προβολές αστρονομικού περιεχομένου και θα αποτελέσει έτσι τον κύριο πόλο έλξης του κοινού. Στον πολυχώρο του Κέντρου θα υπάρχουν επίσης και χώροι με οθόνες βίντεο, διαδραστικούς πίνακες, αφίσες, επιστημονικά όργανα και άλλα εκθέματα. Επί πλέον, θα μπορούν να γίνονται και διαλέξεις, σεμινάρια, συνέδρια και να πραγματοποιούνται εκδηλώσεις. Πέραν του κυρίως

αντικειμένου της αστρονομίας, ο προτεινόμενος φορέας θα περιλαμβάνει και άλλα συγγενή πεδία. Η διεπιστημονική προσέγγιση της σύγχρονης επιστήμης διασυνδέει τις επιστήμες της Γης με εκείνες του διαστήματος, δίνοντας έτσι μια ολιστική εικόνα της επιστημονικής γνώσης και ευαισθητοποιώντας το κοινό σε διάφορα επιστημονικά θέματα που αφορούν τόσο το άμεσο όσο και το ευρύτερο γήινο περιβάλλον: έδαφος – υπέδαφος, χλωρίδα – πανίδα, οικολογία, ατμόσφαιρα, μετεωρολογικές συνθήκες, αέριοι ρύποι, ουρανός, διάστημα, σύμπαν.

- **Νέο κέντρο πληροφόρησης και ενημέρωσης – εκθεσιακός χώρος Σπηλαίου Λιμνών Καστριών :** Πρόκειται για ένα σημαντικό έργο, που περιλαμβάνει εκθεσιακό χώρο μέσα από το οποίο θα γίνεται παρουσίαση τόσο των φυσικών όσο και των πολιτιστικών στοιχείων ενδιαφέροντος του σπηλαίου. Σύμφωνα με την Μουσειολογική και Μουσειογραφική, θα έχει πέντε θεματικές ενότητες, που καλύπτουν θέματα από τη γεωλογία, τη δράση του υπόγειου νερού, την παλαιοντολογία, το βιοπεριβάλλον, την αρχαιολογία-προϊστορία, τη μυθολογία έως τη σπηλαιοεξερεύνηση, το εξωτερικό φυσικό περιβάλλον του σπηλαίου και την διαρκή διεπιστημονική έρευνα που σχετίζεται με την έρευνα και προστασία του. Το Κέντρο Πληροφόρησης του Σπηλαίου Λιμνών αναμένεται να λειτουργήσει εντός του 2022.

B4.4 Πολιτιστικές Εκδηλώσεις

- Στην **Δημοτική Ενότητα Καλαβρύτων** αναπτύσσεται σημαντική πολιτιστική δραστηριότητα κυρίως μέσω της Δημοτικής Κοινωφελούς Επιχείρησης Καλαβρύτων - Σπήλαιο Λιμνών Καστριών, η οποία, αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου του Δήμου Καλαβρύτων (ΦΕΚ 1664/Β/27-07-2011, με έδρα τον Δήμο Καλαβρύτων, και συγκεκριμένα την Τοπική Κοινότητα Καστριών.

Ένας από τους σκοπούς της Κοινωφελούς Επιχείρησης είναι η οργάνωση λειτουργιών, δραστηριοτήτων και υπηρεσιών στον τομέα πολιτισμού και η ολοκληρωμένη και ουσιαστική πολιτιστική ανάπτυξη του Δήμου.

Στα πλαίσια αυτά, η ΔΗ.Κ.Ε.Κ., δραστηριοποιείται στη διοργάνωση πολιτιστικών δράσεων, όπως το “Πολιτιστικό Καλοκαίρι” που περιλαμβάνει μουσικές εκδηλώσεις, συναυλίες διάσημων καλλιτεχνών, θεατρικές παραστάσεις και μουσικές βραδιές σε όλες τις Δημοτικές Ενώτητες του Δήμου Καλαβρύτων.

Μια άλλη δράση, εκπαιδευτικού χαρακτήρα, το Θερινό Σχολείο, είναι μια ιδέα που γεννήθηκε το 2020 με αφορμή τον μύθο των Σπηλαίων των Λιμνών στα Καστριά του Δήμου Καλαβρύτων. Το 1ο θερινό σχολείο με τίτλο: «Σπήλαιο Λιμνών - Μυθικές Συνομιλίες και Αφηγήσεις» ξεκίνησε πιλοτικά έχοντας ως κεντρικό θέμα και ήρωα τον Μελάμποδα και το μύθο του Σπηλαίου. Αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα δράσεων σε περιοχές εκτός αστικών κέντρων στον ορεινό όγκο του Δήμου Καλαβρύτων. Πραγματοποιείται στη Μαθητική Εστία, στην Κλειτορία και περιλαμβάνει μια σειρά από μαθήματα, εργαστήρια, πολιτιστικές εκδηλώσεις, ξεναγήσεις-επισκέψεις σε ιστορικές και αρχαιοελληνικές τοποθεσίες του Δήμου. Το 2ο θερινό σχολείο με τίτλο: «Μύθος, Αγώνας, Επανάσταση 1821-2021» ήταν αφιερωμένο στην Επανάσταση του 1821 καθώς συμπληρώθηκαν 200 χρόνια από την έναρξη του Αγώνα. Συμμετέχουν παιδιά από 12 έως 17 ετών (Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) από όλη την περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας. Υλοποιείται με τη συνεργασία και την συγχρηματοδότηση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, την οικονομική υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, καθώς και της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Δυτικής Ελλάδας, την πολιτιστική υποστήριξη του Ιδρύματος Μιχάλης Κακογιάννης, την επιστημονική αιγίδα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, την υλικοτεχνική υποστήριξη του Δήμου Καλαβρύτων, την

συνεργασία της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Ελλάδας. Η συμμετοχή των μαθητών είναι δωρεάν με ανώτερο όριο συμμετεχόντων 40 μαθητές ανά περίοδο.

Το θερινό σχολείο είναι μια πρωτότυπη δράση, με ολοκληρωμένο και ρεαλιστικό προγραμματισμό που συμβάλλει στην οικονομική αναζωογόνηση των απομακρυσμένων περιοχών του Δήμου, ενισχύει της συνεργασίες με τοπικούς φορείς (εκπολιτιστικοί σύλλογοι, τοπικές επιχειρήσεις κ.ά.) ενώ ενδυναμώνει τη δυνατότητα της τουριστικής ανάπτυξης. Παράλληλα ενισχύει τον προβληματισμό, τον διάλογο και τη συμμετοχή του κοινού και εμπλέκει σε ευρύτερες και ιδιαίτερα σημαντικές συνεργασίες μέλη της κοινότητας και των τοπικών αρχών.

Ήδη το Θερινό Σχολείο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι των δράσεων του Δήμου Καλαβρύτων, ενώ στόχος είναι η δημιουργία ενός Διεθνούς Κέντρου Μύθου στα Καλάβρυτα σε συνεργασία με την ΠΔΕ το ΙΜΚ, την Αναπτυξιακή του Επιμελητηρίου Δυτικής Ελλάδας και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, μέσα από την κατάθεση φακέλου για χρηματοδότηση από το interreg (Ελλάδα-Ιταλία) του ΕΣΠΑ 21-27.

- Η **Φιλαρμονική του Δήμου Καλαβρύτων** έκανε για πρώτη φορά την εμφάνισή της το 1926, συμμετέχοντας σε εθνικές και θρησκευτικές εορτές. Από τότε, η πορεία της είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την πολιτιστική διαδρομή των Καλαβρύτων μέσα στο ιστορικό γίνεσθαι. Όμως, η καταστροφή των Καλαβρύτων από τους Γερμανούς κατακτητές το 1943, διέκοψε κάθε κοινωνική και πολιτιστική ζωή του τόπου. Η Φιλαρμονική εμφανίστηκε ξανά στη ζωή της πόλης το 1952. Έκτοτε, σχεδόν αδιάλειπτα, κοσμεί με την παρουσία της κάθε χρόνο τα μικρά και μεγάλα γεγονότα της Καλαβρυτινής κοινωνίας. Η Φιλαρμονική, λαμβάνει μέρος κάθε χρόνο σε εκδηλώσεις (συναυλίες, διαγωνισμούς, happenings, κ.ά.) τόσο στην Ελλάδα

όσο και στο εξωτερικό, προάγοντας έτσι την εντόπια καλλιτεχνική δραστηριότητα.

- Σε συνδυασμό με την πλούσια δράση των Εκπολιτιστικών Συλλόγων της περιοχής του Δήμου και φορέων όπως ο ΣΟΧΑΚ που διοργανώνει ετησίως σε συνεργασία με το Δήμο και λοιπούς φορείς το καθιερωμένο **Πέρασμα του Φαραγγιού του Βουραϊκού**, ο ΣΕΠΟΚΕ με τη συχνή διοργάνωση Πρωταθλημάτων **Σκακιού** κι ο **Θεατρικός Όμιλος “ΠΑΝΟΣ ΜΙΧΟΣ”** με την παρουσίαση θεατρικών παραστάσεων και τη συμμετοχή του στην **αναπαράσταση** των δρώμενων της έναρξης της **επανάστασης** του 1821. Η αναπαράσταση αυτή παρουσιάζεται στις 21 Μαρτίου στο κέντρο της πόλης με παράλληλη παρουσίαση - αναπαράσταση της κατάληψης της πόλης και της σύλληψης του Τούρκου Διοικητή Αρναούτογλου και στις 25 Μαρτίου στην Ιστορική Μονή της Αγίας Λαύρας μπροστά στον Ιστορικό Ναό. Στις 17 Μαρτίου εορτάζεται η μνήμη του **Πολιούχου των Καλαβρύτων Αγίου Αλεξίου** και στις 8 Σεπτεμβρίου εορτάζεται το Γεννέσιο της Παναγίας της Πλατανιώτισσας. Κάθε χρόνο στις 21 Σεπτεμβρίου πραγματοποιείται στα Καλάβρυτα μεγάλη **εμποροπανήγυρη**. Στις επετειακές εκδηλώσεις του Δήμου περιλαμβάνονται η τέλεση **μνημοσύνου** για τα θύματα του βομβαρδισμού των χωριών Τρεχλό - Λαπάτα - Μάνεσι στις 29 Ιουλίου 1943, ο εορτασμός της **28ης Οκτωβρίου**, η τέλεση των μνημοσύνων για τους εκτελεσθέντες στις 8 Δεκεμβρίου 1943 στα χωριά Ρογοί, Κερπινή και Κάτω Ζαχλωρού, οι **Εκδηλώσεις Μνήμης για το Καλαβρυτινό Ολοκαύτωμα** της 13ης Δεκεμβρίου 1943 και λοιπές εκδηλώσεις σε διάφορες τοπικές κοινότητες.
- Στη **Δημοτική Ενότητα Κλειτορίας**, την Πανσέληνο του Αυγούστου, δίνεται θεατρική παράσταση στο θέατρο του Αρχαίου Κλείτορα και στις 16 Μαρτίου τελείται **μνημόσυνο** στη θέση Χελωνοσπηλιά στο σημείο που στις 16 Μαρτίου 1821 έγινε η πρώτη επαναστατική σύγκρουση, προάγγελος της

Επανάστασης του 1821. Μια εβδομάδα διαρκεί η **εμποροπανήγυρη** στην Κλειτορία κάθε Σεπτέμβρη. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη που διοργανώνεται στην περιοχή της ορεινής Αχαΐας και συνεχίζει την παλαιά παράδοση που ήθελε στην Κλειτορία να γίνεται μεγάλο εμπορικό παζάρι από την εποχή της τουρκοκρατίας και πρωτίτερα. Στις 2 Μαΐου γιορτάζεται η ανακομιδή των λειψάνων στην Ιερά Μονή Αγίου Αθανασίου, ενώ στις 15 Αυγούστου στην Κλειτορία γίνεται μεγάλο πανηγύρι προς τιμή της Παναγίας.

- Στη **Δημοτική Ενότητα Παΐων** το πρώτο Σαββατοκύριακο μετά την 15η Αυγούστου και για τρεις μέρες διοργανώνονται πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις, που περιλαμβάνουν τραγούδι, θέατρο, συναυλίες, γιορτή παραδοσιακού γλυκού κλπ, ενώ το τριήμερο 8, 9 και 10 Σεπτεμβρίου γίνεται μεγάλη εμποροπανήγυρη στη Δάφνη.
- Η **Δημοτική Ενότητα Αροανίας** έχει το δικό της έθιμο που αφορά στο «ΟΧΙ» του 1940. Ανήμερα την 28η Οκτωβρίου οι κάτοικοι του Λειβαρτζίου συγκεντρώνονται σε ανοιχτό χώρο και φτιάχνουν με εύφλεκτα υλικά ένα μεγάλο «ΟΧΙ» το οποίο στη συνέχεια ανάβουν, πυροβολώντας ταυτόχρονα στον αέρα. Τα πανηγύρια του καλοκαιριού στην Αροανία έχουν πληθώρα τοπικών προϊόντων. Η μεγάλη εμποροπανήγυρη στην περιοχή γίνεται από τις 31 Αυγούστου έως τις 2 Σεπτέμβρη στα Τριπόταμα, ενώ πανηγύρια πραγματοποιούνται την 15η Αυγούστου στο Λεχούρι και στα Αγράμπελα, του Αγίου Πνεύματος στο Λειβάρτζι και της Αναλήψεως στις Σειρές.

B4.5 Δίκτυο Αδελφοποιημένων Πόλεων

Στο πλαίσιο της απόδοσης φόρου τιμής για τα θύματα του ναζιστικού καθεστώτος κατά την περίοδο της κατοχής 1940-1945, συστάθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2000 το «**Δίκτυο Μαρτυρικών Πόλεων και Χωριών της Ελλάδας Περιόδου 1940-1945**» και με διακριτικό τίτλο «**Ελληνικά Ολοκαυτώματα**». Το Δίκτυο περιλαμβάνει δεκάδες

πόλεις και χωριά, οι οποίες χαρακτηρίζονται «Μαρτυρικές». Έδρα του Δικτύου είναι η πόλη των Καλαβρύτων, λόγω των μεγάλων πληγμάτων τόσο σε ανθρώπινες ζωές όσο και σε υλικές ζημιές που υπέστησαν κατά την αντίσταση εναντίον των δυνάμεων Κατοχής.

Επίσης, ο Δήμος Καλαβρύτων είναι αδελφοποιημένος με την Ιερά Πόλη του Μεσολογγίου, με τον Δήμο Γουμένισσας Κιλκίς, με τον Δήμο Μόρφου (Κύπρος) και με την πόλη Marzabotto (Ιταλία). Πρόσφατα αποφασίστηκε η αδελφοποίηση του Δήμου Καλαβρύτων με τον Δήμο Nemecka της Σλοβακίας. Οι αδελφοποιήσεις είναι ένας ευρωπαϊκός θεσμός που ξεκίνησε το 1989 και στόχο έχει την συνεργασία των τοπικών κοινωνιών στους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, του αθλητισμού, σε ζητήματα αυτοδιοίκησης και γενικότερα στην ανταλλαγή εμπειριών στην αντιμετώπιση όμοιων προβλημάτων.

Επιπρόσθετα ο Δήμος Καλαβρύτων συμμετέχει σε αρκετές αστικές εταιρείες ΟΤΑ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα όπως : στο Δίκτυο Ελληνικών Πόλεων για την Ανάπτυξη (ΔΕΠΑΝ), στο Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγείων Πόλεων (ΕΔΔΥΠΠΥ), στο Δίκτυο Δήμων των εκλεκτών Ελληνικών γεύσεων, στο Δίκτυο Πόλεων με λίμνες, στην ΕΟΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΑ και στην ΕΥΞΕΙΝΗ ΠΟΛΗ.

B4.6 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση

Δυνατά Σημεία /Πλεονεκτήματα/Δυνατότητες	Αδύνατα Σημεία /Μειονεκτήματα/Απειλές	Κρίσιμα Ζητήματα
- Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» - Λειτουργία ΚΑΠΗ και Καλλιμανοπούλειου Ιδρύματος. - Λειτουργία Κέντρου Κοινότητας.	- Αυξημένος δείκτης γήρανσης και χαμηλό ποσοστό νεανικού πληθυσμού - Έλλειψη κοινωνικού γραφείου/ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ/ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ/ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΤΕΓΩΝ - Έλλειψη μονάδων ΚΑΠΗ και οίκων ευγηρίας τουλάχιστον στις έδρες των Δ.Ε. Αροανίας, Κλειτορίας και Παΐων - Έλλειψη δομών για τη στήριξη ειδικών πληθυσμιακών ομάδων - Ανάγκη στήριξης εθελοντικών δράσεων - Ανάγκη στήριξης - ποιοτικής αναβάθμισης κοινωνικών υποδομών	- Αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού με στόχο τη λειτουργία νέων κοινωνικών δομών - Ενίσχυση του εθελοντισμού - Συστηματικότερη διεξαγωγή κοινωνικών ερευνών σε συνδυασμό με ορθολογική εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών - Βελτίωση των διαδικασιών, παρακολούθησης της λειτουργίας των κοινωνικών υποδομών σε σχέση με τις άμεσες ανάγκες τους. - Δημιουργία Κέντρου Φιλοξενίας Αδέσποτων Ζώων.
Ευκαιρίες	Απειλές/Περιορισμοί	
- Λειτουργία κοινωνικού γραφείου σε συνδυασμό με την προβλεπόμενη κοινωνική υπηρεσία του Δήμου - Πολιτισμός- έμφαση στην εξωστρέφεια. - Επαναδραστηριοποίηση Διεθνούς δικτύου Μαρτυρικών πόλεων	Προβλήματα στις χρηματορροές (π.χ. στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι»)	

B5.1 Αθλητικές Υποδομές

Στα Καλάβρυτα λειτουργεί Δημοτικό – Εθνικό Στάδιο στο οποίο υπάρχουν γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ, βόλεϊ, τένις, στίβου καθώς και ένα βοηθητικό γήπεδο. Στον ίδιο χώρο, υπάρχει κλειστό γυμναστήριο με γήπεδο μπάσκετ, χάντμπολ και βόλεϊ, καθώς και αίθουσα προπόνησης – προθέρμανσης με αθλητικά όργανα, τα οποία χρησιμοποιούνται και από αρκετούς δημότες εκτός ομάδων, λειτουργώντας δηλαδή ως δημοτικό γυμναστήριο. Αναφορικά με την ευρύτερη περιοχή του Δήμου, υπάρχουν τρία (3) γήπεδα 5x5 στο Μάνεσι, στο Σκεπαστό και στην Κλειτορία και ένα (1) γήπεδο στη Δάφνη, εξυπηρετώντας τις ανάγκες του αντίστοιχου τοπικού πληθυσμού.

Εντός του 2022 ολοκληρώνεται η βελτίωση των γηπέδων Καλαβρύτων, Σκεπαστού και Πετσάκων, αλλά και η ανακαίνιση γηπέδων 5 επί 5 στην Δάφνη και στην Πάο.

Εντός του 2021 ολοκληρώθηκε η κατασκευή νέων Παιδικών χαρών μέσω του Φιλόδημου στα εξής σημεία : Καλάβρυτα (πάνω), Καλάβρυτα (κάτω), Κλειτορία, Δάφνη, Πάος, Τριπόταμα, Λυκούρια, Τρεχλό, Μάνεσι, Σκεπαστό, Λειβάρτζι (μεγάλη), Λειβάρτζι (μικρή), Αγρίδι και Γουμένισσα.

B5.2 Αθλητικές Ομάδες – Σύλλογοι

Στην περιοχή δραστηριοποιούνται τέσσερις (4) αθλητικοί φορείς. Η Αθλητική Ένωση Καλαβρύτων (Α.Ε.Κ.), ο Αθλητικός Όμιλος Σκεπαστού (Α.Ο. Σκεπαστού), ο Αθλητικός Όμιλος Χελμός (με έδρα την Κλειτορία) και ο Ναυτικός Αθλητικός όμιλος Δάφνης.

Οι περισσότερες αθλητικές διοργανώσεις – εκδηλώσεις λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων. Κάθε χρόνο διοργανώνονται στην περιοχή αγώνες αγώνες endouro, αγώνες ποδηλασίας (mountain bike – δρόμου), trial ride

με jeep, τουρνουά μπάσκετ κλπ. Και στον υπόλοιπο Δήμο όμως, σημειώνονται ικανοποιητικές για τα δεδομένα της περιοχής αθλητικές δραστηριότητες όπως αγώνες ποδηλασίας και rafting στη Δάφνη της Δημοτικής Ενότητας Παΐων. Τέλος, κάθε χρόνο, με τη λήξη του σχολικού έτους, πραγματοποιούνται μαθητικές αθλητικές επιδείξεις, που οργανώνονται από το σχολικό πυρήνα με τη στήριξη των αθλητικών φορέων, και τις οποίες έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν οι καθηγητές και οι συγγενείς των μαθητών.

Επιπρόσθετα, και μετά τις ενέργειες που απαιτήθηκαν από τον «Καλλικράτη», ως αρμόδιο για τον τομέα του αθλητισμού, ορίστηκε και δραστηριοποιείται ως υπηρεσία του Δήμου το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου «ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΟΥ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ», του οποίου μέρος των αρμοδιοτήτων και σκοπών αποτελεί η προαγωγή, ανάπτυξη και διάδοση του αθλητισμού, η υποστήριξη του μαζικού και σωματειακού αθλητισμού όλων των βαθμίδων, και η διοργάνωση και υποστήριξη αθλητικών, ψυχαγωγικών, πολιτιστικών, επιστημονικών και συνεδριακών εκδηλώσεων διεθνούς, εθνικού, περιφερειακού και τοπικού χαρακτήρα.

B5.3 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση

Δυνατά Σημεία /Πλεονεκτήματα/Δυνατότητες	Αδύνατα Σημεία /Μειονεκτήματα/Απειλές	Κρίσιμα Ζητήματα
- Δυνατότητες διοργάνωσης πληθώρας δραστηριοτήτων. - Ύπαρξη δραστήριων αθλητικών συλλόγων με συμμετοχή πληθώρας νέων αθλητών.	- Ελλιπείς υποδομές για πρόσθετες δραστηριότητες (π.χ. λειτουργία προπονητικού κέντρου) - Έλλειψη επαρκών και ασφαλών αθλητικών υποδομών τουλάχιστον στις έδρες των πρώην Δήμων - Ανεπαρκής φύλαξη των εγκαταστάσεων	- Επάρκεια αθλητικών εγκαταστάσεων, στο σύνολο του Δήμου - Ανάπτυξη και στήριξη αθλητικών τοπικών συλλόγων
Ευκαιρίες	Απειλές/Περιορισμοί	
Δυνατότητα ανάδειξης των Καλαβρύτων σε προπονητικό κέντρο (ποδόσφαιρο, μπάσκετ).	Προβλήματα στις χρηματορροές	

2.4 Θεματικός Άξονας Γ : « Τοπική Οικονομία και Απασχόληση »

2.4.1 Οικονομικές επιδόσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης (ΜΑΔ) της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 4,5% του συνολικού ΑΕΠ της Χώρας, διατηρώντας αυτή τη σχέση διαχρονικά από το έτος 2005 μέχρι και το 2018,

με ελάχιστης κλίμακας πτωτικές διακυμάνσεις κατά τα έτη 2005-2015, οι οποίες κυμαίνονται από 0,3 έως 0,1 της ποσοστιαίας μονάδας.

Η διαχρονική εξέλιξη των δεικτών του ΑΕΠ της Δυτικής Ελλάδας αντικατοπτρίζει ουσιαστικά τον αναμενόμενο οικονομικό κύκλο της παραγωγικής δραστηριότητας της χώρας, υπό την καθοριστική επίδραση της οικονομικής κρίσης από το 2008 και μετά, μέχρι τα πλέον πρόσφατα στοιχεία του 2018, οπότε και διαφαίνονται οι πρώτες ασθενείς ενδείξεις ανάκαμψης των δεικτών.

Πίνακας 21 Εξέλιξη των δεικτών του ΑΕΠ σε εθνικό επίπεδο, Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

ΑΕΠ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Σύνολο Χώρας	241.990	237.534	226.031	207.029	191.204	180.654	178.657	177.258	176.488	180.218	184.714
Ανατολική Μακεδονία	9.450	9.306	9.198	8.150	7.579	7.004	6.878	6.831	6.901	6.946	7.166
Κεντρική Μακεδονία	33.304	32.439	30.348	28.092	25.807	24.172	23.771	23.918	24.237	24.739	25.558
Δυτική Μακεδονία	4.802	5.039	4.981	4.819	4.724	4.398	4.530	4.337	3.916	3.964	3.963
Ήπειρος	5.158	5.025	4.930	4.611	4.187	3.989	3.955	3.925	3.960	3.977	4.077
Θεσσαλία	12.186	11.814	10.835	9.953	9.517	9.065	9.114	9.154	9.214	9.347	9.658
Ιονίων Νήσων	4.522	4.200	3.992	3.479	3.260	3.066	3.112	3.129	3.124	3.170	3.257
Δυτική Ελλάδα	11.365	10.890	10.671	9.611	8.957	8.275	8.196	8.156	8.032	8.083	8.322
Στερεά Ελλάδα	10.879	10.405	9.903	9.273	8.628	8.075	7.912	7.960	8.185	8.454	8.767
Πελοπόννησος	10.102	9.912	9.430	8.806	8.270	7.847	7.766	7.830	7.878	8.036	8.245
Αττική	116.717	116.001	110.462	100.972	92.671	87.642	86.047	84.515	83.872	85.782	87.378
Βόρειο Αιγαίο	3.514	3.395	3.184	2.944	2.678	2.573	2.553	2.504	2.455	2.480	2.549
Νότιο Αιγαίο	8.183	7.599	7.236	6.603	6.079	5.983	6.042	6.121	5.981	6.144	6.387
Κρήτη	11.808	11.509	10.860	9.716	8.845	8.565	8.781	8.880	8.732	9.095	9.386

2.4.1.1 Ανεργία

Σε ό,τι αφορά τους νέους ειδικότερα, τόσο η ΠΔΕ όσο και οι περισσότερες ελληνικές περιφέρειες παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά νέων 15-24 ετών που είναι εκτός εκπαίδευσης και εκτός εργασίας. Η αναλυτική εικόνα δίνεται στον πίνακα που

ακολουθεί. Στη Δυτική Ελλάδα, αν και μειούμενο τα τελευταία έτη, το ποσοστό ανερχόταν το 2019 στο 11.8% (Eurostat, 2020).

Πίνακας 22 Εξέλιξη ποσοστού ανεργίας στο σύνολο της χώρας για τα έτη 2015-2019

Διοικητική μονάδα	2015	2016	2017	2018	2019
Ελλάδα	17.2	15.8	15.3	14.1	12.5
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	21.5	20.2	18.0	14.9	15.6
Κεντρική Μακεδονία	15.8	13.4	13.5	12.3	10.4
Δυτική Μακεδονία	15.8	17.5	19.2	20.2	16.3
Ήπειρος	15.6	9.8	15.6	18.2	11.7
Θεσσαλία	23.1	18.7	17.3	16.3	15.4
Ιόνια Νησιά	25.5	21.5	22.8	19.5	15.4
Δυτική Ελλάδα	17.1	18.3	16.4	12.6	11.8
Στερεά Ελλάδα	25.1	24.3	19.2	18.9	22.1
Πελοπόννησος	22.6	21.7	22.2	17.6	11.0
Αττική	13.9	13.2	13.0	12.4	10.1
Βόρειο Αιγαίο	20.2	19.4	24.1	26.8	25.7
Νότιο Αιγαίο	22.0	22.3	18.9	15.4	16.1
Κρήτη	15.0	14.2	12.2	11.7	13.1

Η εξέλιξη της ανεργίας στον Δήμο Καλαβρύτων την χρονική περίοδο 1991-2011 (στο σύνολο του οικονομικού πληθυσμού), παρουσιάζεται στο παρακάτω γράφημα, δίνοντας μία αυξητική γραμμική πρόβλεψη, σύμφωνα με τα δεδομένα.

Εικόνα 14 Εξέλιξη ποσοστού ανεργίας στο σύνολο του Δήμου Καλαβρύτων για τα έτη 1991-2011, γραμμική πρόβλεψη

2.4.1.2 Οικονομικά ενεργός Πληθυσμός Καλάβρυτα

Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζεται η εξέλιξη του οικονομικά ενεργού πληθυσμού των Περιφερειών και της χώρας για την περίοδο 2013-2018. Σε ότι αφορά την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, παρατηρήθηκε μια τάση αύξησης μέχρι το 2015 (248,3 χιλ), ενώ έπειτα ακολούθησε μια μικτή τάση που κατέληξε σε μειωμένο αριθμό οικονομικά ενεργών ατόμων, συγκεκριμένα σε 243,1 χιλ. το 2018.

Πίνακας 23 Εξέλιξη του οικονομικά ενεργού πληθυσμού των Περιφερειών και της χώρας για την περίοδο 2013-2018

Περιφέρειες	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Σύνολο Χώρας	4.838,2	4.802,8	4.799,9	4.799,5	4.774,9	4.738,6
Ανατολική Μακεδονία	255,7	256,3	257,7	259,9	255,3	253,3
Κεντρική Μακεδονία	792,6	790,4	810,9	818,9	811,4	809,4
Δυτική Μακεδονία	112,4	113,7	117,1	117,9	119,2	118,1

Ήπειρος	142,9	141,9	139,4	140,6	139,0	136,3
Θεσσαλία	313,7	309,9	312,6	311,3	314,4	308,0
Ιόνια Νησιά	91,7	90,5	90,1	90,1	90,7	92,7
Δυτική Ελλάδα	282,9	281,9	288,2	292,7	294,1	287,2
Στερεά Ελλάδα	238,1	235,8	243,0	237,4	237,2	235,5
Πελοπόννησος	244,7	246,0	248,3	242,5	246,4	243,1
Αττική	1.838,6	1.822,9	1.782,8	1.764,7	1.740,8	1.720,3
Βόρειο Αιγαίο	84,1	80,0	79,1	82,5	89,5	91,0
Νότιο Αιγαίο	155,7	154,8	155,2	156,7	151,9	158,2
Κρήτη	285,0	278,7	275,7	284,4	284,9	285,3

Πίνακας 24 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός Δήμου Καλαβρύτων (ΕΛΣΤΑΤ 2011)

Περιγραφή τόπου μόνιμης διαμονής/ φύλο	Σύνολο	Οικονομικά ενεργοί					Οικονομικά μη ενεργοί			
		Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			Σύνολο	Μαθητές- σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Λοιποί
				Σύνολο	Πρώην απασχολούμενοι	"Νέοι"				
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	11.045	3.619	3.041	578	251	327	7.426	1.473	3.999	1.954
Άρρενες	5.712	2.571	2.197	374	174	200	3.141	773	1.967	401
Θήλεις	5.333	1.048	844	204	77	127	4.285	700	2.032	1.553

2.4.1.3 Απασχόληση

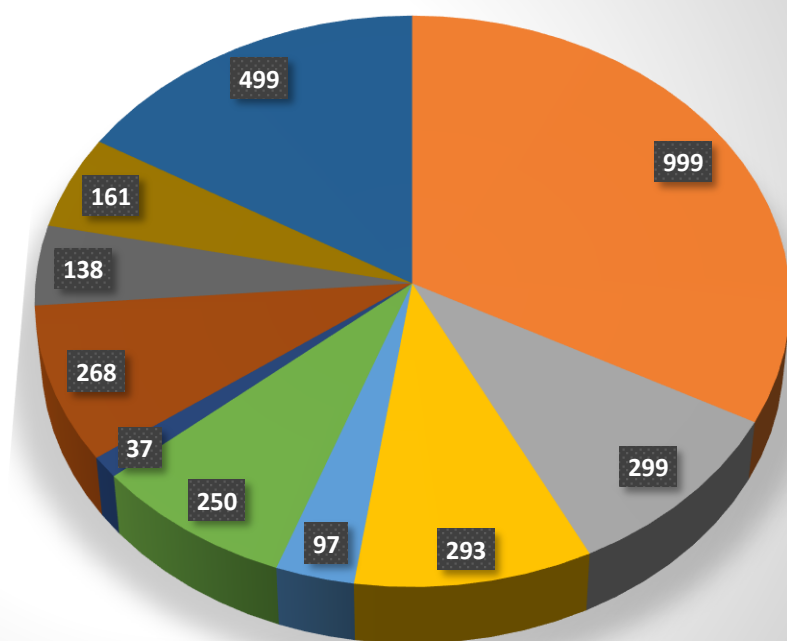
Στον τομέα της απασχόλησης, παρατηρούμε πως η γεωργία καταλαμβάνει την πρώτη θέση με τους περισσότερους εργαζόμενους και στην συνέχεια ακολουθούν οι λοιποί κλάδοι, οι κατασκευές και το εμπόριο.

Αριθμός Απασχολούμενων ανά τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας	2011
Γεωργία	999
Κατασκευές	299
Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο- Επισκευή Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Μοτοσυκλετών	293
Μεταφορά και Αποθήκευση	97
Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης	250
Διοικητικές και Υποστηρικτικές Δραστηριότητες	37
Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα-Υποχρεωτική κοινωνική Ασφάλιση	268
Εκπαίδευση	138
Δραστηριότητες Σχετικές με την Ανθρώπινη Υγεία και την Κοινωνική Μέρμινα	161
Λοιποί Κλάδοι	499
Σύνολο	3.041

Πίνακας 25 Αριθμός Απασχολούμενων ανά τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας, (ΕΛΣΤΑΤ,2011)

Κατανομή εργαζομένων ανά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας στο Δήμο Καλαβρύτων

- Γεωργία
- Κατασκευές
- Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο- Επισκευή Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Μοτοσυκλετών
- Μεταφορά και Αποθήκευση
- Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης
- Διοικητικές και Υποστηρικτικές Δραστηριότητες
- Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα-Υποχρεωτική κοινωνική Ασφάλιση
- Εκπαίδευση
- Δραστηριότητες Σχετικές με την Ανθρώπινη Υγεία και την Κοινωνική Μέρμνα

Εικόνα 15 Απασχολούμενοι κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας στον Δήμο Καλαβρύτων (ΕΛΣΤΑΤ 2011)

Στον πίνακα 23 παρατηρούμε πως από το σύνολο των εργαζομένων η πλειοψηφία εργάζεται στον Δήμο και ένα μικρό ποσοστό εργάζεται σε άλλο δήμο ή σε χώρα του εξωτερικού.

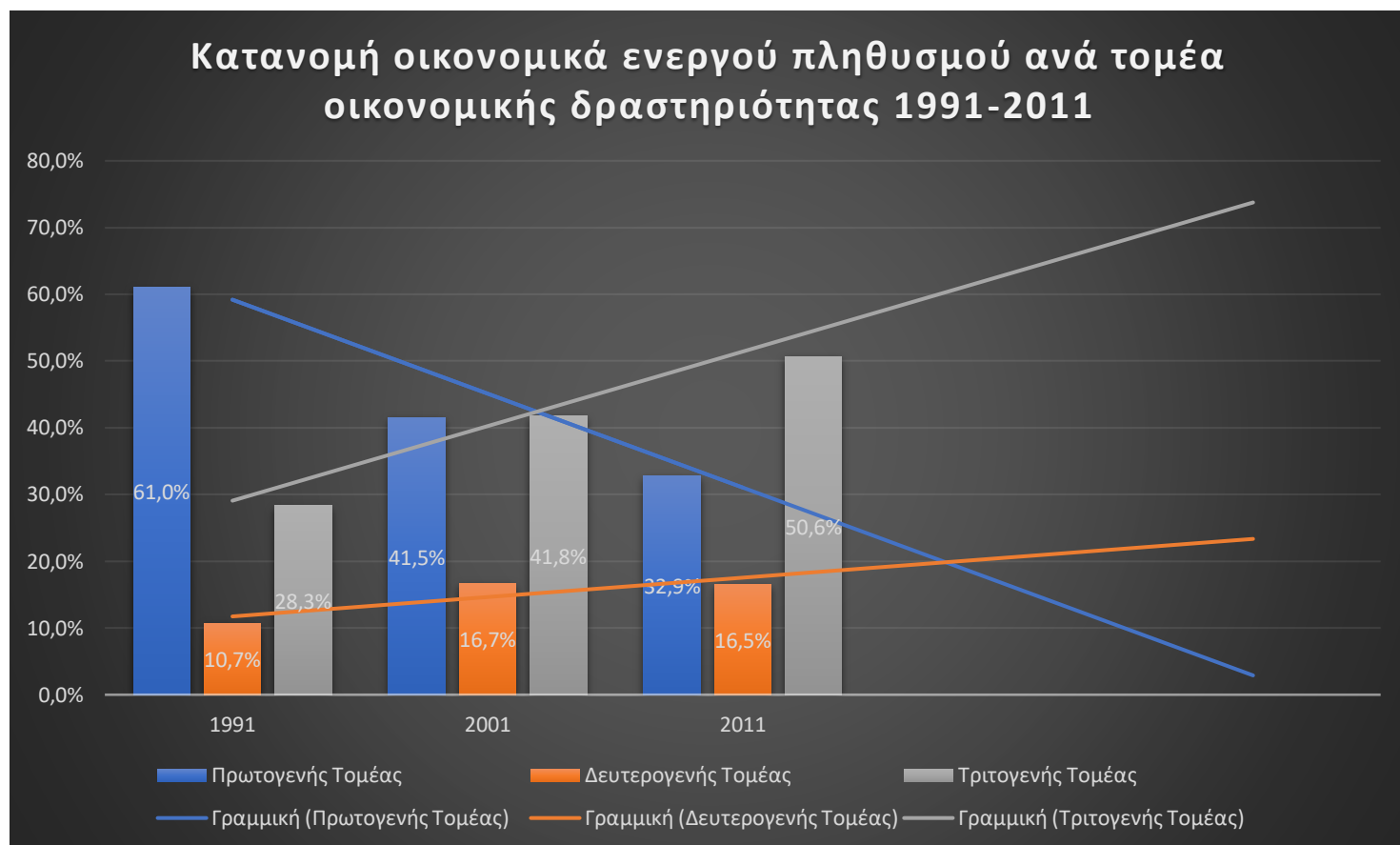
Πίνακας 26 Τόπος Εργασίας (ΕΛΣΤΑΤ 2011)

Σύνολο	Τόπος εργασίας	
	Στον Δήμο της μόνιμης διαμονής	Σε άλλο δήμο ή σε χώρα εξωτερικού ή σε μη μόνιμο μέρος
3.041	2.573	468

Στον πίνακα 24 παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των οικονομικά ενεργών πολιτών απασχολούνται στον Τριτογενή τομέα, εν συνεχεία στον Πρωτογενή και τέλος στον Δευτερογενή. Επιπρόσθετα, αξίζει να σημειωθεί πως το μεγαλύτερο ποσοστό των πολιτών του Δήμου είναι οικονομικά μη ενεργοί (65%).

Πίνακας 27 Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας

	Σύνολο	Οικονομικά ενεργοί						Οικονομικά μη ενεργοί
		Σύνολο οικονομικών ενεργών	Απασχολούμενοι				Άνεργοι	
			Σύνολο απασχολούμενων	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας		
2011	11.045	3.619	3.041	999	502	1.540	578	7.426

Εικόνα 16 Κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας τα έτη 1991-2011 (γραμμική πρόβλεψη)

2.4.2 Γεωκτηνοτροφικές Δραστηριότητες και Υποδομές

2.4.2.1. Κατανομή Γεωργικών Γαιών

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το έτος 2000, η διάρθρωση του φυτικού κεφαλαίου στην περιοχή του Δήμου παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα. Οι ετήσιες καλλιέργειες καταλαμβάνουν τη μεγαλύτερη έκταση 63.261 στρεμμάτων και ποσοστό 42,5% της γεωργικής γης της περιοχής. Οι μόνιμες καλλιέργειες,

(δενδρώδεις και άμπελοι) καταλαμβάνουν το 7,9% της γεωργικής γης. Οι λοιπές εκτάσεις (που αφορούν λιβάδια, βοσκότοπους, οικιακούς λαχανόκηπους και αγραναπαύσεις) καταλαμβάνουν το 49,6%.

Πίνακας 28 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΓΑΙΩΝ ΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ, (ΕΛΣΤΑΤ,2000)

ΠΙΝΑΚΑΣ 20: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΓΑΙΩΝ ΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ (Εκτάσεις σε στρέμματα)					
ΠΕΡΙΟΧΗ	Σύνολο Γεωργικής Γης	Ετήσιες	Δενδρώδεις	Άμπελοι	Λοιπές
Δ.Ε. ΑΡΟΑΝΙΑΣ	10.445	3.878	314	461	5.792
Δ.Ε. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	61.039	34.080	4.187	2.178	20.594
Δ.Ε. ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ	45.183	18.053	2.886	1.227	23.017
Δ.Ε. ΠΑΪΩΝ	32.374	7.250	303	255	24.566
Σύνολο Καλαβρύτων Δήμου	149.041	63.261	7.690	4.121	73.969

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μεγάλο τμήμα της γεωργικής γης παραμένει ακαλλιέργητο. Σημαντικό μέρος αυτών των εκτάσεων έχει αποδοθεί στην κτηνοτροφία. Η αγρανάπαυση ήταν αρχικά αποτέλεσμα της εφαρμογής των Κανονισμών της Ε.Ε. στα πλαίσια των αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων, που εφαρμόζονται με στόχο την αύξηση της βιοποικιλότητας, τη βελτίωση των εδαφών και την προστασία των υδάτων από την ρύπανση. Ιδιαίτερη όμως προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην πιθανότητα μεγαλύτερης εγκατάλειψης της γεωργικής γης στο άμεσο μέλλον. Οι συνέπειες πιθανόν να είναι θετικές για το φυσικό περιβάλλον γιατί θα επιτραπεί η ανάκαμψη του, αν βέβαια αυτό δεν εμποδιστεί από άλλες

χρήσεις γης, όμως για το αγροτικό τοπίο και το τμήμα του αγροτικού πληθυσμού που δεν έχει εναλλακτικές λύσεις θα είναι μάλλον αρνητικές.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της ΕΑΣ Καλαβρύτων, που αφορούν τις Δηλώσεις Ενιαίας Ενίσχυσης για το έτος 2021 των αγροτών της περιοχής του Δήμου, προκύπτει το ακόλουθο διάγραμμα που εμφανίζει την κατανομή των δηλωμένων εκτάσεων:

Εικόνα17 Κατανομή δηλωμένων εκτάσεων (στέμματα) στο σύνολο του Δήμου Καλαβρύτων, ΑΣ Καλαβρύτων

Παρατηρούμε ότι οι δηλωθείσες εκτάσεις αφορούν σε συντριπτικό ποσοστό βοσκοτόπους, κτηνοτροφικά φυτά – εκτάσεις ζωοτροφών και σιτηρά, γεγονός που υποδηλώνει την ιδιαίτερα μεγάλη σημασία της κτηνοτροφίας για την περιοχή.

2.4.2.2 Κτηνοτροφία

Ο τομέας της κτηνοτροφίας είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος σε όλη την περιοχή του Δήμου και συμμετέχει με σημαντικότερο ποσοστό στην ακαθάριστη αξία της πρωτογενούς παραγωγής της περιοχής με 1.709 βοοειδή, 151.554 αιγοπρόβατα, 4.384 κυψέλες μελισσών και 130 άλογα/γαϊδούρια σύμφωνα με στοιχεία της ΕΑΣ Καλαβρύτων για το 2021. Σε σχέση με τα προηγούμενα καταγεγραμμένα στοιχεία (2011) τα αιγοπρόβατα έχουν αυξηθεί 4,9%, τα βοοειδή 22% και οι κυψέλες μελισσών έχουν σημειώσει το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης 136%.

Πίνακας 29 Στοιχεία για Κτηνοτροφία (ΕΑΣ, ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ)

Κατηγορία	2011	2021
Αιγοπρόβατα	144.510	151.554
Βοοειδή	1.401	1.709
Κυψέλες Μελισσών	4.384	10.339

Ειδικά η αιγοπροβατοτροφία, προσαρμοσμένη στις ιδιαίτερες γεωμορφολογικές συνθήκες και το κλιματολογικό περιβάλλον της περιοχής, αποτελεί το σημαντικότερο κλάδο της ντόπιας κτηνοτροφίας. Η σημαντική παρουσία της οφείλεται όχι μόνο στη στήριξη του γεωργικού εισοδήματος της εκτροφής από τις πριμοδοτήσεις των επιλέξιμων ζώων, αλλά και από τις σχετικά περιορισμένου μεγέθους μεταβολές των τιμών του πρόβειου γάλακτος, σε σταθερές τιμές. Παράλληλα, η δραστηριοποίηση σημαντικών τυροκομικών μονάδων στην περιοχή, συμβάλλει στην απορρόφηση του παραγόμενου προϊόντος. Επίσης και η μελισσοκομία αποτελεί σημαντικό τομέα στην περιοχή τα τελευταία χρόνια, ειδικά στις Δ.Ε. Καλαβρύτων και Κλειτορίας. Επιπρόσθετα, τα τελευταία χρόνια

παρατηρείται στροφή σε σύγχρονα διατροφικά και ποιοτικά πρότυπα και ενίσχυση της βιολογικής παραγωγής με πιστοποίηση.

2.4.2.3 Υδατοκαλλιέργειες

Στην περιοχή η αλιεία περιορίζεται στις υδατοκαλλιέργειες εσωτερικών υδάτων. Συγκεκριμένα, δραστηριοποιούνται 2 ιχθυοτροφεία (τεχνητές μονάδες) με παραγωγή πέστροφας και σολωμού, στον ποταμό Αροάνιο, στην περιοχή του Πλανητέρου (Δ.Ε. Κλειτορίας). Κατά βάση, καλύπτουν τις ανάγκες της τοπικής ζήτησης (εστιατόρια, ταβέρνες, τοπικοί έμποροι), ενώ υπάρχει προοπτική διάθεσης των προϊόντων τους και σε μεγαλύτερες αγορές.

2.4.3 Βιομηχανική και Βιοτεχνική δραστηριότητα

Η περιοχή παρουσιάζει μικρή ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα, ενώ δεν υπάρχουν βιομηχανικές μονάδες. Ο δευτερογενής τομέας στην περιοχή του Δήμου περιορίζεται κυρίως σε αγροτοβιοτεχνικές μονάδες επεξεργασίας κτηνοτροφικών προϊόντων, μικρές βιοτεχνίες παραγωγής αρτοσκευασμάτων, παραδοσιακών ζυμαρικών, γιαουρτιού και γλυκών καθώς και τεχνικά εργαστήρια τα οποία καλύπτουν τοπικές ανάγκες (ξυλουργεία, σιδηρουργεία, υφαντήρια κλπ.). Εξαίρεση στο παραπάνω γεγονός αποτελούν τα 5 τυροκομεία που βρίσκονται στην περιοχή (τρία στην περιοχή των Καλαβρύτων και δύο στη Δ.Ε. Κλειτορίας), τα οποία έχουν συγκροτημένη μορφή επιχειρηματικών βιοτεχνιών.

Συνεταιρισμός Καλαβρύτων

Ο Συνεταιρισμός Καλαβρύτων στηρίζει περισσότερες από 1100 κτηνοτροφικές μονάδες, παραγωγών μελών και μη, στην ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων, καθώς και παραγωγούς των ορεινών περιοχών Αχαΐας, Αρκαδίας και Ηλείας.

Ο Συνεταιρισμός στηρίζει τους ντόπιους προσφέροντας επίσης θέσεις εργασίας καθώς απασχολεί 25 μόνιμους εργαζόμενους (οι 12 εξ αυτών πανεπιστημιακής εκπαίδευσης) και 98 εποχικούς (10 εξ αυτών με πτυχία ΑΕΙ – ΑΤΕΙ), με υψηλό βαθμό τεχνογνωσίας και επαγγελματική κατάρτιση.

Με κύκλο εργασιών που ξεπερνά τα τελευταία χρόνια τα 27 εκ. ευρώ ετησίως, ίδια κεφάλαια που ήδη προσεγγίζουν τα 10,0 εκ. ευρώ και ποσοτικές πωλήσεις που διατηρούν την δυναμική τους, ο Συνεταιρισμός απολαμβάνει επιχειρηματική υγεία, διασφαλίζοντας για τους κτηνοτρόφους ευοίωνες προοπτικές για το μέλλον, παρά τα τρομερά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας.

Εφαρμόζεται ενδελεχής έλεγχος σε κάθε στάδιο της παραγωγής: από την παραλαβή του γάλακτος, την παστερίωση και τη στράγγιση μέχρι τη μεταφορά σε βαρέλια, την ψύξη και την αποθήκευση. Από τα οροπέδια του Χελμού έως τους πρόποδες του Ερυμάνθου, περίπου 1.200 παραγωγοί εκτρέφουν πρόβατα και κατσίκια που αναπνέουν ελεύθερα τον φρέσκο και δροσερό αέρα των αχαϊκών βουνών. Οι περισσότεροι είναι μικροί παραγωγοί, έχουν 100-150 ζωντανά ο καθένας. Δεν κάνουν εντατική κτηνοτροφία και οι ζωοτροφές είναι ελεγχμένες από τον συνεταιρισμό.

Παράλληλα, στην περιοχή των Καλαβρύτων υπάρχει μονάδα επεξεργασίας τυρογάλακτος για την παραγωγή πρωτεϊνών (Αχαϊκές Πρωτεΐνες). Η μονάδα προμηθεύεται την πρώτη ύλη προς επεξεργασία από τα μεγαλύτερα τυροκομεία της περιοχής, δίνοντας λύση στο οικολογικό πρόβλημα της διάθεσης του τυρογάλακτος.

Τέλος, σημαντική είναι η λειτουργία από τον Ιανουάριο 2010 του Δημοτικού Σφαγείου Καλαβρύτων, με σύγχρονες τεχνολογικές προδιαγραφές. Η λειτουργία του σφαγείου υποστηρίζει σημαντικά τον κτηνοτροφικό τομέα της περιοχής.

2.4.4 Επιχειρηματικές Δραστηριότητες και Υποδομές

2.4.4.1 Εμπόριο και Υπηρεσίες

Η γενικότερη διάρθρωση των κλάδων της οικονομίας στην περιοχή επηρεάζει άμεσα και την υφιστάμενη κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στον τομέα του εμπορίου.

Το εμπόριο περιορίζεται κυρίως στη διακίνηση προϊόντων για την κάλυψη των τοπικών αναγκών. Εξαίρεση αποτελούν η εμπορία των τυροκομικών προϊόντων, από μεμονωμένες όμως επιχειρήσεις. Στο πλείστο των υπολοίπων περιπτώσεων η εμπορία γίνεται σχεδόν αποκλειστικά από τους παραγωγούς. Στις έδρες των Δημοτικών Ενοτήτων (και κυρίως στα Καλάβρυτα και την Κλειτορία) υπάρχουν οι βασικές υπηρεσίες και εμπορικές επιχειρήσεις ώστε να εξυπηρετούνται ανάγκες των κατοίκων. Παράλληλα υπάρχει σημαντικός αριθμός υπηρεσιών που αφορούν τον τριτογενή τομέα, όπως αυτοκινητιστές, οδηγοί φορτηγών και ταξί, επιχειρήσεις εμπορίου και αναψυχής (όπως καταστήματα τροφίμων, καφενεία, αρτοποιεία, ζαχαροπλαστεία, ταβέρνες καθώς και πλήθος καφε - παντοπωλείων), ενώ στα Καλάβρυτα υπάρχουν σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων που αφορούν την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (είδη χειμερινού τουρισμού, λοιπά τουριστικά είδη).

2.4.4.2 Τουρισμός

Ο φυσικός πλούτος του Δήμου, σε συνδυασμό με την πλούσια πολιτισμική και ιστορική του κληρονομιά αποτελεί πόλο έλξης χιλιάδων τουριστών, μέσα στο χρόνο. Η ανοδική πορεία του Χιονοδρομικού κέντρου έχει συμβάλλει αρκετά, στην τουριστική ανάπτυξη, που αρχικά εστιάστηκε κυρίως στην πόλη των Καλαβρύτων, αλλά τα τελευταία χρόνια επεκτείνεται με γοργούς ρυθμούς και στην ευρύτερη περιοχή. Παράλληλα, με τη συνεχώς αυξανόμενη τάση επιστροφής των κατοίκων

των αστικών κέντρων προς την ύπαιθρο, έχουν αναπτυχθεί και άλλες μικρές, αλλά με συνεχώς αυξανόμενη δυναμική, εστίες τουριστικής ανάπτυξης όπως η περιοχή της Κλειτορίας (Κλειτορία, Πλανητέρο, Καστριά) και η περιοχή της Δάφνης (Δάφνη, Νέα Πάος, Πεύκο) και της Αροανίας (Λιβάρτζι, Λεχούρι, Αροανία, Ψωφίδα).

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων, παρατηρείται σταθερή τάση για δημιουργία νέων καταλυμάτων και αναβάθμιση των ήδη υφισταμένων στην περιοχή. Στα νέα καταλύματα το κυριότερο μερίδιο αφορά την κατηγορία των ενοικιαζομένων δωματίων και διαμερισμάτων.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του ΕΟΤ (Ιανουάριος 2022), στην περιοχή του Δήμου Καλαβρύτων είναι ενταγμένες στο μητρώο ΕΟΤ και λειτουργούν 28 μονάδες κύριων τουριστικών καταλυμάτων δυναμικότητας 396 δωματίων και 827 κλινών (ξενοδοχεία κλασσικού τύπου, τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων και παραδοσιακά καταλύματα) και 67 μονάδες μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων με δυναμικότητα 393 δωματίων και 907 κλινών (ενοικιαζόμενα δωμάτια - επιπλωμένα διαμερίσματα και τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες). Πρόκειται κυρίως για μικρού μεγέθους τουριστικές επιχειρήσεις και μικρής σχετικά δυναμικότητας.

Η περιοχή του Δήμου Καλαβρύτων εμφανίζει πολύ υψηλό τουριστικό δυναμικό, για την προσέλκυση ειδικών κατηγοριών τουρισμού (χειμερινού τουρισμού, οικοτουρισμού, αγροτουρισμού, θρησκευτικού τουρισμού, πολιτιστικού τουρισμού, συνεδριακού, αθλητικού και γαστρονομικού τουρισμού), που το συνθέτει η ποικιλομορφία πολιτισμού, φυσικού πλούτου και ιστορίας.

Αυτή η δυναμική ανάπτυξης του τομέα του τουρισμού, ενισχύεται και από τη γεωγραφική εγγύτητα της περιοχής τόσο με τα αστικά συγκροτήματα της Πάτρας, της Τρίπολης και του Αιγίου, όσο και με την περιοχή της πρωτεύουσας. Το σύνολο της περιοχής απέχει από την πρωτεύουσα απόσταση τέτοια που της επιτρέπει να θεωρηθεί ως τόπος προορισμού για σύντομες εκδρομές Σαββατοκύριακου, μέσω Κορίνθου αλλά και Τρίπολης. Αυτό άλλωστε είναι και το χαρακτηριστικό που

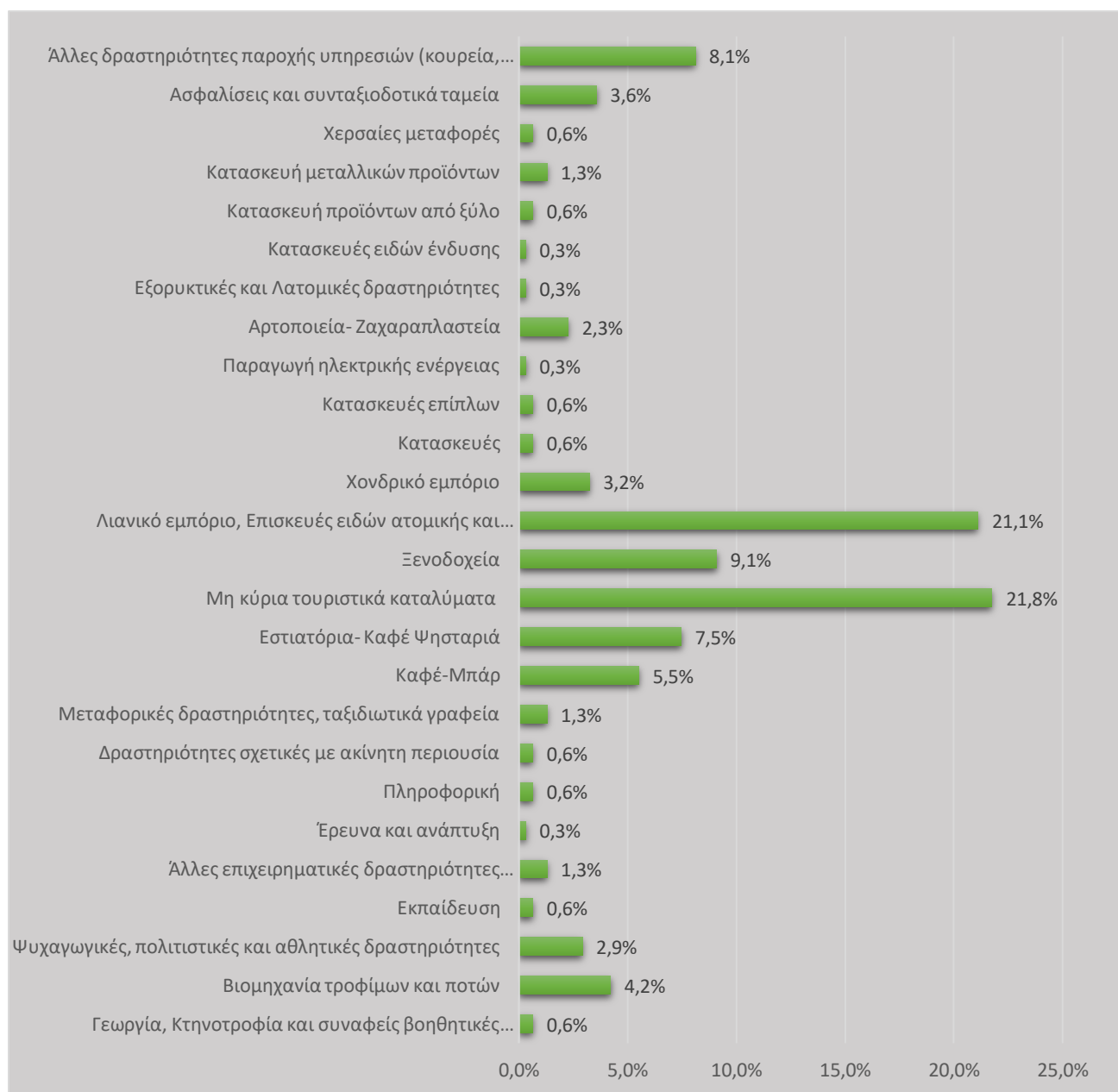
επέτρεψε την καταξίωση της περιοχής των Καλαβρύτων ως πόλου χειμερινού τουρισμού, μέσα σε λίγα μόλις χρόνια. Τα τελευταία χρόνια η άνοδος του τουρισμού από το εξωτερικό, φαίνεται ότι έχει επηρεάσει και την περιοχή μιας και παρατηρούνται αυξημένες κρατήσεις, με σημαντικές δυνατότητες περεταίρω προσέλκυσης τουριστών από το εξωτερικό και επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου.

Επιπρόσθετα, ο Δήμος Καλαβρύτων λειτουργεί την ιστοσελίδα discoverkalavrita.gr, που αποτελεί ένα σύγχρονο τεχνολογικό εργαλείο, μία αναμορφωμένη διαδικτυακή απεικόνιση της περιοχής και πλήρη τουριστικό οδηγό, με χρηστικές πληροφορίες και προτάσεις, για τους επισκέπτες απ' την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ο νέος διαδικτυακός τουριστικός οδηγός του Δήμου Καλαβρύτων, υπό τον γενικό τίτλο «Προορισμός, Καλάβρυτα», δίνει με γρήγορο, εύχρηστο, σύγχρονο και σαφή τρόπο μια πλήρη εικόνα για την τουριστική φυσιογνωμία της περιοχής, απ' την Ιστορία και τα αξιοθέατα της, τις δραστηριότητες για τους επισκέπτες -σε κάθε εποχή του χρόνου- αλλά και τις επιλογές τους, σε ότι αφορά στη διαμονή, στην εστίαση, στην τοπική αγορά και τα τοπικά προϊόντα.

2.4.5 Επιχειρηματικότητα και Απασχόληση

Με βάση πρόσφατα στοιχεία του Επιμελητηρίου Αχαΐας (Μητρώο Επιχειρήσεων-Φεβρουάριος 2022), η ποσοστιαία κατανομή των επιχειρήσεων του Δήμου Καλαβρύτων σε κλάδους δραστηριότητας έχει ως εξής:

Εικόνα 18 Κατανομή Μητρώου Επιχειρήσεων, Επιμελητήριο Αχαΐας 2022

Από το ανωτέρω γράφημα, προκύπτει ότι:

- Το σημαντικότερο ποσοστό επί του συνόλου των επιχειρήσεων του Δήμου ανήκουν στην κατηγορία επιχειρήσεων φιλοξενίας-εστίασης-αναψυχής (ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφέ» καταλαμβάνουν συνολικά σημαντικό ποσοστό (43,9%), αναδεικνύοντας τη σημασία του τομέα «Τουρισμός» για την περιοχή.

- Επίσης σημαντικά ποσοστά, ανήκουν συνολικά στον κλάδο και των «κατασκευών» και σε διάφορες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (ηλεκτρολόγοι, υδραυλικοί, συνεργεία, κλπ.), (10,6%)
- Δεν είναι αμελητέο το ποσοστό των επιχειρήσεων στον κλάδο «Βιομηχανία τροφίμων και ποτών» (4,2%), γεγονός το οποίο δικαιολογείται από την ιδιαίτερη παράδοση της περιοχής στην παραγωγή αγροδιατροφικών προϊόντων, ενώ μαζί με τις επιχειρήσεις αρτο-ζαχαροπλαστέων ο κλάδος αγγίζει το 6,6%.
- Μεγάλο ποσοστό (21,1%) εμφανίζει και ο κλάδος του «Λιανικού εμπορίου , Επισκευές ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης».

2.4.5.1 Σύγκριση με την περιφερειακή ενότητα Αχαΐας, (ICAP 2021)

Η περιφερειακή ενότητα Αχαΐας παρουσιάζει εξειδίκευση σε ορισμένους κλάδους έναντι της χώρας ως σύνολο. Οι σημαντικότεροι από τους κλάδους αυτούς (σε 3ψήφιο επίπεδο ανάλυσης) το μερίδιο των οποίων στην συνολική απασχόληση της περιφερειακής ενότητας Αχαΐας είναι υψηλότερο έναντι του αντίστοιχου της χώρας ως σύνολο είναι: Χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού, το Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα που περιλαμβάνει ενδύματα, υποδήματα, φαρμακευτικά είδη, καλλυντικά, το Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε ειδικευμένα καταστήματα, η Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών, οι Οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και υπηρεσίες μετακόμισης, η Ποτοποιία, το Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού σε ειδικευμένα καταστήματα, η Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων, η Επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών, το Λιανικό εμπόριο άλλου οικιακού εξοπλισμού σε ειδικευμένα καταστήματα, η Κατασκευή δομικών μεταλλικών προϊόντων.

Αντίστοιχα στον Δήμο Καλαβρύτων το Λιανικό εμπόριο εμφανίζει αξιόλογο ποσοστό (21,1%), ενώ αρκετοί κλάδοι του συνόλου των επιχειρήσεων στον Δήμο

Καλαβρύτων παρατηρούμε πως αποτελούν με τη σειρά τους κλάδοι-κλειδιά και εναρμονίζονται με την περιφερειακή ενότητα Αχαΐας.

2.4.5.2 Επιπτώσεις στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας από την πανδημία Covid 19 (ICAP, 2021)

Το 2020 λόγω της πανδημίας που προκλήθηκε από τον κορονοϊό το σύνολο των επιχειρήσεων με έδρα στην περιφερειακή ενότητα Αχαΐας παρουσίασε μείωση πωλήσεων κατά -18,8% ή κατά €748,3 εκατ. έναντι του 2019. Για το 2021 προβλέπεται μείωση των πωλήσεων κατά -4,8% που σημαίνει μείωση κατά €155,3 εκατ. έναντι του 2020. Το 2020 η απασχόληση μειώθηκε στο σύνολο του εταιρικού τομέα κατά -6,2%, ενώ για το 2021 προβλέπεται οριακή αύξηση κατά 0,8%. Το 2020 το 39% των επιχειρήσεων του νομού Αχαΐας λειτούργησαν ως πληττόμενες χωρίς αναστολή λειτουργίας με ένταξη σε πλαίσιο στήριξης ενώ το 36% λειτούργησε χωρίς ένταξη σε πλαίσιο στήριξης, και το 17% ήταν σε αναστολή λειτουργίας λόγω υπουργικής απόφασης. Σχετικά με την μεταβολή των επενδύσεων τους οι επιχειρήσεις δήλωσαν σε ποσοστό 75% ότι το 2020 η μεταβολή τους ήταν μηδενική και σε ποσοστό 78% ότι θα είναι μηδενική και το 2021. Από το σύνολο των επιχειρήσεων το 56% πραγματοποιούν το 76% ως 100% του τζίρου τους αποκλειστικά στον νομό Αχαΐας και το 14% από 51% ως 75%.

Το 37% των επιχειρήσεων κατά το 2020 εισέπραξε μετρητοίς τις εμπορικές τους απαιτήσεις, ενώ το 32% εντός 1 μήνα. Το 11% των επιχειρήσεων εισέπραξε με διάρκεια από έναν ως δύο μήνες και το 9% από δύο ως τρεις μήνες, ενώ το υπόλοιπο 11% εισέπραξε με χρονική διάρκεια πάνω από τρεις μήνες. Η ίδια κατανομή προβλέπεται και στο 2021.

Το 42% των επιχειρήσεων το 2020 εξόφλησε τις υποχρεώσεις μετρητοίς ενώ το 38% τις εξόφλησε σε 30 ημέρες. Το υπόλοιπο 20% πλήρωσε τις υποχρεώσεις σε χρονική διάρκεια πάνω από 30 ημέρες. Η κατανομή των επιχειρήσεων σε ζώνες πληρωμών προβλέπεται περίπου ίδια και στο 2021.

Η πανδημία το 2020 οδήγησε σε μείωση του ποσοστού των κερδοφόρων επιχειρήσεων στον νομό Αχαΐας από το 57% του συνόλου το 2019 στο 33% του συνόλου το 2020, ενώ αναμένεται το 2021 το μερίδιο των κερδοφόρων να αυξηθεί σε 40%. Οι εξαγωγές μειώθηκαν το 2020 κατά -14,5% έναντι του προηγούμενου έτους ενώ για το 2021 προβλέπεται μείωση -4,8%. Το 44% των επιχειρήσεων του νομού εντάχθηκε στα διάφορα χρηματοδοτικά μέτρα στήριξης και ενίσχυσης των επιχειρήσεων, ενώ το 56% δεν έχει ενταχθεί σε κανένα από αυτά. Αντίστοιχα ο Δήμος Καλαβρύτων έχει υποστεί σοβαρά πλήγματα από την πανδημία, τα οποία δεν απέχουν πολύ από τις συνέπειες στον νομό Αχαΐας

2.4.6 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση

Δυνατά Σημεία /Πλεονεκτήματα/Δυνατότητες	Αδύνατα Σημεία /Μειονεκτήματα/Απειλές	Κρίσιμα Ζητήματα
- Σημαντικές υποδομές και φορείς υποστήριξης του τομέα της κτηνοτροφίας (ΕΑΣ Καλαβρύτων, τυροκομεία, Δημοτικό Σφαγείο Καλαβρύτων). - Τεχνογνωσία στην παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων - Κατάλληλο περιβάλλον για την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας - Δυνατότητες κατοχύρωσης ονομασίας προέλευσης προϊόντων ή / και κατοχύρωση γεωγραφικής ένδειξης. - Παγιωμένη θέση του Δήμου σε ειδικές τουριστικές αγορές (χειμερινός τουρισμός, οικοτουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός) - Ύπαρξη ειδικών τουριστικών υποδομών και Φορέων Δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών και ήπιων	- Ανεπάρκειες των βασικών παραγωγικών υποδομών στήριξης της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής σε κρίσιμους τομείς (αρδευτικό δίκτυο, αγροτική οδοποιΐα και εξηλεκτρισμός, υποδομές εξοικονόμησης αρδευτικού νερού) - Χαμηλός βαθμός πιστοποίησης αγροτικών προϊόντων και έλλειψη υποδομών-γραμμών επεξεργασίας τους. - Έλλειψη συνέργειας επιχειρήσεων παραγωγής και αξιοποίησης αγρο-διατροφικών προϊόντων, με επιχειρήσεις τουριστικού χαρακτήρα (συνεργασίες-δίκτυα. - Εποχιακός χαρακτήρας της τουριστικής ζήτησης. - Ανάγκη περαιτέρω ανάδειξης-αξιοποίησης τουριστικών υποδομών. - Αυξημένος δείκτης ανεργίας (ιδιαίτερα των γυναικών και των νέων). - Έλλειψη οργανωμένων δομών υποστήριξης της απασχόλησης. - Η δυσχερής οικονομική συγκυρία και η αυξημένη αίσθηση επιχειρηματικού κινδύνου και ανασφάλειας, εξαιτίας της	- Στήριξη του αγροκτηνοτροφικού τομέα, μέσω προγραμμάτων και επιδοτήσεων. - Προβολή και ανάδειξη του τουριστικού δυναμικού της περιοχής. - Ανταγωνιστικότητα τοπικών προϊόντων στην διεθνή και εγχώρια αγορά.

μορφών τουρισμού (κυρίως λόγω σημαντικού πλούτου φυσικών πόρων).	πανδημίας αλλά και της μη σταθερότητας στον ευρωπαϊκό χώρο.	
Ευκαιρίες	Απειλές/Περιορισμοί	
• Η διαπιστωμένη αύξηση της ζήτησης για πιστοποιημένα προϊόντα • Προγράμματα βιολογικής γεωργίας – κτηνοτροφίας • Η νέα ΚΑΠ 2021-2027 • Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) • Εξελισσόμενα μεγάλα έργα υποδομής στην περιοχή. • Αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού • Επέκταση τουριστικής περιόδου.	• Ανταγωνισμός γεωργικής γης από άλλες χρήσεις γης (δασικές εκτάσεις, τουρισμός, βιομηχανία, οικιστική αξιοποίηση)	

2.5 Θεματικός Άξονας Δ : «Το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου και οι οριζόντιες υπηρεσίες»

2.5.1 Υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων

Προκειμένου να παρουσιαστεί το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου Καλαβρύτων, θα ακολουθήσουμε τις κατευθύνσεις του Οδηγού κατάρτισης επιχειρησιακών

προγραμμάτων Δήμων. Αρχικά θα αποτυπωθεί η υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων στους τομείς:

- Οργανωτική δομή και σύστημα λειτουργίας
- Ανθρώπινο δυναμικό
- Συνεργασίες
- Ηλεκτρονική διακυβέρνηση
- Κτιριακή υποδομή και τεχνικός εξοπλισμός

Κατόπιν θα ακολουθήσει η αξιολόγηση της συνολικής οργάνωσης και λειτουργίας του Δήμου στους παραπάνω τομείς. Τέλος παρατίθεται οικονομική ανάλυση στα έσοδα και έξοδα του Δήμου τις χρονιές 2018,2019 και 2021.

2.5.2 Οργανωτική δομή και σύστημα λειτουργίας

Σύμφωνα με το Άρθρο 7 του Ν.3852/2010 ο Δήμος διοικείται από το Δημοτικό συμβούλιο (στο Δήμο Καλαβρύτων 27μελές), την οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητα ζωής, την εκτελεστική επιτροπή και τον Δήμαρχο.

Ο Δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του Δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας. Το Δήμαρχο του Δήμου Καλαβρύτων επικουρούν στο έργο του πέντε (5) Αντιδήμαρχοι με τις παρακάτω αντίστοιχες αρμοδιότητες:

Με την υπ αριθμ. 388/2021 Απόφαση Δημάρχου ορίστηκαν οι Αντιδήμαρχοι του Δήμου Καλαβρύτων, οι οποίοι είναι:

Αντιδήμαρχος Οικονομικών, με τις εξής αρμοδιότητες:

- Την εποπτεία, συντονισμό, παρακολούθηση και ευθύνη καλής λειτουργίας όλων των οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου.
- Την εποπτεία και ευθύνη των: Προσόδων, ΤΑΠ και Τελών Καθαριότητας-Φωτισμού, Ελέγχου, Ταμειακής Βεβαίωσης Εισπράξεων Κοινοποιήσεων φορολογητέας ύλης, Προϋπολογισμού, Εκκαθάρισης Δαπανών, Προμηθειών, Λογιστηρίου - Διπλογραφικού, Ταμείου.
- Την ευθύνη της έγκαιρης βεβαίωσης και είσπραξης των πάσης φύσεως εσόδων του Δήμου.
- Τη συνυπογραφή των βεβαιωτικών καταλόγων, που έχουν συνταχθεί από την αρμόδια Υπηρεσία.
- Τον έλεγχο της κανονικής είσπραξης των εσόδων του Δήμου Καλαβρύτων καθώς και των νομίμως βεβαιωθέντων χρεών, οφειλών ή προστίμων σε βάρος τρίτων.
- Την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση όλων των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό πιστώσεων συμπεριλαμβανομένων των πιστώσεων που εγγράφονται σε αυτόν με αναμόρφωση με την έκδοση της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης.
- Τον έλεγχο της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού, καθώς και τον έλεγχο των Οικονομικών Εκθέσεων και Καταστάσεων του Δήμου Καλαβρύτων, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.
- Την εποπτεία, συντονισμό, παρακολούθηση των διαδικασιών των πάσης φύσης Προμηθειών, Υλικών, Εξοπλισμού, Υπηρεσιών και Αποθηκών.
- Τη μέριμνα για την περιστολή των δαπανών των Υπηρεσιών του Δήμου Καλαβρύτων.
- Την υπογραφή των, υπό του Τμήματος Οικονομικών Υπηρεσιών, πάσης φύσεως εκδιδόμενων εγγράφων, βεβαιώσεων και αποφάσεων που σχετίζονται με την άσκηση των παραπάνω αρμοδιοτήτων.

Αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων, με τις εξής αρμοδιότητες:

- Την εποπτεία και τον συντονισμό των Τεχνικών Υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για τη μελέτη, εκτέλεση και συντήρηση των κάθε είδους τεχνικών έργων του Δήμου, με στόχο την έγκαιρη, οικονομική και άρτια από επιστημονικής απόψεως πραγματοποίησή τους.
- Την εποπτεία, τον συντονισμό και την ιεράρχηση των υλοποιούμενων και σχεδιαζόμενων μελετών, κατασκευών, συντηρήσεων και επισκευών συγκοινωνιακών έργων (κατασκευές νέων έργων οδοποιίας, συντήρηση υφιστάμενου οδικού δικτύου, κατασκευές γεφυρών, κόμβων και διαβάσεων, κ.λπ.), κτιριακών έργων (κατασκευή, συντήρηση, επισκευή, διακόσμηση και εξοπλισμός των δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων), ηλεκτρομηχανολογικών έργων, έργων ύδρευσης και αποχέτευσης, έργων διαμόρφωσης, διαρρύθμισης και εξωραϊσμού των κοινοχρήστων χώρων στην περιοχή του Δήμου (πεζόδρομοι, πλατείες, παιδικές χαρές, τεχνικά έργα χώρων πρασίνου, αθλητικοί χώροι, κοιμητήρια, κ.λπ.), υδραυλικών και εγγειοβελτιωτικών έργων, καθώς και κάθε είδους και φύσεως άλλων Τεχνικών ή Ειδικών Έργων.
- Την επεξεργασία, ιεράρχηση και εισήγηση προς το Δ.Σ. των σχετικών με τα ανωτέρω προτάσεων, σε συνεργασία με την τεχνική υπηρεσία, τους κατά τόπους Αντιδημάρχους και Προέδρους Τοπικών Κοινοτήτων και την καταγραφή, επεξεργασία και ιεράρχηση των σχετικών με τα ανωτέρω αιτημάτων των δημοτών.
- Την υπογραφή των, υπό του αρμοδίου Τμημάτων Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος, πάσης φύσεως εκδιδόμενων εγγράφων, βεβαιώσεων και αποφάσεων που σχετίζονται με την άσκηση των παραπάνω αρμοδιοτήτων.

Άμισθος κατά τόπο Αντιδήμαρχος, για τη Δημοτική Ενότητα Καλαβρύτων με τις εξής αρμοδιότητες, για την περιοχή ευθύνης του:

- Την ευθύνη λειτουργίας του εργοταξίου που είναι εγκατεστημένο στην δημοτική ενότητα και της οργάνωσης του ανθρώπινου δυναμικού.

- Την διάθεση και τον έλεγχο κίνησης οχημάτων - μηχανημάτων, ασφάλειας και συντήρησης αυτών και του λοιπού εξοπλισμού των δημοτικών ανταποδοτικών υπηρεσιών.
- Τη συνεργασία με τα Τοπικά Συμβούλια και τους Προέδρους Κοινοτήτων της δημοτικής ενότητας, για την αντιμετώπιση προβλημάτων και αναγκών των Κοινοτήτων.
- Την ευθύνη της αποκομιδής και διαχείρισης των απορριμμάτων και καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων της περιοχής ευθύνης του.
- Την εποπτεία, την προστασία και την καλή συντήρηση όλων των κοινόχρηστων χώρων (πλατείες, παιδικές χαρές, χώροι πρασίνου, πεζοδρόμια κλπ.).
- Τη διαχείριση των δικτύων αποχέτευσης και ομβρίων και της προστασίας αυτών από αυθαίρετες παροχετεύσεις αποβλήτων.
- Την εποπτεία και τον συντονισμό των απαραίτητων ενεργειών, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, για την ρύθμιση των εκκρεμοτήτων, σχετικών με τις συνδέσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, την επικαιροποίηση και σύνταξη κανονισμών, Ύδρευσης και Αποχέτευσης και την εποπτεία της ορθής εφαρμογής τους με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία των δικτύων των βιολογικών καθαρισμών και ύδρευσης που λειτουργούν στον Δήμο.
- Την προστασία και αξιοποίηση των υδάτινων πόρων, την εποπτεία των διαδικασιών αδειοδότησης, αναβάθμισης και περίφραξης των υδρομαστεύσεων που λειτουργούν στα όρια του Δήμου και την εύρυθμη λειτουργία των αρδεύσεων.
- Την συντήρηση, την εποπτεία, τον έλεγχο της λειτουργίας και την προστασία των κοιμητηρίων.
- Τον έλεγχο και την μέριμνα για την συντήρηση και την προστασία καθώς και τη διαχείριση όλων των ακινήτων και εγκαταστάσεων που υπάρχουν στις κοινότητες της δημοτικής ενότητας.

- Τη λειτουργία Δημοτικών και λαϊκών αγορών, εμποροπανηγύρεων και την άσκηση υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων.
- Τον έλεγχο και τη ρύθμιση της κυκλοφορίας και της στάθμευσης οχημάτων, καθώς και τη μέριμνα για την απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων οχημάτων.
- Την ευθύνη για την προστασία και διαχείριση των Δασών.
- Τα θέματα πρωτογενούς τομέα (Αγροτικής Ανάπτυξης και Κτηνοτροφίας).
- Την ευθύνη για θέματα αγροτικής οδοποιίας.
- Την εποπτεία της λειτουργίας των δημοτικών σφαγείων.
- Γενικά τη χορήγηση και υπογραφή αδειών, πιστοποιητικών, την έκδοση αποφάσεων, την επιβολή προστίμων των ανωτέρω αρμοδιοτήτων καθώς και την ευθύνη λειτουργίας και εποπτείας των φορέων και την ευθύνη λειτουργίας των αντίστοιχων οργανικών μονάδων του Δήμου.
- Την υπογραφή, με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων, που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας.
- Την άσκηση κάθε άλλης αρμοδιότητας που μπορεί να του μεταβιβάζει με απόφασή του ο Δήμαρχος, όσον αφορά στην περιοχή ευθύνης του, καθώς και όποια άλλη σχετική αρμοδιότητα, προβλέπεται ή τυχόν προβλεφθεί από το νόμο.
- Την τέλεση πολιτικών γάμων σε περίπτωση κωλύματος του Δημάρχου.

Αντιδήμαρχος, για τη Δημοτική Ενότητα Κλειτορίας με τις εξής αρμοδιότητες, για την περιοχή ευθύνης του:

- Την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα.

- Τη μέριμνα για τη διατήρηση του εξοπλισμού, που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα, σε κατάσταση καλής λειτουργίας.
- Τη συνεργασία με τα Τοπικά Συμβούλια και τους Προέδρους Κοινοτήτων, για την αντιμετώπιση προβλημάτων και αναγκών των Κοινοτήτων, στους τομείς και την περιοχή ευθύνης τους.
- Την εποπτεία και ευθύνη των, κατά τόπο, Διοικητικών Υπηρεσιών και των αντίστοιχων οργανικών μονάδων του Δήμου, του Ληξιαρχείου, Πρωτοκόλλου & Διεκπεραίωσης, την τέλεση πολιτικών γάμων, την εξυπηρέτηση και ενημέρωση των Πολιτών και την έκδοση και υπογραφή όλων των αποφάσεων, εγγράφων και δικαιολογητικών που σχετίζονται με τις πιο πάνω ανατιθέμενες αρμοδιότητες.
- Τη λειτουργία του ΚΕΠ.
- Τον έλεγχο καταστημάτων και επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος.
- Τον έλεγχο των καταστημάτων και των περιπτέρων, ως προς την έκταση των κοινοχρήστων χώρων που καταλαμβάνουν, σύμφωνα με τις άδειες που χορηγούνται από το Δήμο.
- Τον έλεγχο και τη ρύθμιση της κυκλοφορίας και της στάθμευσης οχημάτων, καθώς και τη μέριμνα για την απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων οχημάτων.
- Την προστασία της δημόσιας υγείας, τον υγειονομικό έλεγχο των καταστημάτων και επιχειρήσεων, την προστασία του καταναλωτή.
- Τη λειτουργία Δημοτικών και λαϊκών αγορών, εμποροπανηγύρεων και την άσκηση υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων.
- Τη Διαφήμιση, και τους χώρους για την τοποθέτηση πλαισίων προβολής υπαίθριας διαφήμισης.
- Την ευθύνη της καθαριότητας όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής περιφέρειας της περιοχής ευθύνης τους, της αποκομιδής και διαχείρισης των

αποβλήτων, και της οργάνωσης και διάθεσης των μέσων και του ανθρώπινου δυναμικού που απαιτούνται για τα ανωτέρω.

- Την εποπτεία, την προστασία και την καλή συντήρηση όλων των κοινόχρηστων χώρων (πλατείες, παιδικές χαρές, χώροι πρασίνου, πεζοδρόμια κλπ.).
- Την ευθύνη για την προστασία και διαχείριση των Δασών, την εύρυθμη λειτουργία των αρδεύσεων και την προστασία και αξιοποίηση των υδάτινων πόρων.
- Τη διαχείριση των δικτύων αποχέτευσης και ομβρίων και της προστασίας αυτών από αυθαίρετες παροχετεύσεις αποβλήτων.
- Την συντήρηση, την εποπτεία, τον έλεγχο της λειτουργίας και την προστασία των κοιμητηρίων, καθώς και τον έλεγχο των απαραίτητων δικαιολογητικών για τη χορήγηση αδειών ταφής.
- Γενικά τη χορήγηση και υπογραφή αδειών, πιστοποιητικών, την έκδοση αποφάσεων, την επιβολή προστίμων των ανωτέρω αρμοδιοτήτων καθώς και την ευθύνη λειτουργίας και εποπτείας των φορέων και την ευθύνη λειτουργίας των αντίστοιχων οργανικών μονάδων του Δήμου.
- Την υπογραφή, με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων, που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας.
- Την άσκηση κάθε άλλης αρμοδιότητας που μπορεί να του μεταβιβάζει με απόφασή του ο Δήμαρχος, όσον αφορά στην περιοχή ευθύνης του, καθώς και όποια άλλη σχετική αρμοδιότητα, προβλέπεται ή τυχόν προβλεφθεί από το νόμο.

Αντιδήμαρχος, για τη Δημοτική Ενότητα Παϊών με τις εξής αρμοδιότητες, για την περιοχή ευθύνης του:

- Την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα.

- Τη μέριμνα για τη διατήρηση του εξοπλισμού, που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα, σε κατάσταση καλής λειτουργίας.
- Τη συνεργασία με τα Τοπικά Συμβούλια και τους Προέδρους Κοινοτήτων, για την αντιμετώπιση προβλημάτων και αναγκών των Κοινοτήτων, στους τομείς και την περιοχή ευθύνης τους.
- Την εποπτεία, ευθύνη και έλεγχο της Δημοτικής Περιουσίας.
- Τον έλεγχο, τον συντονισμό και τη διαχείριση, καθώς και την προστασία των κληροδοτημάτων και των περιουσιακών τους στοιχείων, που αφορούν τις κοινότητες, με ετήσια λογοδοσία στο Δημοτικό Συμβούλιο, μεριμνώντας επίσης για την κτηματογράφηση των σχετικών ακινήτων αυτών και ελέγχοντας αυτήν και την πρόοδό της, προτείνοντας συγχρόνως τρόπους διαχείρισης των ακινήτων αυτών, και μεριμνώντας συγχρόνως για τη συντήρηση και την προστασία τους.
- Τον έλεγχο και την μέριμνα για την συντήρηση και την προστασία καθώς και τη διαχείριση όλων των ακινήτων και εγκαταστάσεων που υπάρχουν στις κοινότητες, μεριμνώντας επίσης, για την κτηματογράφηση των σχετικών ακινήτων αυτών και ελέγχοντας αυτήν και την πρόοδο της, προτείνοντας συγχρόνως τρόπους διαχείρισης των ακινήτων αυτών.
- Την εποπτεία και ευθύνη των, κατά τόπο, Διοικητικών Υπηρεσιών και των αντίστοιχων οργανικών μονάδων του Δήμου, του Ληξιαρχείου, Πρωτοκόλλου & Διεκπεραίωσης, την τέλεση πολιτικών γάμων, την εξυπηρέτηση και ενημέρωση των Πολιτών και την έκδοση και υπογραφή όλων των αποφάσεων, εγγράφων και δικαιολογητικών που σχετίζονται με τις πιο πάνω ανατιθέμενες αρμοδιότητες.
- Τη λειτουργία του ΚΕΠ.
- Τον έλεγχο καταστημάτων και επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος.

- Τον έλεγχο των καταστημάτων και των περιπτέρων, ως προς την έκταση των κοινοχρήστων χώρων που καταλαμβάνουν, σύμφωνα με τις άδειες που χορηγούνται από το Δήμο.
- Τον έλεγχο και τη ρύθμιση της κυκλοφορίας και της στάθμευσης οχημάτων, καθώς και τη μέριμνα για την απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων οχημάτων.
- Την προστασία της δημόσιας υγείας, τον υγειονομικό έλεγχο των καταστημάτων και επιχειρήσεων, την προστασία του καταναλωτή.
- Τη λειτουργία Δημοτικών και λαϊκών αγορών, εμποροπανηγύρεων και την άσκηση υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων.
- Τη Διαφήμιση, και τους χώρους για την τοποθέτηση πλαισίων προβολής υπαίθριας διαφήμισης.
- Την ευθύνη της καθαριότητας όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής περιφέρειας της περιοχής ευθύνης τους, της αποκομιδής και διαχείρισης των αποβλήτων, και της οργάνωσης και διάθεσης των μέσων και του ανθρώπινου δυναμικού που απαιτούνται για τα ανωτέρω.
- Την εποπτεία, την προστασία και την καλή συντήρηση όλων των κοινόχρηστων χώρων (πλατείες, παιδικές χαρές, χώροι πρασίνου, πεζοδρόμια κλπ.).
- Την ευθύνη για την προστασία και διαχείριση των Δασών, την εύρυθμη λειτουργία των αρδεύσεων και την προστασία και αξιοποίηση των υδάτινων πόρων.
- Τη διαχείριση των δικτύων αποχέτευσης και ομβρίων και της προστασίας αυτών από αυθαίρετες παροχετεύσεις αποβλήτων.
- Την συντήρηση, την εποπτεία, τον έλεγχο της λειτουργίας και την προστασία των κοιμητηρίων, καθώς και τον έλεγχο των απαραίτητων δικαιολογητικών για τη χορήγηση αδειών ταφής.

- Γενικά τη χορήγηση και υπογραφή αδειών, πιστοποιητικών, την έκδοση αποφάσεων, την επιβολή προστίμων των ανωτέρω αρμοδιοτήτων καθώς και την ευθύνη λειτουργίας και εποπτείας των φορέων και την ευθύνη λειτουργίας των αντίστοιχων οργανικών μονάδων του Δήμου.
- Την υπογραφή, με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων, που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας.
- Την άσκηση κάθε άλλης αρμοδιότητας που μπορεί να του μεταβιβάζει με απόφασή του ο Δήμαρχος, όσον αφορά στην περιοχή ευθύνης του, καθώς και όποια άλλη σχετική αρμοδιότητα, προβλέπεται ή τυχόν προβλεφθεί από το νόμο.

Στην εκτελεστική επιτροπή μετέχουν ο Δήμαρχος και οι Αντιδήμαρχοι. Είναι συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο του Δήμου και παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους τους τομείς καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του Δήμου.

Η οικονομική επιτροπή αποτελείτε από τον Δήμαρχο ως πρόεδρο και πέντε μέλη εκ των οποίων τα δύο (2) έχουν εκλεγεί από τις παρατάξεις της μειοψηφίας. Η επιτροπή είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του Δήμου.

Ομοίως και η επιτροπή ποιότητας ζωής αποτελείτε από τον πρόεδρο και έξι μέλη εκ των οποίων τα δύο (2) έχουν εκλεγεί από τις παρατάξεις της μειοψηφίας. Η επιτροπή είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο άσκησης των σχετικών με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία, και την προστασία του περιβάλλοντος του Δήμου.

2.5.3 Διάρθρωση Υπηρεσιών

Ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του Δήμου Καλαβρύτων δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 2744/Β/02-12-2011 ύστερα από την υπ. αριθμ. 95839/19753 απόφαση έγκρισης του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένη Διοίκησης Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου. (Τροποποίηση ΦΕΚ 890 ΤΕΥΧΟΣ Β 17/05/2020 ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ-ΦΕΚ 557 ΤΕΥΧΟΣ Β 22/02/2019)

Οι Υπηρεσίες του Δήμου διαχωρίζονται σε Κεντρικές και Αποκεντρωμένες. Οι Κεντρικές Υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου στα Καλάβρυτα. Περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου.

Πίνακας 30 Οργανωτική Διάρθρωση Κεντρικών Υπηρεσιών, Δήμος Καλαβρύτων

ΠΙΝΑΚΑΣ 28: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΑ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ
ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄	Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στον Δήμαρχο	- Αυτοτελές γραφείο Δημάρχου - Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων - Νομική Υπηρεσία - Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας - Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας

		- Γενικός Γραμματέας Δήμου
ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄	Επιτελικές Υπηρεσίες	- Τμήμα Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης - Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Διαφάνειας - Διεύθυνση Συντονισμού, Οργάνωσης, Ανάπτυξης και Προγραμματισμού
ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄	Υπηρεσίες τοπικής οικονομικής ανάπτυξης	- Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής και Ανάπτυξης - Γραφείο Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων - Γραφείο Τουρισμού, Απασχόλησης, Φυσικών Πόρων και Ενέργειας
ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄	Υπηρεσίες περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής	- Γραφείο Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας - Γραφείο Καθαριότητας και Ανακύκλωσης - Γραφείο Συντήρησης

		Πρασίνου
ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄	Υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας, παιδείας και πολιτισμού	- Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων - Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας - Γραφείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Πολιτισμού
ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ΄	Υπηρεσίες υποστήριξης	- Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών - Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών - Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Πολεοδομίας - Αυτοτελές Τμήμα Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)

(Πηγή: Δήμος Καλαβρύτων)

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου Καλαβρύτων είναι εγκατεστημένες στην έδρα κάθε μίας από τις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου, εξυπηρετούν τις Δημοτικές Ενότητες αυτές, καθώς και τις Τοπικές Κοινότητες της κάθε Ενότητας και περιλαμβάνουν Υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται διοικητικά στα αντίστοιχα Τμήματα της μίας Διεύθυνσης των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου.

Πίνακας 31 Οργανωτική Διάρθρωση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών, Δήμος Καλαβρύτων

ΠΙΝΑΚΑΣ 29: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ		
ΕΝΟΤΗΤΑ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ
ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄	Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες Δημοτικής Ενότητας Αροανίας με έδρα την Ψωφίδα (οικ. Τριπόταμων)	- Γραφείο Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων - Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής και Ανάπτυξης - Γραφείο Συντήρησης Υποδομών - Γραφείο Κ.Ε.Π.
ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄	Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες Δημοτικής Ενότητας Κλειτορίας με έδρα την Κλειτορία	- Γραφείο Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων - Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής και Ανάπτυξης - Γραφείο Συντήρησης Υποδομών - Γραφείο Κ.Ε.Π.
ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄	Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες Δημοτικής Ενότητας Παΐων με έδρα την Δάφνη	- Γραφείο Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων - Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής και Ανάπτυξης

		- Γραφείο Συντήρησης Υποδομών - Γραφείο Κ.Ε.Π.
--	--	---

(Πηγή: Δήμος Καλαβρύτων)

2.5.4 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΙΝΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ

Το Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος ιδρύθηκε με την υπ' αριθ. Α24908/04.08.1986 απόφαση του Νομάρχη Αχαΐας (Φ.Ε.Κ. 715Β/23.10.1986), η οποία αντικαταστάθηκε με την υπ' αρ. 21092/07.07.1994 απόφαση του Νομάρχη Αχαΐας (Φ.Ε.Κ. 556Β/19.07.1994), που τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 7014/21.05.1999 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας και όπως η τελευταία τροποποιήθηκε με την υπ. Αριθ. 5273/2007 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας και αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3463/2006 (Φ.Ε.Κ. 114Α) του Δημοτικού Κώδικα και διέπεται από τις διατάξεις των ως άνω αποφάσεων. Με την υπ' αριθμ. οικ.36281/04-08-2011 απόφαση ΥΠ.ΕΣ. (Φ.Ε.Κ. 1765-Β/05-08-2011) εγκρίθηκε η υπ' αριθμ. 32/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαβρύτων περί διατήρησης του νπδδ με την επωνυμία «Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος (ΔΜΚΟ)» ως αυτοτελούς.

Με την υπ. αριθ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2116/31577/Φ.Ε.Κ./Β'/769/31.10.1986 το κτίριο του Δημοτικού Σχολείου χαρακτηρίστηκε ως έργο τέχνης και ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία. Ενώ με την υπ. αριθ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3488/52548/Φ.Ε.Κ./Β'/79/27.11.1991 χαρακτηρίστηκε ως ιστορικός τόπος και ο χώρος, ο οποίος περιβάλλει το χαρακτηρισμένο ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο το κτίριο του Δημοτικού Σχολείου Καλαβρύτων.

Σκοπός του Δημοτικού Μουσείου Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος είναι:

Α. Η συλλογή, τεκμηρίωση, συντήρηση, έκθεση και ερμηνεία του πάσης φύσεως μουσειολογικού υλικού που σχετίζεται με τα γεγονότα του Ολοκαυτώματος της 13ης Δεκεμβρίου 1943 στα Καλάβρυτα καθώς και με όλα τα γεγονότα που προηγήθηκαν και ακολούθησαν το Ολοκαύτωμα στον ευρύτερο χώρο της επαρχίας Καλαβρύτων.

Β. Η προώθηση της εκπαίδευσης και έρευνας με την οργάνωση περιοδικών εκθέσεων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων, διαλέξεων και ιστορικών συνεδρίων, δημοσιεύσεων και εκδόσεων, με θέματα που σχετίζονται με το αντικείμενο του νομικού προσώπου.

Γ. Η δημιουργία εξειδικευμένης βιβλιοθήκης και ιστορικού αρχείου που σχετίζονται με το αντικείμενο του νομικού προσώπου.

Το Μουσείο που υποδέχεται κάθε χρόνο χιλιάδες επισκέπτες, έχει προβεί σε πλήθος εκδόσεων, ψηφιοποιήσεων κλπ., ενώ το 2020 έλαβε σήμα αναγνώρισης από το Υπουργείο Πολιτισμού.

ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΟΥ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Η συγχώνευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 103 του ν. 3852/2010 των δύο (2) νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου του Δήμου Καλαβρύτων με το όνομα: 1.1.) Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Δήμου Καλαβρύτων, ο οποίος συστάθηκε ο οποίος συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 19271/25-1-2001 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος (ΦΕΚ 163/19-2-2001 τεύχος Β') μετά την έκδοση των υπ' αριθμ. 234/1999 και 269/2000 αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαβρύτων και 1.2) Δημοτικό Γυμναστήριο Καλαβρύτων, το οποίο συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 5728/26-4-2001 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος (ΦΕΚ 788/22-6-2001 τεύχος Β') μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 96/2001 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαβρύτων, σε ένα (1) νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που συνιστάται με την απόφαση αυτή με το όνομα: "ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΟΥ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ".

Σκοποί του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου αυτού είναι:

- Η υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής, παιδικής ηλικίας και των νέων
- Η λειτουργία του υφισταμένου παιδικού σταθμού του Δήμου Καλαβρύτων καθώς και η ίδρυση νέων.
- Η καθημερινή φύλαξη, φροντίδα, ημερήσια διατροφή, διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία νηπίων εργαζομένων γονέων καθώς και η πολύπλευρη νοητική, συναισθηματική, κοινωνική και ψυχοσωματική ανάπτυξη αυτών και η προπαρασκευή τους για τη φυσική μετάβασή τους από την οικογενειακή ζωή στο σχολικό περιβάλλον.
- Η λειτουργία κέντρου δημιουργικής απασχόλησης παιδιών και πάρκου κυκλοφοριακής αγωγής.

- Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα (εθνικά, ευρωπαϊκά ή διεθνή) που αποσκοπούν, στην ενημέρωση και πληροφόρηση των νέων για κάθε θέμα που τους αφορά, στην εκπαίδευση και την επαγγελματική τους κατάρτιση, στην ψυχαγωγία τους, στην υποστήριξη και προώθηση της επαγγελματικής τους αποκατάστασης και της εισόδου τους στην εργασία καθώς και στην αντιμετώπιση της ανεργίας τους.
- Η δημιουργία και λειτουργία Κέντρων (λεσχών) νεολαίας καθώς και κέντρου πρόληψης από εξαρτησιογόνες ουσίες.
- Η εφαρμογή δράσεων ή η συμμετοχή σε προγράμματα για την υποστήριξη των νέων που έχουν παραβατική συμπεριφορά και η ανάληψη πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας των νέων.
- Η προαγωγή, ανάπτυξη και διάδοση του αθλητισμού. Η υποστήριξη του μαζικού και σωματειακού αθλητισμού όλων των βαθμίδων. Η διοργάνωση και υποστήριξη αθλητικών, ψυχαγωγικών, πολιτιστικών, επιστημονικών και συνεδριακών εκδηλώσεων διεθνούς, εθνικού, περιφερειακού και τοπικού χαρακτήρα.
- Η λειτουργία, η συντήρηση, η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός του αθλητικού κέντρου, δημοτικού γυμναστηρίου και σταδίου του Δήμου Καλαβρύτων καθώς και η ίδρυση και λειτουργία νέων.
- Η συμμετοχή σε προγράμματα μαζικού αθλητισμού και η λειτουργία τμημάτων αθλητισμού και άθλησης. Η προώθηση και υποστήριξη της άθλησης ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτό, διοικείται από το Διοικητικό του Συμβούλιο που αποτελείται από εννέα (9) μέλη, ως εξής:

- Ο Δήμαρχος ή ο οριζόμενος απ' αυτόν Δημοτικός Σύμβουλος.
- Τρεις (3) δημοτικοί σύμβουλοι.

- Πέντε (5) δημότες ή κάτοικοι που είναι χρήστες των υπηρεσιών του νομικού προσώπου ή που έχουν ανάλογη επαγγελματική ή κοινωνική δράση ή ειδικές γνώσεις ανάλογα με το σκοπό του νομικού προσώπου.
- . Σε περίπτωση που το νομικό πρόσωπο απασχολεί περισσότερους από δέκα (10) εργαζόμενους, ένας (1) εκπρόσωπος των εργαζομένων, χωρίς τροποποίηση της συστατικής του πράξης, με αντίστοιχη μείωση κατά έναν των δημοτών ή κατοίκων.

Δύο (2) τουλάχιστον από τα παραπάνω μέλη του διοικητικού συμβουλίου ορίζονται από τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου. Το Δημοτικό Συμβούλιο εκλέγει από τα μέλη αυτά τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου. Στην περίπτωση που μέλος έχει ορισθεί, από Δημοτικό Συμβούλιο, ο Δήμαρχος, αυτός, αυτοδικαίως, καθίσταται και πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου. Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του νομικού προσώπου ορίζεται με την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Λήγει πάντα με την εγκατάσταση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν να αντικατασταθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, για σοβαρό λόγο που ανάγεται στην άσκηση των καθηκόντων τους. Τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος αναπληρώνει ο Αντιπρόεδρος. Το νομικό πρόσωπο εκπροσωπείται στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου και όταν αυτός κωλύεται ή απουσιάζει από τον αντιπρόεδρο. Τα θέματα τα σχετικά με τη λειτουργία του νομικού προσώπου ρυθμίζονται με κανονισμούς που εγκρίνει το Δημοτικό Συμβούλιο. Το νομικό αυτό πρόσωπο, για όσο καιρό δεν διαθέτει δική του ταμειακή υπηρεσία, εξυπηρετείται από την ταμειακή υπηρεσία του Δήμου Καλαβρύτων. Έδρα του νομικού προσώπου είναι η πόλη των Καλαβρύτων.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων του Δήμου Καλαβρύτων, είναι δυνατόν να λειτουργούν αποκεντρωμένες υπηρεσίες, υπό μορφή παραρτημάτων του νομικού προσώπου, στην περιφέρεια του νέου Δήμου Καλαβρύτων και στις άλλες δημοτικές του ενότητες (Κλειτορίας, Αροανίας, Παΐων) εφαρμοζομένης κατά τα λοιπά της παραγράφου 6 του άρθρου 103 του ν. 3852/2010.

Η περιουσία του νομικού προσώπου είναι ολόκληρη η κινητή και ακίνητη περιουσία των δύο νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου της παραγράφου 1 που συγχωνεύθηκαν, καθώς και κάθε άλλη κινητή ή ακίνητη περιουσία που τυχόν αποκτηθεί ή αφιερωθεί στο νομικό πρόσωπο αυτό.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Με την 154/2019 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 1890 Β'/26-8-2011, συγχωνεύθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 103 του ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87 Α'). σε ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, όλες οι σχολικές επιτροπές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης δικαιοδοσίας του Δήμου Καλαβρύτων, με την επωνυμία «ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ».

Η λειτουργία της σχολικής επιτροπής ξεκίνησε από τον Σεπτέμβριο του 2019 με την έναρξη του σχολικού έτους 2019 - 2020. Η έδρα του νομικού προσώπου βρίσκεται στην πόλη των Καλαβρύτων και η διοίκηση ασκείται από 9μελές διοικητικό συμβούλιο.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Με την **155/2019** απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 2016 Β'/16-9-2011, συγχωνεύθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 103 του ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87 Α'). σε ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, οι σχολικές επιτροπές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δικαιοδοσίας του Δήμου Καλαβρύτων, με την επωνυμία «ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ».

Η λειτουργία της σχολικής επιτροπής ξεκίνησε από τον Σεπτέμβριο του 2019 με την έναρξη του σχολικού έτους 2019 - 2020. Η έδρα του νομικού προσώπου βρίσκεται στην πόλη των Καλαβρύτων και η διοίκηση ασκείται από 9μελές διοικητικό συμβούλιο.

2.5.5 Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ – ΣΠΗΛΑΙΟ ΛΙΜΝΩΝ ΚΑΣΤΡΙΩΝ (ΔΗ.Κ.Ε.Κ.-ΣΠΗΛΑΙΟ ΛΙΜΝΩΝ ΚΑΣΤΡΙΩΝ)

Η συγχώνευση τριών (3) Κοινοφελών επιχειρήσεων δημιούργησε το νέο Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Συγκεκριμένα συγχωνεύτηκαν α) «Κοινοφελής Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης – Ποιότητας Ζωής Δήμου Καλαβρύτων» του παλαιού Δήμου Καλαβρύτων, β) «Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Σπηλαίου Λιμνών» του παλαιού Δήμου Κλειτορίας και γ) «Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Αροανίας» του παλαιού Δήμου Αροανίας. Ιδρύθηκε με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου το 2011 και έχει έδρα την κοινότητα Καστριών και υποκατάστημα στην πόλη των Καλαβρύτων. Σκοπός της νέας κοινοφελούς επιχείρησης είναι η αξιοποίηση και λειτουργία του Σπηλαίου των Λιμνών Καστριών, η διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και η συνολική προώθηση του πολιτισμού σε τοπικό επίπεδο, η ανάδειξη και προστασία των τοπικών οικοσυστημάτων, η λειτουργία Κέντρου Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.) και η εκπόνηση

και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη του Δήμου. Η Επιχείρηση, σύμφωνα με το άρθρο 255 του ν. 3463/2006, διοικείται από επαμελές (7) Διοικητικό Συμβούλιο, τα μέλη του οποίου ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το Δημοτικό Συμβούλιο.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ

Ένας από τους σημαντικότερους αναπτυξιακούς πυλώνες του Δήμου Καλαβρύτων, αλλά και του συνόλου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, αποτελεί το Χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων. Ο Χελμός ήταν πάντα δημοφιλής προορισμός για τους λάτρεις της ορειβασίας και της χιονοδρομίας. Οραματιστής του και δημιουργός του Χιονοδρομικού Κέντρου Καλαβρύτων είναι ο Πάνος Πόλκας, που ως Δήμαρχος υπηρέτησε τα Καλάβρυτα για μια εικοσαετία (1974 - 1990)., δημιούργησε την πρώτη δημοτική επιχείρηση στη χώρα για την εκμετάλλευση του Χιονοδρομικού Κέντρου, το οποίο λειτούργησε το 1988. Το Χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων είναι το δεύτερο σε μέγεθος της χώρας, βρίσκεται στο όρος Χελμός σε υψόμετρο 1.700μέτρα (Ξερόκαμπος) έως 2.340μέτρα (Νεραϊοδοράχη) και θεωρείται από τους χιονοδρόμους από τα καλύτερα της χώρας.

Την 18/12/2009 συστάθηκε η ανώνυμη εταιρεία ΟΤΑ η οποία ουσιαστικά προέκυψε από τη μετατροπή της αντίστοιχης αμιγούς Δημοτικής επιχείρησης που λειτουργούσε από το 1988. Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ανήρχετο σε 2.682.000€ και καλύφτηκε από κοινές μετοχές αξίας 10€ εκάστη. Οι μετοχές διανεμήθηκαν αρχικά στον Δήμο Καλαβρύτων 97%, στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας 2%, στην ΤΕΔΚ Νομού Αχαΐας 0,5%, και στον Δήμο Κλειτορίας 0,5%. Έκτοτε έχει γίνει μία αύξηση μετοχικού κεφαλαίου 800.000€ την οποία απορρόφησε εξ'ολοκλήρου ο Δήμος Καλαβρύτων. Η έδρα της εταιρείας είναι στην πόλη των Καλαβρύτων και η διοίκηση ασκείται από 7μελές διοικητικό συμβούλιο.

Το καθεστώς του Χιονοδρομικού σαν Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, δημιούργησε προβλήματα ένταξης του Χιονοδρομικού Κέντρου σε Προγράμματα Χρηματοδότησης, αυξάνοντας τον βαθμό δυσκολίας στην αναβάθμιση του. Η αποπληρωμή του χρέους που υπάρχει από το 2010, σε συνδυασμό με την έντονη ανάγκη για εκσυγχρονισμό της ποιότητας των εγκαταστάσεων αποτελούν βασικά πάγια προβλήματα για το Κέντρο.

Από τότε μέχρι σήμερα, η ευρύτερη περιοχή γύρω από το Χιονοδρομικό, έχει αναπτυχθεί οικονομικά και κατ' επέκταση έχουν δημιουργηθεί οι συνθήκες για περαιτέρω ανάπτυξη. Ειδικότερα τα τελευταία χρόνια, οι υπεύθυνοι του Χιονοδρομικού, σε συνεργασία με τον Δήμο Καλαβρύτων και την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, έχουν κατορθώσει να ενταχθούν Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων, υλοποιώντας έργα εκσυγχρονισμού ύψους 20.000.000 Ευρώ. Μέχρις στιγμής το Χιονοδρομικό Κέντρο έχει προμηθευτεί τα παρακάτω :

- Δύο (2) υπερσύγχρονα ρατράκ τελευταίας τεχνολογίας με κύριο στόχο την διατήρηση των πιστών του χιονοδρομικού ως αυτές με το καλύτερο "πάτημα" στην Ελλάδα. (Το ένα διαθέτη και σύστημα βαρούλκου)
- Τρία (3) οχήματα ερπυστριοφόρα για μεταφορά ΑΜΕΑ
- Τέσσερα (4) αυτοκινούμενες φρέζες εκχιονισμού
- Δύο (2) μηχανοκίνητα έλκηθρα χιονιού (το ένα με φορείο διάσωσης)

Με τον νέο εξοπλισμό, θα αυξηθούν θεαματικά οι δυνατότητες του κέντρου στην ταχύτητα υλοποίησης ενεργειών για την έγκαιρη προετοιμασία των πιστών. Το επόμενο βήμα της εν λόγω επένδυσης, αφορά την αντικατάσταση των αναβατήρων, η οποία κρίνεται εξαιρετικά σημαντική. Οι υποδομές των αναβατήρων στο Χιονοδρομικό Κέντρο λειτουργούν από το 1988, ο αρχικός τριθέσιος εναέριος αναβατήρας (Αχιλλέας) και ο διθέσιος εναέριος αναβατήρας (Στύγα) αγοράστηκε το 1996 μεταχειρισμένος. Οι προοπτικές εξέλιξης από την αντικατάσταση των παλαιών αναβατήρων, με σύγχρονους εξαθέσιους και δεκαθέσιους εναέριους αναβατήρες,

οι οποίοι θα διπλασιάσουν σχεδόν την ταχύτητα αλλά και το πλήθος των επισκεπτών, δίνοντας την δυνατότητα στο Χιονοδρομικό Κέντρο να εξυπηρετεί σχεδόν τον διπλάσιο αριθμό επισκεπτών.

Το σύνολο των αφίξεων, με το ξεκίνημα του 2022, έσπασε κάθε προηγούμενο ρεκόρ του κέντρου , αφού περίπου 4.000* επισκέπτες επέλεξαν να ψυχαγωγηθούν στις πίστες του Χελμού (*αριθμός ημερήσιων επισκεπτών). Με σημαντικές ανακαινίσεις τόσο στο κεντρικό σαλέ, όσο και στα μικρά κτίρια εξυπηρέτησης επισκεπτών, η διοίκηση του Κέντρου αξιοποιεί τους ιδίους πόρους, προσπαθώντας να αξιοποιήσει την οικονομική αυτονομία του.

Επιπρόσθετα, κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία σύγχρονης ιστοσελίδας, δίνοντας την δυνατότητα στους επισκέπτες από την Ελλάδα, αλλά κυρίως από το εξωτερικό, να πληρώσουν το εισιτήριο τους ηλεκτρονικά, ακόμα και να διαμορφώσουν το δικό τους ιδανικό πακέτο με επιλογές για μεταφορά, διαμονή, κ.α .Σημαντική κρίνεται επίσης, η αναδιαμόρφωση και η επέκταση του πάρκινγκ , στο οποίο αξίζει να σημειωθεί πως έχουν τοποθετηθεί και λειτουργούν οι πρώτοι σταθμοί φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων στο Δήμο Καλαβρύτων.

ΑΧΑΪΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.

Η εταιρεία ιδρύθηκε το 1997 από συλλογικούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς του Νομού Αχαΐας. Σκοπός της εταιρείας είναι η αντιμετώπιση των κρίσιμων διαρθρωτικών, οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων κυρίως των μη αστικών περιοχών του νομού μέσα από πολιτικές συλλογικού χαρακτήρα. Τα τελευταία χρόνια με την ευθύνη της εταιρείας έχουν υλοποιηθεί μια σειρά από ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα ενίσχυσης της περιοχής με ιδιαίτερη επιτυχία που έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη και την άρση της απομόνωσης ιδιαίτερα των ορεινών και

μειονεκτικών περιοχών. Ο Δήμος Καλαβρύτων ήταν εκ των ιδρυτών της εταιρείας και εκ των βασικών μετόχων της.

2.5.6 Ανθρώπινο Δυναμικό

2.5.6.1 Θέσεις Ανθρώπινου Δυναμικού Δήμου Καλαβρύτων (μόνιμο προσωπικό, με συμβάσεις ΙΔΑΧ και ΙΔΟΧ και με έμμισθη εντολή)

Το προσωπικό που υπηρετεί στο Δήμο Καλαβρύτων, όπως αυτό κατανέμεται στις θεσμοθετημένες και λειτουργούσες διοικητικές ενότητες, διακρίνεται σε μόνιμο προσωπικό, σε προσωπικό με σύμβαση Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (ΙΔΑΧ) και Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου (ΙΔΟΧ) καθώς και σε προσωπικό με συμβάσεις έμμισθης εντολής. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται μια συνοπτική καταγραφεί του απασχολούμενου προσωπικού του Δήμου Καλαβρύτων ενώ στο Παράρτημα παρουσιάζονται αναλυτικά οι οργανικές θέσεις και το υπηρετούν προσωπικό του Δήμου ανά κατηγορία εκπαίδευσης και ειδικότητα.

Πίνακας 32 Θέσεις Ανθρώπινου Δυναμικού (Μόνιμοι) Δήμου Καλαβρύτων

Μόνιμοι				
Κατηγορία Εκπαίδευσης	ΟΕΥ	Υπηρετούντες	Δεσμευμένες	Κενές
ΠΕ	34	9	6	20
ΤΕ	18	0	1	17
ΔΕ	58	20	0	38
ΥΕ	24	7	0	19
Σύνολο	134	36	7	94

Πίνακας 33 Θέσεις Ανθρώπινου Δυναμικού (ΙΔΑΧ) Δήμου Καλαβρύτων

Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (ΙΔΑΧ)			
	Θέσεις		
	Ο.Ε.Υ	Υπηρετούντες	Κενές
Σύνολο	35	25	10
Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου (ΙΔΟΧ)			
	Θέσεις		
	Ο.Ε.Υ	Υπηρετούντες	Κενές
Σύνολο	30	27	3

2.5.7 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

Στην κεντρική σελίδα του Δήμου Καλαβρύτων, υπάρχει διαθέσιμη η πλατφόρμα ψηφιακών υπηρεσιών του Δήμου προς τους πολίτες. Σταδιακά ενσωματώνονται στην πλατφόρμα όλο και περισσότερες Υπηρεσίες του Δήμου επεκτείνοντας τη δυνατότητα έκδοσης περισσότερων ψηφιακών πιστοποιητικών και βεβαιώσεων. Επισημαίνεται ότι η είσοδος στην πλατφόρμα γίνεται με χρήση προσωπικών κωδικών του Taxisnet μέσω διασύνδεσης της ΓΓΠΣ.

2.5.8 Κτιριακή υποδομή

Ο Δήμος έχει στην ιδιοκτησία του ένα μεγάλο αριθμό ακινήτων με πολλές δυνατότητες διαχείρισης και αξιοποίησης. Είναι αξιοσημείωτο το μεγάλο εύρος των ακινήτων. Ο Δήμος διαθέτει πολύ σημαντικές σε έκταση και περιβαλλοντική αξία

δάση, αγρούς και βοσκότοπους. Παράλληλα όμως έχει στην κατοχή του και ακίνητα εντός της πόλης των Καλαβρύτων αλλά και στην Αθήνα. Η περιουσία αυτή έχει περιέλθει στον Δήμο από παραχωρήσεις, κληροδοτήματα ή από αγορά.

Παρακάτω ακολουθεί πίνακας με τις τέσσερις κύριες κατηγορίες ακινήτων που έχει στην κατοχή του ο Δήμος.

Πίνακας 34 Κύριες Κατηγορίες Ακινήτων Δήμου Καλαβρύτων (2011)

ΠΙΝΑΚΑΣ 28: ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ			
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΗ ΑΞΙΑ
Κτίρια	13.741.362,38	1.925.253,23	11.816.109,15
Οικόπεδα	5.588.460,41	0,00	5.588.460,41
Κοινόχρηστοι χώροι	3.670.216,83	1.333.598,40	2.336.618,43
Αγροί Βοσκότοποι	- 7.457.500,07	0,00	7.457.500,07

Σημείωση: Τα παραπάνω μεγέθη είναι συγκεντρωτικά των πρώην τεσσάρων Δήμων από τους οποίους μόνο ο Δήμος Καλαβρύτων χρησιμοποιούσε το γενικό λογιστικό σχέδιο και συνεπώς υπάρχουν αποκλίσεις στον τρόπο υπολογισμού των μεγεθών.

Από την περίληψη της μελέτης που πραγματοποίησε ο Δήμος Καλαβρύτων το 2021, για την καταγραφή της ακίνητης περιουσίας του, προέκυψαν τα παρακάτω αποτελέσματα. Ο Δήμος κατέχει νόμιμα δηλωθέντα δικαιώματα στην Δημοτική Ενότητα Καλαβρύτων 685, στην Δημοτική Ενότητα Κλειτορίας 224, στην Δημοτική Ενότητα Αροανίας 281 και στην Δημοτική Ενότητα Παίων 136. Τα περισσότερα από αυτά τα δικαιώματα αφορούν δεξαμενές, πηγές, βρύσες, αγροτεμάχια αλλά και δημοτικά κτίρια.

Ο Δήμος έχει παραχωρήσει ή ενοικιάσει μέρος της ακίνητης περιουσίας του. Από τα απολογιστικά στοιχεία του 2018-2020 παρατηρούμε ότι μόλις το 0,01% των συνολικών του εσόδων και το 0,91% των τακτικών εσόδων του προέρχεται από την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας. Τα ποσοστά αυτά είναι πολύ χαμηλά παρά το γεγονός ότι η αξία αλλά και η ποικιλία της ακίνητης περιουσίας του Δήμου είναι αξιόλογη.

Υπάρχουν σημαντικά περιθώρια αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δήμου είτε για σκοπούς κοινωφελής και εξυπηρέτησης των δημοτών είτε για οικονομική εκμετάλλευση προκειμένου τα αυξηθούν οι ίδιοι πόροι. Υφίστανται ακίνητα που θα μπορούσα άμεσα να αξιοποιηθούν χωρίς μεγάλο κόστος. Για το σκοπό αυτό έχουν προβλεφθεί δράσεις στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που θα αποτυπώσουν λεπτομερειακά, θα ταξινομήσουν και θα αξιολογήσουν ολόκληρη την ακίνητη περιουσία του Δήμου και κατόπιν θα προχωρήσουν στις απαραίτητες τεχνικές και διοικητικές ενέργειες για την καλύτερη αξιοποίηση της.

2.5.9 Τεχνικός Εξοπλισμός

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα βασικά είδη εξοπλισμού που έχει στην κατοχή του ο Δήμος Καλαβρύτων

Πίνακας 35 Αυτοκινούμενα οχήματα Δήμου Καλαβρύτων

ΠΙΝΑΚΑΣ 26: ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ			
ΕΙΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ (ΑΡΙΘΜΟΣ)	ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ	10	Δ.Ε. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ (5) Δ.Ε. ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ (2) Δ.Ε. ΑΡΟΑΝΙΑΣ (1) Δ.Ε. ΠΑΪΩΝ (1)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΟΣΦΑΤΗ
ΦΟΡΤΗΓΑ/ ΗΜΙΦΟΡΤΗΓΑ	27	Δ.Ε. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ (13) Δ.Ε. ΑΡΟΑΝΙΑΣ (4) Δ.Ε. ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ (4)	ΜΕΤΡΙΑ

		Δ.Ε. ΠΑΪΩΝ (3) ΔΙΑΦΟΡΑ (3)	
ΦΟΡΤΩΤΕΣ - ΕΚΣΚΑΦΕΙΣ	8	Δ.Ε. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ (3) Δ.Ε. ΑΡΟΑΝΙΑΣ (1) Δ.Ε. ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ (1) Δ.Ε. ΠΑΪΩΝ (1)	ΜΕΤΡΙΑ
ΔΙΑΦΟΡΑ	9	Δ.Ε. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ (3) Δ.Ε. ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ (2) ΔΙΑΦΟΡΑ (1)	ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΟΣΦΑΤΗ
ΣΥΝΟΛΟ	48		

Πίνακας 36 Εξοπλισμός πληροφορικής Δήμου Καλαβρύτων

ΠΙΝΑΚΑΣ 27: ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ				
	Η/Υ	ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΑ	ΕΚΤΥΠΩΤΕΣ	ΠΟΛΥΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
ΠΛΗΘΟΣ	80	11	40	10

Ο Δήμος διαθέτει επίσης μια ευρεία ποικιλία από μηχανήματα παντός τύπου (κινητήρες, κοπτικά μηχανήματα, αντλίες, ηλεκτρικός εξοπλισμός κλπ.) που χρησιμοποιούνται για τις καθημερινές λειτουργίες του. Σύμφωνα με τον τελευταίο ισολογισμό (2019) η αξία κτήσης τους την 31/12/2019 είναι 703.472,37€ και η αναπόσβεστη αξία 631.412,22€.

2.5.10 Αξιολόγηση και SWOT Ανάλυση

Δυνατά Σημεία /Πλεονεκτήματα/Δυνατότητες	Αδύνατα Σημεία /Μειονεκτήματα/Απειλές	Κρίσιμα Ζητήματα
• Διαχειριστική επάρκεια Δήμου. • Ανεπτυγμένο δίκτυο συνεργασιών. • Εμπειρία και τεχνογνωσία σε τεχνικά έργα. • Ικανοποιητική διασπορά και αριθμός Δημοτικών Υπηρεσιών. • Ευρυζωνικό δίκτυο για το 50% του συνόλου του δήμου	• Σημαντική έλλειψη στελεχών ΠΕ σε συγκεκριμένες ειδικότητες. • Μικρή εξοικείωση υφιστάμενου προσωπικού με τις νέες τεχνολογίες. • Προβλήματα στην αρχειοθέτηση λόγω ακατάλληλων εγκαταστάσεων. • Ελλείψεις εξειδικευμένων εργαλείων πληροφορικής σε συγκεκριμένες Υπηρεσίες.	• Μείωση εσωτερικής γραφειοκρατίας, • Συστέγασση Υπηρεσιών. • Στοχοθεσία, αμοιβές, κίνητρα και αξιολόγηση. • Σύνταξη νέου επίκαιρου ΟΕΥ. • Σαφής οριοθέτηση αρμοδιοτήτων. • Μείωση χρόνου ανταπόκρισης στα αιτήματα πολιτών. • Βελτίωση συνθηκών εργασίας . • Αντιμετώπιση του φαινομένου ανάθεσης παράλληλων, διαφορετικών

		καθηκόντων Αξιοποίηση μεθόδων διαβούλευσης του προγραμματισμού της δράσης σε επίπεδο διοίκησης Δήμου.
Ευκαιρίες	Απειλές/Περιορισμοί	
Δυνατότητες καλύτερης αξιοποίησης του πλεονάζοντος εξοπλισμού και της κτιριακής υποδομής από την συγχώνευση Υπηρεσιών (οικονομίες κλίμακας).	- Μεγάλος σε έκταση Δήμος, με έντονο κατακερματισμό των οικισμών που καθιστά το συντονισμό και την εκτέλεση πολιτικών δύσκολη. - Μεγάλο ποσοστό προσωπικού μέσης εκπαίδευσης και μεγάλης ηλικίας.	

2.6 Οικονομικά Στοιχεία Δήμου Καλαβρύτων

Στο πλαίσιο των διαδικασιών προγραμματισμού, διαχείρισης και ελέγχου των οικονομικών μονάδων κάθε μορφής (οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδιωτικές – δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμοί δημοσίου δικαίου κ.α.) έχουν αναπτυχθεί μέσα και τεχνικές με αντικείμενο την παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργιών τους.

Οι αριθμοδείκτες αποτελούν την πλέον γνωστή και ευρέως χρησιμοποιούμενη κατηγορία μέσων που στοχεύουν στην καταγραφή και μέτρηση των πόρων που χρησιμοποιεί μία μονάδα και στην ανάλυση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνει. Οι χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες καταγράφουν, αναλύουν και αξιολογούν οικονομικά - λογιστικά δεδομένα και πληροφορίες, καθώς και στατιστικά στοιχεία με αντικείμενο:

- την κατανόηση της οικονομικής συμπεριφοράς μίας συγκεκριμένης μονάδας,
- την επισήμανση τάσεων σε κρίσιμα οικονομικά της μεγέθη,
- την αποτίμηση των επιδράσεων που δέχεται από το οικονομικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται και αναπτύσσεται,
- τη σύγκριση της με άλλες ομοειδείς,
- την τεκμηρίωση προτάσεων και εναλλακτικών λύσεων, σε σχέση με τις επιλογές και τις προτεραιότητες της.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) αποτελούν μία κατηγορία οικονομικών μονάδων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά καθώς:

- Παρέχουν υπηρεσίες και κατασκευάζουν υποδομές που χαρακτηρίζονται ως τοπικά δημόσια αγαθά, τα οποία δεν είναι δυνατό να παραχθούν είτε σε ικανοποιητικές ποσότητες είτε με τις κατάλληλες προδιαγραφές από την αγορά, ούτε μπορούν να τιμολογηθούν με τις κλασσικές μεθόδους του ιδιωτικού τομέα.
- Δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα, όπως οι επιχειρήσεις.
- Αποτελούν φορείς άσκησης δημόσιας εξουσίας σε τοπικό επίπεδο.

Οι οικονομικοί τους στόχοι επικεντρώνονται κατά συνέπεια σε τρεις κατευθύνσεις:

- στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους (παραγωγή τοπικών δημόσιων αγαθών) με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, με βάση ορισμένα πρότυπα ποιότητας,
- στην εξεύρεση σταθερών και μόνιμων εσόδων που επιτρέπουν την υιοθέτηση διαδικασιών σχεδιασμού και προγραμματισμού
- στην εξασφάλιση πλεονάσματος για να επιτευχθεί η υλοποίηση μεσοπρόθεσμων αναπτυξιακών στόχων.

Η κατάρτιση χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών για να αξιολογηθούν οι δραστηριότητες και οι λειτουργίες των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ θα πρέπει αφενός μεν να παίρνει υπόψη της τα παραπάνω χαρακτηριστικά, αφετέρου δε να χρησιμοποιεί αξιόπιστα και κατάλληλα δεδομένα και στοιχεία.

2.6.1 Απολογιστικά Οικονομικά Στοιχεία Δήμου Καλαβρύτων

Η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης και των προοπτικών του Δήμου βασίστηκε στους απολογισμούς των ετών 2018, 2019 και 2020

Η παρούσα ανάλυση των απολογισμών του Δήμου περιλαμβάνει την εξέταση της δομής και εξέλιξης των μεγεθών των εσόδων και εξόδων, καθώς και τον υπολογισμό ορισμένων βασικών χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρατίθενται στοιχεία αναφορικά με την μεταβολή των διαφόρων κατηγοριών εσόδων και δαπανών του Δήμου κατά τη διάρκεια της περιόδου 2018 - 2020

2.6.1.1 Έσοδα

Τα έσοδα του Δήμου ταξινομούνται σε έξι (6) κύριες ομάδες, με κριτήριο την προέλευσή τους, οι οποίες υποδιαιρούνται σε κατηγορίες, υποκατηγορίες και είδος εσόδου με βάση το δεκαδικό σύστημα:

- Τακτικά έσοδα (ΚΑ 0) ³
- Έκτακτα έσοδα (ΚΑ 1)
- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.), που βεβαιώνονται για πρώτη φορά (ΚΑ 2)
- Εισπράξεις δανείων και απαιτήσεων από Π.Ο.Ε. (εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα κατά το παρελθόν τακτικά και έκτακτα έσοδα) (ΚΑ 3)
- Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων και επιστροφές χρημάτων (ΚΑ 4)
- Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης (ΚΑ 5)

Στη συνέχεια αναλύονται τα επιμέρους κονδύλια των οικονομικών στοιχείων της τριετίας 2018 – 2020 που παρουσιάζονται στον πίνακα Απολογιστικών Οικονομικών Στοιχείων που ακολουθεί, σαν απόλυτα μεγέθη και σε ποσοστιαία κατανομή. Τα ποσοστά αφορούν συμμετοχή στα συνολικά έσοδα του έτους.

Από την ανάλυση των οικονομικών στοιχείων σχετικά με τα εισπραχθέντα έσοδα, προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων προήλθαν από τα Τακτικά Έσοδα (ΚΑ 0), με μέσο ποσοστό για την τριετία 50,64%

Το ποσοστό συμμετοχής των υπολοίπων κατηγοριών εσόδων από άποψη σημαντικότητας για την εξεταζόμενη περίοδο μεταβάλλεται για καθεμία από τις εξεταζόμενες χρήσεις. Ειδικότερα:

- Τα Έκτακτα Έσοδα (ΚΑ 1) έχουν ανοδική πορεία, καθώς αποτελούν το 11,55% των εσόδων του 2018, το 11,76% των

εσόδων του 2019 και το 19,80% των εσόδων του 2020 (μέσος όρος τριετίας 14,37%),

- Οι Εισπράξεις Δανείων και Απαιτήσεων παρελθόντων οικονομικών ετών (ΚΑ 3), αποτελούν το 1,80% των εσόδων του 2018, το 1,58% των εσόδων του 2019 και το 2,31% των εσόδων του 2020 (μέσος όρος τριετίας 1,9%),
- Τα Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά (ΚΑ 2) , αποτελούν το 0,10% των εσόδων του 2018, το 0,14% των εσόδων του 2019 και το 0,10% των εσόδων του 2020 (μέσος όρος τριετίας 0,11%)

Όσον αφορά στις σημαντικότερες υποκατηγορίες εσόδων, βάσει του ποσοστού συμμετοχής στα συνολικά έσοδα του Δήμου, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- Οι Επιχορηγήσεις για Επενδυτικές Δαπάνες (ΚΑ 13) παρουσιάζουν ανοδική πορεία, καθώς αποτελούν το 9,44% των εσόδων του 2018, το 9,21% των εσόδων του 2019 και το 12,43% των εσόδων του 2020 (μέσος όρος τριετίας 10,36%),
- Οι Επιχορηγήσεις για την Κάλυψη Λειτουργικών Δαπανών (ΚΑ 12) παρουσιάζουν ανοδική πορεία, καθώς αποτελούν το 1,71% των εσόδων του 2018, το 2,17% των εσόδων του 2019 και το 6,77% των εσόδων του 2020 (μέσος όρος τριετίας 3,55%).

Πολύ χαμηλά ποσοστά συμμετοχής στα συνολικά έσοδα του Δήμου παρουσιάζουν οι δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες (μέσος όρος τριετίας 0,01%), τα έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας (μέσος όρος τριετίας 0,00%), τα έκτακτα έσοδα ΠΟΕ (μέσος όρος τριετίας 0,00%), οι επιστροφές χρημάτων (μέσος όρος τριετίας 0,32%), τα τακτικά έσοδα ΠΟΕ (μέσος όρος τριετίας 0,11%), οι πρόσδοι από κινητή περιουσία (μέσος όρος τριετίας 0,21%), τα λοιπά τακτικά έσοδα (μέσος

όρος τριετίας 0,05%) και οι πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία (μέσος όρος τριετίας 0,91%).

Οικονομικά Απολογιστικά Στοιχεία Δήμου Καλαβρύτων				
Εσοδα (€)				
0	Τακτικά Έσοδα	2018	2019	2020
01	Πρόσοδοι από την Ακίνητη Περιουσία	95.284	91.825	56.278
02	Πρόσοδοι από την Κινητή Περιουσία	21.821	13.311	22.095
03	Εσοδα από Ανταποδοτικά Τέλη και Δικαιώματα	1.331.339	1.363.099	1.196.573
04	Εσοδα από Λοιπά Τέλη, Δικαιώματα και Παροχή Υπηρεσιών	298.595	325.492	264.558
05	Φόροι και Εισφορές	73.695	74.836	61.127
06	Εσοδα από Επιχορηγήσεις για Λειτουργικές Δαπάνες	2.809.646	2.797.227	2.678.523
07	Λοιπά Τακτικά Έσοδα	1.390	675	300
	Γενικό Σύνολο Τακτικών Εσόδων	4.631.773	4.666.466	4.279.454
1	Εκτακτα Έσοδα	2018	2019	2020
11	Εσοδα από Εκποίηση Κινητής και Ακίνητης Περιουσίας	0	0	0
12	Επιχορηγήσεις για Κάλυψη Λειτουργικών Δαπανών	152.701	191.333	618.008
13	Επιχορηγήσεις για Επενδυτικές Δαπάνες	841.165	810.785	1.134.530
14	Δωρεές – Κληρονομίες – Κληροδοσίες	4.426	3.056	162
15	Προσαυξήσεις – Πρόστιμα – Παράβολα	33.315	21.202	50.859
16	Λοιπά Έκτακτα Έσοδα	90	698	3.554
	Γενικό Σύνολο Εκτάκτων Εσόδων	1.031.698	1.027.074	1.807.114
2	Εσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που θα Βεβαιωθούν για Πρώτη Φορά	2018	2019	2020

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ 2021-2023 – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

21	Εσοδα Π.Ο.Ε. Τακτικά	8.894	12.662	8.669
22	Εσοδα Π.Ο.Ε. Έκτακτα	0	0	0
	Γενικό Σύνολο Εσόδων Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.)	8.894	12.662	8.669
3	Εισπράξεις από Δάνεια και Απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.	2018	2019	2020
31	Εισπράξεις από Δάνεια	0	0	0
32	Εισπρακτέα Υπόλοιπα από Βεβαιωθέντα Έσοδα κατά τα Παρελθόντα Έτη	164.003	139.400	211.020
	Γενικό Σύνολο Εισπράξεων από Δάνεια και Απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.			
4	Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και Τρίτων και Επιστροφές Χρήματων	2018	2019	2020
41	Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και Τρίτων	942.707	1.060.938	834.895
42	Επιστροφές Χρημάτων	4.842	5.415	38.385
43	Εσοδα προς Απόδοση σε Τρίτους (Νομικά ή Φυσικά Πρόσωπα)	0	180.242	161.820
	Γενικό Σύνολο Εισπράξεων υπέρ του Δημοσίου και Τρίτων	947.550	1.246.595	1.035.100
5	Χρηματικό Υπόλοιπο	2018	2019	2020
511	Χρηματικό Υπόλοιπο από Τακτικά Έσοδα	566.676	130.097	790.797
512	Χρηματικό Υπόλοιπο από Έκτακτα Έσοδα	1.559.555	1.578.712	992.988
	Γενικό Σύνολο Χρηματικού Υπολοίπου	2.126.131	1.708.809	1.783.784
	Γενικό Σύνολο Εσόδων (1, 2, 3, 4, 5)	8.910.048	8.801.005	9.125.143

Οικονομικά Απολογιστικά Στοιχεία Δήμου Καλαβρύτων

Ποσοστιαία Κατανομή στο Σύνολο των Εσόδων (%)				
0	Τακτικά Έσοδα	2018	2019	2020
01	Πρόσοδοι από την Ακίνητη Περιουσία	1,07%	1,04%	0,62%
02	Πρόσοδοι από την Κινητή Περιουσία	0,24%	0,15%	0,24%
03	Εσοδα από Ανταποδοτικά Τέλη και Δικαιώματα	14,94%	15,49%	13,11%
04	Εσοδα από Λοιπά Τέλη, Δικαιώματα και Παροχή Υπηρεσιών	3,35%	3,70%	2,90%
05	Φόροι και Εισφορές	0,82%	0,85%	0,67%
06	Εσοδα από Επιχορηγήσεις για Λειτουργικές Δαπάνες	31,53%	31,78%	29,35%
07	Λοιπά Τακτικά Έσοδα	0,15%	0,01%	0,00%
	Γενικό Σύνολο Τακτικών Εσόδων	52%	53,02%	46,90%
1	Εκτακτα Έσοδα	2018	2019	2020
11	Εσοδα από Εκποίηση Κινητής και Ακίνητης Περιουσίας	0,00%	0,00%	0,00%
12	Επιχορηγήσεις για Κάλυψη Λειτουργικών Δαπανών	1,71%	2,17%	6,77%
13	Επιχορηγήσεις για Επενδυτικές Δαπάνες	9,44%	9,21%	12,43%
14	Δωρεές – Κληρονομίες – Κληροδοσίες	0,00%	0,03%	0,00%
15	Προσαυξήσεις – Πρόστιμα – Παράβολα	0,37%	0,24%	0,56%
16	Λοιπά Εκτακτα Έσοδα	0,001%	0,01%	0,04%
	Γενικό Σύνολο Εκτάκτων Εσόδων	11,55%	11,67%	19,80%
2	Εσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.) που θα Βεβαιωθούν για Πρώτη Φορά	2018	2019	2020
21	Εσοδα Π.Ο.Ε. Τακτικά	0,10%	0,14%	0,10%
22	Εσοδα Π.Ο.Ε. Έκτακτα	0,00%	0,00%	0,00%

	Γενικό Σύνολο Εσόδων Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.)	0,10%	0,14%	0,10%
3	Εισπράξεις από Δάνεια και Απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.	2018	2019	2020
31	Εισπράξεις από Δάνεια	0,00%	0,00%	0,00%
32	Εισπρακτέα Υπόλοιπα από Βεβαιωθέντα Έσοδα κατά τα Παρελθόντα Έτη	1,80%	1,58%	2,31%
	Γενικό Σύνολο Εισπράξεων από Δάνεια και Απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.	1,80%	1,58%	2,31%
4	Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και Τρίτων και Επιστροφές Χρήματων	2018	2019	2020
41	Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και Τρίτων	10,60%	12,05%	9,15%
42	Επιστροφές Χρημάτων	0,05%	0,06%	0,42%
43	Έσοδα προς Απόδοση σε Τρίτους (Νομικά ή Φυσικά Πρόσωπα)	0,00%	2,05%	1,77%
	Γενικό Σύνολο Εισπράξεων υπέρ του Δημοσίου και Τρίτων	10,65%	14,16%	11,34%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο	2018	2019	2020
511	Χρηματικό Υπόλοιπο από Τακτικά Έσοδα	6,35%	1,48%	8,67%
512	Χρηματικό Υπόλοιπο από Έκτακτα Έσοδα	17,50%	17,94%	10,88%
	Γενικό Σύνολο Χρηματικού Υπολοίπου	23,90%	19,42%	19,55%
	Γενικό Σύνολο Εσόδων (1, 2, 3, 4, 5)	100,00%	100,00%	100%

Σε ό,τι αφορά την τρέχουσα κατάσταση εσόδων του Δήμου Καλαβρύτων, παρουσιάζονται και αναλύονται στοιχεία προϋπολογισθέντων, βεβαιωθέντων και εισπραχθέντων εσόδων για την περίοδο 01.01.2020 – 30.11.2020.

Η ικανότητα ενός ΟΤΑ να εισπράττει τις απαιτήσεις του, συνδέεται άμεσα με την αποτελεσματικότητα του εισπρακτικού του μηχανισμού.

Το ποσοστό των εισπραχθέντων εσόδων ως προς τα βεβαιωθέντα έσοδα του Δήμου εκτιμάται σε 81,05%, γεγονός το οποίο υποδηλώνει ότι η οικονομική διαχείριση του Δήμου κινείται γενικά σε φυσιολογικά επίπεδα ωστόσο κρίνεται απαραίτητη η άμεση προσπάθεια για βελτίωση της κατάστασης.

Οι περισσότερες υποκατηγορίες εσόδων παρουσιάζουν υψηλή εισπραξιμότητα (πάνω από 98,00%) με εξαίρεση τα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη (13,86%), τα τακτικά έσοδα ΠΟΕ (64,83%), τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα (86,5%), τα έσοδα από λοιπά τέλη και τα δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών (83,23%).

Η σχέση που διαμορφώνεται απολογιστικά μεταξύ βεβαιωθέντων και προϋπολογισθέντων εσόδων αποτελεί δείκτη αφενός μεν της ακρίβειας με την οποία συντάσσεται ο προϋπολογισμός και αφετέρου της φορολογικής και διαχειριστικής προσπάθειας που αναλαμβάνει ο Δήμος και οι υπηρεσίες του.

Εκτιμάται ότι κατά τη διάρκεια του 2020, βεβαιώθηκε το 85,42% των συνολικών προϋπολογισθέντων εσόδων του Δήμου, ποσοστό σχετικά ικανοποιητικό.

2.6.1.2 Δαπάνες

Οι δαπάνες ταξινομούνται σε τέσσερις κύριες ομάδες (κεφάλαια) και ακολουθούν την ίδια μεθοδολογία υποδιαίρεσης σε κατηγορίες, υποκατηγορίες και είδος εξόδου (οριζόντια ταξινόμηση ή παρακολούθηση κατά είδος δαπάνης):

- Έξοδα Χρήσης (ΚΑ 6),
- Επενδύσεις (ΚΑ 7),
- Πληρωμές από Υποχρεώσεις Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.), Αποδόσεις και Προβλέψεις (ΚΑ 8),

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τα πληρωθέντα έξοδα, προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό τους, για την περίοδο 2018 – 2020, αφορά λειτουργικές δαπάνες (ΚΑ 6), με μέσο ποσοστό για την τριετία της τάξεως του 67,90%. Με μεγάλη διαφορά ακολουθούν οι πληρωμές από υποχρεώσεις Π.Ο.Ε., αποδόσεις και προβλέψεις (ΚΑ 8) με μέσο όρο 16,6% και οι δαπάνες επενδύσεων (ΚΑ 7), με μέσο όρο 14,5%.

Όσον αφορά τις διάφορες υποκατηγορίες εξόδων, διαπιστώνεται ότι και για τα τρία έτη της εξεταζόμενης περιόδου, τα μεγαλύτερα ποσοστά των πληρωμένων δαπανών αφορούν τις υποκατηγορίες πληρωμών για τις αμοιβές και έξοδα προσωπικού (ΚΑ 60) με μέσους όρους τριετίας 21,93%, αλλά και τις αμοιβές αιρετών και τρίτων, με μέσο όρο τριετίας (15,93%). Σημαντικά είναι και τα ποσοστά δαπανών των υποκατηγοριών λοιπών αποδόσεων (13,83%), παροχών τρίτων (13,5%), και τα έργα (10,46%). Σημαντική διαπίστωση αποτελεί ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των πληρωμένων δαπανών του Δήμου αφορούσαν κυρίως λειτουργικές δαπάνες και δευτερευόντως επενδύσεις.

Οικονομικά Απολογιστικά Στοιχεία Δήμου Καλαβρύτων				
Δαπάνες (€)				
6	Έξοδα Χρήσης	2018	2019	2020
60	Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού	1.512.007	1.531.180	1.564.532
61	Αμοιβές Αιρετών και Τρίτων	1.203.629	1.148.382	999.765
62	Παροχές Τρίτων	1.028.881	960.663	851.499
63	Φόροι και Τέλη	43.511	17.656	52.342
64	Λοιπά Γενικά Έξοδα	173.702	140.508	147.712
65	Πληρωμές για την Εξυπηρέτηση Δημόσια Πίστης	154.006	175.702	101.638
66	Δαπάνες Προμήθειας Αναλωσίμων	503.163	517.385	415.984
67	Πληρωμές για Μεταβιβάσεις Εισοδημάτων σε Τρίτους Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχορηγήσεις - Επιδοτήσεις - Δωρεές	322.474	344.767	368.151

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ 2021-2023 – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

68	Λοιπά Έξοδα	2391	57	2.453
	Σύνολο Εξόδων Χρήσης	4.943.764	4.836.300	4.504.076
7	Επενδύσεις	2018	2019	2020
71	Αγορές Κτιρίων, Τεχνικών Έργων και Προμήθειες Παγίων	190.873	257.252	525.852
73	Έργα	825.048	729.415	644.992
74	Μελέτες, Έρευνες, Πειραματικές Εργασίες και Ειδικές Δαπάνες	12.400	12.400	19.840
75	Τίτλοι Πάγιας Επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	12.336	13.218	10.218
	Σύνολο Επενδύσεων	1.040.657	1.012.285	1.200.902
8	Πληρωμές Π.Ο.Ε., Αποδόσεις και Προβλέψεις	2018	2019	2020
81	Πληρωμές Οφειλών Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.)	261.761	90.650	237.250
82	Λοιπές Αποδόσεις	955.057	1.077.985	868.545
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε.	0	0	0
85	Προβλέψεις μη Είσπραξης Εισπρακτέων Υπολοίπων Βεβαιωθέντων κατά τα Παρελθόντα Οικονομικά Έτη	0	0	0
	Σύνολο Πληρωμών Π.Ο.Ε., Αποδόσεων, Προβλέψεων	1.216.818	1.168.635	1.105.795
9	Αποθεματικό	2018	2019	2020
91	Αποθεματικό	0	0	0
	Σύνολο Αποθεματικού	0	0	0
	Γενικό Σύνολο Δαπανών (6, 7, 8, 9)	7.201.239	7.017.220	6.810.773

Οικονομικά Απολογιστικά Στοιχεία Δήμου

Ποσοστιαία Κατανομή στο Σύνολο των Δαπανών (%)				
6	Έξοδα Χρήσης	2018	2019	2020
60	Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού	21,0%	21,8%	23,0%
61	Αμοιβές Αφρετών και Τρίτων	16,7%	16,4%	14,7%
62	Παροχές Τρίτων	14,3%	13,7%	12,5%
63	Φόροι και Τέλη	0,6%	0,3%	0,8%
64	Λοιπά Γενικά Έξοδα	2,4%	2,0%	2,2%
65	Πληρωμές για την Εξυπηρέτηση Δημόσια Πίστης	2,1%	2,5%	1,5%
66	Δαπάνες Προμήθειας Αναλωσίμων	7,0%	7,4%	6,1%
67	Πληρωμές για Μεταβιβάσεις Εισοδημάτων σε Τρίτους Παραχωρήσεις - Παροχές - Επιχορηγήσεις - Επιδοτήσεις - Δωρεές	4,5%	4,9%	5,4%
68	Λοιπά Έξοδα	0,0%	0,0%	0,0%
	Σύνολο Εξόδων Χρήσης	68,7%	68,9%	66,1%
7	Επενδύσεις	2018	2019	2020
71	Αγορές Κτιρίων, Τεχνικών Έργων και Προμήθειες Παγίων	2,7%	3,7%	7,7%
73	Έργα	11,5%	10,4%	9,5%
74	Μελέτες, Έρευνες, Πειραματικές Εργασίες και Ειδικές Δαπάνες	0,2%	0,2%	0,3%
75	Τίτλοι Πάγιας Επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	0,2%	0,2%	0,2%
	Σύνολο Επενδύσεων	14,5%	14,4%	17,6%
8	Πληρωμές Π.Ο.Ε., Αποδόσεις και Προβλέψεις	2018	2019	2020
81	Πληρωμές Οφειλών Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (Π.Ο.Ε.)	3,6%	1,3%	3,5%
82	Λοιπές Αποδόσεις	13,3%	15,4%	12,8%
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε.	0,0%	0,0%	0,0%

85	Προβλέψεις μη Είσπραξης Εισπρακτέων Υπολοίπων Βεβαιωθέντων κατά τα Παρελθόντα Οικονομικά Έτη	0,0%	0,0%	0,0%
	Σύνολο Πληρωμών Π.Ο.Ε., Αποδόσεων, Προβλέψεων	16,9%	16,7%	16,2%
9	Αποθεματικό	2018	2019	2020
91	Αποθεματικό	0,00%	0,00%	0,00%
	Σύνολο Αποθεματικού	0,00%	0,00%	0,00%
	Γενικό Σύνολο Δαπανών (6, 7, 8, 9)	100,00%	100,00%	100,00%

Για την ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης δαπανών του Δήμου Καλαβρύτων, παρουσιάζονται και αναλύονται στοιχεία προϋπολογισθέντων, βεβαιωθέντων και πληρωθέντων δαπανών για την περίοδο 01.01.2020 – 31.12.2020.

Το ποσοστό των πληρωθέντων δαπανών ως προς τα ενταλθέντα έξοδα του Δήμου Καλαβρύτων εκτιμάται σε 100,00%, γεγονός το οποίο υποδηλώνει ότι η οικονομική διαχείριση του Δήμου κινείται σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2019, το ποσοστό των ενταλθέντων δαπανών προς τις προϋπολογισθέντες δαπάνες εκτιμάται σε 58,12%, ποσοστό που χρήζει βελτίωσης.

Η σχέση ενταλθέντων / προϋπολογισθέντων εξόδων αποτελεί δείκτη της ακρίβειας με την οποία συντάσσεται ο προϋπολογισμός, της διαχειριστικής προσπάθειας που αναλαμβάνει ο Δήμος και οι υπηρεσίες του και της ύπαρξης ρευστότητας, όσον αφορά την πληρωμή των υποχρεώσεών του.

Μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών δαπανών, την καλύτερη σχέση ενταλθέντων / προϋπολογισθέντων παρουσιάζουν οι λειτουργικές δαπάνες (80,68%) ενώ τη χειρότερη οι επενδύσεις (27,39%).

Τα χαμηλά ποσοστά ενταλθέντων / προϋπολογισθέντων δαπανών για τις επενδύσεις και ειδικότερα για τις υποκατηγορίες μελετών, ερευνών, πειραματικών εργασιών και ειδικών δαπανών (9,19%) και έργων (12,97%) μπορούν να συνδέονται με την μη ένταξη προτάσεων του Δήμου σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ή με τη ροή των επιχορηγήσεων για επενδύσεις, ή ακόμη και σε αδυναμίες στη διαδικασία προγραμματισμού έργων ή στις προβλέψεις υλοποίησης συγκεκριμένων δράσεων.

2.6.1.3 Χρηματοοικονομικοί Δείκτες

Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες είναι σχέσεις / συσχετίσεις μεταξύ μεγεθών λογιστικής ή στατιστικής φύσης με στόχο την ανάλυση της κατάστασης του οργανισμού. Η χρήση δεικτών και άλλων εργαλείων της σύγχρονης οικονομικής επιστήμης συμβάλλει στην υλοποίηση μακροπρόθεσμων αναπτυξιακών στόχων, στον εντοπισμό προβλημάτων και στην εξεύρεση λύσεων.

- *Δείκτης Αυτονομίας = Σύνολο Τακτικών Εσόδων/Συνολικά Έσοδα*

Ο δείκτης αυτονομίας εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων τακτικών εσόδων στο σύνολο των εσόδων του Δήμου. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο μεγαλύτερη είναι η αυτοδυναμία του Δήμου καθώς στηρίζεται σε τακτικά έσοδα. Τα τακτικά έσοδα είναι προβλέψιμες πηγές εσόδων και έτσι ο Δήμος μπορεί να κάνει αποτελεσματικότερο προγραμματισμό.

- *Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας= Ίδια Τακτικά Έσοδα/Σύνολο Τακτικών Εσόδων(εισπραχθέντα) %*

Ο δείκτης λειτουργικής αυτονομίας εκφράζει τη συμμετοχή των τακτικών εσόδων στο σύνολο των εσόδων του Δήμου. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μεγαλύτερη είναι η λειτουργική αυτονομία ενός ΟΤΑ και τόσο μικρότερη είναι η εξάρτησή του από τις τακτικές επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης.

- *Δείκτης Εξάρτησης= Σύνολο Επιχορηγήσεων/Σύνολο Έσοδα (εισπραχθέντα) %*

Ο δείκτης εξάρτησης εκφράζει τον βαθμό στον οποίο η λειτουργία του Δήμου εξαρτάται από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο περισσότερο εξαρτάται ένας ΟΤΑ από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων.

3. Χρηματοδοτικά εργαλεία 2021-2027

Κατά την περίοδο σύνταξης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Καλαβρύτων (1ο εξάμηνο 2022) βρίσκονται σε εξέλιξη οι χρηματοδοτήσεις από τα ακόλουθα προγράμματα:

3.1 Το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ)

Πρόκειται για το πρώην Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Το ύψος των χρηματοδοτήσεων, το 2021, θα ανέλθει συνολικά σε 6,75 δισ. ευρώ, ενώ για όλη την περίοδο 2022-2024 έχουν προϋπολογισθεί για το ΠΔΕ 20,25 δισ. ευρώ. Από τις αρχές του τρέχοντος έτους, στους διαθέσιμους πόρους του ΠΔΕ προστίθενται και πόροι για υλοποίηση έργων που θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης. Ειδικότερα για το 2021 έχουν προβλεφθεί για το σκοπό αυτό πόροι ύψους 2,635 δισ. ευρώ. Έργα που θα ενταχθούν για χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης θα βαρύνουν το Εθνικό ΠΔΕ. Βασική προϋπόθεση είναι η ύπαρξη αναβαθμισμένης διοικητικής υποστήριξης σε όλα τα επίπεδα προγραμματισμού υλοποίησης, παρακολούθησης και ελέγχου.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται συνοπτικά οι Αναπτυξιακοί Στόχοι (ΑΣ), με την εξειδίκευσή τους σε Ειδικούς Στόχους (ΕΣ) και προτεραιότητες (Π).

ΑΣ.1 «Έξυπνη Ανάπτυξη»

Αφορά την κάλυψη αναπτυξιακών αναγκών που προέρχονται κυρίως από τις τεχνολογικές εξελίξεις. Σημαντική θεωρείται και η ανάγκη αλλαγής του παραγωγικού υποδείγματος καθώς και η αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης. Προτεραιότητα αποτελεί και η προώθηση των αποτελεσμάτων της ερευνητικής διαδικασίας στις επιχειρήσεις, ώστε να μπορούν στη συνέχεια να ενσωματώσουν αυτή τη γνώση στην παραγωγική τους διαδικασία

(διασύνδεση εκπαιδευτικών και ερευνητικών ιδρυμάτων με την παραγωγή). Η συνεργασία της ερευνητικής κοινότητας με τις εγχώριες επιχειρήσεις αποτελεί βασικό βήμα και στη διαδικασία αλλαγής του παραγωγικού υποδείγματος της χώρας σε μια πιο βιώσιμη και ανταγωνιστική κατεύθυνση. Στον στόχο της έξυπνης ανάπτυξης εντάσσεται και η προώθηση της ψηφιακής καινοτομίας και επιχειρηματικότητας και η εξάπλωση της χρήσης των ΤΠΕ στις εγχώριες επιχειρήσεις και στον δημόσιο τομέα.

- ΕΣ.1.1 Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη,
- ΕΣ.1.2 Καινοτομία και επιχειρηματικότητα,
- ΕΣ.1.3 Ψηφιακός μετασχηματισμός,
- Π.1.1 Δημιουργία επιλεγμένων Κεντρικών Ερευνητικών Κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής,
- Π.1.2 Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και λύσεων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στον Δημόσιο Τομέα,
- Π.1.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις,
- Π.1.4 Συστάδες ανάπτυξης,
- Π.1.5 Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα,
- Π.1.6 Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση,
- Π.1.7 Ηλεκτρονική υγεία (e-health),
- Π.1.8 Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης,
- Π.1.9 Εκσυγχρονισμός του δικαστικού συστήματος,
- Π.1.10 Έξυπνες πόλεις,

- Π.1.11 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη.

ΑΣ.2 «Πράσινη Ανάπτυξη»

Αφορά την ορθή διαχείριση πόρων με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Στις επιδιώξεις περιλαμβάνονται ο μετασχηματισμός του ενεργειακού τομέα (απολιγνιτοποίηση), η αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) και τεχνολογιών συμπαραγωγής, η ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων, η ανάπτυξη υποδομών πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων και προστασίας και η ανάληψη πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων που προσφέρουν βιώσιμες ευκαιρίες απασχόλησης και επιχειρηματικότητας στους κατοίκους των περιοχών που πλήττονται από τη διαδικασία απολιγνιτοποίησης.

- ο ΕΣ.2.1 Κυκλική οικονομία,
- ο ΕΣ.2.2 Προστασία του περιβάλλοντος,
- ο ΕΣ.2.3 Κλιματική αλλαγή,
- ο Π.2.1 Ενεργειακή απόδοση,
- ο Π.2.4 Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων,
- ο Π.2.5 Ανάπτυξη υποδομών προστασίας,
- ο Π.2.9 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς,
- ο Π.2.10 Πράσινη επιχειρηματικότητα,
- ο Π.2.11 Πράσινες πόλεις.

ΑΣ.3 «Ανάπτυξη Υποδομών»

Οι υποδομές διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο για την οικονομική ανάπτυξη. Βασική επιδίωξη αποτελεί η συντήρηση, ανάπτυξη και ολοκλήρωση υποδομών σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των κατά τόπους αναπτυξιακών δυνατοτήτων.

- ΕΣ.3.1 Δίκτυα,
- ΕΣ.3.2 Μεταφορές,
- ΕΣ.3.3 Εφοδιαστική αλυσίδα,
- Π.3.1 Υποδομές ΤΠΕ,
- Π.3.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές,
- Π.3.3 Λιμενικές υποδομές,
- Π.3.4 Σιδηροδρομικό δίκτυο,
- Π.3.5 Οδικές υποδομές,
- Π.3.6 Υποδομές αερομεταφορών
- Π.3.7 Υδατοδρόμια
- Π.3.8 Οδική ασφάλεια,
- Π.3.9 Ψηφιοποίηση μεταφορών,
- Π.3.10 Πολυτροπική αστική κινητικότητα,
- Π.3.11 Επενδύσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα

ΑΣ.4 «Κοινωνική Ανάπτυξη»

Αφορά την εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και ευημερίας. Βασική επιδίωξη αποτελεί η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης:

- ΕΣ.4.1 Υγεία,
- ΕΣ.4.2 Απασχόληση,
- ΕΣ.4.3 Παιδεία και αθλητισμός,
- ΕΣ.4.4 Κοινωνική συνοχή,
- Π.4.1 Υγεία, υποδομές και εξοπλισμός,
- Π.4.2 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού,
- Π.4.3 Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης,
- Π.4.4 Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων,
- Π.4.5 Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό,
- Π.4.6 Κοινωνικές επενδύσεις,
- Π.4.7 Ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων του πληθυσμού στην εκπαίδευση,
- Π.4.8 Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της ενσωμάτωσης ΑμεΑ,
- Π.4.9 Αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές,
- Π.4.10 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών,
- Π.4.11 Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης,
- Π.4.12 Πρότυπες μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης,
- Π.4.13 Διεθνοποίηση των ΑΕΙ,

- ο Π.4.14 Προσέλκυση καταρτισμένων Ελλήνων από το εξωτερικό (Brain Gain),
- ο Π.4.15 Ασφάλεια, προστασία και δικαιοσύνη.

ΑΣ.5 «Εξωστρέφεια»

Ιδιαίτερης βαρύτητας είναι οι παρεμβάσεις ενίσχυσης της εξωστρέφειας της οικονομίας, καθώς αποτελεί βασικό συστατικό της επιδιωκόμενης αλλαγής του παραγωγικού υποδείγματος. Βασικός σκοπός είναι η κάλυψη της ανάγκης για αλλαγή του παραγωγικού υποδείγματος, καθώς και η πληρέστερη δυνατή αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων όσον αφορά το ευνοϊκό κλίμα, το φυσικό περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά.

- ο ΕΣ.5.1 Πολιτισμός,
- ο ΕΣ.5.2 Τουρισμός,
- ο ΕΣ.5.3 Αγροδιατροφικός τομέας,
- ο ΕΣ.5.4 Βιομηχανία,
- ο Π.5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση σε ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές,
- ο Π.5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού,
- ο Π.5.3 Ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος,
- ο Π.5.4 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- ο Π.5.5 Μουσεία και πολιτιστικά κέντρα,
- ο Π.5.6 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού,

- ο Π.5.7 Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες,
- ο Π.5.8 Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές,
- ο Π.5.9 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με ΠΟΠ και ΠΓΕ,
- ο Π.5.10 Προώθηση έρευνας και ανάπτυξης των εγχωρίων ορυκτών πρώτων υλών,
- ο Π.5.11 Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό,
- ο Π.5.12 Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος.

3.2 Το ΕΣΠΑ 2021-2027

Για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2021-2027, η Επιτροπή στο σχέδιο του Κανονισμού για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για τα διάφορα Ταμεία, στο Άρθρο 4, ορίζει ότι το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΘΑ στηρίζουν τους ακόλουθους στόχους πολιτικής (ΣΠ):

- I. ΣΠ1. «Μια εξυπνότερη Ευρώπη, μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού»

Κεντρικός στόχος για την ελληνική οικονομία είναι η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας (δηλαδή της σχετικής συμμετοχής των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν) καθώς και η στενότερη σύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία. Η στροφή της οικονομίας προς αυτή την κατεύθυνση θα πραγματοποιηθεί με τρόπο συμβατό με τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της χώρας.

Βασικό εργαλείο για την επίτευξη του κεντρικού στόχου θα αποτελέσει η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης η οποία θα καλύπτει όλο του θεματικό εύρος του

ΣΠ1 και θα θέσει τις προτεραιότητες για τον οικονομικό μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας. Η συστηματική εφαρμογή της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης θα αναδείξει και θα εξειδικεύσει τις ανάγκες και τις ευκαιρίες για συνεργασία της ερευνητικής κοινότητας με τις επιχειρήσεις, τον ψηφιακό μετασχηματισμό του δημοσίου τομέα και της οικονομίας,, την ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, με την ενεργό συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών.

Οι επιλογές πολιτικής για την επίτευξη του προαναφερόμενου στόχου είναι οι εξής:

- Ενδυνάμωση του οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας με βάση τις στρατηγικές επιλογές της Έξυπνης Εξειδίκευσης: Ενδυνάμωση του συστήματος Έρευνας και Καινοτομίας και των μηχανισμών διάχυσης της καινοτομίας – ενίσχυση συμπράξεων ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων,
- Ενίσχυση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας – Έξυπνη Βιομηχανική Εξειδίκευση: Υποστήριξη των επιχειρηματικών επενδύσεων για έρευνα και ανάπτυξη στα πεδία προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης – χορήγηση κινήτρων για αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων από επιχειρήσεις – υποστήριξη της ανάπτυξης / υιοθέτησης και μη τεχνολογικών καινοτομιών (π.χ. στον τουρισμό και τον πολιτισμό), δημιουργία μηχανισμών στήριξης καινοτόμου επιχειρηματικότητας (Innovation Agency) και επιτάχυνσης του μετασχηματισμού των ΜΜΕ – υποστήριξη για την ανάπτυξη Κέντρων Ικανοτήτων προηγμένων τεχνολογιών ευφυούς και βιώσιμης μεταποίησης,
- Ψηφιακός μετασχηματισμός του δημόσιου τομέα,
- Παραγωγικές επενδύσεις με έμφαση στην τεχνολογική προσαρμογή, τον ψηφιακό μετασχηματισμό (Industry 4.0) και τη στροφή σε φιλικές προς το

περιβάλλον διαδικασίες και προϊόντα (πράσινος μετασχηματισμός των επιχειρήσεων),

- Στήριξη του τουριστικού τομέα στις νέες συνθήκες που δημιουργεί η ψηφιακή τεχνολογία,
- Παρακίνηση συνεργασιών μεταξύ ΜΜΕ (π.χ. με δημιουργία clusters) ή/και με μεγαλύτερες επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασής σε παγκόσμιες αγορές και αλυσίδες αξίας (διεθνοποίηση),
- Δημιουργία ενός φιλικού οικοσυστήματος για τις επιχειρήσεις μέσω μηχανισμών υποστήριξης των ΜΜΕ (από φορείς στήριξης της επιχειρηματικότητας, Κοινωνικούς Εταίρους κ.λπ.), βελτίωσης της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και άρσης των εμποδίων στην επιχειρηματικότητα,
- Προσαρμογή των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού προκειμένου στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της έξυπνης εξειδίκευσης, της βιομηχανικής μετάβασης, και της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού,
- άρση των εμποδίων σε βάρος των ατόμων με αναπηρία στο ψηφιακό περιβάλλον / εφαρμογές, ενίσχυση της έρευνας στο πεδίο της αναπηρίας.

II. ΣΠ2. «Μια πιο πράσινη, χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη, μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων»

Οι κύριες επιλογές πολιτικής στον τομέα της ενέργειας βάσει του ΕΣΕΚ αφορούν τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς, την προώθηση της

αυτονομίας με χρήση των ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης, τη χρήση ΑΠΕ για θέρμανση/ψύξη, την ενίσχυση διασυνοριακών έργων διασύνδεσης, την αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς και διανομής, την ανάπτυξη κέντρων ενεργειακού ελέγχου και

«έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων και αποθήκευση σε τοπικό επίπεδο, την προώθηση πρακτικών αλιείας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Οι παρεμβάσεις θα επικεντρωθούν στην ολοκλήρωση/επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου (κυρίως ΑΠΕ), προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων και ενίσχυση ESCOs, στήριξη καταναλωτών για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων, επιβολή υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης, μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση ΑΠΕ (περιλαμβανομένων υπεράκτιων), ανάπτυξη, αναβάθμιση και ψηφιοποίηση υποδομών δικτύων μεταφοράς και διανομής ενέργειας και συστημάτων παρακολούθησης (έξυπνοι μετρητές) και επιλογή κατάλληλων οικονομικών κινήτρων για συμμετοχή τελικών καταναλωτών.

III. ΣΠ3. «Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη, μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ»

Στοχεύοντας στον οικονομικό / ψηφιακό μετασχηματισμό ενισχύεται η συνδεσιμότητα με ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων και στηρίζεται η ανάπτυξη προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών.

Οι βασικές προτεραιότητες στη ψηφιακή συνδεσιμότητα είναι η εξασφάλιση συνδεσιμότητας υπερυψηλής ταχύτητας για τους πολίτες και τους κοινωνικοοικονομικούς φορείς, η υποστήριξη της διάχυσης υπηρεσιών υπερυψηλής ταχύτητας και η ανάπτυξη ασύρματων δικτύων 5G σε αστικά κέντρα και βασικούς άξονες οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορικών δικτύων με την απαιτούμενη αναβάθμιση σταθερών δικτυακών υποδομών.

Έτσι εξασφαλίζεται αδιάλειπτη πρόσβαση όλων των πολιτών σε υποδομές δικτύου με ταχύτητες λήψης και πρόσβαση βασικών κοινωνικοοικονομικών φορέων σε υποδομές δικτύου με υψηλές ταχύτητες.

Παράλληλα θα επιτευχθεί η γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ κατοίκων αστικών κέντρων, της ελληνικής περιφέρειας καθώς και των απομακρυσμένων και νησιωτικών περιοχών με την παροχή σταθερής ευρυζωνικής σύνδεσης, την αύξηση της χωρητικότητας και την εξασφάλιση διαθεσιμότητας σε ήδη εξυπηρετούμενα νησιά. Θα επιτευχθεί η δημιουργία ευνοϊκών προϋποθέσεων για την ανάπτυξη εφαρμογών έξυπνων πόλεων και η ανάπτυξη τεχνολογιών για το διαδίκτυο των αντικειμένων (IoT).

Στις οδικές μεταφορές επιδιώκεται η ολοκλήρωση / αναβάθμιση υποδομών του βασικού και αναλυτικού ΔΟΔ στην ηπειρωτική και νησιωτική χώρα, η λειτουργική διασύνδεσή τους, η ολοκλήρωση διασυνοριακών συνδέσεων, η κατασκευή νέων ή/και αναβάθμιση οδικού δικτύου εκτός ΔΟΔ, παρεμβάσεις οδικής ασφάλειας εκτός ΔΟΔ και αξιοποίηση ευφυών συστημάτων μεταφορών.

Προτεραιότητα επίσης έχει η προώθηση της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας σε περιφερειακά αστικά κέντρα μεγάλου και μεσαίου μεγέθους με υλοποίηση παρεμβάσεων σε μέσα φιλικά προς το περιβάλλον (μέσα σταθερής τροχιάς – προαστιακές συνδέσεις, ποδηλατοδρόμοι κ.α.).

Οι επενδύσεις θα συνοδευθούν από την εφαρμογή ήπιων μέτρων (οργανωτικά, θεσμικά κ.α.) και την εγκατάσταση ευφυών συστημάτων.

Οι επιλογές αυτές θα συμβάλλουν να επιτευχθεί ένα οικονομικά αποδοτικό, ασφαλές, περιβαλλοντικά βιώσιμο, προσβάσιμο πολυτροπικό, διαλειτουργικό και διασυνδεδεμένο σύστημα μεταφορών.

Επισημαίνεται ότι τα θέματα συνδεσιμότητας θα αντιμετωπιστούν και από τα Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας και την μακροπεριφερειακή στρατηγική

EUSAIR συμπεριλαμβάνοντας σχετικές δράσεις ως μέρος ενός ευρύτερου λειτουργικού χώρου.

Επίσης, όλες οι ανωτέρω παρεμβάσεις θα γίνονται με τρόπο που θα εξασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση σε ΑμΕΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας.

IV. ΣΠ4. «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη, μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων»

Κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων στον ΣΠ4 είναι μια πιο κοινωνική Ελλάδα μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά.

Η αύξηση της απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού και η βελτίωση της απασχολησιμότητας μέσω παρεμβάσεων για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και τη μείωση της αναντιστοιχίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, με έμφαση στους νέους 15 – 29 ετών, στους μακροχρόνια άνεργους, άνεργους με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό, μορφωτικό και μεταναστευτικό υπόβαθρο και ΑμΕΑ, αποτελεί βασική προτεραιότητα.

Η αναβάθμιση των υπηρεσιών εξατομικευμένης υποστήριξης, η ενίσχυση των μηχανισμών διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας, η στήριξη της αυτοαπασχόλησης, η προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και παρεμβάσεις ανάπτυξης δεξιοτήτων. Η προώθηση της προσαρμογής αυτοαπασχολούμενων, εργαζομένων και επιχειρήσεων στην αλλαγή και της ενεργού γήρανσης μέσω παρεμβάσεων συμβουλευτικής και κατάρτισης συνυπολογίζοντας τις απαιτήσεις της ψηφιακής και πράσινης οικονομίας, τίθεται στο επίκεντρο. Για την προώθηση της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση θα επιλεγούν μέτρα εναρμόνισης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής και προώθησης καινοτόμων μοντέλων λειτουργίας των επιχειρήσεων. Για την αντιμετώπιση έκτακτων συνθηκών στην αγορά εργασίας δύναται να υλοποιηθούν μέτρα ενισχύσεων.

Βασική επιλογή αποτελεί η αναβάθμιση της ποιότητας και η ενίσχυση της εξωστρέφειας και της συνάφειας της εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων και της διαβίου μάθησης με την αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό θα δοθεί έμφαση στη βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών ιδιαίτερα σε σύγχρονες γνώσεις και δεξιότητες, στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, στην ενίσχυση των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής, στη βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών και στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της ΕΕΚ.

Επιπλέον, η βελτίωση των επιδόσεων και η ενίσχυση της ισότιμης πρόσβασης τίθενται στο επίκεντρο με έμφαση σε ευάλωτες ομάδες. Η αναβάθμιση υποδομών, εξοπλισμού και η διασφάλιση της ποιότητας υπηρεσιών, μέσω της βελτίωσης της διακυβέρνησης όλων των βαθμίδων, της ενίσχυσης της αυτονομίας, καθώς και της ολοκλήρωσης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, αποτελούν επίσης, προτεραιότητα.

Η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των θεσμών και μηχανισμών κοινωνικής αλληλεγγύης αποτελεί βασική επιλογή με στόχο τον περιορισμό της εισοδηματικής ανισότητας, του κινδύνου φτώχειας του κοινωνικού αποκλεισμού και των έμφυλων και άλλων διακρίσεων. Η διασφάλιση πρόσβασης σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες, οι δράσεις για την αντιμετώπιση του εκπαιδευτικού και στεγαστικού διαχωρισμού και η ανάπτυξη υπηρεσιών φροντίδας που βασίζονται στην οικογένεια και την κοινότητα αποτελούν μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση παράλληλα με τον εκσυγχρονισμό και τη δημιουργία υποδομών κοινωνικής προστασίας, αναψυχής και πολιτισμού. Στρατηγική επιλογή αποτελεί η προώθηση παρεμβάσεων αποϊδρυματοποίησης και μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα σε επίπεδο κοινότητας καθώς και η κοινωνική ένταξη για πολίτες περιθωριοποιημένων κοινοτήτων και ατόμων με μεταναστευτικό υπόβαθρο, μέσω της αντιμετώπισης των εις βάρος τους διακρίσεων, της επισφαλούς στέγασης και της ένταξής τους στην εκπαίδευση.

Η θεσμική ενδυνάμωση των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών για την ουσιαστική συμμετοχή σε παρεμβάσεις εκπαίδευσης, απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης παραμένει στρατηγική επιλογή.

Η καθολική υγειονομική κάλυψη ως βασική επιλογή απαιτεί την ΠΦΥ επίκεντρο του δικτύου υγείας στη κοινότητα, έμφαση στην πρόληψη, μέριμνα για ευάλωτες ομάδες με συμβολή στην οικονομική – κοινωνική προστασία.

Προτεραιότητες αποτελούν επίσης η Ψυχική Υγεία, η αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, οι νέες υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας, η προσαρμογή υπηρεσιών, υποδομών και ανθρώπινου κεφαλαίου στις γεωγραφικές, πληθυσμιακές ιδιαιτερότητες, στην ηλεκτρονική υγεία, στην επιστημονική πρόοδο, στην αντιμετώπιση υγειονομικών απειλών.

Η ανθεκτικότητα του Συστήματος Υγείας ενισχύεται με επενδύσεις για την επείγουσα φροντίδα, τις ειδικές κλίνες, τις δομές Δημόσιας Υγείας. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η βελτίωση της διαχείρισης, της διοίκησης των υπηρεσιών, συμβάλλουν στην καθολική πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες σε ένα αποδοτικότερο σύστημα. Η τρέχουσα υγειονομική κρίση αναδεικνύει την προστασία της δημόσιας υγείας, ως θεμέλιο της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και αποτελεί πρόκληση για την ανάπτυξη ανθεκτικότητας.

- V. ΣΠ5. «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών.»

Οι ολοκληρωμένες χωρικές στρατηγικές με την αξιοποίηση των χωρικών εργαλείων Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) και Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ), θα εφαρμοστούν σε περιοχές που θα πληρούν κατ' ελάχιστο τα κριτήρια που θα προσδιοριστούν από τις εθνικές αρχές και θα αναφερθούν στα Προγράμματα.

Ενδεικτικά κριτήρια / χαρακτηριστικά που θα πρέπει να πληρούν οι επιλέξιμες περιοχές είναι η συνάφεια με τον χωροταξικό σχεδιασμό, ο πληθυσμός, η διοικητική, αναπτυξιακή και λειτουργική σημασία του, το επίπεδο εξυπηρέτησης βασικών αναγκών του πληθυσμού, η διαθεσιμότητα ευρυζωνικών συνδέσεων, οι περιβαλλοντικές προκλήσεις, οι επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή κ.λπ.

Ο προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών θα λαμβάνει υπόψη το χωρικό πρότυπο και τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις του χωρικού σχεδιασμού σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, θα προκύπτει μετά από έγκαιρη και εκτενή διαβούλευση μεταξύ των συντελεστών κάθε περιοχής.

Η επιλογή των περιοχών εφαρμογής θα αναφέρεται στα Προγράμματα ή θα γίνει κατόπιν διαδικασίας ανοικτής πρόσκλησης και αξιολόγησης κατά την υλοποίηση ή κατόπιν ανάλυσης για τον προσδιορισμό των περιοχών ή κριτηρίων επιλογής τους.

Προβλέπεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε τέσσερις

(4) κατηγορίες περιοχών (Επιλογές Πολιτικής) προάγοντας την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη τους:

1. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε αστικές περιοχές που προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού ιστού, τον πολιτισμό και την ασφάλεια. Ως αστικές περιοχές νοούνται:

- Αστικές περιοχές με πρόβλεψη για ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις από τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια,
- Οικιστικές ενότητες (λειτουργικές περιοχές) ή πόλεις που αναπτύσσονται σε μία ή περισσότερες Δημοτικές Ενότητες και με πληθυσμό > 50.000 κατοίκων,
- Πόλεις – έδρες Περιφερειακών Ενοτήτων που δεν καλύπτονται από τα παραπάνω, με σημαίνοντα λειτουργικό ρόλο αστικού κέντρου.

Η προτεραιότητα εφαρμογής ολοκληρωμένων στρατηγικών μέσω Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) / Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ) θα δοθεί σε αστικές περιοχές όπου μεταξύ άλλων εντοπίζονται:

- προγραμματισμός επενδύσεων και υποδομών υπερτοπικού χαρακτήρα,
- συγκέντρωση ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρηματικού δυναμικού για την ανάπτυξη καινοτόμων πρωτοβουλιών,
- σημαντικό πολιτιστικό απόθεμα,
- χωρική συγκέντρωση ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, υποβαθμισμένο δομημένο περιβάλλον και χαμηλού επιπέδου υπηρεσίες,
- αναξιοποίητοι, ελεύθεροι ή/και εγκαταλελειμμένοι χώροι και κτίρια (δημόσια ή, υπό προϋποθέσεις, και ιδιωτικά),
- πιέσεις από την κλιματική αλλαγή και σημαντικοί περιβαλλοντικοί κίνδυνοι.

2. Εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών (ΟΧΕ, ΤΑΠΤοΚ) στις ορεινές, αγροτικές και παράκτιες περιοχές που στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην προσβασιμότητα και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Λόγω ιδιαίτερης μορφολογίας θα δοθεί βαρύτητα στην ανάπτυξη των αγροτικών και των απομακρυσμένων περιοχών, επιδιώκοντας έτσι την ομαλή σύνδεσή τους στον εθνικό παραγωγικό και οικονομικό χάρτη μέσω ήπιας ανάπτυξής τους.

3. Εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών στις νησιωτικές περιοχές και συμπλέγματα νησιών που στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην προσβασιμότητα, στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην αξιοποίηση των προοπτικών τους.

4. Ολοκληρωμένες στρατηγικές σε περιοχές που εμφανίζουν χωρική και θεματική συνέχεια, με δυνατότητα αξιοποίησης πλουτοπαραγωγικών πόρων και

ιδιαίτερων τοπικών χαρακτηριστικών – πολιτιστικών, τοπικής παραγωγής, τουριστικής δραστηριότητας.

Η συνεργασία διαπεριφερειακών ή τοπικών περιοχών που παρουσιάζουν λειτουργική / χωρική συνέχεια έχει στόχο την προώθηση ολοκληρωμένων αναπτυξιακών παρεμβάσεων που θα επιφέρουν προστιθέμενη αξία στις οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες και ενδυνάμωση της ενιαίας πολιτισμικής ταυτότητας.

Και για τους τέσσερεις (4) παραπάνω τύπους περιοχών προβλέπεται κατά κανόνα μίγμα παρεμβάσεων σε τομείς όπως: Υποδομές, Κλιματική Αλλαγή, Περιβαλλοντική Ανθεκτικότητα, Οικονομική Ανάπτυξη, Κυκλική Οικονομία, αντιμετώπιση Κοινωνικών Ανισορροπιών ιεραρχώντας τις προτεραιότητες και διασφαλίζοντας τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα κάθε σχεδίου καθώς και την αποτελεσματική υλοποίηση και βιωσιμότητά του.

Ειδική μέριμνα θα ληφθεί για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων και της κλιματικής αλλαγής και την αύξηση της κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανθεκτικότητας λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της Εδαφικής Ατζέντας και της Χάρτας της Λειψίας.

Στόχος είναι να διασφαλίζεται συμπληρωματικότητα και για τα τρία (3) εργαλεία ΟΧΕ, ΟΧΕ / ΒΑΑ, ΤΑΠΤοΚ ενσωματώνοντας συνέργειες, καινοτομία, αειφορία αξιοποιώντας όλους τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους και όλα τα διαθέσιμα αναπτυξιακά εργαλεία.

Ο Στόχος Πολιτικής (ΣΠ) 5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών» θα χρηματοδοτηθεί αποκλειστικά από τα Περιφερειακά Προγράμματα. Αποτελεί ένα ευέλικτο εργαλείο που θα υποστηρίξει τις ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων στη χώρα και το οποίο μπορεί να

αξιοποιήσει για την υλοποίηση των παρεμβάσεων και τα πεδία παρέμβασης από τους υπόλοιπους Στόχος Πολιτικής (ΣΠ) 1, 2, 3 και 4.

Σύμφωνα με Το Δελτίου Τύπου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (1^η Νοεμβρίου 2021) αναφέρονται τα εξής : Σε συνέχεια της επίσημης υποβολής και έγκρισης του «Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027» από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29.07.2021 συνολικού π/υ 26,2 δις Ευρώ, ολοκληρώθηκε η επίσημη υποβολή του συνόλου των νέων Τομεακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Συγκεκριμένα, υπεβλήθησαν τα παρακάτω Προγράμματα:

- Ανταγωνιστικότητα (π/υ 3.885,09 εκατ. Ευρώ)
- Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή (π/υ 4.161,59 εκατ. Ευρώ)
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός (π/υ 943,00 εκατ. Ευρώ)
- Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή (π/υ 3.606,85 εκατ. Ευρώ)
- Μεταφορές (π/υ 2.224,09 εκατ. Ευρώ)
- Πολιτική Προστασία (π/υ 713,76 εκατ. Ευρώ)
- Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (π/υ 1.629,19 εκατ. Ευρώ)
- Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα (π/υ 519,64 εκατ. Ευρώ)

3.3 Το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» του Υπουργείου Εσωτερικών που αποσκοπεί:

– στη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των βασικών υποδομών των ΟΤΑ α' και β' βαθμού των Συνδέσμων Δήμων και των νομικών προσώπων των ΟΤΑ, με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ασφάλεια και ποιότητα ζωής των πολιτών,

- στην επανεκκίνηση της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, στην εξομάλυνση των συνεπειών της κρίσης εξαιτίας του Covid-19, στην προστασία της δημόσιας υγείας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής οικονομίας,
- στην εκτέλεση δράσεων και πρωτοβουλιών κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης και ειδικότερα στη στήριξη των δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης,
- στην εισαγωγή τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας στη σχέση της τοπικής αυτοδιοίκησης με τον πολίτη με στόχο την εμπέδωση της έννοιας του ψηφιακού πολιτισμού,
- στην ενίσχυση της ανταπόκρισης της διοίκησης στους τομείς αρμοδιότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης με τη συνεχή ενσωμάτωση νέων αναγκών και απαιτήσεων και ο εκσυγχρονισμός του θεσμού της πολιτικής προστασίας σε τοπικό επίπεδο

3.4 Το πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II, που χρηματοδοτεί:

- Την μελέτη, κατασκευή, βελτίωση και συντήρηση έργων τεχνικών υποδομών, προστασίας του περιβάλλοντος και αναβάθμισης της ποιότητας ζωής.
- Την προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων.
- Την μελέτη, κατασκευή, βελτίωση και συντήρηση διοικητικών, κοινωνικών, αθλητικών και πολιτιστικών υποδομών.

3.5 Τα Προγράμματα του Πράσινου Ταμείου

Από το καλοκαίρι τρέχουν 2 Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στον Άξονα Προτεραιότητας 2 (Α.Π.2) «Αστική Αναζωογόνηση & Λοιπές Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου», του Χρηματοδοτικού Προγράμματος «Δράσεις

Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» για το έτος 2021. Το εν λόγω Πρόγραμμα ενισχύει και χρηματοδοτεί έργα, δράσεις και άλλες παρεμβάσεις που στοχεύουν στην περιβαλλοντική αναβάθμιση των πόλεων, επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους.

Στο πλαίσιο των 2 Προσκλήσεων, χρηματοδοτούνται δράσεις, οι οποίες αφορούν σύνθετες αστικές αναπλάσεις (Μέτρο 1) και παρεμβάσεις στον αστικό χώρο (Μέτρο 2).

Η 2η Πρόσκληση απευθύνεται στους Δήμους της χώρας με πληθυσμό κάτω των 20.000 κατοίκων, καθώς και στους Συνδέσμους της αντίστοιχης χωρικής επικράτειας, έχει διάστημα υποβολής προτάσεων από τις 26/07/2021 έως και τις 20/12/2021 και εκτιμώμενο συνολικό προϋπολογισμό 23.000.000 € για τα έτη 2021-2022.

Στο ίδιο Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» για το έτος 2021 και Άξονα Προτεραιότητας 2 «Αστική Αναζωογόνηση & Λοιπές Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου», εντάσσεται και η 2η Πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την εκπόνηση «Σχεδίων Δράσεων Ηλεκτρικών Οχημάτων (Σ.Φ.Η.Ο.)».

3.6 Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0»

Το Εθνικό Σχέδιο Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης «Ελλάδα 2.0», στο πλαίσιο σειράς μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, στοχεύει στον μετασχηματισμό της οικονομίας προς ένα εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και πράσινο οικονομικό μοντέλο, με την ενίσχυση της ανάπτυξης, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα και παράλληλο περιορισμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της κρίσης του CoViD-19. Το Σχέδιο ευθυγραμμίζεται πλήρως με τους πυλώνες που θέτει το πλαίσιο του Κανονισμού για τον Μηχανισμό

Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), με ιδιαίτερη έμφαση στην πράσινη και στην ψηφιακή μετάβαση. Το Σχέδιο αποτελείται από τους ακόλουθους Πυλώνες και Άξονες:

Πυλώνας 1 «Πράσινη Μετάβαση»

Άξονας 1.1 «Μετάβαση σε Νέο Ενεργειακό Μοντέλο Φίλικό στο Περιβάλλον»

- Δημιουργία Συστημάτων Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας Καθοριστικών για την Ανάπτυξη των ΑΠΕ,
- Προώθηση Ηλεκτρικής Διασύνδεσης των Νησιών και Αναβάθμιση του Συστήματος Μεταφοράς,
- Υπογειοποίηση και Αναβάθμιση Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Αστικές Περιοχές για την Θωράκισή τους Έναντι Ακραίων Καιρικών Φαινομένων,
- Αναβάθμιση Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Δασικές Περιοχές για την Αποτροπή Πυρκαγιών,
- Αύξηση Ισχύος Υποσταθμών Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας για να Διευκολυνθεί η Σύνδεση Νέων ΑΠΕ,
- Μεταρρύθμιση και Διασφάλιση Βιωσιμότητας του Ειδικού Λογαριασμού για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΛΑΠΕ),
- Απλοποίηση Δανειοδοτικής Διαδικασίας Επενδύσεων σε Ανανεώσιμες πηγές Ενέργειας.

Άξονας 1.2 «Ενεργειακή Αναβάθμιση του Κτιριακού Αποθέματος της Χώρας και Χωροταξική Μεταρρύθμιση»

- Αντιμετώπιση της Ενεργειακής Φτώχειας,
- Στρατηγικές Αστικές Αναπλάσεις

Στρατηγικές αστικές αναπλάσεις που πυροδοτούν την αστική ανάπτυξη και βελτιώνουν σημαντικά την ποιότητα ζωής και το αστικό περιβάλλον. Οι αναπλάσεις αυτές θα βελτιώσουν την ζωή των κατοίκων και θα αποτελέσουν πόλους έλξης επισκεπτών, επενδύσεων και νέων θέσεων εργασίας.

- Εξοικονομώ στο Δημόσιο,

Άξονας 1.3 «Μετάβαση σε ένα Πράσινο και Βιώσιμο Σύστημα Μεταφορών»

- Υποστήριξη Πράσινης Μεταποίησης και Μεταφορών – Ανάπτυξη Τεχνολογίας Δέσμευσης και Αποθήκευσης Διοξειδίου του Άνθρακα.
- Πλαίσιο Εγκατάστασης και Λειτουργίας Φορτιστών Ηλεκτρικών Οχημάτων,
- Ηλεκτροκίνηση Συγκοινωνιών (Φορτιστές, Ηλεκτρικά Αστικά Λεωφορεία, Ηλεκτρικά Ταξί).

Άξονας 1.4 «Αειφόρος Χρήση των Πόρων, Ανθεκτικότητα στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας»

- Αναβάθμιση Ύδρευσης Αναπτυσσομένων Περιοχών,
- Εθνικό Σχέδιο Αναδάσωσης,
- Επεξεργασία και Καθαρισμός Αστικών Λυμάτων Περιβαλλοντικά Ευαίσθητων Οικισμών και Εκσυγχρονισμός Εγκαταστάσεων σε Επιλεγμένες Πόλεις
- Μεγάλο Πρόγραμμα Αρδευτικών Έργων με ΣΔΙΤ για την Ενίσχυση της Γεωργικής Παραγωγής,
- Έργα Παροχής και Εξοικονόμησης Πόσιμου Νερού,
- Δράσεις Προστασίας της Βιοποικιλότητας,
- Επενδύσεις Εκσυγχρονισμού Εναέριων Μέσων για την Πολιτική Προστασία,

- Αντιπλημμυρικά Έργα,
- Ενίσχυση Αντιπυρικής και Αντιπλημμυρικής Προστασίας (Οχήματα, Εξοπλισμός κ.λπ.),
- Έργα Ανάπτυξης του Στρατηγικού Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων της Πολιτικής Προστασίας,
- Αναβάθμιση Εξοπλισμού Πολιτικής Προστασίας,
- Κατασκευή Περιφερειακών Κέντρων Πολιτικής Προστασίας,
- Μεταρρύθμιση στη Διαχείριση Αποβλήτων με Νέα Νομοθεσία για την Υλοποίηση Βιώσιμων Χώρων Υγειονομικής Ταφής και Κέντρων Ανακύκλωσης.

Πυλώνας 2 «Ψηφιακή Μετάβαση»

Άξονας 2.1 «Συνδεσιμότητα για τους Πολίτες, τις Επιχειρήσεις, το Κράτος»

- Ανάπτυξη Δικτύου Μικροδορυφόρων,
- Μετάβαση στην Τεχνολογία 5G και Διευκόλυνση της Ανάπτυξης Καινοτόμων Ψηφιακών Υπηρεσιών,
- Ασύρματα Δίκτυα Πέμπτης Γενιάς (5G) στο Εθνικό Δίκτυο Αυτοκινητοδρόμων,
- Μετάβαση σε Γρήγορες Ευζωνικές Συνδέσεις - 100/200 Mbps (UltraFast),
- Υποδομές Οπτικών Ινών σε Κτίρια

Άξονας 2.2 «Ψηφιακός Μετασχηματισμός του Κράτους»

- Σχέδιο Δράσης για την Παροχή «Πελατοκεντρικών» Ψηφιακών Υπηρεσιών από την Πλευρά της Δημοσίας Διοίκησης,

- Δημιουργία Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Σχέσεων (CRM) με Πολίτες και Επιχειρήσεις και Ανάπτυξη Κεντρικού Κόμβου Αδειοδότησης,
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός των ΚΕΠ,
- Επένδυση στην Βελτίωση της Κυβερνοασφάλειας στο Δημόσιο και Δημιουργία Εθνικού Κέντρου Κυβερνοασφάλειας,
- Διασύνδεση και Διαλειτουργικότητα Μητρώων και Συστημάτων του Δημοσίου,
- Διαλειτουργικότητα των Υπολογιστικών Συστημάτων και Μητρώων του Δημοσίου και Ανάπτυξη Υπηρεσιών Διαδικτύου,
- Διαρκής Ενσωμάτωση Νέων Τεχνολογιών (Cloud Computing, Business Intelligence -AI, Artificial Intelligence-AI, Machine Learning κ.α.) στη Δημόσια Διοίκηση,
- Έξυπνες Πόλεις,
- Διασφάλιση της Επιχειρησιακής Συνέχειας (Business Continuity) του Δημοσίου Τομέα,
- «ΣΥΖΕΥΞΙΣ II» για Αναβαθμισμένες Τηλεπικοινωνιακές Υπηρεσίες στο Δημόσιο,
- Διαχείριση και Διακυβέρνηση Δεδομένων Δημοσίου Τομέα και Διασφάλιση της Συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ (GDPR)

Άξονας 2.3 «Ψηφιακός Μετασχηματισμός των Επιχειρήσεων»

- Δημιουργία Ψηφιακού Οικοσυστήματος Επιχειρήσεων και Εισαγωγή Φορολογικών Κινήτρων για τη Διευκόλυνση του Ψηφιακού Μετασχηματισμού των ΜΜΕ,
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.

Πυλώνας 3 «Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή»

Άξονας 3.1 «Αύξηση των Θέσεων Εργασίας και Προώθηση της Συμμετοχής στην Αγορά Εργασίας»

- Ψηφιακός Μετασχηματισμός Συστημάτων Εργασίας,
- Μεταρρύθμιση των Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης,
- Μεταρρύθμιση των Παθητικών Πολιτικών για την Αγορά Εργασίας και την Μετάβαση από την Ανεργία στην Απασχόληση,
- Εκσυγχρονισμός και Επαναπροσδιορισμός Ρολού των Τοπικών Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης του ΟΑΕΔ,
- Ψηφιοποίηση ΟΑΕΔ.

Άξονας 3.2 «Ενίσχυση της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης και Εκσυγχρονισμός της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης»

- Νέα Στρατηγική για τη Δια Βίου Μάθηση και το Εθνικό Σύστημα Αναβάθμισης Δεξιοτήτων,
- Προώθηση της Ποιότητας, της Καινοτομίας και της Εξωστρέφειας στα Πανεπιστήμια,
- Μεταρρύθμιση και Ανάπτυξη του Συστήματος Μαθητείας του ΟΑΕΔ,
- Εκσυγχρονισμός του Συστήματος Επαγγελματικής Κατάρτισης του ΟΑΕΔ και του ΛΑΕΚ,
- Μεταρρύθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Άξονας 3.3 «Ενίσχυση της Προσβασιμότητας, της Αποτελεσματικότητας και της Ποιότητας του Συστήματος Υγείας»

- Μεταρρύθμιση του Συστήματος Clawback και Συμψηφισμός του με Ερευνητικές και Επενδυτικές Δαπάνες,
- Μεταρρύθμιση της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Περίθαλψης,
- Υλοποίηση Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης της Δημόσιας Υγείας «Σπύρος Δοξιάδης»,
- Μεταρρύθμιση των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας,
- Οργανωτικές Μεταρρυθμίσεις στο Σύστημα Υγείας (ΚΕΤΕΚΝΥ, ΟΔΙΠΥ),
- Ανακαινίσεις και Εκσυγχρονισμός Νοσοκομείων σε Ολόκληρη την Ελλάδα,
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός του Τομέα της Υγείας,
- Σύστημα Κατ'οίκον Νοσηλείας και Περίθαλψης.

Άξονας 3.4 «Αύξηση της Πρόσβασης σε Αποτελεσματικές και Χωρίς Αποκλεισμούς Κοινωνικές Πολιτικές»

- Ενίσχυση Παιδικής Προστασίας,
- Υποστήριξη Ατόμων με Αναπηρία,
- Κοινωνική Ενσωμάτωση Ευάλωτων Ομάδων,
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός Κοινωνικής Υποστήριξης,
- Προστασία του Συστήματος Κοινωνικών Παροχών από Αθέμιτες Πρακτικές,
- Ενίσχυση της Διαφορετικότητας και Καταπολέμηση των Διακρίσεων,

- Μονάδες Παιδικής Μέριμνας σε Χώρους Εργασίας,
- Ένταξη των Προσφυγών στην Αγορά Εργασίας,
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός Συστήματος Μετανάστευσης και Ασύλου

Πυλώνας 4 «Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας»

Άξονας 4.2 «Εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης»

- Μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης,
- Καταπολέμηση του Παραεμπορίου και Προστασία της Πνευματικής Ιδιοκτησίας,
- Πλατφόρμα Κρατικών Ενισχύσεων,
- Μεταρρύθμιση για Μεγαλύτερη Διαφάνεια σε Θέματα Εταιρικής Διακυβέρνησης (βελτίωση του πλαισίου AML/CFT),
- Ψηφιακή Μεταρρύθμιση Δημοσίου Λογιστικού Συστήματος,
- Σύγχρονο Θεσμικό Πλαίσιο για τις Κρατικές Επιχειρήσεις,
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Εποπτείας στη Γενική Κυβέρνηση και Ηλεκτρονική Τιμολόγηση
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων

Άξονας 4.5 «Προώθηση της Έρευνας και της Καινοτομίας»

- Αναβάθμιση Υποδομών Ερευνητικών Κέντρων Εποπτείας Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας (ΓΓΕΚ)
- Ενίσχυση Βασικής και Εφαρμοσμένης Έρευνας,
- Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ,

- Χρηματοδότηση της Καινοτομίας - Horizon 2020,
- Εξωστρέφεια Έρευνας και Καινοτομίας.

Άξονας 4.6 «Εκσυγχρονισμός και Βελτίωση της Ανθεκτικότητας Κύριων Κλάδων Οικονομίας της Χώρας»

- Πρόγραμμα Βελτίωσης Οδικής Ασφάλειας,
- Έξυπνες Περιβαλλοντικές και Πολιτιστικές Υποδομές (Smart Infrastructure),
- Παρεμβάσεις Αναβάθμισης σε Περιφερειακά Αεροδρόμια,
- Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Υποδομών και Μεταφορών,
- Απλοποίηση Διαδικασιών Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών,
- Μεταρρύθμιση της Απασχόλησης στον Πολιτιστικό Τομέα,
- Ο Πολιτισμός ως Κινητήριος Μοχλός Ανάπτυξης,
- Υποδομές για την Συνδρομή του Πολιτισμού στην «Ασημένια Οικονομία» και Αξιοποίηση της Τέχνης για την Βελτίωση της Ψυχικής Υγείας,
- Πολιτιστικές και Φυσικές Διαδρομές,
- Προστασία Εμβληματικών Τόπων και Μνημείων Πολιτιστικής Κληρονομιάς από την Κλιματική Αλλαγή,
- Αναβάθμιση Καλλιτεχνικής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης,
- Δημιουργία Πολιτιστικών Διάδρομων,
- Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Εργαζομένων Πολιτιστικού Τομέα,
- Τουριστική Ανάπτυξη

Επένδυση στην ανάπτυξη και στην διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με παρεμβάσεις για τον τουρισμό υγείας και ευεξίας (αξιοποίηση ιαματικών πηγών), τον αγροτουρισμό και την γαστρονομία, την αναβάθμιση των τουριστικών λιμανιών, τον καταδυτικό τουρισμό, την προσβασιμότητα στις παραλίες. Στόχοι, η βελτίωση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος, η βελτίωση της απόδοσης των υφιστάμενων τουριστικών επενδύσεων και η διεύρυνση της τουριστικής περιόδου.

- Αναβάθμιση Δεξιοτήτων στον Τομέα του Τουρισμού,
- Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων,
- Έξυπνη Μεταποίηση,
- Μετασχηματισμός στον Γεωργικό Τομέα
- Ψηφιακός Μετασχηματισμός Αγροδιατροφικού Τομέα

Άξονας 4.7 «Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και Προώθηση Ιδιωτικών Επενδύσεων και Εξαγωγών»

- Τροποποίηση του Νομικού Πλαισίου για την Προσέλκυση Στρατηγικών Επενδύσεων – Ειδικές Ενισχύσεις για την Προσέλκυση Εμβληματικών Διεθνών Επενδύσεων,
- Διευκόλυνση Εμπορίου,
- Απλούστευση Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος,
- Διευκόλυνση της Επιχειρηματικής Δραστηριότητας,
- Τεχνική Βοήθεια.'

Πρόγραμμα Ηλέκτρα

Βασικός στόχος του Προγράμματος «ΗΛΕΚΤΡΑ» είναι η συμβολή του στην επίτευξη του εθνικού ενδεικτικού στόχου ενεργειακής απόδοσης όπως ορίζεται στο άρθρο 4 του ν. 4342/2015 (Α' 143), με το οποίο ενσωματώθηκε το άρθρο 3 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ (όπως τροποποιήθηκε με το Παράρτημα της Οδηγίας 2013/12/ ΕΕ, και το άρθρο 24 παρ. 1 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ) και παράλληλα η εκπλήρωση των απαιτήσεων του άρθρου 7 του ίδιου νόμου η ικανοποίηση του στόχου της ετήσιας ενεργειακής ανακαίνισης του συνολικού εμβαδού της θερμικής ζώνης των κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης, που αποτελεί το 3% του συνολικού εμβαδού.

Μέσω του προγράμματος επιδιώκεται η ενεργειακή αναβάθμιση των κτηριακών εγκαταστάσεων των Δημοσίου συμπεριλαμβανομένου και των Δημοτικών εγκαταστάσεων με την εγκατάσταση ηλεκτρομηχανολογικών συστημάτων και παρεμβάσεων στα δομικά στοιχεία των κτηρίων (πχ. στο κέλυφος των κτηρίων).

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται στα 500.000.000 ευρώ και η περίοδος εφαρμογής αφορά την εξαετία 2019-2025

3.7 Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης , Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 2020- 2023

Για το χρονικό διάστημα 2020 – 2023 ο αριθμός των προτεινόμενων νέων έργων/ δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανέρχονται σε 111. Ο συνολικός τους προϋπολογισμός ξεπερνά τα 609 εκατομμύρια ευρώ.

Το μεγαλύτερο τμήμα των προτεινόμενων έργων αφορούν σε έργα υποδομών, καθώς και στην υιοθέτηση σύγχρονων μέσων για την προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης πολιτών και επιχειρήσεων. Ποσό άνω των 20

εκατομμυρίων ευρώ προβλέπεται επίσης για την ενίσχυση δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών φροντίδας.

Οι άξονες προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κατανέμονται ως εξής :

1. Ενισχύοντας συνθήκες ισόρροπης ανάπτυξης υποδομών και προσβασιμότητας στη Δυτική Ελλάδα
 - ✓ Βαδίζοντας προς μία Δυτική Ελλάδα με ολοκληρωμένες υποδομές και έξυπνες μεταφορές
 - ✓ Επενδύοντας στη γνώση
 - ✓ Συνδέοντας τις υποδομές έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας
2. Προς μία Κοινωνική Ανθεκτική Δυτική Ελλάδα με έμφαση στον πολίτη
 - ✓ Κοινωνική συνοχή και άρση αποκλεισμών με βάση τον Ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων
 - ✓ Χτίζοντας νέες δυναμικές στη δημόσια υγεία και πρόνοια
 - ✓ Βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής όλων
 - ✓ Προάγοντας τη δύναμη του εθελοντισμού
3. Καινοτομία, Αειφορία, Ανταγωνιστικότητα και Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή : τα θεμέλια της Δυτικής Ελλάδας
 - ✓ Διαμορφώνοντας οικοσύστημα καινοτομίας με έμφαση στην νεοφυή και εξωστρεφή επιχειρηματικότητα
 - ✓ Σύγχρονη και ανταγωνιστική αγροτική οικονομία με διεθνή εμβέλεια
 - ✓ Ανασυγκρότηση παραγωγικής βάσης μέσω υψηλής εξειδίκευσης και αξιοποίησης της καινοτομίας
 - ✓ Σχεδίαση και ορθολογική διαχείριση πόρων για μία αειφόρο Δυτική Ελλάδα
4. Αναδεικνύοντας τα κρυφά αναπτυσσόμενα πλεονεκτήματα του παραγωγικού περιβάλλοντος : τουρισμός, πολιτισμός

- ✓ Δυναμική ένταξη στο χάρτη των δημοφιλών και εναλλακτικών τουριστικών προορισμών
 - ✓ Υιοθετώντας το μοντέλο της γαλάζιας ανάπτυξης
 - ✓ Ανάδειξη και αξιοποίηση πολιτιστικής ταυτότητας μέσω διατομεακών συμπράξεων
5. Σύγχρονα μέσα και ψηφιακός μετασχηματισμός για την διαμόρφωση νέου μοντέλου περιφερειακής διακυβέρνησης
- ✓ Τολμηρές μεταρρυθμίσεις για μία έξυπνη, διαφανή και ανοιχτή διακυβέρνηση
 - ✓ Αναπτύσσοντας συστημικά αντανakλαστικά ετοιμότητας
 - ✓ Βελτιώνοντας την ετοιμότητα απόκρισης της περιφέρειας σε ζητήματα καθημερινότητας των πολιτών
6. Διαμορφώνοντας περιφερειακή συνείδηση
- ✓ Εμβληματικοί Μηχανισμοί Στήριξης, Συντονισμού και Διάγνωσης Αναγκών
 - ✓ Ολυμπιακή Περιφέρεια: Αλλάζοντας και διαφοροποιώντας την εικόνα της Περιφέρειας
 - ✓ Μετεξέλιξη σε κέντρο διαπεριφερειακής δικτύωσης και συνεργασίας

3.8 Επιπρόσθετα Ευρωπαϊκά και Διεθνή προγράμματα

Από τα ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα, οι Δήμοι μπορούν να εστιάσουν ενδεικτικά στην κατάρτιση ανταγωνιστικών αλλά και άλλου χαρακτήρα προτάσεων για:

Προγράμματα URBACT

Τα προγράμματα URBACT αποτελούν προγράμματα υιοθέτησης έξυπνων πρακτικών μεταξύ των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Το URBACT απευθύνεται σε όλους τους βασικούς φορείς που διαμορφώνουν βιώσιμες αστικές πολιτικές ανάπτυξης σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο: αρμοδίους για τη λήψη αποφάσεων, δημοτικό προσωπικό, διαχειριστικές αρχές επιχειρησιακών προγραμμάτων, κλπ. Συνεπώς αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο σε επίπεδο τοπικής ανάπτυξης το οποίο συνδέει έναν Δήμο (ανεξαρτήτως πληθυσμιακού μεγέθους) με μια αντίστοιχη δημοτική αρχή οποιασδήποτε Ευρωπαϊκής Πόλης συμμετέχει στο URBACT.

Γενικά το πρόγραμμα URBACT υποστηρίζει πόλεις, περιφέρειες, μητροπολιτικές περιοχές, αντίστοιχες επαρχιακές, περιφερειακές και εθνικές αρχές, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, μη κυβερνητικές οργανώσεις, επιμελητήρια και οργανισμούς. Τα προγράμματα URBACT ανήκουν στην κατηγορία των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και από εθνικούς πόρους μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Οι κύριες δραστηριότητές του προγράμματος URBACT με εφαρμογή σε τοπικό επίπεδο για τους φορείς άσκησης πολιτικής, αφορούν σε 3 κύριες κατηγορίες:

Α) Ανάπτυξη διακρατικών συνεργασιών: ενισχύει τις πόλεις στην ανάπτυξη ενός δικτύου συνεργασίας για την αντιμετώπιση προκλήσεων στους τομείς της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης.

Β) Προγράμματα ενίσχυσης και ανταλλαγής γνώσης: ενισχύουν την ανταλλαγή καλών πρακτικών μεταξύ Ευρωπαϊκών πόλεων με έμφαση στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Γ) Προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων: ενισχύουν τον εμπλουτισμό των γνώσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων για την αντιμετώπιση σύνθετων κοινωνικό-οικονομικών προκλήσεων.

Τα προγράμματα URBACT χρηματοδοτούν 3 κατηγορίες δικτύων⁶:

Α) Δίκτυα Σχεδιασμού Δράσεων (Action Planning Networks): για τη βελτίωση των ικανοτήτων των πόλεων να σχεδιάζουν ολοκληρωμένες στρατηγικές/σχέδια δράσης με στόχο τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Β) Δίκτυα Υλοποίησης δράσεων (Implementation Networks): για τη βελτίωση των ικανοτήτων των πόλεων να εφαρμόζουν ολοκληρωμένες στρατηγικές/σχέδια δράσης με στόχο τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Γ) Δίκτυα Μεταφοράς καλών πρακτικών (Transfer Networks): για τη βελτίωση των ικανοτήτων των πόλεων να εφαρμόζουν ολοκληρωμένες στρατηγικές/σχέδια δράσης υιοθετώντας, μεταφέροντας και χρησιμοποιώντας, σε τοπικό επίπεδο, καλές πρακτικές που έχουν προσδιοριστεί στον τομέα της ολοκληρωμένης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Leader 2021-2027

Η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ /CLLD), βασισμένη στην προσέγγιση LEADER, είναι μια μέθοδος σχεδιασμού και υλοποίησης τοπικών ολοκληρωμένων αναπτυξιακών στρατηγικών, με τη συμμετοχή εταίρων σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και δημογραφικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές.

Είναι ένα ιδιαίτερα ισχυρό εργαλείο προκειμένου οι τοπικές κοινότητες:

α) να κάνουν σταθερά βήματα προς πιο αποτελεσματικές μορφές οικονομικής, βιώσιμης και «χωρίς αποκλεισμούς» ανάπτυξης, σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020»,

β) να «καινοτομήσουν» προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα των αγροτικών περιοχών της χώρας και

γ) να ενισχύσουν την κοινωνική συνοχή στις αγροτικές περιοχές.

Πρόγραμμα "Δημιουργική Ευρώπη" 2021-2027

Οι διαδικασίες για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 του χρηματοδοτικού εργαλείου «Δημιουργική Ευρώπη- Creative Europe) προκειμένου να καθοριστούν οι προς χρηματοδότηση δράσεις και το ύψος του προϋπολογισμού που θα δαπανηθεί με την πρόταση της αρμόδιας επιτροπής να ανέρχεται σε 1,97 δις €

Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη»- «Connecting Europe Facility-CEF»

Αποτελεί ένα εργαλείο που χρηματοδοτεί βασικά έργα στους τομείς των μεταφορών, της ψηφιακής τεχνολογίας και της ενέργειας. Το χρηματοδοτικό αυτό εργαλείο υλοποιήθηκε από την ΕΕ κατά τις περιόδους 2007-2013 και 2014-2020 ενώ την στιγμή σύνταξης του επιχειρησιακού προγράμματος βρίσκεται σε διαβούλευση η επόμενη περίοδος του προγράμματος 2021-2027. Μάλιστα για την περίοδο 2014-2020 διατέθηκαν συνολικά 580 εκατομμύρια ευρώ στη χώρα μας για βασικές επενδύσεις στους τομείς των μεταφορών λειτουργώντας και ως συμπληρωματικό του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Σύμφωνα με το επίσημο δελτίο τύπου της 19ης Μαρτίου 2019 του συμβουλίου της ΕΕ για την επερχόμενη περίοδο 2021-2027 του χρηματοδοτικού εργαλείου

«Συνδέοντας την Ευρώπη» αναφέρονται επιγραμματικά τα εξής:

Στον τομέα των μεταφορών, θα προωθήσει διαλειτουργικά και πολυτροπικά δίκτυα για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των σιδηροδρομικών, οδικών, εσωτερικών

πλωτών και θαλάσσιων υποδομών, ενώ παράλληλα θα προαγάγει ασφαλή και προστατευμένη κινητικότητα. Θα δοθεί προτεραιότητα στην περαιτέρω ανάπτυξη των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών (ΔΕΔ-M), με έμφαση σε διασυνοριακά έργα με ενωσιακή προστιθέμενη αξία.

Στον τομέα της ενέργειας, στόχος του προγράμματος είναι να συμβάλει στην περαιτέρω ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας, βελτιώνοντας τη διαλειτουργικότητα των ενεργειακών δικτύων σε διασυνοριακό και διατομεακό επίπεδο και διευκολύνοντας την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές και την ασφάλεια του εφοδιασμού. Προβλέπεται επίσης χρηματοδότηση για διασυνοριακά έργα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Στον τομέα της ψηφιακής συνδεσιμότητας, το πεδίο εφαρμογής του προγράμματος διευρύνεται ώστε να αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι ο ψηφιακός μετασχηματισμός της οικονομίας και της κοινωνίας εν γένει εξαρτάται από την καθολική πρόσβαση σε αξιόπιστα και οικονομικά προσιτά δίκτυα υψηλής και πολύ υψηλής χωρητικότητας. Θα δοθεί προτεραιότητα σε έργα που δημιουργούν πρόσθετη εδαφική κάλυψη για τα νοικοκυριά.

Δίνει έμφαση στις συνέργειες μεταξύ των τομέων των μεταφορών, της ενέργειας και της ψηφιακής τεχνολογίας. Για τον σκοπό αυτόν, προβλέπει την έγκριση διατομεακών προγραμμάτων εργασιών που θα επιτρέπουν την παρέμβαση σε τομείς όπως η συνδεδεμένη και η αυτοματοποιημένη κινητικότητα ή τα εναλλακτικά καύσιμα.

Χρηματοδοτικό εργαλείο REACT-EU «Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης»

Το χρηματοδοτικό εργαλείο REACT-EU «Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης» (REACT-EU), οποία παρέχει πρόσθετους πόρους για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων οι οποίοι και εντάθηκαν ως απόρροια της πανδημίας του COVID-19, για προγράμματα που

χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA). Το TEBA χρηματοδοτεί δράσεις επισιτιστικής βοήθειας και ρουχισμού προς τους άπορους και τα ευάλωτα κοινωνικά στρώματα.

Το Μέσο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, NextGenerationEU (μέσω του χρηματοδοτικού μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας- Recovery and Resilience Facility – RRF), συνολικού προϋπολογισμού 750 δισ. ευρώ, περιλαμβάνει 47,5 δισ. ευρώ για την πρωτοβουλία REACT-EU. Η πρωτοβουλία αυτή προσθέτει κονδύλια στα τρέχοντα προγράμματα της πολιτικής συνοχής και στο TEBA. Τα κονδύλια μπορούν να δαπανηθούν έως το τέλος του 2023, παρεχόμενης έτσι της δυνατότητας να γεφυρωθεί το χρηματοδοτικό κενό μεταξύ της αρχικής, επείγουσας ανταπόκρισης στην κρίση και της μακροπρόθεσμης ανάκαμψης που υποστηρίζεται από τα νέα προγράμματα στο πλαίσιο του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027. Χάρη στην τροποποίηση του κανονισμού για το TEBA, υπάρχει πλέον η δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί ποσοστό συγχρηματοδότησης από την ΕΕ έως και 100 %, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν επαρκή χρηματοδοτικά μέσα για την ταχεία εφαρμογή μέτρων υπέρ των απόρων. Επιπλέον, κατά τα προβλεπόμενα στο πλαίσιο του REACT-EU, το 11 % των πρόσθετων πόρων για το 2021 θα προχρηματοδοτηθεί¹².

Σε εθνικό επίπεδο το νέο χρηματοδοτικό μέσο REACT-EU κατανέμει στη χώρα μας 1,7 δισ. ευρώ για το 2021 (και περίπου 500 εκατ. ευρώ για το 2022) που προστίθενται στα τρέχοντα προγράμματα του ΕΣΠΑ της περιόδου 2014-2020. Επιπρόσθετα, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας κατανέμει στη χώρα μας 32 δισ. ευρώ (σε επιδοτήσεις και δάνεια)¹³ από τα οποία εντός του 2021 εκτιμάται ότι θα έρθει η προβλεπόμενη προκαταβολή του 13% (ήτοι 4,16 δισ.) και πιθανά η πρώτη δόση το φθινόπωρο.

Χρηματοδοτικό εργαλείο NextGenerationEU

Στο πλαίσιο ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Οικονομίας από τις επιπτώσεις της πανδημίας του COVID-19, δημιουργήθηκε στο εργαλείο NextGenerationEU που αποτελεί ένα νέο μέσο ανάκαμψης που συνδυάζεται με το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027. Η κεντρική αυτή ιδέα του Ευρωπαϊκού πακέτου ανάκαμψης βασίζεται σε τέσσερις στόχους πολιτικής:

2. Προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης
3. Ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας
4. Μετριασμός των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης
5. Υποστήριξη του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού.

Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility - RRF) συστάθηκε για την αντιμετώπιση της COVID-19 κρίσης και τη στήριξη της μετάβασης σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με συνολικό προϋπολογισμό 672,5 δις ευρώ (εκ των οποίων 312,5 δις ευρώ επιχορηγήσεις και 360 δις ευρώ με τη μορφή δανείων) θα στηρίξει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ιδίως σε πράσινες και ψηφιακές τεχνολογίες, μεδιαρκή αντίκτυπο στην παραγωγικότητα και την ανθεκτικότητα της οικονομίας της Ένωσης¹¹.

Το 70% των πόρων του RRF πρέπει να δεσμευτεί τα έτη 2021 και 2022 και το 30% των πόρων το έτος 2023. Για την υλοποίηση, τα Κράτη-Μέλη καταρτίζουν εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αναλύοντας τις προβλεπόμενες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις και τα οποία εγκρίνονται από την Επιτροπή.

ELENA: European Local ENergy Assistance

Η πρωτοβουλία ELENA αποτελεί ένα χρηματοδοτικό εργαλείο τεχνικής βοήθειας προς τα κράτη μέλη της ΕΕ σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο με σκοπό την επιτάχυνση των εγκεκριμένων επενδύσεων στους τομείς της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και την αύξηση των ενεργειακών αποδόσεων σε δημόσια και ιδιωτικά κτήρια. Ξεκίνησε να υλοποιεί δράσεις από το

2009 και θα συνεχίσει και την νέα περίοδο 2021-2027 σε αντίθεση με τις προηγούμενες χρηματοδοτικές πρωτοβουλίες. Χρηματοδοτεί μέχρι και το 90% των δράσεων που απαιτούνται για την ωρίμανση του έργου. Το ELENA χρηματοδοτεί μόνο την Τεχνική υποστήριξη, ενώ οι πόροι για την υλοποίηση θα πρέπει να αναζητηθούν είτε μέσω άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων είτε μέσω ιδίων πόρων του φορέα.

Το ELENA αποτελεί κοινή πρωτοβουλία της ΕΤΕπ (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» (Horizon 2020).

Στόχος του ELENA είναι να χρηματοδοτηθούν επενδυτικά προγράμματα τα οποία αφορούν:

- Επενδύσεις στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια, συμπεριλαμβανομένων των κατοικιών κοινωνικής στέγασης και του φωτισμού οδών και πλατειών
- Ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) στο δομημένο περιβάλλον
- Επενδύσεις σε αναβάθμιση, επέκταση ή την κατασκευή νέων δικτύων τηλεθέρμανσης / τηλεψύξης, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων που βασίζονται σε συνδυασμένη παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρισμού (CHP), αποκεντρωμένα συστήματα CHP (σε κτίριο ή επίπεδο γειτονιάς)
- Αστικές μεταφορές προκειμένου να υποστηριχθεί η αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και της ενσωμάτωσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

[Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία \(EaSI\)](#)

Το πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI) είναι ένας χρηματοδοτικός μηχανισμός που διαχειρίζεται η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση και αποσκοπεί

- i. Στην προαγωγή ποιοτικής και βιώσιμης απασχόλησης υψηλού επιπέδου,
- ii. Τη διασφάλιση επαρκούς και κατάλληλης κοινωνικής προστασίας,
- iii. Την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας και
- iv. Τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Το EaSI περιλαμβάνει τρεις άξονες:
- v. Τον εκσυγχρονισμό της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση - άξονας PROGRESS·
- vi. Την επαγγελματική κινητικότητα - άξονας EURES·
- vii. Την πρόσβαση στις μικροχρηματοδοτήσεις και την κοινωνική επιχειρηματικότητα - άξονας Μικροχρηματοδοτήσεις και Κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Για την περίοδο 2021-2027, το πρόγραμμα EaSI θα αποτελεί μέρος του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (EKT+).

LIFE (2021-2027)

Το πρόγραμμα LIFE+ αποτελεί ένα εργαλείο χρηματοδότησης δράσεων που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και την μείωση των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή. Το LIFE+ συμβάλλει στην αειφόρο ανάπτυξη και στην επίτευξη των σκοπών και στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», στηρίζει την εφαρμογή του 7ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον και άλλες στρατηγικές και σχέδια της ΕΕ για το περιβάλλον και για το κλίμα. Οι κύριες συνιστώσες του νέου προγράμματος LIFE (2021-2027) θα έχουν ως εξής:

Συνέχιση της στήριξης για τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία και τη βελτίωση του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής: στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η παροχή

χρηματοδότησης για την υλοποίηση πολιτικών στόχων-οροσήμων σύμφωνα με το στρατηγικό μακρόπνοο όραμα της ΕΕ για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και ουδέτερη ως προς το κλίμα οικονομία έως το 2050. Δράσεις θα στηρίζουν την πλήρη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, την προστασία και τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και των υδάτων, την εφαρμογή του πλαισίου πολιτικής του 2030 για την ενέργεια και το κλίμα, και τη τήρηση των δεσμεύσεων της Ένωσης στο πλαίσιο της Συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή.

Αυξημένη προσοχή στη στήριξη της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας: ένα νέο ειδικό υποπρόγραμμα θα προσελκύσει επενδύσεις και θα στηρίζει τις δραστηριότητες που επικεντρώνονται στην ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ιδίως στους οικονομικούς τομείς και στις περιοχές της Ευρώπης που υστερούν ως προς τη μετάβαση αυτή.

Αυξημένη προσοχή στη φύση και τη βιοποικιλότητα: παραδοσιακή συνιστώσα του προγράμματος LIFE, τα νέα ειδικά «στρατηγικά έργα για τη φύση» για όλα τα κράτη μέλη θα στηρίζουν την ενσωμάτωση σκοπών σχετικών με πολιτικές για τη φύση και τη βιοποικιλότητα σε άλλες πολιτικές και άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα, όπως η γεωργία και η αγροτική ανάπτυξη, για μια πιο συνεπή προσέγγιση μεταξύ των διαφόρων τομέων.

Απλή και ευέλικτη προσέγγιση: το πρόγραμμα θα επικεντρώνεται στην ανάπτυξη και την υλοποίηση καινοτόμων τρόπων αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων.

Πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη 2021-2027»

Τον Δεκέμβριο του 2020 εγκρίθηκε από την Επιτροπή Βιομηχανίας Έρευνας και Τεχνολογίας (ITRE) η συμφωνία μεταξύ του Συμβουλίου της ΕΕ και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και υπερψηφίστηκε από την ολομέλεια του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου η δημιουργία του προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη 2021-2027-Digital Europe 2021-2027». Το πρόγραμμα θα χρηματοδοτήσει δράσεις ψηφιακής αναβάθμισης δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων και συνεπώς θα επιφέρει την επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού των ευρωπαϊκών κοινωνιών και οικονομιών. Το πρόγραμμα θα διαρκέσει καθ' όλη τη διάρκεια του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ) 2021-2027 και θα διαθέτει σημαντικό συνολικό προϋπολογισμό ύψους 7,588 δισ. ευρώ.

Μέσω του προγράμματος θα χρηματοδοτηθούν έργα σε πέντε σημαντικούς τομείς όπου θα γίνει ο διαμοιρασμός της συνολικής χρηματοδότησης. Οι τομείς αυτοί είναι:

- Πληροφορική υψηλών επιδόσεων: 2.226.914.000 €
- Τεχνητή νοημοσύνη: 2.061.956.000 €
- Κυβερνοασφάλεια και εμπιστοσύνη: 1.649.566.000 €
- Προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες: 577.347.000 €
- Ανάπτυξη, βέλτιστη χρήση των ψηφιακών
δυνατοτήτων και διαλειτουργικότητα: 1.072.217.000
€

Μια σημαντική ιδιότητα του προγράμματος αφορά τη σύνδεση του με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, αποσκοπώντας στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του ψηφιακού τομέα που σήμερα ευθύνεται για το 4% των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου παγκοσμίως.

Μέσω του προγράμματος θα προωθηθεί η δημιουργία ενός δικτύου ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής καινοτομίας που θα παρέχει πρόσβαση σε τεχνολογική

εμπειρογνωμοσύνη για τις επιχειρήσεις - ιδίως τις ΜΜΕ - και τις δημόσιες διοικήσεις. Σκοπός των κόμβων θα είναι η σύνδεση της βιομηχανίας με τις

επιχειρήσεις και τις διοικήσεις που χρειάζονται νέες τεχνολογικές λύσεις, αφενός, και τις εταιρείες που έχουν λύσεις έτοιμες για την αγορά, αφετέρου. Με μια ευρεία γεωγραφική κάλυψη σε ολόκληρη την Ευρώπη, οι κόμβοι θα κατέχουν κεντρικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος²⁴.

Καταληκτικά θα πρέπει να τονιστεί ότι ο κανονισμός του προγράμματος επιτρέπει και την χρηματοδότηση από ιδιωτικούς πόρους εάν απαιτηθεί από την φύση του εκάστοτε έργου.

Ορίζοντας Ευρώπη - HORIZON EUROPE (2021-2027)

Η πρόταση της Ε. Επιτροπής για το επόμενο Πρόγραμμα – Πλαίσιο για την Έρευνα και Καινοτομία (2021-2027)

(Προτεινόμενος προϋπολογισμός 94,1 δισ. €)

Κεντρικός στόχος του Ορίζοντα – Ευρώπη (Ο-Ε) είναι η μεγιστοποίηση του επιστημονικού, οικονομικού και κοινωνικού αντίκτυπου των επενδύσεων της Ένωσης στην έρευνα και την καινοτομία. Προς την κατεύθυνση αυτή θα επιδιωχθεί, μεταξύ άλλων, η προσέλκυση πρόσθετων επενδύσεων από τη βιομηχανία και τα κράτη μέλη, η εμβάθυνση της σχέσης μεταξύ επιστήμης και κοινωνίας και η μεγιστοποίηση των οφελών από την αλληλεπίδρασή τους μέσω δράσεων που θα διασφαλίζουν τη δέσμευση και τη συμμετοχή των πολιτών και των οργανώσεων τους σε όλα τα στάδια και επίπεδα (χάραξη πολιτικής, υλοποίηση).

Το Πρόγραμμα Ορίζοντας-Ευρώπη (ΟΕ) θα αποτελείται από τους εξής τρεις πυλώνες:

- Ανοικτή επιστήμη
- Παγκόσμιες προκλήσεις και ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας
- Ανοικτή καινοτομία

Οι τρεις πυλώνες θα συνδέονται μεταξύ τους και θα συμπληρώνονται από ένα 4ο, οριζόντιο τμήμα για την ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας.

Επιπρόσθετα υπάρχουν και τα προγράμματα :

- EUROPE FOR CITIZENS
- Erasmus +
- Interreg
- Πρόγραμμα "Ορίζοντας 2027"
- Πρόγραμμα Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια,
- Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (TEBA)
- Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης
- Επιπρόσθετες δυνατότητες δίνουν τα παρακάτω χρηματοδοτικά εργαλεία:
- Crowdfunding: Χρηματοδότηση από το πλήθος: Η συμμετοχική χρηματοδότηση είναι μεγάλης σημασίας συνδυάζει παρεμβάσεις σε καίριους τομείς για τους ΟΤΑ και δίνει τη δυνατότητα στους τοπικούς φορείς να βρουν νέους τρόπους αναζήτησης επενδύσεων και εύρεσης πόρων για δράσεις. Η υλοποίηση της πλατφόρμας για ένα Δήμο αποτελεί μια μοναδική στρατηγική ευκαιρία με απτά οφέλη σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο επίπεδο.
- Συμπράξεις Δημοσίου – Ιδιωτικού τομέα ΣΔΙΤ
- Συμβάσεις Ενεργειακής Απόδοσης ΣΕΑ, επιτρέπουν τη χρηματοδότηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης μέσω προβλεπόμενων μειώσεων του ενεργειακού κόστους.
- Συμβάσεις παραχώρησης, είναι ένα είδος εταιρικής σχέσης μεταξύ του δημόσιου τομέα και μιας (συνήθως) ιδιωτικής εταιρείας που έχει αποδείξει την προστιθέμενη αξία της σε έναν συγκεκριμένο τομέα, (πχ υλοποίηση έργων υποδομής).

- Δανειοδότηση από Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα Ιδίων Πόρων, Αναβάθμιση Δημοτικού Οδοφωτισμού, Αναχρηματοδότηση Δανείων, Δάνεια ΕΤΕπ - ΤΠ&Δ, Ενεργειακός Συμψηφισμός, Αντικατάσταση Εξοπλισμού Καθαριότητας, Πρόγραμμα Απαλλοτριώσεων, Χρηματοδότηση Μελετών).

4. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

4.1 ΟΡΑΜΑ, ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο των Ο.Τ.Α. καθορίζει την αποστολή και τον κύριο σκοπό λειτουργίας του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων, προσδιορίζοντας το έργο του ως:

«Την διακυβέρνηση των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με απώτερο σκοπό τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής του».

Σκοπός του Δήμου Καλαβρύτων είναι η ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής, μέσω της διαχείρισης των περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών της πόρων. Ειδικότερα:

Βελτίωση των βασικών υποδομών, οδικοί άξονες, προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της οικιστικής κληρονομιάς, δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας.

Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, απασχόλησης και επιχειρηματικότητας.

Προάσπιση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης.

Ανάπτυξη δράσεων – βελτίωση των υποδομών στον τομέα της παιδείας και του αθλητισμού.

Ενεργή στήριξη και συνεργασία για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα της υγείας.

Ανάδειξη, προβολή και προώθηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής του δήμου μέσα από μία σύγχρονη στρατηγική μάρκετινγκ με στόχο την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Εκσυγχρονισμός του πρωτογενή τομέα με δράσεις που θα βελτιώσουν τις συνθήκες ζωής των αγροτοκτηνοτρόφων και η στόχευση στην ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων και τη σύνδεση τους με το τουριστικό προϊόν.

Εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδιασμού για την ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος του Δήμου και την υποστήριξη της πολιτιστικής έκφρασης και δημιουργίας.

Ανάδειξη και αξιοποίηση της ισχυρής και αδιαμφισβήτητης ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής των Καλαβρύτων σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, η διατήρηση της ιστορικής μνήμης και η μεταλαμπάδευσή της στη νέα γενιά.

Η ανάπτυξη του στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου στηρίζεται στο όραμα για ένα Δήμο:

Πρότυπο αυτοδιοικητικής λειτουργίας, κοινωνικής οικονομικής, και πολιτιστικής ανάπτυξης και δημιουργίας

Σύγχρονο, συμμετοχικό και αποτελεσματικό, που αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής με σεβασμό στο περιβάλλον και την ιστορική του κληρονομιά, συνδυάζοντας την παράδοση με την καινοτομία

Επιταχυντή της ανάπτυξης, προσανατολισμένο στις ανάγκες και τις προκλήσεις του μέλλοντος, με υψηλού επιπέδου δομές και υπηρεσίες, που δημιουργεί ευκαιρίες για όλους και ιδιαίτερα τους νέους παρέχοντας τους κίνητρα για να παραμείνουν στον τόπο τους ή να επιστρέψουν σε αυτόν

Επαρκή σε υποδομές, φιλικό στον πολίτη, που αξιοποιεί την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες για την βελτίωση της καθημερινότητας και της ποιότητας ζωής των πολιτών,

Εγγυητή της κοινωνικής συνοχής και ευημερίας, με υψηλό δείκτη κοινωνικής ευαισθησίας και αλληλεγγύης.

4.2 ΣΤΟΧΟΙ, ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Άξονας Προτεραιότητας 1: Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής	
Μέτρο 1.1: Βελτίωση της ανθεκτικότητας του Δήμου στην κλιματική αλλαγή. Δράσεις και μέτρα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή .	Στόχος 1.1.1: Εκπόνηση και εφαρμογή Σχέδιου Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα στο Δήμο.
	Στόχος 1.1.2: Χρήση συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης (διαχείριση κινδύνων και ακραίων φαινομένων) - Υποστήριξη τουρισμού στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
	Στόχος 1.1.3: Γεωργία : - Δημιουργία Τράπεζας Παραδοσιακών Σπόρων (γηγενούς γενετικού υλικού). - Πιλοτική εφαρμογή νέων (εναλλακτικών) καλλιεργητικών μεθόδων ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή.
	Στόχος 1.1.4 : Δάση & Βιοποικιλότητα : - Καταγραφή των δασών του Δήμου ανάλογα με τον κίνδυνο πυρκαγιάς . - Καθορισμός περιοχών υψηλού κινδύνου. - Μελέτη επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην χλωρίδα, στην πανίδα και στα οικοσυστήματα,

Μέτρο 1.2: : Ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος	• Ενίσχυση των οικοσυστημικών υπηρεσιών, μέσω μελέτης Οικονομικής Αποτίμησης Περιβαλλοντικών Υπηρεσιών και Αξιών. • Προώθηση μέτρων διατήρησης της βιοποικιλότητας.
	Στόχος 1.1.5 : Ενδυνάμωση του τομέα της υγείας , Κατάρτιση προσωπικού, Έκδοση Οδηγιών σε περιόδους κακοκαιρίας.
	Στόχος 1.1.6 : Γνώση και καταγραφή των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά του Δήμου.
	Στόχος 1.2.1: Δράσεις ανάδειξης Γεωπάρκου Χελμού Βουραϊκού.
	Στόχος 1.2.2 : Προστασία και Διατήρηση φυσικών οικοσυστημάτων .
	Στόχος 1.2.3 : Ανάδειξη περιοχών με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος και δημιουργία μονοπατιών αναψυχής (Αισθητικό Δάσος Καλαβρύτων, Δάσος Κάνισκας,κ.α).
	Στόχος 1.2.4 : Προώθηση Αγροτουρισμού, Οικοτουρισμού, Digital Nomads , Σύνδεση Υγείας – Περιβάλλον .

	Στόχος 1.2.5 : Αξιοποίηση ακαλλιέργητων δημοτικών εκτάσεων Δήμου (Κοινωνική προσφορά, Βιοκαλλιέργειες, Μελέτες Αξιοποίηση Δημοτικής Περιουσίας).
	Στόχος 1.2.6 : Στήριξη Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κλειτοριάς. Δημιουργία Αγροτικής-Κτηνοτροφικής Σχολής ή Σχολή Φυσικού Περιβάλλοντος.
	Στόχος 1.2.7 : Δημιουργία Βοτανικού Κήπου - Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, Μανιταριών & Φαρμακευτικών Ενδημικών Βοτάνων .
Μέτρο 1.3: Καθαριότητα και Διαχείριση Αστικών Απορριμμάτων	Στόχος 1.3.1: Εφαρμογή των δράσεων της μελέτης «Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Απορριμμάτων Δήμου Καλαβρύτων».
	Στόχος 1.3.2: Ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας (Ανακύκλωση, Μονάδα Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων, Πράσινα Σημεία, κ.α).
	Στόχος 1.3.3: Ευαισθητοποίηση και Ενθάρρυνση των δημοτών σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων και Ανακύκλωσης
	Στόχος 1.3.4 : Αναβάθμιση υφιστάμενου εξοπλισμού καθαριότητας (αναγκαία

	μηχανήματα, υπόγειοι κάδοι κ.α) Στόχος 1.3.5 : Επικαιροποίηση Κανονισμού Καθαριότητας Δήμου Καλαβρύτων
Μέτρο 1.4: Υποδομές – Δίκτυα	Στόχος 1.4.1: Ανάπτυξη, βελτίωση και συντήρηση δικτύου ύδρευσης, Βιολογικού Καθαρισμού, αποχέτευσης σε όλες τις δημοτικές ενότητες
	Στόχος 1.4.2: Εκσυγχρονισμός (Ενεργειακή Αναβάθμιση), επέκταση δικτύου δημοτικού φωτισμού
	Στόχος 1.4.3 : Κατασκευή και Επέκταση Οδικού Δικτύου, Έργα ανάπλασης, Βελτίωση γεφυρών. Καλύτερη σύνδεση με Εθνικό Δίκτυο - μεγάλους αυτοκινητόδρομους.
	Στόχος 1.4.4 : Ενίσχυση της επισκεψιμότητας και προβολή ιδιαίτερων, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, απομακρυσμένων περιοχών του Δήμου.
	Στόχος 1.4.5 : Κατασκευή και Επέκταση Οδικού Δικτύου, Έργα ανάπλασης, Βελτίωση γεφυρών.
	Στόχος 1.4.6 : Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Ενέργειας , Βιοκλιματικές Παρεμβάσεις

	εξοικονόμησης ενέργειας (ΑΠΕ).
	Στόχος 1.4.7 : Έμμεση προστασία των οικονομικών δραστηριοτήτων (π.χ. τουρισμός) μέσω της ύπαρξης ενός καλού οδικού δικτύου.
	Στόχος 1.4.8 : Ανάπτυξη δικτύου δημοτικής συγκοινωνίας
Μέτρο 1.5 : Οικιστική Χωροταξική Ανάπτυξη	Στόχος 1.5.1 : Προστασία και αποκατάσταση κτιριακού αποθέματος και διατήρηση (μελέτες ανάπλασης) οικισμών παραδοσιακού χαρακτηριστικά.
	Στόχος 1.5.2 : Διευθέτηση χρήσεων γης Αναγκαίες Αναπλάσεις.
	Στόχος 1.5.3 : Οριοθέτηση Δημόσιων Δασικών Εκτάσεων και Μελέτη Διαχείρισης Περιουσίας Δήμου.
	Στόχος 1.5.4 : Βελτίωση και επέκταση εσωτερικού οδικού δικτύου σε όλες τις Τοπικές Ενότητες.
	Στόχος 1.5.5 : Κατασκευή και συντήρηση του τοπικού οδικού δικτύου.
Μέτρο 1.6: Βιώσιμη Κινητικότητα	Στόχος 1.6.1: : Κατασκευή, βελτίωση διαδρομών πεζών, ΑμέΑ, Ποδήλατα,

	Σταθμοί Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων και προώθηση «ενεργειακών» μεταφορικών μέσων
	Στόχος 1.6.2 : Αύξηση της προσβασιμότητας σε κομβικά σημεία σύνδεσης μεταφορικών δικτύων.
Μέτρο 1.7 : Ενέργεια	Στόχος 1.7.1 : Πιλοτικές εφαρμογές με χρήση βιομάζας, συμπαραγωγής ενέργειας (θερμική και ηλιακή) σε βιομηχανικές/αγροκτηνοτροφικές μονάδες
	Στόχος 1.7.2 : Βιοαέριο – Ενεργειακές Καλλιέργειες (Ερημοποιημένες αγροτικές εκτάσεις)
	Στόχος 1.7.3 : Αξιοποίηση διαθέσιμου χώρου (Δημοτικά κτίρια, ταρατσες σχολείων, δημαρχείο) για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων
	Στόχος 1.7.4 : Ενεργειακές Κοινότητες, Δυνατότητα Εικονικής Αυτοπαραγωγής - Ηλιακή Κοινωνική Πολιτική (Παρεμβάσεις, Παροχή κινήτρων).

Άξονας Προτεραιότητας 2: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός	
Μέτρο 2.1: Κοινωνική μέριμνα	Στόχος 2.1.1: Αντιμετώπιση τους ανθρωπιστικής κρίσης, προώθηση δράσεων αντιμετώπισης του προβλήματος της φτώχειας. -Σύσταση Κοινωνικού Γραφείου Δήμου.
	Στόχος 2.1.2 : Δημιουργία κοινωνικού φροντιστηρίου Δημιουργία Κέντρου φροντίδας Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων
	Στόχος 2.1.3 : Λειτουργία Κέντρου Υποστήριξης – Πληροφόρησης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων.
	Στόχος 2.1.4 : Εκσυγχρονισμός, Αναδιοργάνωση και Δημιουργία Νέων Δομών και Υπηρεσιών Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ευπαθών Ομάδων. Ενθάρρυνση Τοπικών Φορέων και Ενίσχυση Υφιστάμενων Δομών. Προώθηση εθελοντισμού με τη συνεργασία ΜΚΟ (κοινωνικές υπηρεσίες) και τη συμμετοχή νέων .
	Στόχος 2.1.5 : Αντιμετώπιση φαινομένων βίας (ειδικά σε θέματα που αφορούν

	γυναίκες και παιδιά).
	Στόχος 2.1.6 : Ανάπτυξη Υπηρεσιών Στήριξης Τρίτης Ηλικίας .
	Στόχος 2.1.7 : Ενίσχυση τους παρουσίας επιχειρήσεων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ).
	Στόχος 2.1.8: Πολιτική ισότητας φύλων- προώθηση προγραμμάτων υποστήριξης ευπαθών ομάδων.
	Στόχος 2.1.9 : Συστηματικότερη διεξαγωγή κοινωνικών ερευνών, έγκαιρος σχεδιασμός και τεκμηριωμένη εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών.
	Στόχος 2.1.10 : Βελτίωση προσβασιμότητας – διευκόλυνση εσωτερικής μετακίνησης για ευαίσθητες πληθυσμιακές ομάδες (πχ. Μεταφορά μαθητών- Δημοτική συγκοινωνία)
Μέτρο 2.2: Υγεία	Στόχος 2.2.1: Προώθηση υπηρεσιών πρόληψης και προαγωγής της υγείας σε όλους τους δημότες (και ειδικότερα σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ευάλωτες ομάδες της Τρίτης Ηλικίας, κ.α).
	Στόχος 2.2.2 : Εκσυγχρονισμός καινοτόμων δράσεων τηλεϊατρικής- τηλεπρόνοιας, κ.α

	Στόχος 2.2.3: Ενίσχυση υποδομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και αναβάθμιση εξοπλισμού.
	Στόχος 2.2.4: Δημιουργία Κοινωνικού Φαρμακείου.
	Στόχος 2.2.5 : Δημιουργία Κέντρου Ψυχικής Υγείας.
	Στόχος 2.2.6: Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων προληπτικής ιατρικής – Εκπόνηση μελετών – σχεδίου για αντιμετώπιση επερχόμενης επιδημίας.
	Στόχος 2.2.7: Συνεργασία με συλλόγους, φορείς, ιδρύματα, διενέργεια προληπτικών τεστ, ενημερωτικών ημερίδων, επιστημονικών ιατρικών συνεδρίων.
Μέτρο 2.3: Παιδεία	Στόχος 2.3.1: Εκσυγχρονισμός τους μαθησιακής διδασκαλίας (μέσα, εξοπλισμός).
	Στόχος 2.3.2: Ανοικτή πρόσβαση στην εκπαίδευση και τη συνεχή κατάρτιση για όλους.
	Στόχος 2.3.3: Αναβάθμιση σχολικών υποδομών (Ενεργειακή Αναβάθμιση).
	Στόχος 2.3.4 : Μελέτες κατασκευής νέων σχολικών κτιρίων, προσθήκης αιθουσών και

Μέτρο 2.4: Πολιτισμός	βοηθητικών εγκαταστάσεων.
	Στόχος 2.3.5 : Κατασκευή ραμπών και χώρων υγιεινής για την πρόσβαση και την εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ σε σχολικές μονάδες.
	Στόχος 2.3.6 : Υποστήριξη Εκπαιδευτικού, Παιδαγωγικού και Πολιτιστικού Έργου των Σχολικών Κοινοτήτων και των Πολιτιστικών Φορέων.
	Στόχος 2.4.1: Προστασία και Ανάδειξη Αρχαιολογικών Χώρων – Μνημείων – Μουσείων και Ένταξή τους στο Συνολικό Πολιτιστικό – Τουριστικό Αντικείμενο της Περιφέρειας.
	Στόχος 2.4.2: Απαραίτητες Αναπλάσεις Χώρων, Μνημείων και Συντηρήσεις.
	Στόχος 2.4.3: Λειτουργία και αναβάθμιση των μουσείων και λοιπών ιδρυμάτων πολιτισμού που φιλοξενούνται στην πόλη, Δημιουργία ερευνητικού πάρκου.
	Στόχος 2.4.4 : Ολοκληρωμένο δίκτυο διατήρησης και ανάδειξης πολιτισμικής κληρονομιάς

	- Αξιοποίηση ιστοσελίδας. - Δράσεις πολιτισμού (Πρωώθηση τεχνολογικής καινοτομίας). - Αξιοποίηση της τοπικής παραδοσιακής γνώσης και των παραδοσιακών δεξιοτήτων και υλικών.
	Στόχος 2.4.5 : Η δημιουργία και λειτουργία Δημοτικού Κέντρου Ιστορίας και Τεκμηρίωσης (ΔΗ.ΚΕ.Ι.Τ.)
	Στόχος 2.4.6 : Η λειτουργία Δημοτικού Κινηματογράφου.
	Στόχος 2.4.7 : Δημιουργία θεσμών με εθνικό και διεθνές βεληνεκές. (καλλιτεχνικά φεστιβάλ, μουσικά φεστιβάλ, δημιουργία Διεθνούς Κέντρου Μύθου κλπ).
	Στόχος 2.4.8 : Η ανάπτυξη και λειτουργία Κέντρου Καλλιτεχνικής Παιδείας με τη δημιουργία τμημάτων διδασκαλίας μουσικής και Ωδείου, Φιλαρμονικής, τμημάτων χορού, εικαστικών, γλυπτικής, θεατρικών εργαστηρίων, κλπ.
	Στόχος 2.4.9 : Η έρευνα, συλλογή και διάσωση αρχείων για την τοπική παράδοση, ιστορία και πολιτισμό. Η συγκρότηση αρχείου δημιουργών που έχουν σχέση με

	την περιοχή και η προβολή του έργου τους.
Μέτρο 2.5: Αθλητισμός	Στόχος 2.5.1: Δράσεις Ανάδειξης του Δήμου σε προορισμό Αθλητικής Αναψυχής μέσα από ποικιλομορφία αθλημάτων (Πεζοπορία, Ορειβασία, Καλαθοσφαίριση κ.α)
	Στόχος 2.5.2: Συντήρηση ανοικτών και κλειστών γυμναστηρίων και αθλητικών χώρων, Ανέγερση νέων γηπέδων
	Στόχος 2.5.3 : Παρακίνηση και Υποστήριξη Παιδικών αθλητικών Ακαδημιών.
	Στόχος 2.5.4 : Διοργάνωση συμβολικών αθλητικών Δράσεων, με σκοπό την ανάδειξη συγκεκριμένων περιοχών (π.χ Κλειτορία, κ.α.).
	Στόχος 2.5.5 : Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών αθλητισμού.
	Στόχος 2.5.6 : Δημιουργία προπονητικού κέντρου, Προορισμός προετοιμασίας επαγγελματικών αθλητικών συλλόγων.
Άξονας Προτεραιότητας 3: Τοπική οικονομία και απασχόληση	
Μέτρο 3.1: Γεωργοκτηνοτροφική	Στόχος 3.1.1: Ενίσχυση της τοπικής αγροκτηνοτροφικής οικονομίας μέσω αποτελεσματικών παρεμβάσεων σε παροχές- έργα ύδρευσης και εσωτερικής

δραστηριότητα και υποδομές	αγροτικής οδοποιίας.
	Στόχος 3.1.2: Κίνητρα για Ανάπτυξη της Βιολογικής Γεωργίας (Βελτίωση – Αξιοποίηση Αγροδιατροφικού τομέα).
	Στόχος 3.1.3: Μεταφορά Γνώσης και Τεχνογνωσίας σε νέους καλλιεργητές, σε συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα και επιστημονικούς φορείς.
	Στόχος 3.1.4: Εξυγίανση παραδοσιακών ποικιλιών , αντιμετώπιση φυτικών ασθενειών (βιολογικές μέθοδοι).
	Στόχος 3.1.5 : Αξιοποίηση ποιότητας βιολογικού κρέατος – ενίσχυση ελέγχων πιστοποίησης, στήριξη δημιουργίας δικτύου εξαγωγής.
	Στόχος 3.1.6: Σύνδεση Παραδοσιακών Βοτάνων, Λαχανικών και Δέντρων με την σωματική και ψυχική ανθρώπινη υγεία, Προβολή δημοσιοποίηση αγροτουριστικών προϊόντων (π.χ ρίγανη, κ.α.).
	Στόχος 3.1.7: Έμφαση στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων (Σύνδεση με το ευρωπαϊκό μότο 2021-2027 «Από το αγρόκτημα στο τραπέζι»).

	Στόχος 3.1.8 Δημιουργία “brand name” τοπικών προϊόντων. Ανάδειξη τους μέσω δράσεων όπως γαστρονομικά φεστιβάλ, σύνδεση και ενίσχυση της τοπικής παραγωγής με τον τουρισμό.
	Στόχος 3.1.9 : Στήριξη και βελτίωση συνθηκών για αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στον αγροτικό τομέα, Κοινές δράσεις με Γυναικείο Συνεταιρισμό Καλαβρύτων.
	Στόχος 3.1.10 : Δημιουργία Πρότυπου Κτηνοτροφικού Πάρκου.
Μέτρο 3.2: Τουρισμός	Στόχος 3.2.1 : Αναβάθμιση και επέκταση υποδομών φιλοξενίας επισκεπτών με έμφαση στη συμβατότητα με την πολιτισμική και περιβαλλοντική ιδιαιτερότητα και με πρόβλεψη προσβασιμότητας για ΑμεΕΑ.
	Στόχος 3.2.2 : Ανάπτυξη και βελτίωση δραστηριοτήτων για τους επισκέπτες (π.χ. ειδικές ιππικές εγκαταστάσεις, οργάνωση ορεινών διαδρομών για ορειβασία, κατασκευή πάρκων ορεινής ποδηλασίας (mountain bike), προώθηση δράσεων αναρρίχησης), ενδυνάμωση

	δραστηριοτήτων σε υδάτινα οικοσυστήματα (Λίμνη Τσιβλού, Καταρράχτες Βλασίας, Λίμνη Λάδωνα, Πηγές Λάδωνα, Πηγές Αροάνιου) , κατασκευή παραδοσιακών τοπικών μονάδων φιλοξενίας και αξιοποίηση τοπικών προϊόντων γαστρονομίας
	Στόχος 3.2.3: Ανάπτυξη υποδομών για ικανοποίηση της ζήτησης ειδικών μορφών τουρισμού και ιδίως εναλλακτικών μορφών τουρισμού :οικολογικός, ορεινός, πολιτιστικός, αθλητικός, αγροτουρισμός, οικοτουρισμός, περιπατητικός, θρησκευτικός, συνεδριακός κ.λπ.
	Στόχος 3.2.4: Ανάδειξη της περιοχής σε προορισμό ‘4 εποχών’ μέσω της προώθησης εναλλακτικών δραστηριοτήτων.
	Στόχος 3.2.5: Καμπάνια ανάδειξης του τουριστικού προϊόντος της περιοχής σε Ελλάδα και εξωτερικό, συμμετοχή σε εκθέσεις, συνεργασία με tour operators.
Μέτρο 3.3: Καινοτόμες Δράσεις	Στόχος 3.3.1: Προώθηση της καινοτομίας (Ψηφιοποίηση,κ.α). Τουριστική Προβολή Δήμου (Brand). Προορισμός City Break

	Ανάδειξη τοπικών προϊόντων σύνδεση με πολιτισμό.
	Στόχος 3.3.2 : Δημιουργία παιδικών κατασκηνώσεων και δράσεων για παιδιά ΑμεΑ σχετικών με το περιβάλλον και την βιοποικιλότητα.
	Στόχος 3.3.3: Δημιουργία Κέντρου Τοπικής Επιχειρηματικότητας. (Ενημέρωση για προγράμματα και χρηματοδοτικά πακέτα για υφιστάμενες επιχειρήσεις, ενημέρωση και υποστήριξη για νέες και υπό ίδρυση επιχειρήσεις.
	Στόχος 3.3.4: Συμμετοχή μέσω του Δήμου των τοπικών επιχειρήσεων σε εκθέσεις σε Ελλάδα και εξωτερικό.
Μέτρο 3.4 : Απασχόληση-Επιχειρηματικότητα	Στόχος 3.4.1 : Προώθηση της έρευνας και καινοτομίας σε συνεργασία με ερευνητικά και τριτοβάθμια εκπαιδευτικά Ιδρύματα.
	Στόχος 3.4.2 : Συμμετοχή σε δράσεις προώθησης της απασχόλησης, ειδικά των νέων, γυναικών και μελών ΕΚΟ και σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας (πχ. δημιουργία- λειτουργία θερμοκοιτίδας, κατάρτιση και τοποθέτηση σε νέες θέσεις εργασίας, αυταπασχόληση ανέργων).

	Στόχος 3.4.3 : Ενίσχυση προκατάρτισης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης των κατοίκων της περιοχής με την υλοποίηση στοχευμένων προγραμμάτων.
	Στόχος 3.4.4 : Δημιουργία γραφείου ενημέρωσης των ανέργων (ειδικά νέων και γυναικών) σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (Σύνδεση με τη Δημιουργία Κοινωνικού Γραφείου στο Δήμο).
	Στόχος 3.4.5 : Αύξηση της απασχόλησης και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μέσω προγραμμάτων ΟΑΕΔ κ.α

Άξονας Προτεραιότητας 4: Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας & οικονομικής κατάστασης του Δήμου	
Μέτρο 4.1: Ολοκληρωμένες ηλεκτρονικές υπηρεσίες στο πολίτη	Στόχος 4.1.1: Ηλεκτρονική εξυπηρέτηση του πολίτη με εφαρμογή ολοκληρωμένου, προσβάσιμου πληροφοριακού συστήματος.
	Στόχος 4.1.2: Εφαρμογή των διαδικασιών της Ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για όλους τους πολίτες.
	Στόχος 4.2.1: Εκσυγχρονισμός των Υπηρεσιών του Δήμου.

Μέτρο 4.2: Πληροφοριακά συστήματα & συστήματα βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας	Στόχος 4.2.2: Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων.
	Στόχος 4.2.3 : Επανασχεδιασμός διοικητικών δομών και διαδικασιών (τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας).
	Στόχος 4.2.4 : Ενίσχυση συμμετοχής σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα. Ανάπτυξη συνεργασιών με κοινωνικούς κι επιστημονικούς φορείς και οργανισμούς
Μέτρο 4.3: Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού	Στόχος 4.3.1: Βελτίωση της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού, μέσω παρακολούθηση σεμιναρίων και προγραμμάτων εκμάθησης και ενδυνάμωσης δεξιοτήτων.
	Στόχος 4.3.2: Αύξηση στελεχών με πιστοποιημένες διοικητικές ικανότητες και Πρόσληψη στελεχών, εξωτερικών συνεργατών με ειδικευμένα επιστημονικά κριτήρια.
	Στόχος 4.4.1: Ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακών υποδομών (Εγκατάσταση Φωτοβολταϊκών συστημάτων,

Μέτρο 4.4: Αναβάθμιση κτιριακών υποδομών	Βιοκλιματικές προσαρμογές).
	Στόχος 4.4.2: Ολοκλήρωση Μετεγκατάστασης Δημαρχείου Καλαβρύτων, Αγορά μηχανολογικού καινοτόμου εξοπλισμού.
Μέτρο 4.5: Οικονομική διαχείριση	Στόχος 4.5.1: Απλούστερη και Αποδοτική διαχείριση οικονομικών πόρων, μέσω του εκσυγχρονισμού της οικονομικής υπηρεσίας.
	Στόχος 4.5.2 : Στόχευση στην Αύξηση των τακτικών εσόδων του Δήμου (Αξιοποίηση Ακίνητης Δημόσιας Περιουσίας, Μελέτη χρηματοοικονομικής κατάστασης του Δήμου, κ.α)
	Στόχος 4.5.3 : Αξιοποίηση των Χρηματοοικονομικών εργαλείων και της τεχνογνωσίας από τους εξωτερικούς συνεργάτες του Δήμου.
Μέτρο 4.6 : Ενίσχυση Νομικών Προσώπων του Δήμου	Στόχος 4.6.1 : Πρόσληψη αναγκαίου προσωπικού για στελέχωση του Δημοτικού Μουσείου Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος.
	Στόχος 4.6.2 : Ανάδειξη, ενίσχυση και στελέχωση του Κέντρου Ενημέρωσης και Πληροφόρησης Σπηλαίου Λιμνών.

	Στόχος 4.6.3: Συνεργασία Σχολικής Επιτροπής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Καλαβρύτων με τοπικούς και περιφερειακούς επιστημονικούς φορείς.
	Στόχος 4.6.4 : Ενίσχυση και Περαιτέρω Ανάπτυξη του "Κέντρο Παιδιού Νεολαίας & Άθλησης Δήμου Καλαβρύτων".

5. Έργα και Μελέτες 2020-2021

5.1 ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2022 ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Α. ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ			
A/A	ΤΙΤΛΟΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΟ ΠΟΣΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ			
1	Ανάπλαση πλατείας κοινόχρηστων χώρων κοινότητας Άνω Λουσών	ΣΑΤΑ	1.488,00
ΣΥΝΟΛΟ			1.488,00
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΟΑΝΙΑΣ			
2	Επικαιροποίηση μελέτης ύδρευσης ΔΕ Αροανίας	ΣΑΤΑ	12.000,00
ΣΥΝΟΛΟ			12.000,00
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ			
1	Περιβαλλοντική μελέτη οριοθέτησης Κλειτόριου Ποταμού	ΣΑΤΑ	7.400,00
2	Γενικό χωρικό σχέδιο – πολεοδομική μελέτη κοιμητηρίου Κλειτορίας	ΣΑΤΑ	10.940,00
3	Προκαταρκτική μελέτη επέκτασης κοιμητηρίου Κλειτορίας	ΣΑΤΑ	5.000,00

4	Υδρογεωτεχνική μελέτη επέκτασης κοιμητηρίου Κλειτορίας	ΣΑΤΑ	5.000,00
5	Σύνταξη πράξης αναλογισμού σε δρόμους σχεδίου πόλης Κλειτορίας	ΣΑΤΑ	3.100,00
6	Υπηρεσίες σύνταξης φακέλου Πλανητέρο-Βάλτος-Διάσελο-Κυνηγού Διάσελο>	ΣΑΤΑ	12.798,00
7	Υπηρεσίες σύνταξης φακέλου και τευχών δημοπράτησης μελέτης, ανάπλαση, αναδειξη και προστασία πηγών Λάδωνα	ΣΑΤΑ	3.100,00
8	Μελέτη αγωγού μεταφοράς και διυλιστηρίου Κλειτορίας – Μελέτη Υδροδότησης Λυκούριας	ΤΡΙΤΣΗΣ	72.930,88
9	Επικαιροποιήσεις παλαιών μελετών ΔΕ Κλειτορίας για την υποβολή τους σε χρηματοδοτούμενα προγράμματα	ΣΑΤΑ	7.000,00
10	Σύνταξη φακέλου για την ανακαίνιση της Μαθητικής Εστίας Κλειτορίας για την υποβολή πρότασης στο ΠΔΕ	06190008	24.800,00
ΣΥΝΟΛΟ			152.068,88

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΪΩΝ

1	Περιβαλλοντική μελέτη ΕΕΛ Δάφνης	ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ (Δημοτικοί Πόροι)	3.100,00
2	Υδραυλική μελέτη δικτύου ακαθάρτων και εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων Δάφνης	ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ (Δημοτικοί Πόροι)	7.440,00
ΣΥΝΟΛΟ			10.540,00

ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ

1	Εκπόνηση μελετών για την υλοποίηση μέτρων και μέσων πυροπροστασίας στις σχολικές μονάδες.	ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ	21.080,00
1	Μελέτη αναβάθμισης υποδομών αποχέτευσης Δήμου Καλαβρύτων	ΤΡΙΤΣΗΣ	73.832,45
		ΣΥΝΟΛΟ	94.912,45
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ Α			271.009,33

Α. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ			
Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΟ ΠΟΣΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ			
1	Μελέτη κατασκευής κτιριακών εγκαταστάσεων και δημιουργία υποδομών για την στέγαση του εργοταξίου του Δήμου Καλαβρύτων	ΤΡΙΤΣΗΣ	88.418,24
2	Σύνταξη διορθωτικής πράξης εφαρμογής στην πολεοδομική μελέτη επέκτασης του ρυμοτομικού σχεδίου της περιοχής Βάλτου Καλαβρύτων	ΣΑΤΑ 22	6.000,00
3	Υπηρεσίες σύνταξης φακέλων για αναγκαστικές απαλλοτριώσεις ΤΚ Σκεπαστού	ΣΑΤΑ 22	15.040,00
ΣΥΝΟΛΟ			109.458,24
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΟΑΝΙΑΣ			
ΣΥΝΟΛΟ			0
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ			
1	Δασοτεχνική μελέτη δρόμου Βάλτος – Διάσελο Κυνηγού	ΣΑΤΑ 22	5.000,00
2	Σύνταξη φακέλου για την υποβολή πρότασης ανάπλασης πεζοδρομίων (Πλατεία – Ανοικοδόμηση)	ΣΑΤΑ 22	12.600,00
3	Σύνταξη φακέλου για την υποβολή πρότασης ανάπλασης Ράχης Κλειτορίας	ΣΑΤΑ 22	12.600,00
ΣΥΝΟΛΟ			30.200,00
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΪΩΝ			
ΣΥΝΟΛΟ			0
ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ			
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ Α			213.490,69
ΣΑΤΑ 2021			51.240,00

Γ. ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ			
A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ ανά Δημοτική Ενότητα και Τοπική Κοινότητα	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
	Δ.Ε. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ		
	Καλάβρυτα		
1	Εγκαταστάσεις Αποχέτευσης & Επεξεργασίας Λυμάτων Καλαβρύτων	ΕΣΠΑ / ΕΠΕΡΑΑ	102.800,00
2	Ανάπλαση εισόδων Τοπικής Κοινότητας Καλαβρύτων	LEADER	445.000,00
3	Επείγουσες εργασίες αποκατάστασης φθαρμένων οδοστρωμάτων λόγω παγετού ΔΕ Καλαβρύτων	ΣΑΕ055	18.750,00
4	Ανάπλαση ιστορικού εμπορικού και τουριστικού κέντρου Καλαβρύτων	ΕΣΠΑ	645.808,00
5	Ανάπλαση σιντριβανιών ΤΚ Καλαβρύτων	ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ	18034,17
6	Επισκευές και διαρρυθμίσεις στο Τουριστικό Περίπτερο πλατεία Ζαΐμαιων	ΠΔΕ	148.174,00
	Κέρτεζη		
	Εργασίες διαμόρφωσης και καθαρισμού πηγών Κέρτεζης	ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ	15.500,00
	Εργασίες διαμόρφωσης πλατείας Κεφαλόβρυσου	ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ	16.400,00
	Κάτω Λουσοί		
	Εργασίες αποκατάστασης παλαιού σχολείου Κάτω Λουσών σε κτίριο πολιτιστικού χαρακτήρα.	ΤΡΙΤΣΗΣ	280.000,00
	Κούτελη		
	Υδρομάστευση πηγής Κεφαλόβρυσου και εξωτερικό δίκτυο ύδρευσης ΤΚ Κούτελης	ΠΔΕ	163.000,00
	Κάτω Βλασία		
1	Βελτίωση δημοτικών δρόμων εντός οικισμού Κάτω Βλασίας	LEADER	17.437,81
	Ζαχλωρού		
1	Εργασίες επισκευής και αντιστήριξης στοιχείων λόγω κατολισθήσεων Κάτω Ζαχλωρού.	ΣΑΕ055	27.118,04
	Άμεσα έργα αντιμετώπισης κατολίσθησης στο δρόμο προς Κάτω Ζαχλωρούς	ΣΑΕ055	23.200,00
	Πετσάκους		
1	Βελτίωση βατότητας δρόμου από οικισμό Μπόσι έως οικισμό Νεοχώρι ΔΕ Καλαβρύτων	ΠΔΕ	600.000,00
	Για το σύνολο των οικισμών		
2	Εσωτερική οδοποιία κοινοτήτων ΔΕ Καλαβρύτων	ΣΑΤΑ	74.400,00
3	Τεχνικές εργασίες δικτύων και υδρομαστεύσεων Δ.Ε Καλαβρύτων	ΣΑΤΑ	12.800,00

	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ		2.608.422,02
	Δ.Ε. ΑΡΟΑΝΙΑΣ		
	Λιβάρτζι		
1	Εργασίες διαπλάτυνσης μονοπατιού οικισμού Λιβαρτζίου	ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ	14.000,00
2	Εργασίες επισκευής- αντιστήριξης οδών Δ.Ε. Αροανίας	ΣΑΤΑ	9.000,00
	Για το σύνολο των οικισμών		
1	Συντήρηση -τσιμεντοστρώσεις Δ.Ε Αροανίας	ΣΑΤΑ	24.000,00
2	Συντηρήσεις και αναπλάσεις κοινοχρήστων χώρων Δ.Ε. Αροανίας.	ΣΑΤΑ	24.000,00
	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΑΡΟΑΝΙΑΣ		71.000,00
	Δ.Ε. ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ		
	Κλειτορία		
1	Ανάπλαση εισόδου τοπικής κοινότητας Κλειτορίας	LEADER	175.000,00
2	Ανάπλαση πλατείας Κλειτορίας	ΕΣΠΑ	427.892,48
	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ		602.892,48
	Δ.Ε. ΠΑΪΩΝ		
	Δάφνη		
1	Τεχνικές εργασίες αποκατάστασης δικτυων	ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ	8.200,00
	Για το σύνολο των οικισμών		
1	Τεχνικές εργασίες δικτύων και υδρομαστεύσεων ΔΕ Αροανίας ΔΕ Παίων.	ΣΑΤΑ	6.000,00
	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΠΑΙΩΝ		14.200,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ Γ		3.298.780,33

Δ. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ			
	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ ανά Δημοτική Ενότητα	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
	Δ.Ε. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ		
	Καλάβρυτα		
1	Εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης Τ.Κ Καλαβρύτων	ΤΡΙΤΣΗΣ	962.903,23
2	Επένδυση σκαλοπατιών προς Γηροκομείο Καλαβρύτων	ΣΑΤΑ 22	9.000,00
	Πετσάκοι		
1	Αγροτική οδοποιία στον οικισμό Μπόσι Τ.Κ.Πετσάκων	ΤΡΙΤΣΗΣ	435.000,00
	Άνω Λουσοί		

1	Αγροτική Οδοποιία Άνω Λουσοί – Λιθαράκια – Λεύκα	ΤΡΙΤΣΗΣ	1.442.352,38
	Ρογοί		
1	Συντήρηση επισκευή οδοστρωμάτων ΤΚ Ρογών	ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΑΠΕ	24.800,00
	Για το σύνολο των λοιπών οικισμών		
1	Εργασίες επισκευής δημοτικών κτιρίων	ΣΑΤΑ 22	50.000,00
2	Έργα οδοποιίας και τοιχεία αντιστήριξης οδών	ΣΑΤΑ 22	52.800,00
3	Αποκαταστάσεις κοινοχρήστων χώρων ΔΕ Καλαβρύτων	ΣΑΤΑ 22	37.000,00
	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ		3.013.855,61
	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ (πόροι ΣΑΤΑ 22)		148.800,00
	Δ.Ε. ΑΡΟΑΝΙΑΣ		
	Για το σύνολο των οικισμών		
1	Συντήρηση οδικού δικτύου	ΣΑΤΑ 22	24.000,00
2	Συντήρηση - ανάπλαση κοινοχρήστων χώρων	ΣΑΤΑ 22	23.000,00
3	Διαμόρφωση – διαπλάτυνση μονοπατιού ΔΕ Αροανίας	ΣΑΤΑ 22	5.000,00
4	Τοιχίο αντιστήριξης οδού στην ΔΕ Αροανίας	ΣΑΤΑ 22	13.000,00
	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΑΡΟΑΝΙΑΣ		65.000,00
	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΑΡΟΑΝΙΑΣ (πόροι ΣΑΤΑ 22)		65.000,00
	Δ.Ε. ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ		
	Κλειτορία		
1	Εργασίες επισκευής και ανάπλασης Δημοτικών κτιρίων Κλειτορίας	ΣΑΤΑ 22	10.000,00
	Για το σύνολο των οικισμών		
1	Τεχνικές Εργασίες δικτύων ύδρευσης και υδρομαστεύσεων	ΣΑΤΑ 22	34.500,00
2	Τοιχεία αντιστήριξης οδών	ΣΑΤΑ 22	12.000,00
	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ		56.500,00
	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ (πόροι ΣΑΤΑ 22)		56.500,00
	Δ.Ε. ΠΑΪΩΝ		
	Δάφνη		
	Αποχέτευση και εγκατάσταση επεξεργασίας Λυμάτων Τ.Κ. Δάφνης	ΤΡΙΤΣΗΣ	560.000,00
	Για το σύνολο των οικισμών		
	Συντηρήσεις κοινοχρήστων χώρων και οδών	ΣΑΤΑ 22	37.200,00
	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΠΑΪΩΝ		597.200,00
	ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΠΑΪΩΝ (πόροι ΣΑΤΑ 22)		37.200,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ Δ		3.732.555,61

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΕΥΡΩ) ΕΡΓΑ ΜΕΛΕΤΕΣ			
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΧΡΗΜΑΤ/ΣΕΙΣ	ΕΡΓΑ ΣΑΤΑ 21	ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΑΤΑ 2021	ΣΥΝΟΛΟ
ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	2.953.473,85	148.800,00	21.040,00	169.840,00
ΑΡΟΑΝΙΑΣ		65.000,00	0	65.000,00
ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ		56.500,00	30.200,00	86.700,00
ΠΑΪΩΝ	560.000,00	37.200,00	0	37.200,00
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ				
ΣΥΝΟΛΟ	3.513.473,85	307.500,00	51.240,00	358.740,00

5.2 Ενταγμένα Έργα και Μελέτες που έχουν ολοκληρωθεί

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ	ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
Έργα βελτιώσεων στα Δημοτικά στάδια Καλαβρύτων, Σκεπαστού και Πετσάκων του Δήμου Καλαβρύτων	ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ	319.880,00

Βελτίωση βατότητας δρόμου από οικισμό Μπόσι έως οικισμό Νεοχώρι Δ.Ε. Καλαβρύτων	ΕΝΤΑΓΜΕΝΟ ΕΡΓΟ ΣΕ ΦΑΣΗ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	600.000,00
Προμήθεια και τοποθέτηση ακρυλικού ελατοσυνθετικού δαπέδου και περίφραξης στο γήπεδο καλαθοσφαίρισης Τ.Κ. Τρεχλού	ΠΡΟΣΦΑΤΩΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ	19.998,72
Ολοκλήρωση νέου Δημαρχείου	ΜΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΓΟ ΥΛΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΜΕ ΠΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	650.000,00
Επισκευές και διαρρυθμίσεις στο Τουριστικό Περίπτερο επί της Πλατείας Ζαϊμαίων Τ.Κ. Καλαβρύτων	ΤΟ ΕΡΓΟ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΤΟΠΙΝ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	148.174,00
Κατασκευή υδρομάστευσης πηγής "Κεφαλόβρυσο" και εξωτερικού δικτύου ύδρευσης Τ.Κ. Κούτελης	ΤΟ ΕΡΓΟ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΤΟΠΙΝ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	163.000,00

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ

ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

ΤΙΤΛΟΣ	ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
Προμήθεια εξοπλισμού για την επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων και αύλειων χώρων αυτών, Δήμου Καλαβρύτων	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ (2020)	38.847,96
Εκπόνηση μελετών και υλοποίηση μέτρων και μέσων πυροπροστασίας στις σχολικές μονάδες του Δήμου Καλαβρύτων	ΚΑΤΟΠΙΝ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΑΝΑΤΕΘΗ Η ΜΕΛΕΤΗ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ Η ΟΠΟΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ ΑΠΟ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΧΕΙ ΣΥΜΒΑΣΙΟΠΟΙΗΘΕΙ ΚΑΙ Η ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	58900 € (21080 ΜΕΛΕΤΕΣ +37820 ΜΕΣΑ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ)
Προμήθεια μηχανημάτων εργοταξίου και συνοδευτικού εξοπλισμού	Φιλόδημος II ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ (2020)	284.520,00
Προμήθεια απορριματοφόρου Δήμου Καλαβρύτων	Φιλόδημος II ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ (2021)	150.000,00

Προμήθεια και τοποθέτηση εξοπλισμού για την αναβάθμιση παιδικών χαρών του Δήμου Καλαβρύτων	Φιλόδημος και Προυπολογισμός του Δήμου	227.323,00
--	--	------------

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ

ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ	ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
Αποχέτευση και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων Δάφνης	ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΓΟΡΕΣ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΕΛ	560.000,00
Προμήθεια, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία εξοπλισμού απομακρυσμένης ανάγνωσης μετρήσεων σε επιλεγμένες θέσεις του δικτύου ύδρευσης του Δήμου Καλαβρύτων	ΚΑΤΟΠΙΝ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟ ΕΡΓΟ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	2.418.000,00
Εργασίες αποκατάστασης παλαιού Σχολείου Κάτω Λουσών σε κτίριο Πολιτιστικού χαρακτήρα	ΚΑΤΟΠΙΝ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΤΟ ΕΡΓΟ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	280.000,00

Αγροτική οδοποιία στον οικισμό Μπόσι Τ.Κ. Πετσάκων	ΤΟ ΕΡΓΟ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ (ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ)	435.000,00
Μελέτες για την ωρίμανση έργων Δήμου Καλαβρύτων	ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ Η ΔΑΝΕΙΑΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	236.000,00
Αγροτική Οδοποιία Δήμου Καλαβρύτων ΥΠΟΕΡΓΟ 1 ΜΕ ΤΙΤΛΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΥΛΙΚΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΥΠΟΕΡΓΟ 2 ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ ΛΟΥΣΟΙ ΛΙΘΑΡΑΚΙΑ	ΥΠΟΕΡΓΟ 1 : ΤΟ ΕΡΓΟ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ (ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ) ΥΠΟΕΡΓΟ 2 : ΣΧΕΔΙΑΖΕΤΑΙ Η ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	2.856.572,38
Εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης ΤΚ Καλαβρύτων	ΣΧΕΔΙΑΖΕΤΑΙ Η ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	1.194.000,00
Πρωτοβάθμιος και δευτεροβάθμιος προσεισμικός έλεγχος Σχολείων Δήμου	ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ Η ΔΑΝΕΙΑΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ	63.478,95

Καλαβρύτων	ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	
------------	---	--

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΑΑ) 2014 – 2020 LEADER / CLLD

ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ	ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
Ανάπλαση εισόδων Τοπικής Κοινότητας Καλαβρύτων	ΚΑΤΟΠΙΝ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟ ΕΡΓΟ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	445.000,00
Ανάπλαση εισόδων Τοπικής Κοινότητας Κλειτορίας	ΚΑΤΟΠΙΝ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟ ΕΡΓΟ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	175.000,00
Βελτίωση δημοτικών δρόμων εντός του οικισμού Κάτω Βλασίας	ΤΟ ΕΡΓΟ ΕΧΕΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΕΙ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΛΑΒΗ	45.000,00

Προμήθεια, μεταφορά και εγκατάσταση εκθεσιακών και λοιπού εξοπλισμού του Κέντρου Πληροφόρησης Σπηλαίου Λιμνών του Δήμου Καλαβρύτων	ΤΟ ΕΡΓΟ ΕΧΕΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΕΙ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΛΑΒΗ	335.000,00
--	--	------------

ΕΣΠΑ 2014-2020

ΤΙΤΛΟΣ	ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
Προμήθεια ηλεκτρονικού εξοπλισμού για την αναβάθμιση των σχολείων του Δήμου Καλαβρύτων	ΤΟ ΕΡΓΟ ΕΧΕΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΕΙ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΛΑΒΗ	201.800,00€
Ανάπλαση πλατείας Κλειτορίας	ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΧΟΝΤΑΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΟ 80% ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	400.000,00€
Ανάπλαση ιστορικού, εμπορικού και τουριστικού κέντρου Καλαβρύτων	ΚΑΤΟΠΙΝ ΔΙΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟ ΕΡΓΟ ΕΠΑΝΕΝΤΑΧΘΗΚΕ ΜΕ ΝΕΟ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΚΑΙ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	1.225.000,00€

Βιβλιογραφία

Δεν έχουν καθοριστεί πηγές στο τρέχον έγγραφο.